

Catalogus 0.0.6

Jacob Kerssemakers

December 2022

Inhoud

1 Inleiding	5		
1.1 Bijvangst	5		
1.2 Getallen	5		
1.3 Dit boek	5		
1.4 Legenda	5		
1.5 Over de maker	5		
1.6 Dank	5		
2 Ver weg	7		
2.1 De paden op	7		
2.2 De Scillies	7		
2.3 Ballinskelligs	7		
2.4 Berlijn	8		
2.5 IJsland	8		
2.6 Lamu 1	9		
2.7 Lamu 2	9		
2.8 Lanzarote	10		
2.9 Frankrijk	10		
2.10 Wereldwijd	11		
3 Verderop	13		
3.1 Katwijk	13		
3.2 Favorietverzoek	14		
3.3 Noordwijk	14		
3.4 Amsterdam	14		
3.5 Kajak Kunst	16		
3.6 Zutphen	16		
3.7 Nederlanden	17		
4 In de Buurt	19		
4.1 Kloostertuin	19		
4.2 Den Haag	19		
4.3 Buurtzee	19		
4.4 Rond Het Lab	20		
4.5 Binnenmeer	20		
4.6 Reisschetsjes	21		
5 Binnen	23		
5.1 Naar Binnen	23		
5.2 Ateliers	23		
5.3 Nature Morte	23		
5.4 Dingen	23		
5.5 Levend	24		
5.6 Curiosa	24		
5.7 Proefschriften	25		
5.8 Frivole Fysica	25		
5.9 Aruba Activa	25		
6 Trucjes en Maniertjes	27		
6.1 Beeldvorming	27		
6.2 Herhaling	27		
6.3 Nota Bene	27		
6.4 Fietsen	27		
6.5 Vakjes	27		
6.6 Tijdsopnames	27		
6.7 Watermerk	28		
6.8 Over zelfbouw	28		
6.9 Roltekenen	28		
6.10 Rolezels	28		
6.11 Kano Rolezel	29		
6.12 Verfspuiten	29		
6.13 Handmapjes	29		
6.14 Zeefdruk	30		
6.15 Kneedbaarheid	30		
6.16 Tekentempo	30		
6.17 Schetsboekjes	30		
7 Afbeeldingen	31		

Hoofdstuk 1

Inleiding

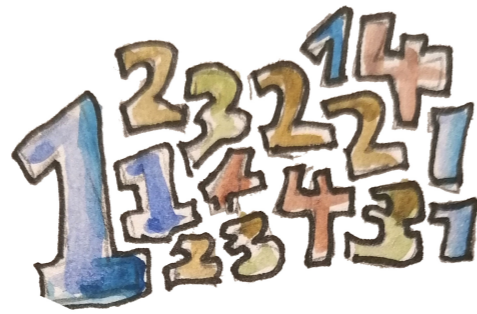
1.1 Bijvangst

Sinds mijn jeugd ben ik dol op verzamelingen, feitjesboeken en encyclopedieën, het “Guinness Book of World Records” kon ik dromen. Nog steeds maak ik graag lijstjes. Vastleggen via streek, pixel of letter is een goed middel om alles wat bewuster te ervaren en de herinnering gaat dan ook langer mee. De bijvangst is een eeuwig groeiende berg dagboekjes, foto's en tekeningen. Dit boek is een onvermijdelijk gevolg, bij elkaar geveegd met mijn wetenschappelijke gereedschapsdoos. Een klassiek kunstboek is het dus niet, meer een vertelling via tekeningen, schilderijen en bijbehorende bouwsels om alles te maken of te presenteren. Ik orden per context: een reis, een evenement, een bouwsel of een gedachte. Bij sommige werken horen wat anekdotes, die staan er per hoofdstuk als korte beschrijvingen bij.

1.2 Getallen

Lijstjes bijhouden is een dierbare gewoonte, mijn opa deed het ook. Ik hou dus een kunstbestand bij dat bijna elke eigenschap per gemaakt werk beschrijft, met maten, techniek, datum, verkoop, type, plaats waar het gemaakt is en zo meer. Ook hanteer ik een rapportcijfer op een schaal van 1, waarbij ik het nooit meer wil zien, tot vier, waarbij ik het goed vind. De invoer loopt zo ongeveer vanaf de tachtiger jaren tot heden, maar het meeste is van dit millennium.

In totaal bevat mijn archief ten tijde van deze druk 5895 beelden, gemaakt in 85 verschillende oorden, met 14 verschillende technieken. Daarvan zijn er 4412 uit vrije wil en 1483 op diverse cursussen en kunstscholen gemaakt. Van al deze werken vind ik 1230 ontoonbaar en 1803 matig. Daarnaast vind ik er 1960 toonbaar en 416 zelfs goed.

Deze catalogus is een selectie, gebaseerd op plaatsen, onderwerpen, met een minimum kwaliteit van 3, of verkoop: een koper is net zo belangrijk voor de loopbaan van een werk als de maker. Afgebeeld zijn 1875 kunstwerken met een gezamenlijke lengte van 1304 meter en een totale oppervlakte van 434 m2, gemaakt op 72 verschillende lokaties. Daarvan zijn er ten tijde van deze afdruk (Catalogus 0.0.6), 456 verkocht (24%). Van deze verkopen vond 59% binnen een jaar van het maken plaats. Bij 212 werken hoort een kort verhaal.

1.3 Dit boek

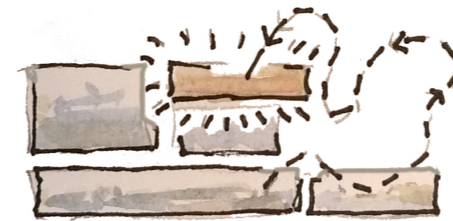
Dit boek is als volgt gemaakt:
I. Al mijn plaatjes heb ik in een groot Excelbestand. Daarnaast heb ik een berg korte tekstjes, per afbeelding of per thema.
II. Via meer Excel en “Matlab”, een wetenschappelijke programmeertaal, verzamel ik alles in verhalende volgorde, per hoofdstuk en met bijbehorende afbeeldingen. Met deze plaatsingslijst bouw ik vervolgens pagina's met beelden.
III. Pagina's zet ik op met een zogeheten ‘random walk’ algoritme. De computer neemt een afbeelding en plaatst deze op de pagina, binnen vooraf bepaalde stroken. De eerste zal altijd passen. De tweede start op hetzelfde beginpunt, maar die ruimte is al bezet, dus zwerft dit beeld vrij tot het ergens past. Dit herhalen we voor alle beelden. Met enig herschikken geeft dit een efficiënt gepakt patroon van plaatjes, in globaal

de verhalende volgorde maar elke keer onvoorspelbaar betegeld. Zo doe ik elke pagina, ervoor zorgend dat de hele plaatsingslijst een plek vindt.

IV. Weer met Matlab maak ik vervolgens de volledige tekst aan, met correcte paginaverwijzingen. De tekst wordt daarbij voorzien van annotaties en commando's in Latex en Overleaf. Alle gebruikte computercode zit onder versiecontrole in GitHub.

V. Uiteindelijk heb ik zo een tekst met een volledig gekoppelde serie beeldpagina's. Het fijnere werk zit in het balanceren van tekst- en beeldinhoud.

Het onvoorstelbaar nerdy gehalte van dit geheel is onbekommerd nagestreefd.

1.4 Legenda

Het verslag is verdeeld in beeldbladen en tekstbladen met elk eigen nummering. In de beeldbladen staat links van elke figuur het figuurnummer en het bijbehorende hoofdstuk in de tekst: 'Figuur 2 van beeldblad 1, horend bij de tekst in Hoofdstuk 1, paragraaf 2' is genoteerd als 'Fig.2.1-H1.2'. Linksonder staan naam, maten en plaats waar het gemaakt is. Verder heeft elk werk een kleurenbalk links: de onderste kleur verwijst naar het bijbehorende hoofdstuk, zie legenda links onderaan elk blad. Een felgeel veld betekent dat bij dit werk een korte anekdote hoort in de betreffende paragraaf van de tekst. Een kleine rode stip betekent dat het werk ten tijde van deze druk al verkocht was. In de tekstbladen verwijzen de lijsten met figuurnummers naar de beeldbladen.

Verklaring van de afkortingen:

OAV: olie- of acrylverf
ZWT: zwart-wit tekening
KLT: kleuren tekening of aquarel
3D: ruimtelijk werk
ZFD: zeefdruk
DIG: digitaal
VAR: diverse technieken

1.5 Over de maker

Jacob Kerssemakers (1968); jacobkerssemakers@gmail.com; website: www.kunstkerssemakers.nl; KVK: 57470669

Kunstopleidingen
2007-2012 Wackers Academie, Amsterdam
1999-2001 Rietveld Academie, Amsterdam
1999/2010 Diverse cursussen

Exposities/collecties, (selectie uit ca. 65)

- Dat Bolwerck, Zutphen (2021)
- Museum Katwijk (2017)
- Katwijk En Plein Air (ca. 5x)
- Schilderfestival Noordwijk (ca. 9x)
- Museum Katwijk
- Stadsarchief, Amsterdam

1.6 Dank

Dank aan: Jaap, die vond dat men van het verhaal moet uitgaan. Jack en Annemarie, voor het hart onder de riem. Wayne, met wie ik aangenaam en gericht inzicht vond over het nut en plezier van schrijven formuleren en daarnaast het reduceren van bergen data. Mijn collega's van het lab, voor de dagelijkse dosis scherpte en humor. Alle kopers voor het vertrouwen. Sander 'Bro' voor het drukwerk en meedenken. Henriëtte, voor het kritisch meelezen. Als laatste mijzelf voor dit verslag met als beoogd lezerspubliek nogmaals mijzelf, wat blijmoedige herinneringen aan mijn proefschrift oproept.

Jacob, Januari 2023

Hoofdstuk 2

Ver weg

2.1 De paden op

Natuurlijk kan je van elke foto een schilderij maken alsof je er zelf bij was, maar dat is maar saai. Het inpakken van kwasten, kleding, eten en het nieuwste nu dan echt alles oplossende tekensetje: plein air werk heeft een hoog kampeergehalte. Het plein air schilderen brengt opwinding mee: ik ben altijd iets vergeten, het weer gedraagt zich anders dan gedacht of er valt zich iets anders onverwachts voor: eendenpoep-bombardementen, tegen de ezel plassende honden, bizarre opmerkingen, het weggrijden van het onderwerp, verboden toegang en zo voort. Alles bij elkaar beurt het op om op schilder-pad te gaan, zelfs voor de eerste streek gezet is.

Focus

Kijken oogt nogal serieus zo. Het is mijn linkeroog, via een spiegel vanaf een centimeter of 15 afstand geschilderd. Dit was in 2009, een tiental jaar later zou ik dit onmogelijk zonder leesbril kunnen. Heel erg is dat niet, want kijken doe je weliswaar met je ogen, maar waarnemen met je hoofd.

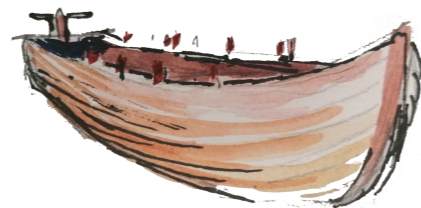
Cat.Fig.1.1 "Mijn Oog" Oil/Acrylic 60x40cm (2009-00)

grote werken: 1.

2.2 De Scillies

The "Isles of Scilly" liggen onder de zuidwestpunt van Engeland. Ooit was de eilandengroep een groot eiland, nu liggen er minstens achthonderd scheepswrakken op de voormalige heuveltoppen. De Scillies vormen een wereld op zichzelf, met grootste eiland St. Mary's als het minivasteland met alles erop en eraan: havens, baaien, overdadig begroeide binnenvalleien en minidorpjes, maar met een paar uur rond te lopen. De andere eilanden zijn nog kleiner en bespikkeld met gehuchtjes, of het zijn kluizenaarseilanden en kale rotsen. Eenmaal per jaar verdriedubbelt de eilandpopulatie als de roeiers van de "pilot gigs", een klassiek lokaal roeiboortype, zich verzamelen en zo kwam ik er ook. De roeiers

komen met de ferry "Scillonian III" vanaf het ietwat mistroostige Penzance om tussen de eilanden hun officieuze WK te houden. Buiten die week van roeigekke zijn de eilanden het domein van de lokale economie, gevoed door bejaarde vogelaars met camera's, stevige schoenen en slappe hoedjes. Vroeger waren zelfs die er niet en was de lokale bevolking arm. Men leefde van wat landbouw, visserij, jutterij en loods-en-smokkelwerk, dat laatste in die pilot gigs. De archipel is zo'n plek die hetzij elke tien meter een kunstwerk biedt, hetzij je in de stemming brengt om dat te denken. Toen alle roeiers weg waren dronk ik veel koffie zonder diepe gedachten of gesprek maar met dagboekje, een geliefde toestand.

Heldenboten

Het officieuze 'Pilot gig' wereldkampioenschap wordt gevaren in de voormalige werk-sloepen van Cornwall, met bootnamen als heldendichten. Poules die het halve alfabet beslaan en een stevig zangrepertoire van de deelnemende ploegen: Engelse sport op zijn allerbest. Na een klein weekje veegt veerpont 'Scillonian III' de roeiers weer op en gaat bijna iedereen weer naar het vasteland, waarbij het eiland zucht van verlichting. Ik bleef er een aantal keren achter, de overgang van een afgeladen wedstrijd naar een stille miniwereeld is wat om mee te maken. Ik wandelde, nam pontjes en tekende intussen stille baaien, rotskusten en de achtergebleven roeiboten zelf natuurlijk.

Cat.Fig.1.10 "Old Harry Rebel Spurr" B/W Drawing 200x20cm (2017-05)

Atlantis

Een grafkamer boven aan een helling op St. Mary's, het grootste eiland van de Isles of Scilly. Volgens een boekje over de lokale archeologie was de dichtheid van grafkamers er zo hoog omdat men in het Neolithicum de doden graag hoog op de heuvel begroef, en indertijd de zeespiegel zodanig laag was dat het hele water tussen de eilanden een laagvlakte was. Als je er staat en je stelt je dat voor, dan is de schattige verzameling eilandjes ineens een groots landschap, zomaar ondergelopen.

Cat.Fig.1.12 "Halangy Entrance Grave" Col.Drawing 200x20cm (2017-05)

Eb

Eén van de vele charmes van de Isles of Scilly is net als langs de Normandische kust, het grote getijverschil. Een strand is dan als een waterklok, met elke paar uur een karakteristieke stand van al dan niet droogvallende schepen, ankerlijnen vol wier, boeien in kuilen en die typische rottingsgeur van laag water. Op de rotsen zie bovenaan de dapperste wiertjes en schelpjes, die een paar uur droogvallen wel aandurven.

Cat.Fig.2.2 "Hugh Town Low Tide" Col.Drawing 200x20cm (2017-05)

Gig Lantic

Na afloop van het officieuze WK nichesport, te weten de 'Pilot Gig' roeiboten op de Isles of Scilly, liggen de boten nog een tijdje op veldjes en hier op de boulevard, waar ze om ruimte te winnen over de hoge kade uitsteken. De reden is dat het icoon van het eilandtransport, de 'Scillonian III', maar drie boten per keer aan boord kan takelen om naar het vasteland te varen. Met twee diensten per dag en 120 boten duurt dat wel even, dus tijd genoeg in de dagen na afloop om de mooie lijnen van deze boten in de lucht te zien priemen.

Cat.Fig.2.10 "T1210 Lantic" Col.Drawing 40x25cm (2018-05)

Eiland

Tussen de Isles of Scilly neem je een pontje om van eilandsteiger naar eilandsteiger te hopsen. Het vertrek is soms in verband met het grote getijdeverschil weer vanaf een steiger een baai verderop, het is allemaal een piepkleine wereld. Hier op het kleine St. Martin zou ik een tekening maken van eiland Great Arthur iets verderop, speciaal voor een dierbare naamgenoot van dat eiland. Omdat je met de talloze eilandjes hier zo in de war raakt, heb ik het correcte aanzicht nog wel dubbel nagevraagd.

Cat.Fig.2.12 "T1255 St Martin Great Arthur" Col.Drawing 80x25cm (2018-05)

Streekmuseum

De samenvatting van het uitgebreide historisch drama van de "Isles of Scilly" is te vinden in zo'n karakteristiek Fheerlijk streekmuseum, tot de nok volgeladen met themahoekjes, opgezette dieren, steentijdspul en opgeviste scheepsresten en zelfs een heuse zeilende 'Pilot gig'. Verder is het een bloemlezing van de nalatenschap van het halve overleden eiland en is het geheel gecompleteerd met een oudere dame die keurig een kartonnen kaartje overhandigt bij betaling.

Cat.Fig.3.3 "History Museum" B/W Drawing 200x30cm

(2018-05)

Serendipiteit

Rondzwerfend na het roeiweekend op de "Isles of Scilly" zag ik een foldertje van een tekenevenement, ik was al wat groot tekenwerk van plan en ik was welkom. Zo belandde ik in een kapel-annex in Hugh Town in een gezellige expositie met werk van enthousiaste kinderen, een fikse hand liefhebbers en de lokale broodschilders; ik had een grote inkttekening van de droogvallende rotsenbaai van Porthcressa. Hoewel ik hem erg goed gelukt vond, ben je van buiten nog wel eens minzaam gedoogde decoratie om een evenement 'Internationaal' te noemen, ik was dus blij verrast toen ik de eerste prijs ermee won.

Cat.Fig.3.4 "Porthcressa Bay Panorama" B/W Drawing 300x30cm (2018-05)

grote werken: 1.2 1.10 1.11 1.12 2.1 2.2 2.3 2.4 2.5 2.8 2.10 2.12 2.14 2.15 3.1 3.2 3.3 3.4 3.7 3.9 3.10 3.11 4.1 4.2 4.3 4.5 4. **kleine werken:** 1.3 1.4 1.5 1.6 1.7 1.8 1.9 1.13 1.14 1.15 1.16 1.17 1.18 1.19 1.20 1.21 1.22 2.6 2.7 2.9 2.16 2.17 2.18 3.6 3.12 3.13 3.14 3.15 3.1

2.3 Ballinskelligs

In november 2019 reisde ik met een vriend naar het kunstdorp Cill Rialaig aan de westkust van Ierland om daar een week te schilderen. Het land was rotsig, leeg, groen en doorkruist met eindeloze netwerken van muurtje en ruïnes, allen gebouwd van dezelfde korstmossige stenen en te zwaar gestapeld om even op te ruimen. De nachten waren te donker om mijn voeten te zien. Volgens de lokale bewoners hadden we uitzonderlijk goed weer, ikzelf vond het winderig en nat. We zaten in huisjes halverwege een rotsige helling aan zee. Ik schilderde er strook voor strook met mijn hoge staander en de horizontale formaten met mijn oude Kenia-ezel. Dankbare onderwerpen waren de gestapelde muren, het verlaten fort en klooster en het voortdurend veranderende weer boven het nabije Skellig Michael, een klifeiland-mirakel. In de loop van de week leken die muurtjes wel wat minder pittoresk. Ze waren tenslotte steen voor steen in hele levens van armoede neergelegd teneinde een laatste lapje grond om van te leven af te scheiden van de burens, veel te veel steen en gewicht voor zulke kleine postzegels. Het lokale dorpje Ballinskelligs is een melancholieke kruimel van de geschiedenis, alleen dat vervallen fort wees op een periode van enigszins belang ooit. Nu werd er gewoon gedorpt: twee cafés, gedoe om een felblauwe verfbeurt en wachten op toeristen van de zomer.

Hongersnood

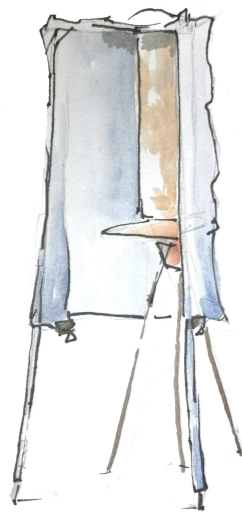
Een landstreek waar ooit een hongersnood huishield. Na het wegvallen van het enige voedselgewas en de onmacht van ieder om er wat aan te doen waren er de verschrikkingen. Nu zijn er alleen nog de bouwresten, pittoresk ogend maar af en toe denk je er wel anders over en beneemt de hardheid van wat er gebeurde je de adem.

Cat.Fig.4.9 "Famine Village" Oil/Acrylic 200x75cm (2019-11)

Kleurcontrast

De ruïnes van voormalig hongersnooddorpje Cill Rialaig vormen een massa muren van grof gestapelde scherpgerande witgrijze stenen. Een deel is in gebruik als residentie ofwel kunstenaarsvakantiepark. Met mild Iers najaarsweer van 5 Beaufort, waterkoud en een grijze lucht, vond ik een luwte in een dakloze ruïne. Het zicht van een halve bocht schilderde ik in tien handbrede segmenten, per stuk begon ik met een andere felle toonzetting, alsof je een pot verf omgooit. Vervolgens dekde ik alles toe met grijs, mos en aanslag, net als in het echt.

Cat.Fig.5.1 "Art Residency" Oil/Acrylic 200x75cm (2019-11)

Baken

Een ruïne van een fort, of fortje in een stille westelijke baai van de Ierse westkust. Ooit was het zinvol dit te bouwen, als gebalde vuist tegen piraten. Dan moet er echter wel wat te roven zijn en dat valt nu nogal tegen. Desondanks is er daarom nu toch een baken in het landschap bij.

Cat.Fig.4.12 "McCarthy Blues" Oil/Acrylic 200x28cm (2019-11)

Star Wars

Een in zee brokkelend klooster nabij Ballinskelligs, tot binnen de ruïne-muren bezaaid met grafzerken, sommige nog recent. Hier vervolgden ooit de monniken hun kloosterleven,

na eerst eeuwenlang dagelijks het steile rotseiland Skellig Michael op en neer gelopen te hebben. Die rots is nu vooral bekend van een enkele Star Wars scène, zoals op een verwaaid glamourbord in het nabije stille haventje te lezen was: zo wreed kan de geschiedenis zijn. Ik schilderde het geheel enigszins onder tijdsdruk, met nog twee uur daglicht te gaan.

Cat.Fig.5.4 "Skellig Blues" Oil/Acrylic 200x28cm (2019-11)

grote werken: 1.23 4.9 4.12 5.1 5.4 5.6 5.

2.4 Berlijn

Rond 2005 zag ik vanuit de trein op weg naar werkplek Dresden altijd de achterkant van de spoorwegwijken in Berlijn. Het was het lelijkste uitzicht dat ik in Oost-Duitsland zag en dat wil wat zeggen. Echter, iets later rond 2006 woonde ik een tijdje in Berlijn, op de Karl-Marx Allee. Sinds die tijd ben ik verkocht en dweep ik met de stad in al haar lelijke en mooie hoeken, de geschiedenis, het eten en de extravagante graffiti. Het is zo'n plek in de wereld waar gewoon rondlopen al eigenlijk helemaal voldoende is en tekenen en schilderen je daar maar van af houdt. Maar toch, ik heb er veel gewerkt.

Karl Marx

Dit is de allereerste roltekening die ik buiten maakte en ook één van de langste. Het is een aantal malen rondkijkend op de Karl-Marx Allee in Berlijn, vlak voor het appartementje waar ik toen woonde. Ik tekende met een markerstift een soort draadframes van de straat en de gebouwen. Deze straat is klassiek totalitair Oost-Duits, zeer indrukwekkend en toch ook best mooi. Stomtoevallig zag ik laatst nog eens dat het fictief Russisch oord uit de slotscène van de schaakserie "The Queen's Gambit" gewoon naast mijn voormalige voordeur op de Allee opgenomen was.

Cat.Fig.6.1 "Karl Marx Allee Berlin" B/W Drawing 1100x40cm (2006-00)

Doorgang

De East Side Gallery in Berlijn is nu een toeristische hotspot, maar was lang een plek waar je niet kon staan. Als je op de dwarsdoorsnede van zo'n muur kan kijken kan dat maar twee dingen betekenen: je staat in een opening waar iemand wat over te zeggen heeft, of de muur heeft zijn oorspronkelijke functie verloren.

Cat.Fig.5.9 "East Side Gallery" B/W Drawing 60x50cm (2008-01)

Comfort zone

Het vroom vijf graden op de loopbrug voor de Hauptbahnhof in Berlijn. Oost-Indische inkt vriest dan op tot een vlokkeige teermassa, dat vermeed ik maar net met een hoop warmblazen. Daarnaast was het zaak mijn hoofd wat naar achter te houden, want een druppelneus kan zo een tekening ruïneren. Met elke anderhalf uur opwarmen in de

Hauptbahnhof met warme chocolademelk ging het allemaal net en na een uur of vijf was ik klaar.

Cat.Fig.6.2 "Berlin Hauptbahnhof" B/W Drawing 200x20cm (2010-02)

Grensgebied

Ik passeerde vanaf de Karl-Marx Allee tot mijn werkplek bij de Bouchéstrasse de voormalige muurgrens een keer of drie, waaronder hier. In Berlijn heb je intens historische plekken, juist omdat dat woeste verleden er vaak wat onverzorgd en genegeerd bijstaat. Dat is niet bij de grote toeristische plekken, maar tegen blinde gevels aan, onder bruggen of zoals hier, in een lusteloos park in zo'n typisch Berlijnse smoezelige maar levendige buitenwijk. Daar staat dan ineens een wachttorens van de voormalige Berlijnse muur, als één van de boze ogen van een gewezen dictatuur.

Cat.Fig.6.5 "Berlijn Wachttorens" B/W Drawing 50x40cm (2010-10)

Blokgolf

Een imposant herdenkingsmonument als dit kun je alleen maar natekenen zoals het is: elke artistieke toevoeging of interpretatie is mosterd na de maaltijd en bijna ongepast. Dat vond ik tenminste terwijl ik er stond te tekenen. Tegelijk zag ik ook wel met lichte verbazing dat dit oorlogsmonument voor een hoop toeristen een soort vrolijk golvend labyrint met comfortabele zitbankjes rondom was, de aanwezige suppoosten hadden er hun handen vol aan.

Cat.Fig.6.6 "Holocaust Denkmal" B/W Drawing 50x40cm (2010-10)

Bovengronds

De 'U' in 'U-bahn' staat voor Untergrund, maar hier in Berlijn klopt dat niet altijd helemaal. Hele stukken gaan bovengronds over oude ijzeren viaducten die over schimmige parkeerplaatsen en Imbisses door de stad slingeren. Het is een prachtige toer door de stad voor bijna niks. Hier bij de Oberbaumbrücke buigt het spoor in een sierlijke bocht af naar het volgende station boven een wat rommelig stuk stad naast de Spree, alles in die rauwe industriële stijl die Berlijn zo vreselijk aantrekkelijk maakt.

Cat.Fig.6.9 "Oberbaumbrücke U-bahn" Oil/Acrylic 220x30cm (2013-04)

Denkmal

Ik ben vaker op deze indrukwekkende plek geweest, een veld vol ritmisch gloeiende blokken en zuilen. Het is mooi om te tekenen, hoewel je nooit het serieuze karakter van zo'n herdenkingskunstwerk uit het oog kan verliezen.

Cat.Fig.7.2 "Holocaust Denkmal" B/W Drawing 200x20cm (2016-05)

grote werken: 3.17 3.18 3.19 4.14 4.15 5.8 5.9 5.10 5.13 5.14 5.15 5.16 5.17 5.18 5.19 5.20 6.1 6.2 6.3 6.4 6.5 6.6 6.7 6.8 6.9 7.1 7. **kleine werken:** 2.19 3.20 3.21 3.22 4.13 4.16 4.17 5.11 5.12 5.21 5.22 6.1

2.5 IJsland

In september 2011 reisde ik voor het eerst naar IJsland. Het land is woest en groots, met elke meter een fantastisch onderwerp. Het was er minder koud dan de naam suggereert, maar met zeer variabel weer van uur tot uur. Ik nam mijn net gemaakte kleine houten rolezel mee en tekende met aquarelverf en Oost-Indische inkt op rollen van 20 cm hoog en meestal rond de twee meter lang. Ik tekende in de buurt van de grote rondweg langs de kust, onder andere een wolkeloze Hekla, een gelukje. Ik stond tussen de eindeloze stenen donskussens van de Eldhraun lavavelden, bij de Godafoss waterval en het al te bekende gletsjermeer Jokulsarlon. De laatste tekende ik zonder al die toeristen, wat niet helemaal realistisch was maar wel veel mooier. Verder tekende ik tussen de regen door op de eindeloze kale vlakten van Modrudallsfjardar en ademde muggen bij de bizarre rotsformaties van Dimmuborgir. Ik moest in IJsland tot mijn lichte frustratie vooral vaak beslissen welke tientallen onderwerpen ik die dag niet zou doen, naast het tekenwerk wat de beperkte tijd nog wel toeliet. In 2013 reisde ik weer af naar IJsland, nu met olieverf en canvas, en ook later ben ik er nog eens geweest.

Muggen

In IJsland heb je overal vulkanische excessen, zo ook hier: de gestolde stoompijpen van Dimmuborgir, waar je als een doolhof tussendoor kan lopen. Het gebied ligt vlakbij het meer Mývatn. Dat vertaalt als Muggenmeer en is daarmee een onomatopoeie. Hoewel het steken meeviel, was het letterlijk inademen van muggen. Toen waren we nog niet zo verwend met mondkapjes, dus het was een sjaal om de mond, ogen tot spleetjes knijpen en doortekenen maar.

Cat.Fig.7.3 "Iceland Dimmuborgir" Col.Drawing 250x20cm (2011-09)

Godenval

Tekenen in een T-shirt op IJsland, naast een bulderende waterval, waar een oude IJslander ooit zijn afgodsbeelden in wierp. De naam werd dus Godafoss, ofwel Goden-waterval. Ook hier is het echte ding beduidend meer toeristisch dan deze tekening suggereert. Al tekenend stel je je voor dat je de allereerste bezoeker was – en ook toen viel het water in een veelkleurig landschap.

Cat.Fig.7.6 "Iceland Godafoss" Col.Drawing 200x20cm (2011-09)

IJsmeer illusie

Jokulsarlon is een gletsjermeer aan de zuidkust van IJsland. Het is een toeristen-trekker wegens i) dat er een James Bond scène opgenomen is, ii) dat het bereikbaar is per touringcar en iii) dat het ook echt schitterend is. Het zal niet lang duren voor de smeltende gletsjer zich afscheidt van het meer en dan zijn de selfies en de kantelende blauwe ijsbergen verleden tijd. Nu varen er nog rare amfibievoertuigen en zijn de oevers bezaaid met toeristen. Gelukkig is een voordeel van schilderen dat je onwelgevallige elementen naar hartenlust kan weglaten, dus ik heb er zowel in 2011 als in 2013 een woest en ledig ijsmeer van gemaakt.

Cat.Fig.8.1 "Iceland Jokulsarlon" Col.Drawing 250x20cm (2011-09)

Regen, regen

Dit werk had eigenlijk gesigneerd moeten worden door 'IJsland Klimaat'. Het was echt een onmogelijke schildersessie, met elke paar minuten nieuwe regen in de lucht; het is dan ook een nogal vlekkerig schilderij geworden.

Cat.Fig.8.8 "Iceland Hoffelsjokull Rainy Day" Oil/Acrylic 180x30cm (2013-07)

grote werken: 6.12 6.13 6.14 7.3 7.4 7.6 7.8 7.9 7.10 7.11 7.12 7.14 7.15 7.16 8.1 8.4 8.6 8.7 8.8 8.9 9. **kleine werken:** 7.1

2.6 Lamu 1

In februari 2013 reisde ik naar het kustdorpje Shella, een Keniaans kustdorpje nabij Lamu Town, een oudere handelsstad op een gelijknamig schiereiland. Er was en is daar een bijna jaarlijks schilderevenement, waarbij een mix van lokale en Europese schilders enkele weken 'plein air' schildert. Het was pas mijn tweede keer in Afrika, de indrukken waren overweldigend. Shella is een wirwar van nauwe straatjes, de ezel is het centrale vervoermiddel. Enkele rijken der aarde hebben er hun ommuurde paradijzen en vastgoedhobby's aangelegd, de rest werkt voor ze, leeft in een ander universum of wacht op de toeristen. Die bleven al jaren weg, zo

vlak onder de Somalische grens en de dreiging van Al Shabaab. Nu komt er olie en de Chinezen. Lamu Town zelf is een glorieus vervallen stad aan het water, vol met invloeden van de Swahili cultuur, de Arabieren en de Westerse kolonisatie, uitgewoond, doorgebouwd en intens actief. Ik sliep in Shella naast de moskee, het keelschrapen van de imam in de microfoon bereidde mij nog net voor op het volle register van de oproep tot gebed, rond een uur of vijf in de ochtend. Schilderen was goed te doen als je eenmaal gewend was aan de halve cirkel omstanders. Waar in Nederland iedere tweede toeschouwer het gesprek aanzwengelt via een snuffelend hondje of een genoten tekencursus, werd je hier in de drukke straten van Lamu gewoon aan het werk gelaten. Ik schilderde de stegen, de moskee, houten boten geankerd of op het strand, Maweni met de stenendragers, het afgelegen Matondoni en natuurlijk overal de woest kronkelende baobabs.

Drempelvrees

Mijn eerste keer in Kenia was vanaf de landing in Nairobi een keten van overweldigende indrukken. Toen ik dan eindelijk op mijn verblijfspot was aangekomen, hotel Baitil Aman te Shella, Lamu, wilde ik me het liefst even onder het bed verschuilen maar zo werkt dat niet op een plein air evenement, je moet meteen aan de bak. De eerste dag was het dus zekerheid vergaren en wennen aan het andere licht met schilderen voor de kamerdeur, de dagen daarna was het in het diepe duiken.

Cat.Fig.9.2 "Baitil Aman 2" Oil/Acrylic 245x34.5cm (2013-02)

Acrobatiek

Lamu Town is een doolhof voor de buitenstaander. De straten zijn nauw, het vervoer is vaak per zwaarbepakte ezel, met vracht links en rechts op de schoften is de straat al over de breedte vol. Het vergde dus nogal wat acrobatiek om er een schilderij te maken. Uiteindelijk vond ik een half

verzonken portiek en met periodiek ruimte geven en een langzaam stijver wordende nek heb ik dit verticale werk gemaakt.

Cat.Fig.9.5 "Lamu Alley" Oil/Acrylic 36.5x145cm (2013-02)

Luxehobby

Roestig, heet en stoffig boven op een dak in Lamu Town, vormden deze twee satellietshotels een kunststallage die niet zou misstaan in museum Voorlinden – maar hier zou bijna niemand dat zien, er was ja ook wel wat beters te doen dan een beetje lopen te luxe-mijmeren over dode voorwerpen.

Cat.Fig.9.7 "Satellite dishes" Oil/Acrylic 120x34cm (2013-02)

Geloofskwestie

Ik schilderde bootjes op het strand van Shella, met mijn rug naar de kademuur. Daar zaten de hangjongeren en dit was hun territorium. Na wat inleidende vragen over mijn schilderen, vroegen ze of ik in God geloofde en Christen was. Ze waren niet onvriendelijk, maar ik had al gehoord dat ze fiks aan de drugs zaten en ze keken ook wel wat bloeddorlopen. Het leek me dan ook beter het niet helemaal op de theologische spits te drijven, ik wilde gewoon mijn schilderij binnenhalen: "We geloven allemaal in een God".

Cat.Fig.10.1 "Shella low tide" Oil/Acrylic 285x34.5cm (2013-02)

Baobab Blues

Dit schilderij is gemaakt op een mysterieuze plek op Lamu, Kenia. Er was nogal wat tijdsdruk, we hadden anderhalf uur tot we terug moesten in verband met het tij. Dit schilderij heeft Lamu denk ik nooit verlaten: Het werd één van de zoals te doen gebruikelijk te geven geschenken aan de organisator. Deze schonk het weer aan de field manager, die het later nog eens wilde terug-verkopen aan hem.

Cat.Fig.9.17 "Takwa Ruins Baobab" Oil/Acrylic 240x35cm (2013-02)

Stadsfront

Twee dagen lang schilderde ik het aanzicht van de oude stad Lamu, vanaf een klein deinend maar gelukkig overdekt bootje onder begeleiding van het hypnotische stadsgeluid. Na afloop hing het resultaat in naburig dorpje Shella op de buitenmuur van hotel Baitil Aman, als een zeven meter lang rolschilderij. Het is nog steeds één van mijn favoriete werken, hoewel ik na het verleggen van het bootje wel per ongeluk een gebouw gedubbeld had, wat genadeloos opgemerkt werd door de lokale bewoners.

Cat.Fig.10.7 "Lamu Town Panorama" Oil/Acrylic 700x35cm (2013-02)

Ezelritje

Bij dit schilderij diende een heuse act geënceneerd te worden, om het klassieke vervoermiddel op Lamu in het zonnetje te zetten. Ik moest dus op een ezeltje komen

aanrijden, afstappen, het schilderij maken en daarna weer wegrijden en dat alles gefilmd. Op het middenstuk na nogal tegen mijn zin, maar het resultaat is een toch vrij grappig filmpje dat nog wel op het net rondzwerft.

Cat.Fig.10.8 "Shella shoreline" Oil/Acrylic 220x35cm (2013-02)

grote werken: 8.10 8.11 8.12 8.13 8.14 9.2 9.3 9.4 9.5 9.7 9.8 9.9 9.10 9.11 9.12 9.13 9.14 9.15 9.16 9.17 9.18 9.19 9.20 10.1 10.3 10.4 10.6 10.7 10.8 11.

2.7 Lamu 2

Begin 2014 reisde ik voor het tweede opeenvolgende jaar naar Lamu, Kenia. Ik bleek er onverwacht de enige schilder te zijn, dus het kwam neer op een beperkte groep van fotograaf, organisator, schilder en enkele medereizigers. Dat maakte het veel intensiever, alles draaide veel meer om mijn schilderdoelen: de planning, de tips, de hulp en de sociale interactie. Er was een plan, uitgaande van mijn werken van het jaar ervoor, om een rondreis te maken per dhow en wat meer lokale plaatsen op panorama's vast te leggen. Terzijde was er ook het verzoek dit jaar wat preciezer te werken en wat meer kleur te gebruiken. Ik schilderde vanaf de daken te Shella en Lamu en Kipongani, te Matondoni, Kiwayu en Maweni. In het afgelegen Mkokoni schilderde ik op het strand, naast Mararani wat te dicht bij het openbaar WC terrein. Daarnaast de ruïnes en voddenhakken op Pate Island en baobabs op Manda Island. Ook dit jaar maakte ik na afloop de opspanrekken, die we aan het eind op het strand van het Peponi Hotel exposeerden –een geweldig beeld. Zoals onvermijdelijk bij herhaalde evenementen, was de magie van de eerste keer wat minder aanwezig. Een derde keer erheen, of nog vaker, zou je wat mij betreft moeten doen vanwege een diepere affectie met de plek of de gemeenschap. Die affectie had de expat-achtige groep van breed pluimage die daar al jaren kwam of woonde duidelijk wel. Als ik schrijver was en op zoek naar kleurrijke karakters voor een roman, dan was ik zeker teruggekomen, maar twee keer schilderen was nu wel genoeg.

Ziek Zwak Misselijk

Het was warm in het dorpje Kipongani te Lamu en ik had

die dagen de traditionele diarree doorlopen, dus schilderde op een paar koekjes en wat slokken water. We begonnen laat omdat het dak van de moskee niet mocht van de dorpsouderlingen. Verder stond naast mij iemand die een paraplu in de hand hield om me uit de zon te houden, wat ik in deze eerste dagen nogal een gênante situatie vond, ook al was het een aardige iemand en was het natuurlijk zo dat hij hiermee geld verdiende en ik dat geld had. Al met al voelde ik me knap ellendig, humeurig en opgelaten, wat gelukkig niet terug te zien is in dit vrolijke werk.

Cat.Fig.10.12 "Kipongani" Oil/Acrylic 225x35cm (2014-02)

Dhow

Dit schilderij heb ik gemaakt bij het afgelegen dorpje Mkokoni in Kenia, onder de grens van Somalië. De mast van de dhow moest meer voorover hellen, zei iemand die het schilderij in de maak zag en hij had natuurlijk gelijk, dat is een karakteristiek kenmerk van deze boten. Technische details moet je correct weergeven of helemaal weglaten, anders is het net zo irritant als vroeger met de belachelijk getekende windsurflanken in de Donald Duck.

Cat.Fig.11.11 "Mkokoni" Oil/Acrylic 225x35cm (2014-02)

Territoria

Het eiland Pate is in het verleden een stoelendans van macht geweest, elke keer was iemand anders de baas. Er staan tussen de mangroves zelfs de ruïnes van een Chinese kolonie. Nu is het een stille plek, maar toen ik de brokstukken van een ook al lang verdwenen sultanaat schilderde kwam er een geagiteerde man aanlopen die met mijn begeleider een discussie begon; hij werd afgepoeierd en dat was het. Ik hoorde de uitleg pas later: ik zou op zijn grond staan, er moest betaald worden et cetera. Zo was er toch nog een echo van territoriale drift.

Cat.Fig.12.1 "Pate Ruins" Oil/Acrylic 225x35cm (2014-02)

Frames

Ik schilderde in Kenia in 2013 en 2014 op losse canvasrollen. Omdat een schilderuitrusting van 20 kg op een bagage van 25kg weinig ruimte laat voor spelatten, bouwde ik staketsels van mangrovestokken en touw om drie of vier doeken boven elkaar te spannen. Dat bleek er prima uit te zien, naderhand heb ik het idee nog vaak gebruikt.

Cat.Fig.12.7 "Peponi Beach Exhibition" Oil/Acrylic 225x35cm (2014-02)

Poep

Een klein dorpje in Lamu, Kenia, gelegen in de duinen achter het rijkelduurdorpje Shella, geschilderd vanaf een stuk duin

vlak buiten het dorp. Het schilderij is vrediger dan in het echt: hier geen gestucte muren en Masai wachtposten voor de afgesloten paradijsjes van rijken der aarde, maar gewoon halfopen riethutten in het zand. Volgens de organisator begon het zuipen in de middag en was iedereen elke dag dronken. Ikzelf had op iets meer dan alleen esthetische kenmerken moeten letten, want gaandeweg schilderend rook ik dat ik min of meer in het openbaar toilet van het dorp was gaan staan. Het was dus naast warm ook nogal stinkend en ik voelde me behoorlijk de dorpsgek, nuchter of niet.

Cat.Fig.12.9 "Mararani" Oil/Acrylic 225x35cm (2014-03)

Steegjes

Tegen het einde van mijn schilderweken in Kenia besteedde ik mijn laatste rol canvas aan een steegjesserie, ook wel om niet een rol ongebruikt heen en weer gevlogen te hebben. Ik fabriceerde een verticale rolezel van een plankje en ging zitten in de nauwe steegjes van Shella. In zo'n dominant vast centraal perspectief bleek het nog verassend variabele beelden op te leveren.

Cat.Fig.13.5 "Shella Alley No5" Oil/Acrylic 35x84cm (2014-03)

grote werken: 10.9 10.10 10.11 10.12 11.3 11.5 11.6 11.7 11.8 11.10 11.11 11.13 12.1 12.3 12.4 12.6 12.7 12.9 12.10 12.11 12.12 12.13 13.1 13.2 13.3 13.4 13.5 13.6 13.7 13. **kleine werken:** 8.1

2.8 Lanzarote

Wie geen geld heeft voor een Marsticket kan nog altijd naar Lanzarote. In december 2011 tekende ik er een week. De zon was fel, de wolken schaars en de wind als een föhn op hoge stand. Rode, zwarte en grijze lavavlakten wisselden af met hele en halve vulkaankegels. Ik tekende er op mijn nieuwe grote rol-ezel die maar net aan de bagage-eisen voldeed, het zuinig inpakken kostte me de reserveschoenen voor de scherpe lavavlaktes. Ik werkte met Oost-Indische en Japanse inkt en aquarel, op 40 cm hoge papierrollen van rond de vier, vijf meter lang. Ik tekende de eindeloze kale vlaktes vanaf een berg met uitkijkpost te Timanfaya. Bij La Geria vond ik een grijze stenen zee met zwarte versteende schuimkoppen die elk een wijnstok beschermden; bij Lago de Los Clicos een enorme halve vulkaanbaai en bij El Golfo een lavaveld van eindeloze pikzwarte stenen broccoli.

Sikkels

Op deze gortdroge winderige vlakte op Lanzarote beschermen halvemaanvormige boogjes ieder een enkele druivenstok tegen de heersende windrichting. De druivenstok moet het verder van de dauw hebben en heeft dus een heel wat ruiger bestaan dan zo'n luxestokje uit de Elzas. Als geheel is het prachtige onbedoelde landschapskunst, als een neolithisch ritueel in de geest van de megalieten van Carnac.

Cat.Fig.13.9 "La Geria" B/W Drawing 435x40cm (2011-12)

Halve vulkaan

De "Playa de Los Clicos" is een baai die in feite een halve doorgesneden vulkaan is, met de westzijde alweer weggevreten door de zee, op de steile wanden zijn alle lagen zichtbaar. Het enorme aanzicht oogt als gekleurd met een kinderpalet: de lucht is blauw, de zee nog blauwer en alles ertussen is grijs, rood of zwart. Ik stond naast de oostwand, een steile rotswand die een uur of vijf de broodnodige schaduw bood en naast een grote puistige rotspartij die het centrum van het panorama zou vormen, geflankeerd door de losse eindjes vulkaan.

Cat.Fig.13.11 "Lago Clicos" Col.Drawing 430x40cm (2011-12)

Zwarte broccoli

Een paar uur voor zonsondergang kwam ik hier aan, op een pikzwarte, reflectie-loze lavavlakte van misschien maar een paar honderd jaar oud. Staan in een monochroom landschap is vreemd, je past er niet met de houtkleurige ezel vol kleurtjes en spulletjes. De stenen leken op reusachtige broccoliknoesten, ik tekende ze grof in een paar uur met in inkt gedoopte houtskool. Dit is één van mijn favoriete tekeningen.

Cat.Fig.13.12 "Lava Field El Golfo" B/W Drawing 450x40cm (2011-12)

grote werken: 13.9 13.11 13.12 14.2 14.

2.9 Frankrijk

In augustus 2011 reisde ik twee weken met de auto voor het eerst langs de kust van Normandië tot in Bretagne. Het was het gebruikelijk variabele Atlantische weer: wisselend warm en zonnig of winderig en nat. Ik was op pad met mijn kleine houten rol-ezel, inkt en aquarel; daarnaast had ik wat schilderspullen mee. Ik tekende op het stenenstrand tussen Cap Griz Nez en Blanc Nez, in een droogvallende baai vol rotsen en langs de granietrotsen bij Ploumanach. Daarnaast tekende ik bovenop de voetgangersbrug van de Pont de Normandy en de witte krijtrotsen bij Etretat en Fecamp. Hoogtepunt waren de oeroude megalieten van Carnac. Ook in recente jaren ben ik er nog vaak geweest per auto of -en dat is toch het mooiste- per fiets met tent en het kleinste aquarelsetje.

Steentijd

De megalietenrijen in Carnac waren een ontdekking: van ver af zijn het bonkige wachters, dichtbij tel je de korstmossen op de ruwe steen. Ertussen woerden de toeristen tot het hekje werd geplaatst. Op het terrein mocht je nu dus niet meer komen, maar naast het hek kon je dicht bij zo'n enorme steen zitten tekenen.

Cat.Fig.14.6 "France Carnac 2" Col.Drawing 250x20cm (2011-08)

Mini megalieten

In Bretagne tekende ik de megalithische monumenten bij Carnac in Bretagne. Bij de meest bekende stenenrijen moest je buiten de omheining blijven zodat zoveel mogelijk generaties mystieke gevoelens kunnen hebben. In een bosje bij Petit Menec stond echter zomaar een anoniemere rij stenen, hobbit-hoog in de toeristische luwte van hun grotere zusjes. Zonder er een druide van te worden, bedenk ik bij neolithische resten toch altijd dat ze voor het laatst bewogen moeten hebben door mensenhanden, lang geleden.

Cat.Fig.14.7 "France Carnac Petit Menec" B/W Drawing 400x20cm (2011-08)

Rotstij

Buitenteekeningen ogen nogal eens kalm en tijdeloos maar dat is een vorm van visueel jokken: erisaltijdsdruk. Meestal heeft dat te maken met de dagtrip, ondergaande zon, opkomende regen, of een graag te halen pont of trein, soms gewoon met het er wel klaar mee zijn. Deze keer was het weer wat anders, aan de Normandische kust met de enorme getijdenverschillen. Ik zat op een krukje tussen de granieten rotsen van een spectaculair drooggevalle baai te Ploumanach die spoedig net zo spectaculair weer zou vollopen, wat mij een praktisch tijdsraam gaf van een uurtje of drie.

Cat.Fig.15.2 "France Ploumanach 2" B/W Drawing 400x20cm (2011-08)

Caisson

Als je denkt dat WOII iets van vroeger is, moet je langs de Normandische kust gaan reizen: bunker na bunker, muur na muur. Soms in gebruik als museum, soms als onverwoestbare veestal. Hier in Arromanches lag indertijd iets wat we nu een pop-up haven zouden noemen, van gigantische afmetingen. Er liggen nog steeds duistere caissons her en der, als herinnering aan minder vredige tijden.

Cat.Fig.15.7 "T1800 Fietsvakantie Arromanches" Col.Drawing 12x7cm (2019-08)

Staande spiralen

Een hooibaal is net als de planeet Uranus, een soort wervelstorm op zijn kant. De mooiste zijn harige rollen, ze liggen in verband met de productie ook altijd enigszins regelmatig verdeeld over het land en in de richting waar je het makkelijkst met de hooibaalverpakker rijdt.

Cat.Fig.16.13 "T1455 Hooibalen voorbij Lemud" Col.Drawing 12x8cm (2021-07)

grote werken: 12.14 13.13 14.5 14.6 14.7 15.1 15.2 15.3 15.4 15.5 15. **kleine werken:** 10.14 12.15 12.16 13.14 13.15 13.16 13.17 13.18 13.19 13.20 13.21 13.22 14.10 14.11 14.12 15.7 15.8 15.9 15.10 15.11 15.12 15.13 15.14 15.15 16.1 16.2 16.3 16.4 16.5 16.6 16.7 16.8 16.9 16.10 16.11 16.12 16.13 16.14 16.15 16.1

2.10 Wereldwijd

Behalve de specifieke teken- of schilderreizen, heb ik bijna altijd wel teken- of schilderspullen meegenomen op reizen die ik om andere redenen deed, de reis is tenslotte al geboekt. Afhankelijk van de te verwachten vrije tijd was dit klein schetsspul of wat uitgebreidere sets. Ik was in Montreal, Roemenië, de UK, de VS, Frankrijk, Duitsland, The Gambia, Marokko en elders.

Tasnad

Tasnad, ook wel Trestenburg, is een kleine stad op een helling in Roemenië, waar ik om allerlei redenen nogal eens wat weken doorbracht. Er zijn wat heetwaterbronnen, een indertijd niet meer gebruikte bioscoop, een kerkhof en dat is het wel. De heuvels erachter zouden stil zijn, ware het niet dat kilometers ver over de laagvlakte het eeuwige hondengeblaf klonk.

Cat.Fig.17.6 "Zicht op Tasnad" Col.Drawing 250x20cm (2011-09)

Gouden Hoorn

Bij elke aankomst van de naastgelegen veerpont had ik een nieuw publiek van meestal stoere mannen met grote snorren, die me met de hand op het hart vertelden hoe mooi het was dat ik hun grootse Istanbul tekende. Het was fijn voor het ego, maar bij de belangrijkste gebouwen in zicht, het Topkapi Paleis en de moskee, voelde ik toch wel de druk van correcte weergave onder ieders blik. Verder is er bij roltekenen altijd die publiek ongemakkelijke fase waarin je nog steeds naast diezelfde schitterende bouwwerken staat maar je alleen maar respectloos een onooglijk scootertje in de hoek lijkt te tekenen.

Cat.Fig.18.1 "Istanbul Gouden Hoorn" B/W Drawing 530x40cm (2012-03)

Zijspoor

Op weg terug van de Isles of Scilly reisde ik via Bristol, zelf al een machtig boeiende Engelse stad-van-betere-tijden. Een treinstation is altijd goed, met zijn weefpatroon van 19e eeuw-techniek, met rails en bielzen als schering en inslag. Daarnaast sta je altijd goed op de lichtelijk vereenzaamde verre uitlopers van het perron. In dit geval was het allemaal wat meer museaal, op een zijspoor met mooie oude wagons. *Cat.Fig.18.17 "Bristol Harbour Railway" B/W Drawing 200x30cm (2018-05)*

Steenstroom

Het eiland Vestmannaeyar is in de jaren zeventig getroffen door een vulkaan-uitbarsting. Als gevolg van die uitbarsting vaar je bij aankomst door een nauwe corridor, met aan bakboord het lavapakket voor altijd over een deel van het dorp gedrapeerd en aan stuurboord deze hoge kliffen. Van die kliffen zagen we later nog een groot stuk met donderend geraas in de baai storten. In IJsland realiseer je je voortdurend dat ook rotsen bewegen in de tijd.

Cat.Fig.18.20 "Iceland Vestmannaeyar Cliffs" Oil/Acrylic 52x46cm (2018-11)

Cocon

Donostia is de Baskische naam voor San Sebastian, dus bij voorkeur lokaal te gebruiken. We draaiden een paar dagen mee met roeibootwedstrijden in de imposante 13 riems-'traineras', in een prachtige coconwereld van uitgebreide trainingsfaciliteiten, pronkkamers in plaats van prijzenkastjes en verenigings-coryfeeën die ook in de stad zelf eeuwige helden waren.

Cat.Fig.19.10 "Donostia" B/W Drawing 270x20cm (2019-03)

Atlas

Een wandeling door de Marokkaanse Atlas: droge en versleten oude bergen, mooi en imposant. We wandelden er achter een gids aan over los gruis, aten een geroosterd vleesstokje en ik maakte af en toe een tekening.

Cat.Fig.19.25 "Marokko Atlas boven Taroudant 1" Col.Drawing 60x25cm (2020-01)

Geschiedenis

Een lomig surfersdorp waar we even zaten, het mausoleum herinnerde aan grootsere tijden. In dat opzicht deed het er denken aan het fort in het Ierse Ballinskelligs en het sultanaat van Pate eiland in Kenia: een in belang afgeleden plek met ruïnes als een brevet van ooit-vermogen.

Cat.Fig.20.3 "Marokko Sidi Kaouki Mausoleum" Col.Drawing 60x25cm (2020-01)

grote werken: 16.41 17.1 17.3 17.4 17.5 17.6 17.7 17.8 17.9 18.1 18.2 18.3 18.17 18.18 18.20 18.21 18.23 19.5 19.10 19.23 19.24 19.25 19.26 19.27 20.1 20.2 20.3 20.10 20.11 20.1 **kleine werken:** 14.13 14.14 14.15 15.16 16.17 16.18 16.19 16.20 16.21 16.22 16.23 16.24 16.25 16.26 16.27 16.28 16.29 16.30 16.31 16.32 16.33 16.34 16.35 16.36 16.37 16.38 16.39 16.40 16.42 16.43 16.44

16.45 16.46 16.47 17.2 17.10 18.4 18.5 18.6 18.7 18.8 18.9 18.10 18.11 18.12 18.13 18.14 18.15 18.16 18.22 19.1 19.2 19.3 19.4 19.6 19.7 19.8 19.9 19.11 19.12 19.13 19.14 19.15 19.16 19.17 19.18 19.19 19.20 19.21 19.22 20.4 20.5 20.6 20.7 20.8 20.

Hoofdstuk 3

Verderop

3.1 Katwijk

Ik heb jaren meegedaan aan de Katwijkse Plein Air week, elk jaar georganiseerd door een enthousiaste groep vrijwilligers voor een klein aantal schilders, die op uitnodiging een week komen werken. Kunstkatwijkers zijn leuk, een beetje netjes maar niet vies van gezonde spot. Katwijk zelf heeft veel te bieden qua schilderen. Op het eerste gezicht zijn er de opgewekte elementen van zorgeloos kustvertier: de huisjes, de strandtenten, vlaggen, mensen op het strand. Om de zomerse invasie in toom te houden is er zelfs langs de hele boulevard een kunstmatig duingebied aangelegd over een verstopte parkeergarage. Maar ernaast kronkelt ondergronds het omgetrokken restant van de lokale Atlantik Wall, als een betonnen serpent uit een duister verleden. Er zijn meer plekken rond Katwijk waar beton herinnert aan andere tijden, soms ook alweer overgeschilderd in de kleuren van de winnende voetbalclub. In het streekmuseum is het weemoedige verleden van een hardwerkend vissersdorp te zien. Veel gebouwen gaan hier aan de kust van glorie naar verval naar herontwikkeling: Villa Allegonda, op een dag wellicht de Visserijschool en misschien nog verder in de toekomst ook die spiegelende parkeergarage, maar dat is allemaal toch beter dan het lot van de verzonken Brittenburg, ergens onder water voor de kust.

Quick Boys

De Nederlandse kustplaatsen maken nogal eens wat transformaties door: doodarme godsvruchtige vissersdorpen worden chique badplaatsen, dan gesloopt in oorlogstijd en vervolgens een opvangstrook voor massatoerisme. Er zijn plekken waar je daar meer over nadenkt, zoals hier op een hoog duin naast een WOII bunker, met in de verte Katwijk, en nog verder geankerde olietankers. Later hoorde ik dat daarboven nog een extra laag meespeelde, de schilderbeurt die de bunker van de winnende voetbalclub krijgt (hier Quick Boys).

Cat.Fig.21.2 "Andere Tijden" Oil/Acrylic 200x30cm (2014-07)

Dak Textuur

Nauwelijks ruimte om een ezel neer te zetten, maar een heerlijk punt. Hier vermeed ik om dak voor dak te gaan doen, maar schilderde eerder de algemene structuur zodanig dat het oog van de kijker er later wel een verzameling van

daken van zou maken. Dit schilderij hangt volgens het laatste nieuws inmiddels in mijn geboortestad Nijmegen, wat ik best leuk vind.

Cat.Fig.21.6 "Vanaf de Vuurbaak" Oil/Acrylic 200x30cm (2014-07)

Element van herhaling

Het komt vaker langs, ik hou van herhaling. Elk rijtje vind ik schilderijachtig gesproken Gefundenes Fressen en in Nederland is daar een hoop van: fietsen, bomen, paaltjes, brugpijlers, zeeweringen en zoals hier de strandhuisjes. Elke keer onder een beetje andere hoek of belichting: ik verveel me niet en thuis bij het canvas uitrollen komt de verrassing van het geheel. De weerzin van vertrouwdheid bij omwonenden is een risico bij beeldbepalende onderwerpen, maar ik vind zo'n huisjesveld toch echt een aangename strandstad, vooral als je met slecht weer de enige bent die er eentje heeft gehuurd.

Cat.Fig.21.7 "Een Element Van Herhaling Achter" Oil/Acrylic 200x30cm (2014-07)

Verticaal

Bij een panorama denken we meestal aan iets wat de horizon volgt, maar dat is maar een kwestie van hoe je kijkt. Feitelijk zouden zenit, horizon en nadir met je kijkrichting moeten meedraaien. Hier stond ik bovenop één van die vele grauwe oorlogskolossen die rond Katwijk in de duinbosjes verscholen liggen en keek langs mijn voeten opzij, om zo een verticaal panorama van de betonnen rug te kunnen schilderen.

Cat.Fig.21.10 "Atlantikwall" Oil/Acrylic 30x200cm (2014-07)

Ballingsoord

Dit soort metalen skateparken ruiken altijd wel wat naar beleidsvinkjes van recreatieve mogelijkheden scheppen. Ze zijn vaak weggemoffeld aan de rand van de gemeentes, weg van dure grond en ter vermijding van geluidsoverlast. De jongeren leken het allemaal wel best te vinden: de graffiti tierde welig en de moves vlogen door de lucht. Ikzelf mocht bij deze schildersessie zelfs een 'best goed' als een oneindig groot generatiekloof-overbruggend compliment in mijn zak steken.

Cat.Fig.22.1 "Vliegende Jeugd" Oil/Acrylic 200x40cm (2015-06)

Hokjesgeest

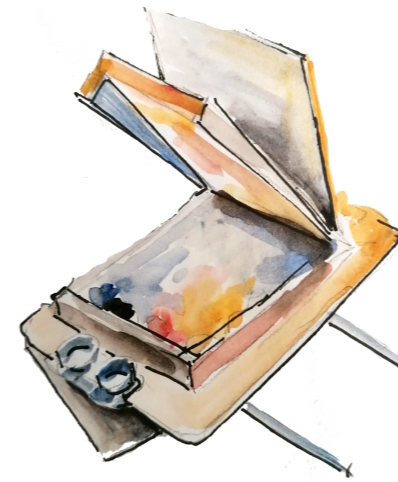
Het is een ritmisch patroon op een hoop plaatsen langs de Nederlands kust, de strandhuisjes. Ze beschermen de tere mens die toch een dagje strand wil tegen weer en wind.

Cat.Fig.22.8 "Strandhuisjes" B/W Drawing 200x20cm (2016-05)

Blanke top

Schitteren in de zonnegloed doet het zeker, maar het is bepaald geen natuurlijk duin, deze ondergrondse parkeergarage. Als een wolf in schaapskleren schijnt het een wollig duintje, maar binnen staat de WC, de automaat en de trap omlaag naar catacomben met rijen auto's. Wel is het echt goed gevonden, gegeven dat je de drommen strandbezoekers en de lokale bewoners het zicht op de auto's wil ontnemen maar toch zoveel mogelijk mensen een natuurlijk dagje aan zee wil doen ervaren. De parkeergarage sluit daarmee nauw aan op de Oostvaardersplassen, de Marker Wadden, het Amsterdamse Bos en andere beschavings-camouflageprojecten.

Cat.Fig.23.5 "Blanke top Der Duinen" Oil/Acrylic 200x30cm (2017-07)

Lachspiegel

Hoeveel moeite moet je doen om een kustplaats een kustplaats te laten blijven lijken? Een nepduin met daaronder een parkeergarage, tegenover een oude kerk die op de oude schilderijen in het lokale museum aan een totaal andere kust lijkt te staan. Als je naast het spiegelglas staat zie je naast jezelf alles tegelijk, als in een lachspiegel van ruimtelijke ordening. En toch, het resultaat overtuigt en je kan makkelijk zien dat in de toekomst kerk, boulevard en hol duin toch weer een samenhangend geheel zullen vormen.

Cat.Fig.24.1 "Reflectie" Oil/Acrylic 200x40cm (2017-07)

Memento

Een schilderij van een kunstwerk maken is een beetje glibberig, want wat moet je eigenlijk nog zeggen over andermans werk zonder spuit elf te zijn? In dit geval had ik geen kunstzinnige bijbedoelingen: het is een herdenkingswerk van de door de eeuwen heen omgekomen zeelieden van Katwijk. Het trof me hoe vaak ik mijn eigen naam daar las: overleden naamgenoten van alle jaartallen en leeftijden.

Cat.Fig.23.9 "Alle Tijden" Oil/Acrylic 130x40cm (2017-08)

Tempel

De eerste keren dat ik langs dit Katwijks baken fietste vond ik het maar een vreemde uitstulping in het landschap. Door de jaren heen ben ik het mooi gaan vinden en ook als agnost vind ik de achterliggende beweging en geschiedenis sympathiek. Het is een mooie evenwichtige plek, zeker als je op het terrein zelf bent. Ik denk dat mijn eerste indruk een vooroordeel was over wat er in dit landschap hoort, want bij kerktorens, windmolens, skatebanen en zelfs bunkers heb ik er nooit zo over nagedacht.

Cat.Fig.24.5 "Murad Hassil Blokjes" Oil/Acrylic 85x45cm (2017-09)

Plasje

Op dit schilderij stond ooit een hondje, nu is het een plas. Pratend met trouwens heel sympathieke potentiële kopers maakte ik de beginnersfout met hen mee te denken en het inderdaad wat houderige beest te verwijderen, hopende hen over de streep te trekken. Dat was dubbel stom: niet alleen heb ik een alsnog onverkocht werk, maar ook een herinnering aan die hangende oren erbij.

Cat.Fig.25.11 "Catamarans na Bomschuiten" Oil/Acrylic 200x30cm (2020-06)

Strandgebruik

Een normale Katwijkse zomerse stranddag, anno 2020: zonnebaders als menselijke amoeben en hier de hippe kitters met hun geparkeerde vleugels: vrolijke kleuren alom. Op oude zwart-wit foto's ziet het er wel even anders uit: dan staan hier overal metalen anti-landings-constructies die wat eufemistisch 'asperges' werden genoemd. Vooral als je de moeite doet zulke foto's ter plekke in het echt voor te stellen is dat nogal een verschil in strandgebruik.

Cat.Fig.25.12 "Kites na Asperges" Oil/Acrylic 200x30cm (2020-06)

Goed weer

Het was een miezerige dag, maar of dat op het schilderij komt heb je zelf in de hand. Er zat fijne variatie in de lucht en dat was voldoende om een lekker uitzicht in een halve bocht vanaf de boulevard te schilderen.

Cat.Fig.25.13 "Boulevard" Oil/Acrylic 200x30cm (2020-08)

grote werken: 21.1 21.2 21.3 21.4 21.6 21.7 21.9 21.10 21.12 21.13 21.14 21.15 22.1 22.2 22.3 22.4 22.6 22.7 22.8 22.12 22.17 23.1 23.2 23.3 23.4 23.5 23.8 23.9 23.10 24.1 24.4 24.5 24.7 24.8 24.9 24.10 24.11 25.1 25.3 25.4 25.5 25.6 25.8 25.9 25.11 25.12

25.13 26.1 26.2 26. kleine werken: 21.16 21.17 21.18 21.19 21.20 21.21 22.9 22.10 22.11 22.13 22.14 22.15 22.18 22.19 22.20 24.1

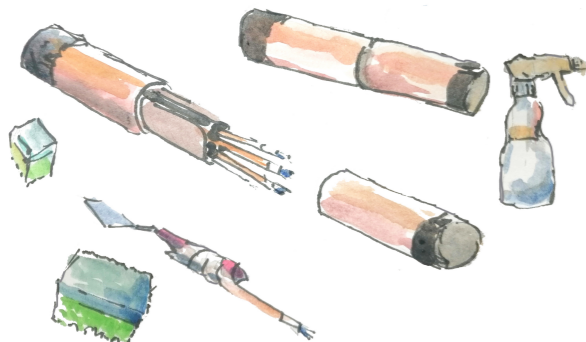
3.2 Favorietverzoek

In 2021 wilde ik eens wat anders in Katwijk. Ik nodigde mensen uit om favoriete plekken te beschrijven, dan zou ik daar een tekening van maken. Geen poespas, aankoop vrijblijvend, dat hield de spanning aan beide zijden uit de lucht. Het idee sloeg aan, ik kreeg van enkele tientallen mensen vaak erg leuke omschrijvingen van plekken waar ik anders misschien gewoon voorbij gefietst zou zijn. Het plezier zat hem erin dat je een plek tekent zonder het gebruikelijk esthetisch geneuzel, gewoon zomaar iemands bijzondere plek.

grote werken: 24.13 25.15 26.4 26.5 26.6 26.7 26.8 26.9 26.10 26.11 26.12 26.13 26.14 27.1 27.2 27.3 27.4 27.5 27.6 27.7 27.8 27.9 27.10 27.11 27.12 27.13 27.1

3.3 Noordwijk

Noordwijk is vergeleken met Katwijk een tikkeltje mondainer: veel wit en blauw in de kleren, shorts, slippers, zonnebrillen in coupe soleil en een rijke afzetmarkt voor zonnebrandcrème. Elk jaar is er een strak georganiseerd Schilderfestival. Het evenement is een dankbaar trefpunt voor een flink deel van de Nederlandse plein air gemeenschap, met de sociale dynamiek van een conferentie. In 2012 won ik er de eerste prijs, voor en na mij vele anderen. Je komt als bezoeker naar Noordwijk Aan Zee voor die zee en het strand, dus het ligt voor de hand om die dan ook te schilderen. Met tientallen jaren en schilders levert dat dus duizenden en duizenden zeezichtjes op, naast veel vuurtorens, duinzichten, zonnende mensen, vrolijke zonnenschermen en zo nu en dan een notabel hoofd. Elk schilderijtje vindt zijn eigen muurtje of opslaghoek, dus er is allemaal niets mis mee. Toch is er echt wel veel meer te zien dan strand.

Ochtenwaas

Weg van het strandvertier, krijg je meer mee van de stille kuststreek die Noordwijk ook kan zijn. Er zijn nog prachtige stille wegen, akkers en achterafbosjes te vinden, mooi in vroeg of laat strijklucht. Als je maar langzaam loopt en kijkt, zie je er elke tien meter wel een nog nooit geschilderd schilderij.

Cat.Fig.27.36 "Ochtendmist" Oil/Acrylic 18x13cm (2010-06)

Zandrompen

Zeilboten zijn gebouwd voor het water, maar dit soort slijt zijn leven voornamelijk in een zee van zand met af en toe een uitlaatrondje op zee. Het heeft iets zieligs, als zo'n opgesloten flat-bewonend hondje, met het geblaf hier vervangen door het oorverdovend en eindeloos geklepper van de tuidraden in de wind.

Cat.Fig.28.10 "Zand Catamarans" Oil/Acrylic 70x30cm (2011-06)

Superwolk

Ik kan natuurlijk mijn kindertijd herbeleven en omhoogkijkend naar de wolken overal vormen zien, maar om er van te genieten heb ik nu eens geen eendje of konijn nodig, net als sterren zelf echt veel en veel interessanter zijn dan de sterrenbeelden die we er van bouwen. Je kan dus ook denken dat die wolk zelf al prachtig is, een zwevend hooggebergte van vlokken waterdamp, hagelkorrels en bliksems.

Cat.Fig.28.11 "NwAnatomie van de wolken 1" Oil/Acrylic 73x36cm (2012-06)

Vergane glorie

Ruimte is kostbaar aan de kust, dus er zijn ontwikkelingsconflicten en de daarbij horende verpaupering als treitermiddel, het zijn de coulissen van de kusteconomie. Wordt er dan eindelijk gebouwd, dan worden het van die fascinerend lelijke stapels die als een Japanse Duizendknoop langs de hele Nederlandse kust woekeren. Hier boven één van de triestere pleinen aan de kust was het nog allemaal niet zo ver en was elke glorie van een restaurant-aan-zee vergaan tot een schemerdonkere ruimte met dubieuze graffiti ('kutjebef') vlakbij het vrolijk strandvertier.

Cat.Fig.28.26 "NwRestaurant Vuurtoren" Oil/Acrylic 192x35cm (2012-06)

Opklaring

Dit is een beeld in Noordwijk-Aan-Zee, maar het had net zo goed op de stille vlaktes van Groningen kunnen zijn. Een akkerpatroon met hier en daar een dak vormen het achtergrondkoortje voor de schallende lucht. We hadden Nederland Hogelucht moeten noemen toen we de kans hadden.

Cat.Fig.30.12 "NW18-08 Opklaring" Oil/Acrylic 140x24cm (2018-06)

Inconsequent

Met alle moeite die wij, de samenleving, ons getroosten om parkeergarages zorgvuldig toe te dekken en paadjes in het Amsterdamse Bos vlak naast elkaar eenzame wildheid te doen suggereren, is het toch vreemd dat deze knalgele tonnen de visuele publiekstrekkers zijn op het strand.

Cat.Fig.30.18 "NW18-16 Heel Geel" Oil/Acrylic 140x24cm (2018-06)

Maanstand

Sommige schilderijen zijn meer verslag dan beeld. Voor dit schilderij kroop ik tijdens een zomernacht te Noordwijk elk klein uur de tent uit om de stand van de maan van dat moment te schilderen. Dat ging op mijn smalste rolezel en met alle hindernissen van schilderen in het donker: je ziet geen kleur, ook niet die van je palet, maar met bijlichten verpest je je nachtzicht, voormengen en gokken dus. Na afloop van elke sessie ging ik richting het volgende hazenslaapje en zo door tot de ochtend: tien soorten nacht in een half etmaal.

Cat.Fig.30.19 "NwMaanstanden" Oil/Acrylic 90x60cm (2019-06)

Dinosaurius

Dit zelfportret van heel dichtbij heb ik plein air gemaakt tijdens mijn negende deelname aan het Noordwijkse Schilderevenementen hebben met studentenverenigingen, sportclubs en vakgroepen gemeen dat de vorm rotsvast is maar de mens vluchtig. De sociale status binnen dit soort instituten loopt dan ook vaak van piepkuiken via meubilair naar dinosaurius. Op dit festival was het niet anders: na de schitterende verwondering van de eerste keer en de hoofdprijs in 2012, eindigde de serie van 2020 samen met mijn ego op een vierkant metertje exposeertuingaas en was 'grappig' het enige commentaar dat ik dat jaar hoorde – en wel over dit oog, dat verder ook niet opgehangen werd.

Cat.Fig.31.1 "Mijn Oog" Oil/Acrylic 40x30cm (2020-09)

grote werken: 26.20 26.21 27.37 28.3 28.4 28.5 28.6 28.7 28.8 28.9 28.10 28.11 28.12 28.13 28.16 28.17 28.18 28.19 28.21 28.22 28.23 28.24 28.26 28.27 28.28 28.29 28.30 28.32 28.33 28.35 28.36 28.37 28.38 29.1 29.3 29.5 29.6 29.9 29.10 29.12 29.13 29.14 29.15 29.16 29.20 29.22 29.24 29.25 29.27 29.28 30.5 30.8 30.9 30.10 30.11 30.12 30.13 30.14 30.15 30.16 30.17 30.18 30.19 30.22 30.24 30.28 31. **kleine werken:** 23.12 23.13 25.16 25.17 25.18 25.19 25.20 25.21 26.15 26.16 26.17 26.18 26.19 27.15 27.16 27.17 27.18 27.19 27.20 27.21 27.22 27.23 27.24 27.25 27.26 27.27 27.28 27.29 27.30 27.31 27.32 27.33 27.34 27.35 27.36 28.1 28.2 28.14 28.15 28.34 28.39 28.40 29.18 29.19 29.21 29.23 29.26 29.29 29.30 30.2 30.3 30.4 30.7 30.21 30.23 30.26 30.27 31.3 31.

3.4 Amsterdam

Ik heb twee decennia in Amsterdam gewoond en deed er ook mijn kunstlessen, dus ik heb er een hoop geproduceerd. Los van die pragmatische redenen is er in Amsterdam sowieso nooit gebrek aan schilderonderwerpen. Amsterdam is mooi maar ook uitgewoond door de bewoners en uitgelooft door de toeristen, het is er daarmee altijd levendig en doorwoeld. Dat is al heel lang zo. Het aardige is dat er dan ook een lange traditie is van niet-zo-bekende tekenaars die al dat rumoer door de eeuwen vastlegden, wat een mooie beeldbank in het Stadsarchief oplevert. Ik heb er ook een paar liggen, wat een zeer plezierig gevoel van geborgenheid geeft.

Omhuiling

Dit zijn de imposante silo's van de voormalige waterzuivering. Ik kan me nog vaag herinneren dat een haag het zicht er aan onttrok, ver in het industriële buitengebied van de stad. Toen ik ze een aantal jaar later schilderde stonden ze moederziel alleen, op een kale vlakte. Erop gespoten las je de tekst 'Leipe Shit Ouwe' en het geheel stond onder de hoede van een optimistisch bouwplanbord, halverwege de huizen crisis. Nu, weer een decennium later is de stad zelf inmiddels al langs komen kruipen, maar zijn er voor de silo's nog steeds vooral leuke plannen om er eens wat mee te doen.

Cat.Fig.31.9 "Silos Van Ijburg 1" Oil/Acrylic 70x30cm (2008-01)

IJzerbrug

De statige toegangspoort tot het Kadijks-eiland is van ijzer en zonder tierelantijnen of decoratieve snoertjes van peertjes, een echte werkbrug. Het eiland zelf heeft ook nog wat industriële restanten die dezelfde functionele sfeer uitademen. Eens in de zoveel jaar sluit er daar wel weer eentje van, tot ook dit werkeiland wordt verhit door de huizenmarkt.

Cat.Fig.31.13 "Kadijksbrug 2" B/W Drawing 60x40cm (2008-08)

Bouwput

Eindeloos gebouwd werd er op het Oosterdoks-eiland, het leek maar nooit af te komen. De loopbrug eromheen was in mijn toenmalige forens een vertrouwd stalen lint richting station. Het gebied had een desolate charme, die verdwenen was toen ook hier de appartementen, Albert Heyn, Coffee Company en de hippe boven-bar uitgerold waren. Een bouwput is achteraf vaak spannender dan de uiteindelijke opvulling.

Cat.Fig.32.3 "Bouwput Oosterdok" Oil/Acrylic 50x40cm (2009-01)

Verdronken Fiets

De stadsfiets heeft het zwaarder dan de stadsduif, en als je naar de poten van een gemiddelde pleinvogel kijkt wil dat wat zeggen. Een fiets met een missend onderdeel is voer voor de sloopgieren, een ontketende fiets is vogelvrij, klaar om gejat en gesmeten worden. Het elders volstrekt verketterde adagium “dan vraag je er ook om” wordt hier ook nog eens gewoon gedoogd: “had je hem maar goed moeten vastzetten”.

Cat.Fig.32.4 "Verdronken Fiets" Oil/Acrylic 0x0cm (2009-01)

Terminal

De ‘Passenger Terminal’ in Amsterdam is groot totdat er nog een veel groter cruiseschip naast gaat liggen. De naam is nogal prozaïsch, gek eigenlijk als je de extravagantie van scheepsnamen op de reusachtige witte rompen ziet. De laatste tijd is er sprake van een verhuizing van de passagiersschepen naar een buitenhaven, maar geen nood, er is genoeg ander rumoer: naast klassieke kunstbeurzen gedecoreerd met nette rijke mensen werd er ook nog wel commercieel geknokt te midden van nog rijkere mensen.

Cat.Fig.32.19 "No Sail Amsterdam" Oil/Acrylic 200x30cm (2010-08)

Laagjes

Sail Amsterdam is een soort botenskilift: een paar dagen lang is het IJ een stervensdrukke loopband met boot na boot. De regels zijn simpel: heb je een boot die groot of oud genoeg is, dan mag je aangelegd blijven, anders vaar je er bewonderend langs of je doet aan land hetzelfde te voet. Op het water drink je rosé, aan land festivalbier en op de grote aangemeerde schepen daartussenin draag je een fraai uniform.

Cat.Fig.33.1 "Sail Amsterdam" Oil/Acrylic 200x30cm (2010-08)

Foxtrot blues

Aangemeerd voor de pont-oprit van de NDSM werf lag tot 2019 jarenlang de “Foxtrot”: een roestige Russische onderzeeër uit de Zulu klasse uit 1956. Soms leek hij partyboot te worden, meestal lag hij er zomaar, ietwat dreigend zoals elke onderzeeër. In 2019 is hij weggehaald om vanaf 2020 gesloopt te worden in Rotterdam, 64 jaar oud.

Cat.Fig.33.8 "NDSM werf Parallax" Col.Drawing 250x20cm (2011-08)

Protesttoerist

Het Grootboek van Boze Groepen is dik: Anti-bom, Occupy, Gele hesjes, Antivax, Blokkeerfriezen, Boze Boeren. Ben je ramptoerist of toch stille steun als je er bent zonder journalistieke doelen? Het voordeel van schilderen is, dat je automatisch tot onschadelijk verklaard wordt. Misschien is dat wel omdat we opgroeiden met een “Kijk, die meneer schildert” en dat vervolgens die meneer in kwestie de enige volstrekt onbekende volwassene was waar ouders hun kind ongevraagd en ongewenst op afsturen.

Cat.Fig.34.7 "Occupy Amsterdam" Col.Drawing 200x20cm (2011-10)

Bestemming

Getekend tijdens de bouw van de vierde overkapping van het Centraal Station in Amsterdam, met hier nog een gat in het midden met zicht op toen nog het Shell-gebouw, later ‘Overhoeks’ en nu iets evenementhal-achtigs met een enge schommel. Dit grote werk ligt -hopelijk nog steeds- in het stadsarchief van Amsterdam.

Cat.Fig.35.3 "Adam CS bogen groot" Col.Drawing 550x40cm (2011-11)

Vocht

De mistige sfeer in deze tekening is niet alleen maar omdat het zo oogde in het zompige Amsterdamse Bos: waterverf droogt niet meer in verzadigde vochtige lucht, dus je hebt een beperkte hoeveelheid water te spenderen voor het papier verzadigd is en je met een vochtige rol naar huis kan. Een nattige en lastige sessie dus met een reuze meevaller als resultaat.

Cat.Fig.35.4 "Kanovereniging Frisia Mist" Col.Drawing 200x20cm (2011-11)

Panorama Blue

Het resultaat van twee dagen over de daken staren, boven op de glazen Kalvertoren in Amsterdam. Comfortabel achter de ramen en zicht rondom, dus prima te doen na sociaal gewend geraakt te zijn aan het tussen de cafétafeltjes tekenen. Het lijkt eindeloos saai om zes meter tekening van daken te maken, maar elk stukje is anders, de ene keer een grote vlakke gevel, dan een doorkijkje naar een breipatroon van verre blauwe daken. Ik zie op deze rolezel maar een centimeter of twintig, dus zolang tijd geen rol speelt is het heerlijk eindeloos tekenen, dak na dak na dak.

Cat.Fig.35.6 "Panorama Blue" Col.Drawing 550x20cm (2011-11)

Aqua Terra

Dit is één van de imposantere toegangsbruggen van Amsterdam in een gebied waar water en land er nog niet helemaal over uit zijn wat bij wie hoort, als een infrastructureel visnet. Er zijn dijken midden in het water, achterdijkse grond die meters onder het NAP ligt en wegen die er dwars over heen kruisen. Langzaam wint echter het land, jaar na jaar meer opgevuld door de aankruipende

stad.

Cat.Fig.36.3 "Schellingwoude" Col.Drawing 310x40cm (2012-01)

Antivries

Dit was één van mijn meer ijzige sessies, met rijkelijk ijs en sneeuw rond de vaart in de vroege ochtend. Over vloeibare waterverf hoef je je onder nul normaal gesproken geen illusies te maken, maar antivries deed wonderen. Niet te veel ervan, want het zepig goedje lost de verf niet op, maar net genoeg om het op papier te krijgen. Daar bleken zich vervolgens fraaie ijsbloemen op te vormen, een prachtige bonus.

Cat.Fig.37.1 "Wittenburgvaart ochtend" Col.Drawing 300x40cm (2012-02)

Bananensport

‘Gele bananen’ ofwel de kunststof raceroeiboten van het merk Empacher, waren toen ik jong was het heilige der heiligen voor de jonge studentenroeier en zij die er in roeiden de helden van de club. Nu roeit alles en iedereen er zomaar in. Dat voelt nog steeds een beetje als de vernietiging van mijn waarden, zo sterk worden de normen van een studentenvereniging in je brein gebrand.

Cat.Fig.37.3 "Head I" Col.Drawing 300x40cm (2012-03)

Zerken in het riet

In 1998 fietste ik dagelijks naar mijn werk via de Valentijnkade te Amsterdam. Een keer keek ik eens achterom en zag tot mijn verbazing net achter een blinde muur een grafzerk uit het weidse rietveld steken. Pas jaren later las ik over het schrijnende verhaal achter deze enorme Joodse begraafplaats, overwoerd en lang vergeten –of weggestopt- door de maatschappij. Inmiddels is er een stichting die onderhoud pleegt en steeds meer zerken uit het riet vrijmaakt. Ik heb er een aantal keren getekend en geschilderd, het is een erg weemoedige plek.

Cat.Fig.38.4 "Begraafplaats Zeeburg" Oil/Acrylic 330x37cm (2013-06)

Samenkomst

Er komen een hoop werelden samen op de NDSM werf: Er lag een oude Russische onderzeeër, een lichtschip, de glatte TV makers drinken er koffie, het pontje spuugt forensen uit of zuigt ze op. De idealen lagen wat verderop in de vorm van de “Sirius” van Greenpeace, op de kop van de pier.

Cat.Fig.39.3 "Sirius" Oil/Acrylic 330x31cm (2013-09)

Valreep

Het was de gebruikelijke cyclus: het gebouw was functioneel neergezet als dierenasiel, mooi klassiek in de gevel geletterd. Daarna verpauperde en verviel het met de omgeving, waarna het gered werd door de krakers. Toen die vervolgens door de projectontwikkeling hartelijk bedankt werden voor bewezen diensten, restte de krakers nog alleen een op het

laatst voorgesteld legaal buurtplan en het gemeentelijk afwimpelen ervan. Zo kwamen toch de ME en de steigers en staat het nu uiteindelijk het zoveelste Grand Café te wezen. Ik tekende De Valreep tijdens het laatste krakersfeest, daags voor de ontruiming.

Cat.Fig.40.2 "Valreep" Col.Drawing 250x38cm (2014-06)

Ramen

Ik had niet zoveel met de gevels van dit soort nieuwbouw, tot ik de ramen ging tekenen. Die vormen met hun moderne driedubbel geïsoleerde grote oppervlakken een architectonisch weefpatroon dat toch elke keer net een beetje anders is. Zo tekent het dan ook: een kozijn, een donker gat of juist een open gedeelte of zelfs maar een rij streepjes: als het maar ongeveer op de goede plek komt vormt het geheel naderhand zomaar de hele rij gebouwen.

Cat.Fig.40.5 "Oranje Vrijstaatplein" B/W Drawing 200x20cm (2014-08)

Bijna af

In het infrastructurele jargon heet zo’n brug een kunstwerk, en dat is het ook. Zeker toen het geheel half af was had het een monumentale schoonheid, met twee grote pilaren vol met bouwdecoratie en daartussen een nog onzichtbare brug.

Cat.Fig.40.8 "Kunstwerk" Oil/Acrylic 200x30cm (2015-03)

Paternoster

Tijdens de Sail 2015 te Amsterdam was het bepaald druk op het IJ dus zomaar vrijelijk varen zat er niet in voor de kleine bootbezitter. Hier voor de Verbindingsdam aan het eind van de IJ-haven moest iedereen in dezelfde richting tegen de klok in de bocht om, een eindeloze optocht van boten en bootjes, als in een horizontale paternosterlift.

Cat.Fig.38.10 "U-bocht Sail" Oil/Acrylic 200x40cm (2015-08)

Luxaflex

Amsterdam West rond een nogal non-descripte uitstaphalte, ik moest er zijn voor een expositie vlakbij. Het zwart-witte watermerk is het patroon van de schaduwen op mijn eigen hoofd, kijkend door een Luxaflex raam.

Cat.Fig.41.4 "Luxaflex Blues" Oil/Acrylic 140x140cm (2015-09)

Speculatie

Als een rot gebit dat er op wacht om gerenoveerd te worden, lijkt dit weer zo’n plek waarbij iemand wacht om er heel rijk van te worden, zoals elk onbebouwd stukje in vastgoed-gekkenhuis Amsterdam.

Cat.Fig.41.5 "Het Stenen Hoofd" Oil/Acrylic 200x30cm (2016-01)

Grom

Ik zou graag een wat blijmoediger plein air schilder zijn. Ook hier had ik weer eens een slecht humeur, niks lukte, het was koud en ik ergerde me aan elke meercellige, inclusief mezelf. Zoals wel vaker had dat allemaal geen voorspellende waarde in goede of slechte zin voor wat er intussen met het doek gebeurde: het werd uiteindelijk een prima ding.

Cat.Fig.42.4 "Start Haparandadam" Oil/Acrylic 100x100cm (2017-01)

Colonne

Deze tekening is gemaakt in Frankendael Park te Amsterdam, achter Café Merkelbach. Aan de voorkant is een drukke uitvalsweg, maar hier achter zit je zomaar in een prieeltje met statig geschoren bomen voor je en een dichtgegroeid bosje iets verderop. Met tegenlicht zijn de bomen net een stille colonne die voor het bos in de houding staan.

Cat.Fig.44.7 "Amsterdam Merkelbach" B/W Drawing 200x30cm (2018-03)

Frankendael

Park Frankendael is zo'n typisch stadspark: prieeltjes, wandel-en-jog paadjes, honden-veldjes, een historisch tuingedeelte en natuurlijk een alcoholistenbankje. Vroeger was het een heerlijkheid, wat toen wat anders betekende. De leukste hoek is het arboretum, met allemaal plantaardige miniwereldjes en de vluchtroute naar het terras.

Cat.Fig.42.7 "Frankendael Revisit V2" Oil/Acrylic 60x50cm (2019-02)

Frontje

Een frontzicht in regenboogkleuren van een in het echt vrij bruinig station. Dat is niet onvergelykbaar met hoe de stad Amsterdam zelf is: verheerlijkt door alles en iedereen en daardoor in een permanente staat van veelkleurige opwinding, maar ook eigenlijk een wat overgeprijsd rommeltje.

Cat.Fig.45.2 "Amsterdam Centraal Front" Oil/Acrylic 140x60cm (2019-06)

grote werken: 30.29 31.5 31.9 31.10 31.12 31.13 31.14 31.15 31.16 31.18 31.19 31.23 32.1 32.2 32.3 32.18 32.19 33.1 33.2 33.3 33.4 33.5 33.6 33.7 33.8 33.10 34.1 34.2 34.3 34.4 34.5 34.6 34.7 34.9 34.10 34.11 35.1 35.2 35.3 35.4 35.5 35.6 35.7 36.1 36.2 36.3 36.4 36.5 36.6 36.10 36.11 36.12 36.13 37.1 37.2 37.3 37.4 37.5 37.6 37.7 37.9 37.11 37.13 38.1 38.2 38.3 38.4 38.5 38.6 38.10 38.11 38.12 38.13 39.1 39.2 39.3 39.4 39.5 40.1 40.2 40.3 40.4 40.5 40.6 40.7 40.8 40.9 40.10 41.1 41.2 41.4 41.5 41.8 42.1 42.2 42.3 42.4 42.6 42.7 43.1 43.2 43.3 43.4 44.1 44.2 44.3 44.4 44.5 44.6 44.7 44.8 45.1 45. **kleine werken:** 30.30 30.31 30.32 30.33 31.6 31.7 31.8 31.11 31.17 31.20 31.21 31.22 31.24 31.25 31.26 31.27 31.28 31.29 31.30 31.31 31.32 31.33 31.34 31.35 31.36 31.37 31.38 31.39 32.4 32.5 32.6 32.7 32.8 32.9 32.10 32.11 32.12 32.13 32.14 32.15 32.16 32.17 32.20 32.21 32.22 32.23 32.24 32.25 32.26 32.27 32.28 32.29 32.30 32.31 32.32 32.33 32.34 32.35 33.11 36.14 36.15 37.12 39.

3.5 Kajak Kunst

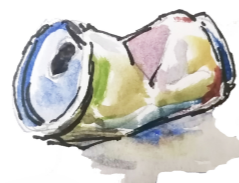
In het voorjaar en de zomer van 2014 schilderde ik vanuit een kajak met een zelfgebouwde rol-ezel. Ik schilderde met mijn eigen toerkano in het voorjaar in de morsige grachten van Amsterdam en in de zomer te midden van riet en waterlelies bij Nieuwkoop en Noorden, in een geleende kano van een sympathieke leliëkweker. Schilderen in de kano is lastig maar de moeite waard. Het uitzicht is van eeuwen terug, want door het lage standpunt is moderne infrastructuur aan wal, zoals het wegnen, vrijwel onzichtbaar. Er zijn allerlei spiegeffecten, spannende hoekjes en er is niemand die ongevraagd een praatje aanknoopt.

grote werken: 38.14 38.15 39.8 39.9 39.10 39.11 41.10 42.8 42.9 42.10 42.11 42.12 44.9 44.10 44.11 45.3 45.4 45.5 45.6 45.7 45.8 45. **kleine werken:** 42.13 42.14 43.6 43.7 43.

3.6 Zutphen

Zutphen is een mooie kleine stad waar de meeste reuring nog van de erlangs stromende IJssel komt. Het heeft een uit een glorie tijd stammend fraai ommuurd centrum. In 2020 bezocht ik Zutphen bijna wekelijks voor een duo-kunstproject. We zochten de buitenwijken op om over te schilderen en te schrijven. Vanwege de lockdown dwaalden we meestal door een stille, gesloten stad met nu en dan een biertje op een bankje, de onderwerpen moesten gehaald worden. Zo bleken naast de voor de hand liggende schoonheden ook de banaalste hoekjes veel onderwerpen te bieden. Ik heb er het witte aanzicht van de IJsselkade geschilderd maar ook de met graffiti bespoten bruggen over de rivier en de gevangenis op een mooie zomerse dag. Hoe meer we keken, hoe meer er te zien viel en hoe meer we zagen, hoe meer er over Zutphen te zeggen viel. We hebben er dus een boek over gemaakt, 'De Andere Stad'.

Petoet

De nor voor de zwaardere jongens, ik hoorde stemmen, was het luchtpauze? Het was een opgewekte dag aan de

buitenkant, ik stond in het veld ervoor en was daarmee vast al binnen vijf minuten gescreend. Vlakbij was de milieustraat, met een file van klussers in verband met de eerste corona-lockdown; het was opsluiting in allerlei varianten.

Cat.Fig.46.5 "PI Achterhoek" Oil/Acrylic 200x26cm (2020-04)

Paarden

Ik stond in een weide een brugpijler met rode graffiti te schilderen, na de boer om opgang gevraagd te hebben, 'de paarden zijn nieuwsgierig maar doen niets'. Na de opzet kwam een groot dampend jong dier tegen mij en mijn geurend olievrpalet aanschurken en begon aan mijn schilderezel te knabbelen. Ik ben paarden- noch alfaman, ontmoedigen lukte niet. Paard twee speelde met mijn stoeltje en schildertas, ingrijpen zou het einde van mijn ezel betekenen. Bij dieren drie en vier gaf ik het op, klom met alle spullen terug over het weidehek en deed het rood maar vanuit een rustiger standpunt.

Cat.Fig.46.10 "Schoonschrift" Oil/Acrylic 150x30cm (2020-06)

Adempauzes

Ik schilderde een kalige nieuwbouwwijk in Zutphen waar weinig aan de hand leek. Een vriendelijke dame met hondje kwam erbij, ze had me al zien staan. Gedecideerd, welbespraakt en met weinig interpunctie -ik kwam er niet tussen- vertelde ze mij over het wel en wee van deze wijk, de geschiedenis, het gesteggel over de perenboom die de laatste was uit de tijd dat hier boerderijen stonden, over projectontwikkelaar- en gemeenterelaties per advocaat en nog veel meer. Ze stuurde me later nog een indrukwekkend encyclopedische verzameling verhalen. Elke vierkante meter bebouwing moet wel zo'n oneindige reeks kennis bevatten, opgeschreven of niet.

Cat.Fig.46.12 "Skyline Berghelaan Centrum" Oil/Acrylic 200x26cm (2020-06)

Gedenk tekst

Niet alle graffiti is een manisch rondgesproeide geurvlag van een ontbolsterend ego, soms moet je er even bij stilstaan. Dan zie je een naam met twee jaartallen en soms een hartenkreet erachter. Ik heb dat meerdere keren gezien, deze in Zutphen, een andere te Noordwijk. Wat is er gebeurd, een ziekte, een ongeluk? Het zijn grafschriften van een jongere generatie, niet als inscriptie op natuursteen, maar met woeste ronde letters per spuitbus op beton, verscholen want strafbaar. Het zijn denk ik roep- of vriendennamen, ik heb nog wel eens online gezocht, maar er nooit wat over gevonden.

Cat.Fig.47.1 "Blauw" Oil/Acrylic 200x30cm (2020-07)

IJsselbrug

Een veelvoudig zicht op en rondom het minst behaagzieke kunstwerk van Zutphen, de Oude IJsselbrug. Een machtig ijzeren bouwsel, te smal voor de auto's van nu. Eronder tussen de pijlers zijn die typische schuilplekken van pubers, met lege blikjes energiedrank en een geïmproviseerde barbecue.

Cat.Fig.47.2 "IJsselbrug" B/W Drawing 100x120cm (2020-08)

Verdunner

Een low-budget maar niet-verpauperd leef-plein, met budgetwinkels en snackbar. Ik vertelde de bakkerijmensen dat ik voor hun gevel ga schilderen, geen probleem, leuk, later kreeg ik een blikje fris. Mijn schilderuitrusting leek op visgerei dus ik was nogal een anomalie. De pleinjongeren kwamen nieuwsgierig buurten, "Mooi meneer!". De winkelnamen kwamen van ver, Westerse en voor mij onbekende Chinese, Arabische karakters, ik schilderde ze allen gelijkelijk summier. Een tienermeisje, ze schilderde ook, vroeg of ik meer terpentijn wil hebben, want dat is niet zuiver voor haar. Had ze ervan geproefd? Ik bedankte vriendelijk en voor de zekerheid suggereerde ik haar eens aquarel te proberen.

Cat.Fig.47.4 "Ruys de Beerenbrouck" Oil/Acrylic 220x30cm (2020-08)

Sterflat

Een flat als een mastaba, die ooit gesloopt wordt of tot erfgoed verheven. Monumentaal is het ding zeker. De teksten uit de lokale Contact decoreren het allemaal.

Cat.Fig.47.6 "DNA Keuchenius" Oil/Acrylic 80x60cm (2020-10)

Tekst Tapijt

In consequent Zutphens zou Noordveen zo iets als Nortphen moeten heten. Het is een sobere flatbaai, te bereiken via toegangsweg of een fietstunnel met nogal armetierige graffiti. Anders bekeken is zo'n galerijflat zelf best een mooi patroon van wit, grijs, zwart en oranje, een betonnen quilt. Ik liep die dagen te denken over wat de bewoners allemaal lezen over Zutphen in lokaal blad Contact, de advertenties en aankondigingen, waar die dag langs te gaan voor de uitverkoop enzovoorts. Die teksten zijn hier over de gevelplaten gedrapeerd, als een krantenpagina vol kleurige leidmotieven.

Cat.Fig.47.7 "DNA Noordveen" Oil/Acrylic 85x80cm (2020-10)

grote werken: 43.13 45.11 45.13 45.14 45.15 46.2 46.3 46.5 46.8 46.10 46.12 46.16 46.17 47.1 47.2 47.4 47.5 47.6 47.7 47.8 47.9 47.10 47.1 **kleine werken:** 43.9 43.10 43.11 43.12 43.14 43.15 44.12 44.13 44.15 44.16 44.17 44.18 45.10 45.12 45.16 45.17 46.14 46.1

3.7 Nederlanden

Een deel van het plezier van plein air werk zit hem in de reis. Het inpakken heeft een hoog kampeergehalte, inclusief kilo-paranoia en het altijd maar weer vergeten van cruciale onderdelen. Het op pad gaan met de schildertas heeft wat opwindends, en alleen dat al draagt bij aan zin in schilderen of op zijn minst de druk om na alle voorbereiding niet onverrichterzake naar huis te gaan. De schildersessie begint dus al in de wind op de fiets, met alles in de auto of mijmerend in de trein naar een punt ergens verderop in Nederland.

Meanders

Wie kent het niet bij harde wind aan het strand, de slierten die dan onder je langs flitsen en je kuiten zandstralen? Dit is één van mijn vroegste buitenwerken, gemaakt in 1999 op Terschelling. Het is een beetje hypnotiserend: het geweld van de harde wind en daarbij het toch weer zachte meanderen van de slierten om je heen, als Witte Wieven met haast.

Cat.Fig.48.1 "aq-Terschel2-zandslierten3" x 20x15cm (1999-00)

Paal na paal

Het plezier van rottekenen is makkelijk uit te leggen met een tekening als deze, van een dubbele palenrij te Schouwen-Duiveland. Er is een herhalend motief, maar elke paal is een beetje anders. Op een paal heel dichtbij vallen me vezels, pokken en korstjes op, iets verder weg ga ik vanzelf op de openingen en overlap met de buurpalen letten en op grote afstand wil ik er vanaf zijn met wat streepjes, als in een vluchtige blik. Het vastleggen van dit verloop in aandacht voor detail naar overzicht gaat geleidelijk, want ik zie altijd maar een paar handbreedtes tegelijk.

Cat.Fig.49.5 "Zeeland Palen" B/W Drawing 400x20cm (2009-00)

Kotsmisselijk

Ik stond op een boot geankerd voor Vlieland, met een collega-schilder die ongelooflijk zeeziek werd en brede verfstreken afwisselde met kots-buien. Ik had mezelf zwaar gedrogeerd met antizeeziekte pillen, maar de combinatie van één horizon die op je doek met de boot mee deint en de echte die dat niet doet, is nog steeds geen pretje.

Cat.Fig.51.4 "Triton voor Vlieland" Oil/Acrylic 258x50cm (2012-06)

Baalberg

Hooirollen doe ik het liefst onverpakt en harig, maar dit soort glimmende balen hebben ook wat. Ze staan altijd strak, zijn net niet allemaal eender en vormen massieve

silhouetten in het lage land, als agrarische hunebedden.

Cat.Fig.49.1 "MC-Durgerdam4" Oil/Acrylic 70x40cm (2008-05)

Voetstuk

Soms hoef je om de grootte van iets te bevatten alleen maar het onderstuk te zien. Dat heb je staand in Californië bij de Sequoia's, maar als je in Apeldoorn in het Verzetstrijderspark op de grond naast een boom gaat zitten, kom je met een beetje fantasie ook een heel eind.

Cat.Fig.50.3 "Apeldoorn De Verzetstrijders II" Col.Drawing 200x20cm (2011-08)

Weerfront

Soms moet je al buiten schilderend behoorlijk snel klaar zijn. Vooral in de zomer kan een blauwe lucht onmerkbaar verlopen tot het ineens een gigantische wand van naderend onweer blijkt te zijn. Wel is het uitzicht dan zeer de moeite aard, met dat harde vaalgele schijnsel dat je midden in de donkerte van de monsterwolk kan zien.

Cat.Fig.50.12 "Noordwijk Naderend Onweer II" Oil/Acrylic 73x39cm (2012-07)

Heide

De Veluwe is een mooi landschap opgebouwd uit een beperkt aantal steeds terugkerende elementen, iets wat voor wel meer delen van Nederland geldt (zie Marsman). De lucht hier bij Kootwijkerzand was licht en hoog, het zand daaronder lichtgelig met hier en daar een paarsige lap heide. De bomen zijn donkere randen die het geheel omzomen en af en toe wat verwaaid in hun eentje staan te staan.

Cat.Fig.51.8 "Kootwijkerzand Heide" Oil/Acrylic 240x30cm (2012-08)

Schuilpan

Een tijdje was dit duinpannetje achter de bunker en naast het hondenveldje ten Noorden van Noordwijk een vredige en stille retraite, ik heb er een aantal schilderijen gemaakt. Hier was het mistig, dan worden duinen prachtig stemmig met alle kleuren heel dicht bij elkaar.

Cat.Fig.52.6 "Foggy Dunes" Oil/Acrylic 200x25cm (2012-11)

Leiden Nacht

Ik woonde een half jaar op het Virulypad in Leiden in niet de allerbeste fase van mijn leven. Een positief aspect van het geheel was wel het mooie uitzicht vanuit de flat. In de donkere winternacht en ochtend zag je de rode lichtreflecties op de wolken boven de stad, met daaronder donkere silhouetten van gebouwen met daarin af en toe een verlicht raam.

Cat.Fig.53.1 "Ochtend Leiden 2" Oil/Acrylic 200x40cm (2012-11)

Ramptoerist

De Veluwe stond in brand, zei het nieuws. Het sensatie-ongedierte in mij wilde er graag gaan tekenen, zoals eerder bij een uitgebrande faculteit en andere teloorgang. Na vier dagen kiesheid stond ik dan toch in een pikzwart, naar verbrande houtskool ruikend landschap te tekenen met hetzelfde goedje in inkt gedoopt, een wat perverse Gesamterfahrung. Kleur speelde dus bepaald geen rol, maar geur, contrast en textuur des te meer.

Cat.Fig.53.4 "Verbrande Veluwe" B/W Drawing 350x40cm (2014-04)

Volkstuin dans

Soms is een werk niet eens zo bijster gelukt, maar wel de uitkomst van een voor mij boeiend experiment en daarom houd ik het resultaat er toch bij. Zo ook deze, dit is een rolschildering die ik al langzaam lopend door de volkstuintjes van Elsgest maakte. Je kan niet elke beweging tekenen en het is vrij desoriënterend werken. Ik kijk en schilder van rechts naar links en terug en zodoende golft de voorstelling als een tekendans voor mij uit door mijn zichtveld.

Cat.Fig.53.6 "De Dansende Tuinen van Elsgest" Oil/Acrylic 130x150cm (2015-08)

Zuilen

Een imposante zuilengalerij onderaan de reusachtige Meelfabriek in Leiden, geschilderd toen het complex nog vrijwel leeg stond. Het oogde als een tempel van een oude beschaving, compleet met een diep verscholen heiligdom aan het eind van donkere portalen.

Cat.Fig.53.7 "Meelfabriek Zuilengalerij" Oil/Acrylic 200x40cm (2016-02)

Vakwerk

Een grote ruimte met veel staal en licht, zoals een industriegebouw oogt als het industrie-loos is maar nog niet her-ontwikkeld. In die fase kun je er nog wel eens terecht als schilder, ook wel omdat het schilderen van zoiets de toekomstige bewoners wellicht nog lekkerder maakt met authenticiteit.

Cat.Fig.53.11 "Meelfabriek Staal en Licht" Oil/Acrylic 200x40cm (2016-03)

Slagveld

Je zou zeggen dat het ergens in Frankrijk is maar deze rollen lagen gewoon bij Arnhem, dicht bij het huis van mijn ouders. Op deze nu zo vredige akker was ten tijde van Napoleon nog gevochten, vertelden mij twee mannen die er met een metaaldetector rondliepen. Ik kreeg nog een oude ronde kogel van ze, zo groot als een kleine druif.

Cat.Fig.54.4 "Arnhemse Hooibalen" Oil/Acrylic 200x30cm (2016-07)

Gehurkt

Ten zuiden van de pijlerdam in de Oosterschelde is een klein veldje naast de dijk-weg. Niks bijzonders, maar het was zomaar ontploft met bloemen in alle soorten en maten. Ik ging er laag zitten schilderen, midden tussen boven mij uittorende prachtige bloemen. Wel was het ook vlak naast een fietspad, en ik denk dat er ook nog al eens gedacht werd dat ik gewoon mijn gevoeg aan het doen was.

Cat.Fig.55.2 "Oosterscheldekering Bloemen" Oil/Acrylic 130x46cm (2017-08)

Leven van een Appel

Een fiets, een appel en een achtergrond, zo ging het. Ik begon bij het Malieveld met de hele appel (rechts) en tekende deze met de lokale achtergrond. Daarna fietste ik een stukje, nam een hap en hertekende, en bleef dit doen tot er rond Katwijk alleen nog maar een klokhuis over was. Normaal eet je een appel wel wat sneller, dus het bruin worden ervan is ook goed te zien.

Cat.Fig.54.18 "Leven van een appel" Col.Drawing 200x30cm (2018-10)

De vloer is lava

De Zandmotor is een fantastisch suppletieproject langs de Nederlandse kust. Op de luchtfoto's van jaar tot jaar zie je een soort platte lava-lamp van onzichtbaar traag vloeiende zandstromen, op kortere tijdschaal varieert licht en weer. Dat laatste heb ik hier geschilderd: het aanzicht van twee van de vele groeiende duinkopjes van uur tot uur. Had ik decennia de tijd, dan zag je deze kopjes zomaar opbollen tot grote duinen, net als dat te Zeeland op Neeltje Jans gebeurt.

Cat.Fig.56.1 "Zandmotor" Oil/Acrylic 68x175cm (2019-11)

Complement

Het Nederlands landschap bevat een hoop groen-variaties die nog best lastig zijn om er goed op te krijgen, dus je kan het wel eens beu worden om de blauwen en gelen te mengen. In zo'n bui kan je zomaar tot de conclusie komen dat je de rest van het aanzicht eigenlijk ook wel met rood kan doen.

Cat.Fig.56.7 "Noorden ZevenHoven" Col.Drawing 330x30cm (2021-05)

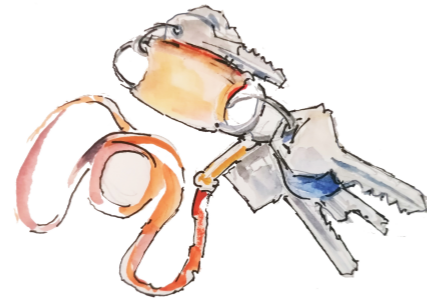
grote werken: 46.18 48.3 48.4 48.5 48.6 48.7 48.8 48.9 48.10 48.13 49.1 49.2 49.3 49.5 49.7 49.8 49.9 49.17 49.18 49.19 50.1 50.2 50.3 50.4 50.5 50.6 50.7 50.9 50.10 50.11 50.12 50.13 50.14 50.16 50.17 51.1 51.2 51.3 51.4 51.5 51.6 51.7 51.8 51.9 51.10 51.11 51.14 52.1 52.3 52.4 52.6 52.8 52.10 53.1 53.2 53.3 53.4 53.5 53.6 53.7 53.10 53.11 54.1 54.3 54.4 54.6 54.7 54.8 54.18 54.19 54.20 54.21 55.1 55.2 55.5 55.7 55.9 55.10 56.1 56.2 56.3 56.4 56.5 56.6 56.7 56.9 56.10 56.1 **kleine werken:** 45.18 46.19 46.20 46.21 47.12 47.13 47.14 47.15 48.1 48.2 48.11 48.12 48.14 48.15 48.16 49.4 49.6 49.10 49.11 49.12 49.13 49.14 49.15 49.16 50.15 51.12 51.13 52.12 52.13 52.14 52.15 52.16 53.12 53.13 54.10 54.11 54.12 54.13 54.14 54.15 54.16 54.17 55.8 55.12 55.1

Hoofdstuk 4

In de Buurt

4.1 Kloostertuin

De Kloostertuin is een mooie openbare tuin naast de Barthkapel, aan het eind van zo'n Haagse unheimische inrit. Centraal in de tuin staat een wat duistere kersenboom met korte stam en uitpuilend middel die twee weken per jaar ontploft met witte bloemen. Er zijn gezellige perkjes, kleine houtwallen en pittoreske hoekjes. De hogere fauna beperkt zich tot zwarte kat Drakie, twee grijze katten, vogels en de uitlaathonden. In de nacht en ochtend hoor je alleen in de verte de tram brommen. Daarna komen mensen die met kopstem in volzinnen tegen hun ontalige hond praten. Er klinken verder regelmatig barse geluiden uit de aangrenzende boksschool en soms orkestgeluiden en gezang van boven uit de kapel. Verder zijn er plantenliefhebbers, drugsverslaafden, picknickpubers en meer of minder getergde omwonenden. Er wordt veel besproken: hondengedrag, stand van vegetatie en alle recente bezoekers. Het gaat over lopende kwesties; gelopen zaken bepalen vooral of je überhaupt nog met elkaar praat. De tuin is geen vrijplaats: territoria kruipen door de tuin heen en weer; soms met duidelijke bakens, soms slechts als uitgesleten sta- en zitplekken. Het gaat mis als een territorium zich te snel verplaatst. Er zijn zelfs aangiftes over en weer gedaan, over het omhakken van heesters, over het besmeuren met olie en het al dan niet legaal bewonen van een huis. Er zijn ramen gezwart, kettingen doorgeknipt en tirades in app-groepjes gehouden. Er wordt wel eens gebruikt, geslapen of genomen. Een Hof van Eden zal de Kloostertuin dus wel nooit worden, maar levendig is het er wel.

Ton

Deze regenton staat tegen mijn huis. Hij is na ietwat summier overleg van de toenmalige, breed ruziende tuinonderhouds-commissie onder mijn regenpijp neergezet. Ze hebben nog ongevraagd een stuk regenpijp afgezaagd, wat de verhuurder weer nogal bijdehand vond. Achteraf was het natuurlijk ook terreinverlies in het eeuwig territoriale gevecht in de Kloostertuin.

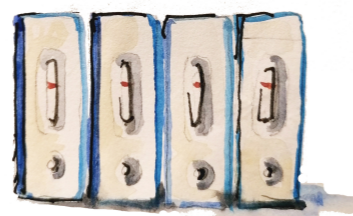
Cat.Fig.57.9 "T1130 Regenton in Tuin" Col.Drawing 12x8cm (2017-06)

Lockdown

In 2020 viel de bloeiperiode van de kers samen met de eerste coronagolf in Nederland. Tijdens de lockdown ging ik dagelijks een half uurtje een strookje van de bloeiende boom schilderen, gedurende een week of drie in twee varianten, van boven naar beneden of van rechts naar links. Eerst was er alleen nog het takkennetwerk, daarna kwam de bloemexplosie; bij de laatste stroken zat de kers al aardig in het blad. Zo de tijd volgend moest de kers wel zo'n tienduizend witte bloemen geproduceerd hebben, een getal wat destijds ook in weer heel andere grafieken opdook.

Cat.Fig.58.1 "Bloesentracker" Oil/Acrylic 200x75cm (2020-04)

grote werken: 57.1 57.3 57.4 57.15 57.18 57.19 57.20 57.21 57.25 57.30 57.31 58.1 58. **kleine werken:** 57.5 57.6 57.7 57.8 57.9 57.10 57.11 57.12 57.13 57.14 57.16 57.17 57.22 57.23 57.24 57.2

4.2 Den Haag

Den Haag is een grote verzameling prachtige plekken verbonden door soms nogal grauwe straten. In mijn eerste jaren hier overheersten die stroken van altijd maar natte bruine baksteen en asfalt. Echter, naarmate ik de stad per kwast of wandelschoen beter leerde kennen bleek er naast natuurlijk alle bossen, parken en duingebieden ook steeds meer moois of interessants te vinden in de stad zelf. Hoe langzamer je loopt, hoe beter je kijkt en hoe meer je ziet, vooral in de zijstraten.

Kloonstronk

Een veel-klonige boom te Clingendael in Den Haag die ik al vroeg tekende, toen ik vanuit Amsterdam de stad bezocht. Een decennium later toen ik inmiddels in deze stad woonde zocht ik deze boom weer eens op, als een oude bekende.

Cat.Fig.59.1 "Boom bij Clingendael" Col.Drawing 200x20cm (2011-10)

Multifunctioneel

De Paleistuinen in Den Haag hebben alles wat een park een park maakt: Er staan klasjes te sporten, wat altijd een beetje komisch oogt (daarom doen mensen dit soort sporten meestal veilig met de groep). Er zijn oudercirkels met daarbinnen de spelende kinders en verder een hoop lezers, joggers en wandelaars. Aan de andere zijde van menselijke zorg is er het alcoholistenbankje. Daarnaast is er nog wat bonusmateriaal: echte wachtposten en een sluippoortje richting de binnenstad, met aanvraagknop.

Cat.Fig.58.6 "DH Paleistuin" Col.Drawing 200x20cm (2016-01)

Hofbruin

Den Haag heeft een patent op drabbig bruine straten, vooral in winter, voor- en najaar ogen een hoop straten als grauwe zand-en-veengronden van baksteen. In de zomer komt op veel plekken het groen er gelukkig overheen, maar het blijft behelpen in sommige wijken.

Cat.Fig.59.3 "Den Haag Buitenhof" Col.Drawing 400x20cm (2016-02)

Kronkels

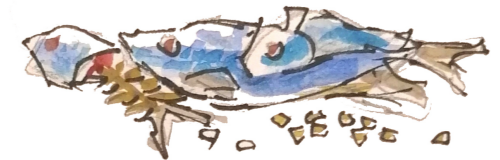
Het kinderlijke fantastje in mij kan, als niemand meekijkt, best wegdromen bij woeste loverpatronen, hier in de Bosjes van Poot te Den Haag. De takken kolken en draaien en vormen wezens, beesten en tentakels. Dat alles hoeft je met wat inktvlekken alleen maar te volgen.

Cat.Fig.60.1 "Den Haag Bosjes Van Poot" B/W Drawing 200x30cm (2018-02)

grote werken: 57.32 57.33 57.35 58.3 58.4 58.5 58.6 58.7 58.9 58.10 58.12 58.13 59.1 59.2 59.3 59.4 59.6 59.7 59.8 59.9 59.10 60.1 60.2 60.3 60.5 60. **kleine werken:** 57.34 58.1

4.3 Buurtzee

In de buurt van mijn woonstad zijn er twee vaarroutes naar de zee: Rotterdam en Scheveningen. Het havengebied van Scheveningen is stoer, niet speciaal mooi maar zo stevig als nodig is voor een op zee gerichte stad. Ik roei er in en voor de haven, en van zeevaart zien krijg je nooit genoeg. In het grote Rotterdam is er de Maas met machtige bruggen, het havengebied en de oude Leuvenhaven.

Historische haven

Deze tekening van de Leuvenhaven is mijn langste kleurentekening, een meter of zes, gemaakt in evenzoveel uren. Dat is redelijk aan de grenzen van wat nog leuk tekenen is, hoewel het een heerlijke industriële setting was en ik netjes elk uur vijf minuten pauze inlaste. De crux is de opkomende vermoeidheid en het ongeduld - niet te laten doorsijpelen in het staartje van de tekening - of in de gesprekken met omstanders.

Cat.Fig.60.9 "Leuehaven" Col.Drawing 600x40cm (2012-02)

Werktweeling

Deze twee vissersboten liggen in de tweede haven van Scheveningen. Tussen naar rijkeluivertier riekende Tupperware -labels als Assegai, Jongheer, Modesty en Spirit zijn "UK65" en "Jar" namen die deze stalen rompen eer aandoen.

Cat.Fig.61.5 "UK65 en Jar" Oil/Acrylic 200x30cm (2016-07)

Rauwe omber

Bij twijfel, gebrande omber eronder. Deze warme geelbruine tint is de groene zeep of het glijmiddel van de plein air gemeenschap, het werkt namelijk altijd wel. Groot was dus mijn chagrijn bij het begin van deze sessie toen ik deze basistint bleek te zijn vergeten. Dan maar rauwe omber, wat alles wat minder zonovergoten maakt. Dat bleek voor

dit havenzicht prima uit te pakken en was nog maar eens het bewijs dat het humeur over de mate van invulling van randvoorwaarden meer een bijgelovig of wat autistisch trekje is, dan daadwerkelijk een voorwaarde voor het laten lukken van een schilderij.

Cat.Fig.61.7 "Scheveningen Haven" Oil/Acrylic 200x30cm (2016-08)

Havenavondje

Dit is een tijdsopname van rechts naar links, gemaakt aan het einde van de dag op het rechter oude havenhoofd van Scheveningen terwijl het langzaam donkerder en donkerder werd.

Cat.Fig.61.9 "Scheveningen Oude Havenhoofden" Oil/Acrylic 150x46cm (2017-08)

Grootstad

Dit is een Rotterdams tekenrondje bij de Erasmusbrug en veel grootstedere plekken vind je niet in Nederland. De grote Maas, woonwanden, een streepje Willemsbrug en natuurlijk de Erasmusbrug zelf naast het imposante silhouet van 'De Rotterdam', een beetje verwarrend benoemde flats. Als titel 'Roffa', ook al heb ik als oudere niet-Rotterdammer daar eigenlijk helemaal het recht niet toe.

Cat.Fig.62.2 "Roffa Panorama" B/W Drawing 480x30cm (2018-12)

Hef

Zo'n prachtige Rotterdamse plek was dit met ijzeren bruggen rondom. Ingewikkelde structuren zijn daarnaast altijd een genot om in inkt aan te pakken, veel te ingewikkeld om in beperkte tijd exact te krijgen, maar als je gewoon met de vlekken de textuur volgt, is het resultaat meestal geloofwaardig. Dat geldt voor bruggenvakwerk, maar ook voor bladlover en fietsenrekken: je bent er als je de aard van het patroon te pakken hebt.

Cat.Fig.62.8 "De Hef" B/W Drawing 240x29cm (2019-03)

Werkhaven

De Eerste Haven van Scheveningen is nog echt een werkhaven, de schepen die hier aanmeren liggen er niet voor de lol. Er moet gelost, geladen en gewacht op nood worden, alles met veel draaiende motoren. Ik stond op de hoek van de Eerste Haven en schilderde twee grote schepen

segment voor segment. Een bijkomend voordeel van een werkhaven is, dat er niet al te veel tijd verkletst wordt: goed doorschilderen dus tussen het rumoer van machines en werkende mensen.

Cat.Fig.63.6 "Scheveningen Haven" Oil/Acrylic 200x80cm (2019-10)

Pier

Het mooiste standpunt was hier net naast de pier, maar natuurlijk was er die dag natte sneeuw en meer koude ellende. Dat werd dus een opzet in de miezer en daarna schielijk uitwerken een paar meter naar links onder de pier. Dat klinkt alsof het niks zou moeten uitmaken, maar een net ander uitzicht afschilderen voelt alsof je met een ribbel in je sok wandelt: het wringt en schuurt voortdurend.

Cat.Fig.61.3 "Pier van Scheveningen" Oil/Acrylic 200x40cm (2016-02)

grote werken: 58.14 60.9 60.11 60.12 61.3 61.4 61.5 61.7 61.9 61.11 61.12 62.1 62.2 62.4 62.5 62.6 62.8 62.10 62.11 63.1 63.3 63.5 63.6 63.

4.4 Rond Het Lab

Ik heb tussen 1986 en 1992 in Delft gewoond en gestudeerd. Vanaf 2007 tot heden ben ik er aan het werk en forens ik er naar toe, jarenlang vanuit Amsterdam, nu vanuit Den Haag als het niet weer eens thuiswerken is. Dat de stad en omgeving mooi zijn zag ik pas na mijn studententijd, maar dat kan ook gewoon met ouderdom te maken hebben.

Prometheus

In 2008 brandde de faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft geheel uit na kortsluiting in een koffieautomaat, er waren gelukkig geen doden of gewonden. Ik werkte een paar gebouwen verderop bij Technische Natuurkunde en zag vanaf het dak van de bieb een angstaanjagend grote Delftse fakkel. Enkele dagen later ben ik rond het gigantische doodse karkas tekeningen gaan maken en later naar aanleiding daarvan enkele schilderijen, waaronder deze.

Cat.Fig.64.1 "Brand-BouwKunde-Delft-001" Oil/Acrylic 120x50cm (2008-00)

Doorontwikkeld

Een uitzicht waar nu, een tiental jaar verder, nog maar heel weinig van over is. De oerlelijke stalen loopbrug is weg, de huisjesmelkershuisjes ook. Het oude station wacht de invulling af, het nieuwe vult de ruimte. Reptielenhuis Serpo is weg, het ooit zo voorlijke treinviaduct is veranderd in een ondergrondse doorgang met een neprachtje erboven. De smoezelstraat is nu ineens een fraai stadsfrontzicht.

Cat.Fig.64.3 "Delft CS" Col.Drawing 250x20cm (2011-08)

Multifocaal

Dit is een kijkje door een hek in de toenmalige eeuwige bouwput rond Delft Centraal. Een hekwerk is een meerlaags beeld: wanneer kijk je ervoor, wanneer er achter? Wat is fietsenrek, wat is spijl? Bij tekeningen als deze, moet je zulke interpretatie onderdrukken terwijl je tekent, het is gewoon vlek voor vlek en er op rekenen dat het eindresultaat zijn werk doet.

Cat.Fig.64.4 "Delft Heras Hekwerk" Col.Drawing 200x20cm (2011-10)

Kruithuis

Ooit gebouwd na de Delftse Donderslag, is het voor mij vooral de plek waar mijn studentenroeclub in de jaren negentig huisde, ze zitten nu aan de overkant. Het was een kleine havenstad op zichzelf, compleet met mysterieuze medebewoners als de rugbyers, de padvinders en kampeerclub de Delftsche Zwervers. Die laatste naam vond ik altijd een beetje vreemd met zo'n afgesloten toren, ik dacht eerder aan Ugolino.

Cat.Fig.64.5 "Kruithuis Delft" B/W Drawing 270x30cm (2019-02)

Polarisatie

Dit panorama maakte ik in twee sessies begin februari 2021, bij de tweede lag er mooi sneeuw. Het is het lab waar ik werk, een vierkantig gebouw met kleurige ramen, waar ik de laatste jaren niet heel veel binnen was met die hele pandemie. Het werk is doorspekt met bijgedachten, meningen en wat lokale waarnemingen over het terrein, het lab en de pandemie.

Cat.Fig.65.3 "BioNanoScience" Col.Drawing 550x28cm (2021-02)

grote werken: 58.15 58.16 59.11 62.12 63.9 63.10 63.11 63.12 64.1 64.2 64.3 64.4 64.5 64.6 64.7 64.15 65.1 65.2 65. **kleine werken:** 60.13 60.14 60.15 60.16 61.14 61.15 61.16 61.17 61.18 62.13 62.14 63.14 63.15 63.16 63.17 63.18 63.19 63.20 63.21 64.9 64.10 64.11 64.12 64.13 64.1

4.5 Binnenmeer

Begin 2020, in de eerste lockdown, viel er zomaar een bootje op ons bord. De naam is Olijffe, een Dehler Varianta uit 1973 en nu liggend in een prachtig hoekje van Nederland aan de rand van de Kagerplassen. Inmiddels zijn we veel lockdowns verder, en ben ik me

zeer gaan hechten aan zowel de boot als de omgeving, met in elk seizoen alle mooie lichten en vergezichten die men zich maar kan wensen. Daarnaast is het schilderen vanaf boot of vlet een plezierige aanleiding om weer een hele nieuwe set van praktische schildertrucs te ontwikkelen.

De Kleine Ontdekkingsreis

Een plek die ik nog maar net aan het ontdekken ben, de zompige maar o zo mooie oevers van de Kaag, met erboven die gigantische lichten. Hier ligt bootje Olijffe in een invaart van de Oude Kooi. Dit eiland is van de Unie van Watertoeristen, een naam die beelden oproept van Eendjes, caravans, sepiakleurenfoto's, veel bruin in de kleren en garnalennetjes aan het strand. Los daarvan heeft het zoals zoveel stukjes land rond de Kagerplassen toch echt al die sfeer die bij elk eiland ter wereld hoort: afgescheiden, gericht op de eigen zaken en altijd mysterieuze hoekjes, hier gevormd door het ontoegankelijke moerasbos in het binnenste gedeelte.

Cat.Fig.65.10 "Kaag Oude Kooi" Col.Drawing 190x28cm (2021-11)

Multiversum

De Keeverhaven ligt om de hoek van de Balgerij. Ik voer er vaak langs met het bootje 'Olijffe', maar vanwege een vrij onschuldig akkefietje in het voor-verleden van de boot fantaseerde ik altijd angstige gedachten bij elkaar over onwelkom zijn. Dus, op een dag maar gewoon met de roeivlet naar binnen, keurig aangemeld en liggend betaald voor de vlet (hoewel ik er vriendelijk doch ferm op gewezen werd dat ik ook met deze vlet even bij het meldbord had moeten wachten). Heerlijk in de vlet getekend, die dag. Het bleek ook hier weer zo'n eigen universum te zijn: vanaf de snelweg lijkt dit hele gebied wel een matroesjka van in elkaar passende werelden, met achter elke vaart of sloot weer een nieuwer, nog kleiner maar altijd uitnodigend universum.

Cat.Fig.67.2 "Kaag Keeverhaven Uitgang" Col.Drawing 100x15cm (2022-04)

All the leaves are brown

Na een vrij lange schilderpauze, ging ik met deze weer van start op de Kaag, zittend voor de mast op de voorplecht van bootje 'Olijffe', geankerd in de vaart richting de Keever, aan

het begin van de winter. Dat klinkt niet als een comfort zone maar is het wel: het winterbruin, blauw en wit is tomeloos mooi, het meer is stil op de ganzen na en het de rottende rietkragen zijn op hun allermost. Geef mij maar de winter.

Cat.Fig.67.10 "Kever Vanaf Balgerij" Oil/Acrylic 200x28cm (2022-12)

Kan vriezen, kan dooien

Deze is gemaakt op de voorplecht van 'Olijfje' tijdens een nogal koude maar erg mooie stille winterdag op de Kagerplassen, voor anker liggend in de Noordoostelijke luwte van de Kever. Het had dan ook alles van de perfecte plein air ervaring, tot een dagje later de nog te natte onderlaag gesso liggend op de ijskoude ateliervloer afschuwelijk verfrommeld bleek. Naast vogelpoep, regen, hondenplas, vergeten omber, buurtende straatgekken en zo meer was dit wel weer een nieuwe vermelding in het grote zwartboek van grote en kleine plein air rampen. In dit geval liep het met een sisser af: de strijkbout en het bijwerken deden wonderen en het werk leefde nog lang en gelukkig.

Cat.Fig.67.11 "Kaag Kever NO" Oil/Acrylic 195x28cm (2022-12)

IJzige ochtend

In de zomer deel je de Kever met velen, maar in de winterdagen heb je een exclusief privé-meer. De temperatuur was rond het vriespunt. De boot was zo spekglad dat ik toch maar aan een 'lifeline' ging denken, ondanks dat ik nou niet bepaald Kaap Hoorn rondde: ik lag voor anker naast het eiland van de Unie van Watertoeristen op een windstille dag op de Kever. De tenen werden koud, de koffie was warm en ik nam het mooie koude licht serieus: van uur tot uur schilderde ik met de klok mee wat ik zag in de kijkrichting en rolde het doek gestaag door, zonder terug te kijken. Zo werd het schilderij vanzelf het eerste weerbericht van die dag. Na een halve bocht en enkele uren had ik er nog steeds schik in en besloot ik aansluitend de rondgang af te maken met werk twee.

Cat.Fig.68.1 "Kever Vriespunt OZW" Oil/Acrylic 200x26cm (2022-12)

IJzige middag

Dit tweede werk van de dag (zie de ochtend) was een logisch gevolg van een mooie tijdsopname. Het einde van de korte winterdag naderde en zo op twee-derde ging de zon onder en kwam een stevige mist op. Dit werd natuurlijk allemaal trouw nageschilderd, uiteindelijk met een hoofdlampje op om de kleuren in het donker te kunnen mengen. Het had wat mystieks om dat laatste stuk de spookachtige stammen van dichtbij te zien, terwijl de boot meer en meer in een cocon van dichte mist werd gepakt die tot de ochtend zou aanhouden. Na afloop warme knakworstjes op het pitje en een goede nacht in de dubbele slaapzak.

Cat.Fig.68.2 "Kever Vriespunt WNO" Oil/Acrylic 200x26cm (2022-12)

TMI

Een iets minder poëtisch aspect van plein air schilderen is het management van de persoonlijke hygiëne ofwel het ophouden van de plas. Koud weer, nattigheid en vorderende leeftijd verergeren de zaak: met de thermosfles bij de hand komt dat volgende warme kopje koffie niet zonder prijs. Wie graag weidse uitzichten schildert, zoals ik hier langs de kade nabij de Balgerij, kan ook niet even illegaal achter een boom zonder de ezel te alleen te laten. Om het mystiek-lyrische beeld van het buiten schilderen niet nog verder te ontkrachten laat ik de gevonden oplossingen hier maar in het midden.

Cat.Fig.67.12 "Balgerij Laatste IJs" Oil/Acrylic 200x26cm (2022-12)

Eindig IJs

Er is nog maar zelden ijs in Nederland, en het mooie beeld van de opbrekende schotsen in een vaart is daarmee nog zeldzamer. Deze sessie was dus het equivalent van een goede zee voor de golfsurfer: alles laten vallen en dat schilderij binnenhalen. De winterse wolken en het mooie tegenlicht over de schotsen maakten het alleen maar mooier, zoals het tienjarig wandelaartje dat kwam buurten nogal snaaks opmerkte: misschien had hij al wel wat vaker buitenschilders meegemaakt.

Cat.Fig.68.3 "Kaag IJsschotsen" Oil/Acrylic 200x26cm (2022-12)

Weersomslag

Ik heb nooit de wil of illusie gehad om een schilderij een momentopname te laten lijken, ook al is dat wel gebruikelijk in de plein air gemeenschap. Wat sneller beweegt dan ik kan schilderen neig ik te mijden (vandaar het gebrek aan mensen) maar het verloop van licht en weer volgen in verf verveelt nooit. In het stille seizoen op de winterse Kagerplas is het variabele weer ook daarom aantrekkelijk. Zo ook hier, waar halverwege het blauwe niets-aan-de-hand-luchtje plots weggeschoven werd door een winters grijs wolkendek, met het onderliggend landschap navenant anders belicht.

Cat.Fig.68.4 "Balgerij Weersomslag" Oil/Acrylic 195x30cm (2022-12)

Spruit en vaarboom

Halverwege de vaart richting de Kever ankerde ik naast het riet. Normaal gesproken leg ik dan een spuit aan op voor- en achter-kikker, zodat ik met het wisselend vieren en aantrekken van beide spruitlijnen de boot bijna over een halve bocht stabiel op de wind kan laten liggen. Dat is handig als je op de plecht zittend een panorama van 180 graden wil schilderen en bovendien een welkom pauzemomentje om de benen even te strekken. Echter, geen handigheidje dekt alles af: er stond nu geen zuchtje wind en de boot zwalkte loom om het anker. Gelukkig is het hier vrijwel overal ondiep, dus ik prikte de vaarboom in de modder om de boot in de gewenste richtingen te fixeren, terwijl ik al schilderend genoot van de mystiek van opkomende mist.

Cat.Fig.68.5 "Balgerij Opkomende Mist" Oil/Acrylic 195x30cm (2022-12)

grote werken: 65.4 65.5 65.6 65.7 65.8 65.9 65.10 65.12 65.14 65.15 65.16 65.17 66.1 66.2 66.4 66.5 66.9 66.10 66.11 66.12 67.1 67.2 67.4 67.5 67.6 67.7 67.8 67.9 67.10 67.11 67.12 68.1 68.2 68.3 68.4 68.5 68.6 68. **kleine werken:** 64.16 65.18 66.6 66.7 66.

4.6 Reisschetsjes

De reisschets kan goed te zijn, maar dat is geen moetje. Ze herinnert aan het aanwezig zijn, een souvenir. Ze is selectiever binnengehaald dan de snellere foto, maar niet zo zwaar gekozen als een langduriger plein air schilderij of tekenwerk. Voor de laatste moet je echt een tijdje gaan staan, en de neiging is dan waar voor je schildertijd te willen hebben met alle theatrale gevolgen van dien. De schets heeft niet zo'n ondergrens van pretentie, soms is het maar net vanaf de plek waar je neerplofte voor een drankje kijkend in de richting die de stoel je wijst. Leuk als je raak schiet, ook prima als het resultaat schonkiger oogt dan de aanleiding, als plaats, datum en tijd er maar opstaan. Ter plekke win je toch zelden van het echie, want daarbij hoort het weer, de weidsheid, de geur en het licht. Echter bij thuiskomst roept ook dat niet zo speciale schetsje juist dat hele zintuigelijke pakket op dat je die tien minuten al tekenend absorbeerde, en wordt daarmee ineens een stuk aantrekkelijker - net alsof je er weer bent.

Informatie

Een schetsje als deze, gemaakt in een minuutje vanaf de langs kliffen varende pont, stelt niet veel voor maar is al voldoende om er later een schilderij uit te trekken. Dat werkt beter dan een foto, want onder tijdsdruk moet je selecteren wat het belangrijkste in het aanzicht is: de hele scene met een streek of vijf.

Cat.Fig.69.26 "T1610 Iceland Vestmannaeyar" Col.Drawing 12x7cm (2018-11)

Troubles

Op terugreis door Ierland kwamen we langs ellendige conferentiehôtels en volle BB's, maar vonden gelukkig uiteindelijk logies in de prachtige stad Youghal. Er was een lokaal café van een man uit Belfast met Nederlandse echtgenote. Hij was een Oscar Wilde citerende bouwvakk

wiens vader nog getekend was door de Troubles – in Ierland zijn overal verhalen.

Cat.Fig.70.3 "Youghal Watergate" Col.Drawing 12x7cm (2019-11)

Schaatsdag

Ook dit is zo'n tekening die meer herinnering dan kunstwerk is, en daardoor niet speciaal onnoemelijk geslaagd hoeft te zijn. Het had eindelijk voldoende gevoren om te schaatsen, ik kocht op Marktplaats een paar combinoren en het was een onvergetelijke middag met onder andere halfbevoren waterverf.

Cat.Fig.70.25 "T1210 WA Baan IJs" Col.Drawing 36x15cm (2021-02)

Buitenboordmotor

Een verassend leuke stad waar wij naartoe fietsten. De Rijn raast er groots door, met hoge snelheid. De vrachtschepen kregen sleephulp om tegen de stroom op te kunnen boksen, voor dit stadszicht langs. Daarnaast heb ik zelden kleine bootjes gezien met zulke enorme buitenboordmotoren.

Cat.Fig.70.30 "T1430 Basel Muenster" Col.Drawing 12x8cm (2021-07)

Drostekraters

De ene vulkaanpiek tekenen vanaf een andere, die had ik nog niet. Dit was op 3500 meter hoogte, net onder de top van de imposante Teide, richting de al even imposante krater van El Viejo. Dit alles omringd door een nog grootsere caldera van de al helemaal gigantische voorloper van de hele mikmak: dit landschap kende alleen maar superlatieven. Ik deed dan ook geen enkele poging om op een papertje van 12 bij 7 centimeter met een waterverfje ook maar iets van die enormiteit te vangen, op de herinnering er aan na.

Cat.Fig.73.6 "T1240 Tenerife El Viejo Vanaf Teide" Col.Drawing 12x9cm (2022-11)

Knarswoud

Een eeuwig nat woud bovenop La Gomera. Overal zat mos, overal woest kronkelende takken. Als je stilstond hoorde je al die bomen tegen elkaar aan knersen, wat je met al die gevallen bomen om je heen nog wel wat omhoog deed kijken. Een spookachtig mooie wereld, waar je als je honderd meter omlaag ging ook zomaar weer uit was.

Cat.Fig.73.23 "T1104 La Gomera Woud" Col.Drawing 12x9cm (2022-11)

Opdoemberg

La Gomera is zelf al een spectaculaire aaneenschakeling van ravijnen en bergrichels. Het is verstandig om stil te staan voor je om je heen gaat kijken in plaats van naar je bergschoenen, maar als je dat dan ook doet, of zoals hier gewoon veilig op een bankje bij de haven, dan doemt elke keer weer die enorme Teide op, 40 km verderop op buureiland Tenerife.

Cat.Fig.74.1 "T1556 Teide Vanaf San Sebastian La Gomera" Col.Drawing 12x9cm (2022-11)

grote werken: 70.14 70.15 70.16 70.17 70.19 70.23 70.24
70.25 70.36 71.6 71.14 71.15 71.24 71.25 71.26 71.28 71.29 72.4
72.27 73. **kleine werken:** 64.17 65.19 65.20 66.14 66.15 66.16
67.13 67.14 67.15 67.16 67.17 68.8 68.9 68.10 68.11 68.12 68.13
68.14 68.15 68.16 68.17 68.18 68.19 68.20 68.21 68.22 68.23 68.24
68.25 68.26 69.1 69.2 69.3 69.4 69.5 69.6 69.7 69.8 69.9 69.10
69.11 69.12 69.13 69.14 69.15 69.16 69.17 69.18 69.19 69.20 69.21
69.22 69.23 69.24 69.25 69.26 69.27 69.28 69.29 69.30 69.31 69.32
69.33 69.34 69.35 69.36 69.37 69.38 69.39 69.40 69.41 69.42 69.43
69.44 69.45 69.46 69.47 70.1 70.2 70.3 70.4 70.5 70.6 70.7 70.8
70.9 70.10 70.11 70.12 70.13 70.18 70.20 70.21 70.22 70.26 70.27
70.28 70.29 70.30 70.31 70.32 70.33 70.34 70.35 70.37 70.38 70.39
71.1 71.2 71.3 71.4 71.5 71.7 71.8 71.9 71.10 71.11 71.12 71.13
71.16 71.17 71.18 71.19 71.20 71.21 71.22 71.23 71.30 71.31 71.32
71.33 72.1 72.3 72.5 72.6 72.7 72.8 72.9 72.10 72.11 72.12 72.13
72.14 72.15 72.16 72.17 72.18 72.19 72.20 72.21 72.22 72.23 72.24
72.25 72.26 72.28 72.29 72.30 72.31 72.32 72.33 72.34 72.36 72.37
72.38 72.39 72.40 73.2 73.3 73.4 73.5 73.6 73.7 73.8 73.9 73.10
73.11 73.12 73.13 73.14 73.15 73.16 73.17 73.18 73.19 73.20 73.21
73.22 73.23 73.25 73.26 73.27 73.28 73.29 73.30 73.32 74.

Hoofdstuk 5

Binnen

5.1 Naar Binnen

Daar zijn we weer binnenshuis, de horizon is weg en daarmee de weidsheid, maar er is meer comfort. Er is de geborgenheid van een mooie hoek, de beweeglijkheid van dieren of een prettig pakbaar voorwerp binnen handbereik. Dan is er ook nog de fantasie, die het juist beter doet zonder al die weidse vergezichten. Dus zo maak je dan de dingen: zittend en fantaseren over curiosa, allegorieën, fabels en associaties. Van daaruit is het helemaal niet zo ver weg meer naar de fantasieën die de onderwerpen van de wetenschap oproepen.

5.2 Ateliers

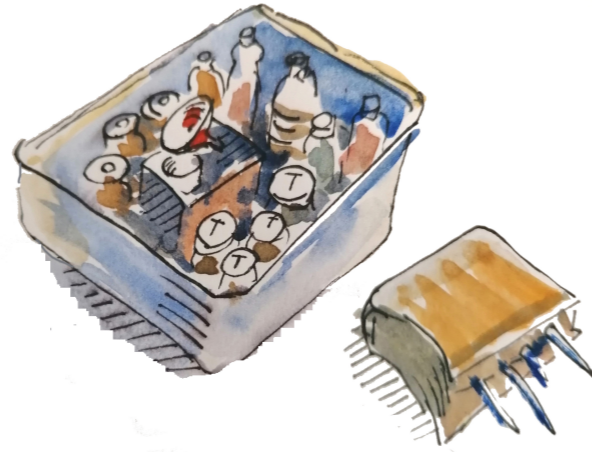
Tot 2009 werkte ik ergens in een hoek van de woonkamer, vervolgens versleet ik een rits plekken te Amsterdam. Mijn eerste externe plek was een onderverhuurd hoekje rond 2009 in De Witte Bijl te Amsterdam. Rond 2010 deelde ik een hok in Amsterdam-West te DW10, in 2011 huurde ik een hokje aan het Oosterspoorplein te 'Atelier 04'. Op Middenweg 22 zat ik tussen 2012 en 2018, met wat overlap daarna te BK49 tot vlak voor de eerste lockdown in 2020. Inmiddels woonde ik in Den Haag, waar ik vanaf 2015 een plek opbouwde en waar ik vanaf 2020 alles bijeen had. Daarnaast huurde ik her en der wel eens een toonruimte of -hal, met het idee geïnteresseerden professioneel rond te kunnen leiden (wat vrijwel nooit voorkwam).

ateliers:

2009 tot 2010 Witte Bijl, Windroosplein, Amsterdam
2010 DW10, Donauweg, Amsterdam
2011 Atelier 04, Oosterspoorplein, Amsterdam
2012-2018 Middenweg, Amsterdam
2018-2020 BK49, Tweede Boerhaavestraat, Amsterdam
2015-nu Kloostertuin, Brouwersgracht, Den Haag

toonruimtes:

2013-14 Studio Noordwijk
2009-2011 ABWW, Almere
2014-2018 NP40 (Middenweg), Amsterdam
2011-2013 Revaleiland, Amsterdam
2016-2018 Bilderdijkstraat, Amsterdam

Schimmigheden

In Amsterdam-West deelde ik mijn derde atelier in een broedplaats, DW10. Deze broedplaats was een hippe tussenvulling tussen de verpauperings- en ontwikkelfase van een gebouw, de vulling van één van de vele kantoorgebouwen daar die maar wachtten op de komst van hoogconjunctuur, als een failliete toeristenstreek. Het atelier kwam nogal roemloos aan zijn einde in een schimmig vastgoedfaillissement, de borg van de vele kleine huurders moest wel een leuke winstmarge zijn.

Cat.Fig.75.1 "DW10 Zonsopgang" Oil/Acrylic 0x0cm (2009-01)

Inschilderen

Met deze rol van tien meter werkte ik begin 2013 mijn net gebouwde 'Super Ezel I' in, voor de reis naar Kenia, dit om de kinderziekten door te lopen voor ik in een ver oord zou staan. Ik schilderde in en voor mijn toenmalig tuinatelier met continu veranderend standpunt; zelf ben ik ook nog ergens in de spiegel te zien. Het is mijn langste schilderrol maar vooral ook een herinnering aan een verdwenen paradijsje aan de Amsterdamse Middenweg, nog steeds de mooiste en leukste plek waar ik ooit een atelier had.

Cat.Fig.75.6 "The Garden of Earthly Delights" Oil/Acrylic 1000x37cm (2013-01)

Keet Wee

Een stroken-schilderij als dit is een overzicht van een bepaalde plek op een bepaalde tijd. Dit zijn afwisselend binnen- en buiten-panorama's van de tuin en het atelier op de Middenweg 22 in Amsterdam, waar ik zo tussen 2012 en 2018 mijn mooiste atelier had, een lekkende keet in een

paradijselijke tuin en leuke medebewoners. Aankomen in een goed atelier stuurt echt de inspiratie, wat je durft te gaan maken en vervolgens onbekommerd in de oneindige bergingscatacomben opslaat en nooit was dat alles beter dan daar. Helaas, keten zijn uiteindelijk altijd tijdelijk, dus ook hier moesten we weg.

Cat.Fig.76.1 "AtelierBinnenBuiten" Oil/Acrylic 150x150cm (2015-06)

Huis tuin kers

Een stroken-schilderij als dit is een tijdsbemonstering, een overzicht van een bepaalde plek op een bepaalde tijd. Het watermerk is de knoestige kersenboom recht voor mijn deur, er zijn zes stroken die afwisselend een doorlopend binnen-en buitenpanorama laten zien. Ik woonde toen net een jaartje in de Kloostertuin, binnen is mijn toenmalige zeefdrukinstallatie te zien, mijn "Super Ezel I" en mijn rode fiets. Daarbij de stroken-schilderijen van mijn Amsterdamse atelier en Het Overbosch; verder de zwavelbronnen van IJsland en wat zeefdrukken, waaronder mijn alter ego de Struis.

Cat.Fig.76.2 "Tuin Huis Kers" Oil/Acrylic 150x150cm (2016-04)

Sjeu

Deze weeropname maakte ik in mijn nadagen in Amsterdam, segment voor segment uitkijkend op het noorden vanuit mijn 3x3 m volgepakte transitieatelier. Het waren melancholieke dagen als ik daar was, te weinig om het atelier sjeu te laten houden. Dat is jammer, want het was van zichzelf een mooie contemplatieve plek, ondanks de kleinheid. Op de valreep van de eerste lock-down heb ik alles verhuisd naar Den Haag, en daarmee was mijn laatste verbinding met Amsterdam afgelopen.

Cat.Fig.75.8 "Waterkoud en Buien 4C NW2" Oil/Acrylic 150x60cm (2017-11)

grote werken: 75.6 75.7 75.8 75.9 76.1 76. **kleine werken:** 75.1 75.2 75.3 75.4 75.

5.3 Nature Morte

Voorwerpen buiten armsafstand tekenen weer anders dan een vast te houden ding: de intimiteit van het aanraken valt weg, en meestal staat het onderwerp in context, op een podium of in een compositie. Het heet dan een stilleven en is op de kunstacademie een favoriet onderwerp voor eindeloos arceren.

Oneigenlijk gebruik

De meeste letters zien alleen het daglicht als ze gedrukt of gelezen worden, en dat laatste bij lang niet alle. Gelukkig kan er nog zoveel meer met een gesloten boek: je kan het nonchalant laten slingeren, mits met bedrukte kaft en moeilijk (wel even de zijkant besmeuren met vingers!). Een niet te hoog boekenstapeltje kalmeert dat schuldgevoel over culturele ontplooiing. Sommigen van ons zetten boeken op volgorde van auteur, kleur of grootte. Dat doe ik dan weer

niet, maar wel vond ik het hier leuk om mijn boekenkast eens als patroon na te tekenen, boek voor boek.

Cat.Fig.76.3 "Boekenkast" Oil/Acrylic 600x30cm (2006-00)

Gewei

Een middagje klassieke academie: je kiest wat grijsgetekende objecten uit het spullenhok en mijdt daarbij die weerzinwekkend mottige opgezette ree. Je stapelt een beetje moeilijke compositie, met diagonalen achterlangs, zachte verlopen, hoekige vormen en slagschaduw, veel slagschaduw. En dan, dan ga je urenlang arceren. Het is een ritueel waar je niet aan begint als het niet moet van iemand. Dat is wel weer gek, want het is zo rustgevend als vier yogasessies achter elkaar en die spullen regel je voor niks.

Cat.Fig.75.16 "Gewei" B/W Drawing 0x0cm (2008-01)

grote werken: 76.3 77. **kleine werken:** 75.10 75.11 75.12 75.13 75.14 75.15 75.16 75.17 75.18 75.19 75.20 75.21 75.22 75.23 75.24 75.25 75.26 75.27 75.28 75.29 75.30 75.31 75.3

5.4 Dingen

Er zou eigenlijk altijd een Tekening Van De Dag - de 'TvdD' - moeten zijn, want het kalmpjes natekenen van voorwerpen doe ik graag. Ik kijk eens in mijn rariteiten-kast en zoek een schelpje, een fossiel, een kleiwerkje of een ander ding waar ik nou net zin in had. Zeker als ze prettig aanvatten met de ene hand terwijl je met de andere hand tekent, is het een tijdeloze en niet-pretentieuze bezigheid, elke keer in een andere stand. Je kijkt en tekent tot je die specifieke vorm of textuur precies goed te pakken hebt, en met de wereld buiten deze Platonische cocon heb je intussen niets te maken. Soms gaan de tekenschelpjes mee op reis, want zo tekenen is een ideale bezigheid in de trein, in doodse vertrekhallen of een krappe vliegtuigstoel.

Groezeligheden

Hoe verfijnder het technisch vernuft, hoe viezer het gebruik

ervan. Nu heb ik een smartphone, vroeger was dat de afstandsbediening van het teeveetje. De overeenkomst tussen die twee voorwerpen is de tijdsduur en intensiteit waarmee het plastic omhulsel zich in je hand nestelt, en de bijbehorende ontkenning van de groezeligheid. Anno 2022, na twee jaar hygiëne en afstand, zouden we beter moeten weten.

Cat.Fig.76.4 "vettigknopje" x 40x60cm (1999-00)

Verlept

Het was anderhalve eeuw geleden al bekend, niets verlept zo mooi als een zonnebloem. Dit is een herhaalstudie van een bosje zonnebloemen, ingezoomd, uitgezoomd en als een groot, centraal zwart gat. Het herhalend over elkaar schilderen van zo'n vorm heeft wat hypnotisch; ik schilderde ze als drie afzonderlijke stroken met de onderste en bovenste gedubbeld. Naderhand stikte ik alles weer aan elkaar met de naaimachine, omdat stiksels nu eenmaal zo plezierig zijn.

Cat.Fig.77.11 "Tien Zonnebloemen" Oil/Acrylic 100x100cm (2016-10)

Superstreng

Een streng knoflook heeft datzelfde woest organische karakter als verlepte zonnebloemen. Je kan genieten van de sierlijke bochten of verdwalen in de donkere knopen en knoppen. En ja, natuurlijk kan ik ook eens naar de psycholoog om wat aan die groot-kindse fantasieën te doen.

Cat.Fig.78.3 "Grote Knoflookdans" Oil/Acrylic 100x100cm (2017-02)

Hap

Een appeltje van klei maak je zoals je een appel eet: bolletje, beetje kneden en in de hand spelen, dan je tanden vastzetten en in een keer een ruwe hap eruit scheuren (bij klei wel met een mesje).

Cat.Fig.77.17 "Appeltje Rood Wit" Sculpture 10x10cm (2018-11)

grote werken: 76.4 77.2 77.11 77.28 78.2 78. **kleine werken:** 75.33 75.34 75.35 75.36 75.37 75.38 76.5 76.6 76.7 76.8 76.9 76.10 76.11 76.12 76.13 76.14 76.15 76.16 76.17 76.18 76.19 76.20 76.21 76.22 77.3 77.4 77.5 77.6 77.7 77.8 77.9 77.10 77.12 77.13 77.14 77.15 77.16 77.17 77.18 77.19 77.20 77.21 77.22 77.23 77.24 77.25 77.26 77.27 78.4 78.5 78.6 78.7 78.

5.5 Levend

Diertjes tekenen is een levenslang genot, naar fantasie, dood of levend. Ik streef geen kunstzinnige boodschap, biologische accuratesse of waarheidsgetrouwheid na, als er maar wat leven in zit. Er sluipen dan ook nog wel eens menselijke projecties in, uitmondend in een wat humeurige vis, een gestrest uiltje of een ietwat verbijsterde struisvogel.

Bruut

Ooit woonde ik in een huis aan de Churchillaan samen met

heel veel muizen. In het begin vond ik ze best schattig, maar vanaf genoeg muizenkeutels, muizengeuren, muizengeluiden en wegschietende muizenschimmen in elke kamer waar je binnenkomt is de eerste val al snel gezet. Toen ik verhuisde stond de teller op 39 gevangen muizen. Toch bleef ik het eigenlijk maar een wrede activiteit vinden.

Cat.Fig.78.14 "muisirug" x 30x25cm (2002-00)

Vogelstandbeeld

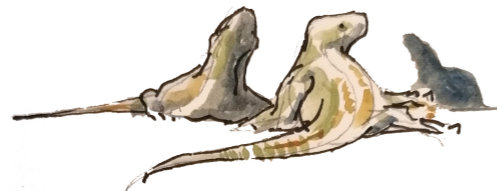
Opgezette beesten hebben wat gemeen met standbeelden van dode leiders. Ze kijken eeuwig strak, staan net wat te stijf en ze brengen altijd wel ergens tijd door in de coulissen. Zo ook deze pelikaan, die met barse blik over de vitrine heerst.

Cat.Fig.79.3 "Pelikaan" B/W Drawing 25x40cm (2007-01)

Katatonen

De wijze les van de koudbloedigen is, beweeg niet als er geen goede reden voor is, te weten honger of voortplanting. Een krokodil verheft dat tot kunst, maar deze drie hagedissen te Artis konden er ook wat van. Af en toe bewoog er één een kopje heen en weer en dat was het. Stonden ze in een file, werd er wat gebluft tegen elkaar of houden ook reptielen van gezellig samen hangen? ~~~~~

Cat.Fig.79.8 "Drie Hagedissen" B/W Drawing 0x0cm (2008-01)

Botjes

Een favoriet curiosum in mijn rariteitenkabinet is het skelet van een dode duif dat ik ooit op mijn balkon op de Churchillaan vond. Het lag voor de hand er iets leukers mee te doen, dus goot ik het geraamte in een blok epoxy. Macaber is het niet, eerder een mooie anatomische les. Af en toe pak ik het blok op en bewonder ik de botjes.

Cat.Fig.79.28 "Epoxy Duij" Oil/Acrylic 0x0cm (2009-01)

Nors

Dit is een tekening van naar een foto van een koraalduivel. Het dier leek niet al te vrolijk in de lens te kijken, hoewel dat natuurlijk maar mijn menselijke invulling is. Dat gezegd hebbende straalt deze soort toch wat norsheid uit ondanks de fantastische kleuren en waaivinnen.

Cat.Fig.80.12 "Party Animal" Col.Drawing 20x20cm (2015-12)

Dreigpose

Vrij naar een opgezette krab die net boven ooghoogte in een vitrine van Naturalis stond, met de scharen agressief opgeheven.

Cat.Fig.80.13 "Spider Crab total06print02" Screen Print

Series 49x28cm (2016-01)

Zeelucht

Ik ben dol op ongewervelde beesten, dus ik kocht een grote krab op de Dappermarkt om hem eens goed groot en vaak te gaan schilderen. Het ene voorwerp is echter het andere niet: strandhuisjes staan altijd op leuke locaties en zonnebloemen zijn geurloos, maar deze krab was andere koek. Schilderen kost tijd, na een dag was ik halverwege en de studio vulde zich langzaam met een weeïg zoete geur van rotting. Na een nacht in de diepvries herhaalde dat proces zich de volgende dag nog wat intenser.

Cat.Fig.80.16 "Een Krab" Oil/Acrylic 100x100cm (2016-11)

Siervis

Het is erg bevredigend een zwemmende vis te volgen, daarom bestaan aquaria ook. Om dezelfde reden is het ook erg aangenaam zo'n vis te tekenen. Omdat het dier maar rondjes zwemt, kun je eigenlijk elke vispositie kiezen, het precieze aanzicht komt eigenlijk altijd wel weer langs.

Cat.Fig.81.2 "T1820 Fish Aq-SandK" Col.Drawing 13x8cm (2017-11)

grote werken: 78.10 78.13 78.14 78.15 78.20 78.23 79.1 79.32 79.47 80.1 80.5 80.6 80.7 80.9 80.13 80.14 80.15 80.1 **kleine werken:** 77.29 77.30 78.9 78.11 78.12 78.16 78.17 78.18 78.19 78.21 78.22 78.24 78.25 78.26 78.27 78.28 78.29 78.30 79.2 79.3 79.4 79.5 79.6 79.7 79.8 79.9 79.10 79.11 79.12 79.13 79.14 79.15 79.16 79.17 79.18 79.19 79.20 79.21 79.22 79.23 79.24 79.25 79.26 79.27 79.28 79.29 79.30 79.31 79.33 79.34 79.35 79.36 79.37 79.38 79.39 79.40 79.41 79.42 79.43 79.44 79.45 79.46 80.2 80.3 80.4 80.8 80.10 80.11 80.12 80.17 80.18 80.19 80.20 80.21 80.22 80.23 80.24 80.25 80.26 80.27 80.28 80.29 80.30 80.31 80.32 80.33 80.34 81.1 81.2 81.3 81.4 81.5 81.6 81.7 81.8 81.9 81.10 81.11 81.12 81.13 81.14 81.1

5.6 Curiosa

Curiosa zijn voor mij een breed begrip. Enerzijds zijn er de zaken die de moeite zijn om van straat, strand of elders op te rapen, en dat zijn er altijd veel geweest. Anderzijds bedoel ik specifiek dingen die ikzelf heb gemaakt en vaak een mengsel van fantasie en fauna zijn, in zeedruk, klei of anders. Als kind kon ik er hele werelden mee bij elkaar fantaseren. Sinds enige tijd hou ik het allemaal niet meer weggestopt in al die foeilelijke verhuisdozen, maar heb het allemaal onbekommerd uitgesteld in een rariteitenkabinet voor dagelijks genot en veel, veel stof. Een bijkomend voordeel is dat alles dan natuurlijk ook weer nagetekend kan worden.

Voodoo-man

Een rondgang door wat toen nog het Tropenmuseum heette, door een duistere expositie van de voodoo-cultuur. De koppen komen recht uit gedrogeerde nachtmerries, maar zijn tegelijk erg grappig en hebben een nonchalant kunstzinnige schoonheid. Het is niet moeilijk het allemaal te gaan geloven als je ertussendoor loopt.

Cat.Fig.81.31 "Voodoo Kop Tanden" B/W Drawing 0x0cm (2008-01)

Handbereik

Als je links schildert, is de rechterhand voor de poetslap of spuitfles. Met tekenen van voorwerpen promoveert hij tot grijper, taster en draaier van het onderwerp in kwestie. Er is dan toch een intiemere verbinding, het zal met tastzin en proprioceptie te maken hebben. Dat zijn net weer wat zintuigen erbij, net zoals een gesprek in levende lijve eindeloos leuker is dan een tekstbericht.

Cat.Fig.81.38 "Mijn Rechterhand" Oil/Acrylic 40x60cm (2010-01)

Parallax

Op elk schilderfestival heb ik moedeloze dagen, waarin weer en geest tegenwerken en het zoveelste strandzichtje zum kotzen voelt. Op zo'n dag had ik toevalligerwijze een hondenschedel bij me, ooit opgeraapt in mijn jonge jaren op Aruba. Ik maakte er een strandtotem van, ging er vlak naast staan en ging hem al schilderend omsingelen als een herhaalstudie met elke keer net een ander aanzicht. Omdat de horizon erachter gewoon geleidelijk doorloopt, komt die er heel normaal op. Het verschil tussen de verre statische horizon en de nabij verspringende hondenkop heet parallax en is ook een handig trucje om de afstand tot planeten en buursterren te meten.

Cat.Fig.82.2 "Parallax Panorama Hondekop" Oil/Acrylic 250x30cm (2011-06)

Schuilers

Een beestje dat niet eens uitgestorven is, zo nooit bestaan heeft het. Toch is het realistisch, er zit geen evolutionair nodeloos onderdeel aan en ook het opgerold schuilen tegen gevaar is een hele natuurlijke reactie

Cat.Fig.82.23 "Schuilscharen" Sculpture 10x10cm (2018-12)

grote werken: 81.38 81.49 82.1 82. **kleine werken:** 80.35 81.16 81.17 81.18 81.19 81.20 81.21 81.22 81.23 81.24 81.25 81.26 81.27 81.28 81.29 81.30 81.31 81.32 81.33 81.34 81.35 81.36 81.37 81.39 81.40 81.41 81.42 81.43 81.44 81.45 81.46 81.47 81.48 81.50 81.51 81.52 81.53 82.3 82.4 82.5 82.6 82.7 82.8 82.9 82.10 82.11 82.12 82.13 82.14 82.15 82.16 82.17 82.18 82.19 82.20 82.21 82.22 82.23 82.24 82.25 82.26 82.27 82.28 82.29 82.30 82.31 82.32 82.33 82.34 82.35 82.36 82.37 82.38 82.39 82.40 82.41 82.42 82.43 82.44 82.45 82.46 82.47 82.48 82.49 82.50 82.51 82.52 82.53 82.54 83.

5.7 Proefschriften

Een aparte vorm van wetenschapsillustratie is de voorkant van een proefschrift. Een proefschrift is op zichzelf een mooi voorbeeld van de klassieke meesterproef, waarbij het tonen van de kunde van het maken ervan belangrijker is dan het bestaansrecht van het meesterwerk zelf. In Nederland dient het proefschrift dan ook vooral als visitekaartje rond de promotie, en de kaft is daarbij de artistieke kers op de taart. Los van zulk ouwelijk sikkeneuren is het vaak prachtig om er aan te werken, omdat het vaak om een heel persoonlijke uitbeelding van de onderzoeker over zijn of haar onderwerp gaat.

kleine werken: 82.55 83.2 83.3 83.4 83.5 83.6 83.7 83.8 83.9 83.10 83.1

5.8 Frivole Fysica

Ik heb Technische Natuurkunde gestudeerd in Delft, een promotie gedaan in Groningen, drie postdocs in Amsterdam en Dresden en werk nu als technicus in Delft. Bij elkaar is dat meer dan drie decennia wetenschap. Ik heb in al die tijd nog lang niet de vinger achter het artistieke aspect van wetenschap gekregen. Er is genoeg voorhanden: academia zit ondanks het wat klinisch imago boordevol organische denk-processen, semi-religieuze geloven, duistere pech en intense menselijke emoties; daarbij maken we ook nog eens heel veel plaatjes. De uitdaging is er kunst van te maken die verder komt dan illustratie van die wetenschap zelf: zowel het onderzoek als het onderzochte is zelf

al van een functionele, formalistische schoonheid en dan is de 'artist impression' nog al eens spuit elf. Hoe dan ook sijpelt uit die hoek de methodische aanpak en het optimistisch ingenieursgeknutsel al lang door in mijn kunstenmakerij. Toch is het jammer dat beide vakgebieden zo uit elkaar zijn gegroeid sinds de tijd dat men onbekommerd de homo universalis kon uithangen.

Grafiekdefinitie

In de nacht der tijden begonnen we handelswaar op de markt geordend neer te leggen, de abstracte variant daarvan werd de tabel. Die werd vervolgens weer afgekort tot twee assen die elk een niet-overlappende of 'orthogonale' eigenschap uitdrukken, en een puntenverzameling daartussen die de relatie van het meetpunt tot die twee eigenschappen aangeeft. In kleur, met verf, wat teksten van labjournalen en een restant van twee assen leveren deze associaties bijbehorend beeld op.

Cat.Fig.83.16 "z12-grootgrafiek" Oil/Acrylic 120x90cm (2003-00)

Onbedoeld ongepast

In de zomer van 2000 schreven we in het lab waar ik toen werkte een artikel over op en neer bewegende kristalblokjes. We noemden het fenomeen heel flitsend het 'Manhattan Effect', naar de oprijzende wolkenkrabbers van New York. Kort na inzending van het manuscript viel 9/11, en we konden nog maar net op tijd de plotseling uitermate pijnlijke benaming terugtrekken.

Cat.Fig.84.1 "z08-ManhattanEffect" x 70x100cm (2006-00)

Schedeltje

Om dingen te meten aan onzichtbare zaken heb je voorstellingsvermogen nodig, daarbij helpen visuele analogieën. Dit schilderij verbeeldt een experiment met een magnetisch pincet, strengen DNA en magnetische bolletjes. In het echt zou het er nooit zo uitzien, al is het maar omdat een moleculair oog niet bestaat. Om het leuk te houden voegde ik wat organische textuur toe, want de Euclidische mode van stokje-lijntje-balletje in wetenschappelijke illustraties is alweer heel 1950. Hier is het onregelmatige magneetbolletje gemodelleerd naar het schedeltje van een in epoxy gegoten dode duif die ik nog had liggen.

Cat.Fig.84.30 "Tethered Beads" Oil/Acrylic 0x0cm (2009-01)

Vorgeborchte

Wetenschappelijke apparaten gaan nauwelijks langer mee dan de onderzoekers die ze bedienen. Terwijl de laatste transformeren tot jonge groepsleider of consultant, overkomt de apparaten iets ergers: ze worden op een dag gewoon niet meer aangezet, omdat het project klaar is of omdat er een beter model aangeschaft is. Dan huizen ze nog wel eens een tijdje in of rond een steeds meer gestripte werkloze opstelling, maar uiteindelijk is er de opslag, waar nog maar een miniem deel uit ontsnapt. Zo'n opslaghok oogt als een nog niet geplunderd faraograf, met alles gestouwd en opgestapeld omdat zomaar weggooien nog niet kies was.

Cat.Fig.85.7 "Opslag Natuurkunde" x 0x0cm (2011-01)

Lego

Een experimenteel laboratorium is een vaak een krappe omgeving, je armen spreiden kan niet zomaar, wel kan je er aangenaam rondkijken. Er zijn altijd veel leuke gadgets te zien op de dure optische tafels, als Lego voor volwassenen: lenshouders, filters, spiegelstukken, afschermplaten, lasers en hier en daar een microscoop.

Cat.Fig.85.8 "TUD-TNW-D009-1" Col.Drawing 300x20cm (2011-11)

Lab

Dit is een rondzicht in een lab, vermengd met molecuulachtige vormen. De titel volgt het wetenschappelijk gebruik een laboratorium naar de hoofdgebruiker te noemen, en dat begint al per kamer. Vroeger had dit schilderij een langere titel, maar soms valt een naam gewoon af.

Cat.Fig.85.11 "The Hol Lab" Oil/Acrylic 150x150cm (2013-05)

Labloeren

Het lokale wetenschapsveld is soms net een dorp: we kijken we niet alleen maar door de microscoop of in de boeken, we kijken ook veel, heel veel naar elkaar. Wie deed iets nieuws in het veld, wie is er bij wie gaan werken, werd ik wel bedankt of geciteerd, wie was potverdorie deze anonieme reviewer, waarom praat de professor altijd met jou en nooit met mij, hoezo werd ik niet geCCd? Dit werk beeldt ons academisch loergedrag uit.

Cat.Fig.87.1 "Peer Review total04print03" Screen Print Series 49x28cm (2015-12)

Synthetische Cel

Spelen voor God is in de mode, maar verder dan dag drie van de schepping zijn we nog niet. In mijn vakgebied is de 'Synthetic Cell' de nieuwste trend, we vullen daarbij vooralsnog de gereedschapskist met begrips-verhogende analogieën van de basale mechanismen, zoiets als naar de Praxis gaan als goed gereedschap ook bestaat. Maar goed, het vordert. Wel dreigt er soms in dit soort multidisciplinair onderzoek Babels gevaar, waarbij de verschillende disciplines elkaar niet meer begrijpen terwijl het gebouw nog maar half in de steigers staat.

Cat.Fig.86.30 "Synthetic Cell total08print08" Screen Print Series 49x28cm (2015-12)

Plasmonica

Het was bij ons in het wetenschapsdorp deze jaren nogal in zwang om strengen DNA door krappe gaatjes te persen, 'nanopores'. Daar werden dan weer allerlei optische toeters en bellen omheen gebouwd. Elke leuke functionele component extra erbij verzinnen kost je daarbij een jaar van je promotie en drie jaar van je leven.

Cat.Fig.86.31 "Plasmonics total09print02" Screen Print Series 49x28cm (2015-12)

Klokkenspel

In de biofysica zijn we dol op tijd. De moleculen waar we naar kijken worden gevormd, klappen open en dicht, springen en dansen met elkaar en vergaan weer. Dat alles gebeurt op allerlei tijdschalen, als een klok die niet alleen een wijzer voor uren, minuten of seconden heeft, maar een krankzinnig tikkend tandradwerk vormt met alle tijdsduren door elkaar.

Cat.Fig.87.6 "Night of the Dwell Times total05print02" Screen Print Series 36x48cm (2016-04)

Cat.Fig.83.12 1997-12-08 Proefschrift

grote werken: 82.57 83.13 83.14 83.16 83.17 83.18 83.19 83.20 83.22 83.23 84.1 84.21 84.22 84.23 84.24 85.8 85.9 85.11 86.1 86.2 86.3 86.29 86.30 86.31 86.32 86.33 87.1 87.2 87.3 87.4 87.5 87.6 87.9 87.11 87.1 **kleine werken:** 82.56 83.15 83.21 83.24 83.25 83.26 83.27 84.2 84.3 84.4 84.5 84.6 84.7 84.8 84.9 84.10 84.11 84.12 84.13 84.14 84.15 84.16 84.17 84.18 84.19 84.20 84.25 84.26 84.27 84.28 84.29 84.30 84.31 84.32 84.33 84.34 84.35 84.36 84.37 84.38 84.39 84.40 84.41 84.42 84.43 84.44 84.45 84.46 84.47 85.1 85.2 85.3 85.4 85.5 85.6 85.7 85.10 85.12 85.13 85.14 85.15 85.16 85.17 85.18 85.19 85.20 85.21 85.22 85.23 85.24 85.25 85.26 85.27 85.28 85.29 86.4 86.5 86.6 86.7 86.8 86.9 86.10 86.11 86.12 86.13 86.14 86.15 86.16 86.17 86.18 86.19 86.20 86.21 86.22 86.23 86.24 86.25 86.26 86.27 86.28 86.34 87.7 87.

5.9 Aruba Activa

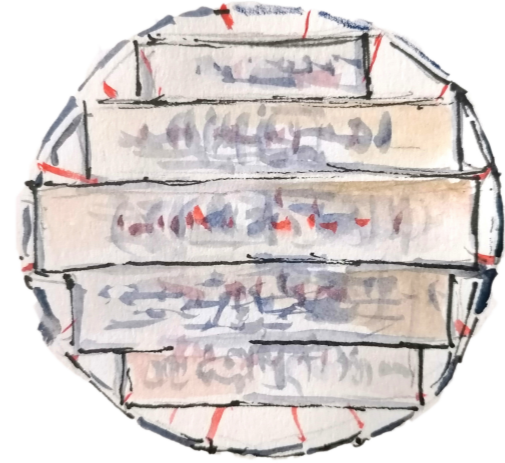
Van mijn tiende tot mijn zeventiende, groeide ik op Aruba op. Ik tekende en maakte dingen, met wisselend functioneel succes. Technisch geslaagd was mijn kruisboog, gemaakt van wat hout en een bundel PVC buizen, ik schoot er dartpijltjes mee op flesjes. Verder bouwde ik een skatesurfer en kluste ik aan een batterij surfplanken waaronder een gebroken "Dufour" die ik tot een volslagen onbevaarbaar zinkertje ombouwde. Het eiland lag verder vol met boeiende objecten, die ik grif verzamelde en dankzij het decennia trouw bewaren door mijn lieve ouders nog allemaal heb. Daarbij mijn loodverzameling van 15 kg uit stukjes balanslood en oude telefoonkabels. Deze gebruikte ik voor allerhande afgietsels zoals mijn eigen hand en via één van de vele geiten-schedels op het eiland, de hersenen van een geit.

kleine werken: 87.14 87.15 87.16 87.17 87.1

100x100cm (2017-03)

Cat.Fig.88.1 2016-10-20 Herhaalstudies

grote werken: 88.2 88.4 88.5 88.

6.3 Nota Bene

Om Einstein eens om te keren: hoe meer je stilstaat, hoe meer al het andere beweegt. Als je buiten schildert selecteer je noodgedwongen een beperkt aantal indrukken, maar er gebeurt intussen heel veel meer. Dat zijn geen wereldschokkende zaken, maar meestal lijkt het schilderij toch heel wat rustiger dan de sessie in werkelijkheid was. Het leek mij al roltekenende dus aardig om tenminste een deel van al die minigebeurtenissen erbij te schrijven. Het resultaat is een kalmerend landschap met hier en daar wat mopperige notities.

grote werken: 89.1 89.2 89.3 89.

Veel fietsen

Hoe meer fietsen, hoe liever het me is. Dit is een doorlopende roltekening van de eindeloze fietsenrekken die destijds voor Amsterdam Centraal stonden. Samen lopen de stroken door een watermerk van fietsen heen. Al doende filmde ik mezelf in een tijdsopname, wat enerzijds een hilarisch filmpje opleverde, maar anderzijds ook goed liet zien hoe zo'n onderwerp meer het overschrijven van rekken-kluwens is, dan het tekenen van individuele fietsen. Verder was het natuurlijk voor Amsterdam Centraal, dus veel soms wat bevreemdende gesprekken met langlopend publiek ("would you like to see my book?").

Cat.Fig.90.1 "Countless bikes" Col.Drawing 140x100cm (2013-08)

Bonanza

Als je maar oplet, vind je overal verstopte droomwerelden. Dit is er één van: je gaat gewoon vlak naast een fietsenrek zitten en je verliest je in het tekenen van de zwarte stangen, de spakenwielen en de regelmatig boven alles uit priemende zadels en sturen. Het is een regelmatig en heel herkenbaar patroon, maar geen fietsenrek is ooit precies hetzelfde.

Cat.Fig.89.11 "Fietsenrek Close Up" B/W Drawing 300x40cm (2014-04)

Nurks

Er zijn plein air schilders die altijd een vriendelijk woord en gebeitelde glimlach hebben voor omstanders. Dat kunnen ze denk ik omdat ze welgemeend zijn, klein ondernemend of beide. Het lukt mij niet altijd, tekenen is al lastig genoeg en bezoek van omstanders voelt alsof ik onder toezien oog mijn veters moet strikken; ik word er kriebelig van. Nurks ben ik al helemaal als ik spullen vergeten ben en het grijs en koud is. Halverwege deze fietsenrekken bij station Amstel zou ik ook nog eens een interview met een schrijver hebben, ik wentelde mij vooraf in uliem chagrijn. Dat verdampte toen het een hele aardige man bleek te zijn en achteraf het werk prima geslaagd.

Cat.Fig.90.2 "Fietsenkettingen" B/W Drawing 110x180cm (2015-04)

Hoofdstuk 6

Trucjes en Maniertjes

6.1 Beeldvorming

Waarom ziet een schilderij er uit zoals het er uitziet? Je hebt het onderwerp, de techniek, maar ook wat je vervolgens met die twee doet: Pollock deed hele andere dingen met een liter verf dan Ingres. Helemaal uit elkaar trekken kun je het nooit maar in dit hoofdstuk gaat het over het maken van bepaalde soorten beelden en mijn voorliefde voor bepaalde onderwerpen.

6.2 Herhaling

Ik hou van draagbare voorwerpen, dat wil zeggen dingen die je vindt en mee naar huis kan nemen. Thuis heb ik daar een grote pronkkast voor. Het is plezierig om af en toe een boeiend voorwerp eens goed te bekijken, om het te draaien en te kantelen, om eens na te denken over de vorm en textuur. De beeldvariant daarvan is een gestapelde herhaalstudie. Daarbij schilder ik op de rol hetzelfde voorwerp – of een handvol ervan – als motief op verschillende grootte, als voor- of achtergrond of watermerk. Naderhand stik ik deze stroken weer samen tot een schilderij. Net als bij de Zeelandse palen, zit het schilderplezier hem in de eindeloze kleine variaties van aanzicht en detail.

Koorhandjes

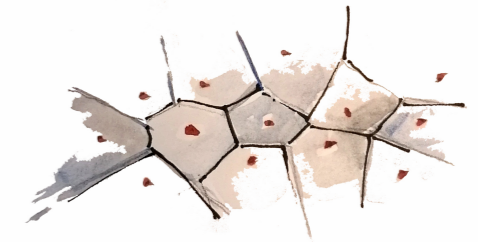
Zangkoren zijn dol op eenvoudige kleurenschema's. Allemaal in het zwart, dames rode jurk en heren rode das, witte kraagjes, wapentje op des knaapjes' blazer, en noem maar op. In dit geval vielen door de stemmige dresscode de blauwe zangmappen op en vooral hoe iedereen die net weer wat anders vasthield. Ik hou van handen en ben helaas muzikaal nogal ongetraind dus in dit geval was de aandacht oneigenlijk maar had ik daarmee wel dit schilderij.

Cat.Fig.88.5 "Koorhandjes Repetitie" Oil/Acrylic

grote werken: 88.14 89.9 89.10 89.11 89.14 89.15 89.16 89.17 89.18 89.20 90.1 90.2 90.5 90.9 90.11 91. **kleine werken:** 88.7 88.8 88.9 88.10 88.11 88.12 88.13 88.15 88.16 88.17 89.5 89.6 89.7 89.8 89.19 90.6 90.7 90.

6.5 Vakjes

Wie kijkt, die kiest: we zijn niet bepaald neutrale waarnemers. Probeer je een plek te herinneren, en er doemen bergketens op, knoestige stammen of een rode brandweerauto, maar niet het lelijke hekje, de vale liguster of het Zweeds parket. Dus, stel dat je alleen vastlegt wat opvalt is en de rest negeert, wat krijg je dan? Natuurlijk zit de schilderkunst al vol met doezeltrucs, vervagingen en andere sturende listen, maar ik begon eens met vakjes. Buiten de schilderkunst bleek er allang meer over nagedacht, met zelfs een eigen naam: Voronoi diagrammen. Bij elke verzameling punten, kun je altijd vakjes tekenen rond elk punt, zodanig dat in dat vakje, dat ene punt altijd de dichtstbijzijnde is. Er was rond 1850 een heer Snow die op die manier liet zien, dat de meeste cholera doden in de buurt van een enkele waterput zaten. Ikzelf maak eerst een onderschildering, prik mijn punten van aandacht of juist de saaie stukken, en werk die respectievelijk op met kleur en diepte, of af tot een grafisch restant.

Pier

Het mooiste standpunt was hier net naast de pier, maar natuurlijk was er die dag natte sneeuw en meer koude ellende. Dat werd dus een opzet in de miezer en daarna schielijk uitwerken een paar meter naar links onder de pier. Dat klinkt alsof het niks zou moeten uitmaken, maar een net ander uitzicht afschilderen voelt alsof je met een ribbel in je sok wandelt: het wringt en schuurt voortdurend.

Cat.Fig.61.3 "Pier van Scheveningen" Oil/Acrylic 200x40cm (2016-02)

Cat.Fig.91.2 2016-01-01 Voronoi

grote werken: 30.8 30.9 61.3 90.12 91.4 91.5 91.6 91.

6.6 Tijdsopnames

Op rolschilderijen speelt tijd een rol: per lengte van papier of canvas verstrijkt de tijd en daarmee verandert

het weer, het licht en doet zich allerlei andere dynamiek voor. Meestal verhuil je dat in het schilderen, maar je kan het ook benadrukken: hoe smaller het rol-blad, hoe scherper dat tijdsaspect naar voren komt. Voor dit soort tijdsschilderijen gebruik ik mijn smalste ezels, met niet meer dan twintig cm breedte. De reguliere rolplankjes en -ezels staan nog wel continu werken toe maar hier is het echt segment voor segment, als een 'streak camera'. Ik kan niet meer zien hoe licht en weer in het voorgaande segment waren weergegeven, dus ik werk in feite geheugenloos. Daarmee kun je subtiele weersveranderingen volgen, de bloei van bomen of het opkomen van het tij. Trage veranderingen die we normaal al schilderend dus enigszins wegmoffelen, worden zo expliciet.

Vloedtijd

Hier zat ik aan het strand, met een smalle rolezel en een stoeltje. Er was niks te zien dan zand en lucht. Ik begon gewoon te schilderen wat ik zag, strook voor strook. Al doende leek het allemaal meer van hetzelfde, maar thuisgekomen rolde ik het doek uit en bleken de verschillen verrassend groot. Er was het komen en gaan van bewolking, het verschieten van het namiddaglicht en het opkomen van het tij: ik had het allemaal gemist.

Cat.Fig.92.1 "Katwijk Vloedlijn" Oil/Acrylic 132x60cm (2017-08)

Verdronken

Koudekerke is een plek is die Schouwen-Duiveland samenvat. Achter me de moderne pijlerdam, aan de horizon het door tekortgeschoten budget gevormde silhouet van de Sint-Lievensmonstertoren van Zierikzee, ofwel de 'Dikke Toren'. Daartussen een dijkweg met rechts het water boven het ooit verdronken Koudekerke, links de bijbehorende inlaag. Op de dijk staat als enig restant de Plompe Toren, alleen bewaard omdat het zo'n handig baken was en trouwens een stuk slanker dan bovengenoemde. Ik heb het allemaal aan het eind van de dag geschilderd, van rechts naar links in het langzaam verdwijnende licht.

Cat.Fig.92.2 "Koudekerke" Oil/Acrylic 130x46cm (2017-08)

grote werken: 91.9 92.1 92.2 92.

6.7 Watermerk

Per vliegtuig naar Kenia in 2013 had ik veertig meter aan canvas rollen mee, maar om gewicht te besparen geen spielatten. Daarom moest ik iets verzinnen om de losse stukken canvas te presenteren. Ik bouwde van mangrove stokken en grof touw frames, waarin ik een aantal doeken boven elkaar spande met bezemstelen en touw. Het geheel oogde verrassend samenhangend, dus later heb ik dit idee in een hoop varianten verder verkend. Het was logisch de losse beelden in meer of mindere mate met elkaar te verbinden met een doorlopend moederbeeld, een meer of minder prominent watermerk. Onderwerpen waren een boom met de naaste omgeving, een kerk of een strandhuisje, of de industriële textuur van een station of stalen brug. De losse stroken spande ik vrij in een frame, naar het oorspronkelijke idee in Kenia, of ik naaide ze na drogen weer aan elkaar. Ik heb het idee ook toegepast bij herhaalstudies van voorwerpen (zie daar). Recent ben ik hetzelfde gaan doen met cirkelvormige lijsten gemaakt van losse tentstokken, wat de oorspronkelijke aanleiding – volledige transporteerbaarheid – weer in ere herstelt.

Totaalboom

Dit schilderij is ter plekke gemaakt rond een mooie oude lindeboom in landgoed Klein Offem. Ik heb er de omgeving ter plaatse doorheen geschilderd, in een aantal stroken. Een paar later is de boom jammer genoeg omgewaaid. Of dit schilderij zelf nog bestaat, weet ik ook al niet: ik zag het nog eens op Marktplaats langs komen, wat meestal een veeg teken is.

Cat.Fig.93.1 "LindeKleinOffem" Oil/Acrylic 150x150cm (2013-06)

Gele vertrekstaten

Ik ben opgegroeid met de gele borden, ofwel 'vertrekstaten' op de Nederlandse perrons. Nederland was te klein toen een ze aantal jaar geleden dreigden te verdwijnen, ze kregen uiteindelijk respijt. Dit schilderij was bedoeld als historische documentatie. Daarnaast is het altijd aangenaam werken op een station, met komende en gaande treinen die periodiek een bult mensen oprispen, als de peristaltiek van een slokdarm. Dat zie je pas als je dat doet wat je als forens probeert te vermijden: een paar uur stilstaan op een perron.

Cat.Fig.92.5 "Gele Vertrekstaten" Oil/Acrylic 160x120cm (2013-12)

Boston

Het regende hard, ik stond onder een afdak en ik luisterde tijdens de hele sessie naar Johnny Cash uit de speakers van het naastgelegen restaurant. Dat bepaalde de sfeer, samen

met het overdadig aanwezige industriële staalwerk van deze brug.

Cat.Fig.93.2 "Boston Northern Avenue Foot Bridge" B/W Drawing 100x150cm (2014-10)

grote werken: 92.5 93.1 93.2 94.

6.8 Over zelfbouw

Al lang bouw ik mijn eigen tekenplankjes, rolplankjes, rol-ezels en tekenmapjes. Dat doe ik omdat het leuk is, maar ook vanuit de wat dubieuze ingenieurs-overtuiging dat het allemaal pas klopt als ik het zelf wel eventjes bouw. Dat is natuurlijk pedante onzin. Soms levert het prachtige plan een doodgeboren bouwset op, waar ik na tientallen klusuren eens een halfwas schilderijtje mee doe en vervolgens wegzet, want het volgende bouwset zal – nu echt – alles oplossen. Maar soms is een nieuwe ezels ook echt als een lekker zittende jas, waarbij alles goed werkt, alles voorhanden is en het geheel een verlengstuk wordt van mezelf.

6.9 Roltekenen

In 2001 tekende ik eens een rol grafiekpapier - over van het lab, uit de tijd van echte plotters- vol met fantasie. Jaren later bedacht ik dat een rolplankje zo gemaakt is, van wat spielatjes en karton. Ik kon ermee naar buiten en lange horizonten langs-tekenen, wat erg plezierig bleek. Roltekenen lijkt meer op het voortplanten van een bestaande tekening, dan het elke keer weer opnieuw beginnen met een blanco papier. Het eerste is rustgevend, het tweede juist niet.

Cat.Fig.94.2 2006-11-26 Eerste rolplankjes

6.10 Rolezels

Door de jaren heb ik een twintigtal rolezels gebouwd: plankjes gedragen met een schouderband, staande houten driepoten, fancy demontabele lichtgewicht reizezels van oprolbaar hout en tentstokken en zelfs een ezels voor gebruik in een kano. Ik heb gehoord dat ze op een Thora leken, een kathedraal, visgerei en zelfs een palingrokerij.

Zijspoor

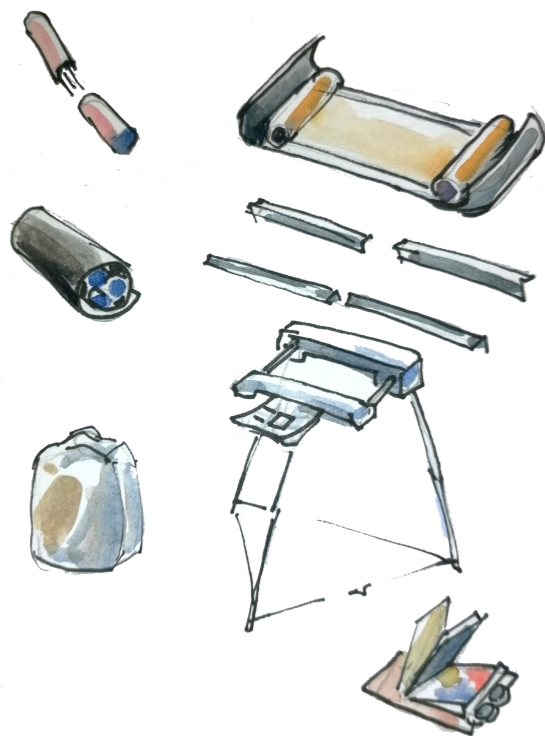
Dit panorama is een rondzicht vanaf het meest oostelijke eind van perron vier te Amsterdam Centraal. Het was winter en er viel nattige sneeuw die nog mooie vlekken heeft achtergelaten in de onderschildering. Verder was er erg veel zwart en blauwgrijs staal met grijsbruin beton te zien, wat lekker door schildert; in een uurtje of twee kon ik aan de warme chocolademelk op perron 1. In het schilderij is dat links, waar ook nog de beruchte hogesnelheidstrein Fyra al op het zijspoor staat.

Cat.Fig.93.3 "Amsterdam CS Sneeuw" Oil/Acrylic 510x36cm (2013-01)

Super Ezel I

Eind 2012 en begin 2013 besteedde ik maanden knutselmanie aan een lichtgewicht demontabele ezels, omdat ik in februari naar Kenia zou vliegen. Gewichtsbesparing was cruciaal. Ik maakte poten van tentstokken, een schilderplaat van dun oprolbaar triplex en een opbergdoek van een tuinafvalzak. Daarnaast een maakte ik een twebladig paletboekje, met de aardse en felle kleuren apart gehouden. Het geheel bleek een zeer bruikbaar ontwerp en gaat al bijna tien jaar mee. Ik heb ook een tweede, grotere variant gemaakt, maar de eerste trek ik toch altijd wel weer uit de schappen.

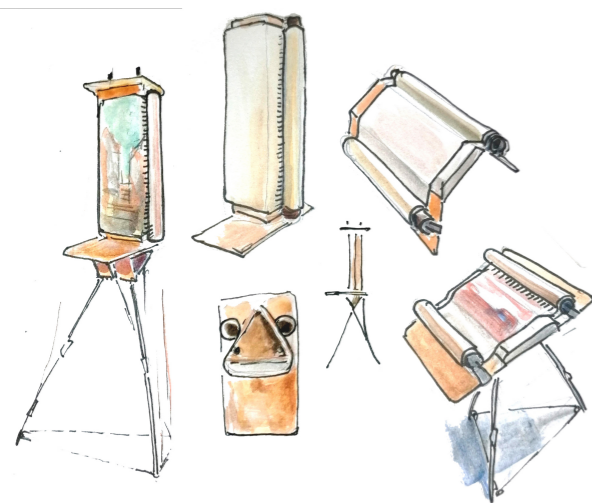
Cat.Fig.94.3 "SuperEzel" xcm (2013-01)

De Hoge Staander

Al vrij vroeg merkte ik dat ik een lang rol-blad toch niet echt gebruikte en dat het meeste schilderwerk zich in een strook van een handbreedte afspeelde. Het leek me dus leuk om eens een rol-ezel te bouwen waarbij die breedteschaal dominant zou zijn, ongeacht de hoogte: een smalle hoge kijk-strook dus. In 2017 had ik het eerste goed werkende model, de 'Lage Staander', eentje waarbij ik moest zitten. Staand schilderen is weer anders dan zitten, dus in 2019 maakte ik ter voorbereiding voor de reis naar Ierland de 'Hoge Staander', een meer dan twee meter hoge lichtgewicht en demontabele variant.

Cat.Fig.95.2 "Hoge Staander" xcm (2019-06)

Het Mini Olie Setje

In 2020 besloot ik een miniatuurversie van mijn olieverf-

uitrusting te maken. Het doel was een handvol kleine rolschilderijtjes per dag te kunnen maken met een minimum aan het gebruikelijke gesjouw. Met wat inschatten en uitrekenen bleek dat er eigenlijk maar heel weinig verf en medium in zo'n schilderijtje gaat. Het palet kan dus ook navenant kleiner zijn, een beetje zoals de minidoosjes die je voor aquarel kan kopen. Het geheel past in een koffertje, handig voor in de trein.

Cat.Fig.95.3 "Mini Olieset" xcm (2020-05)

Cat.Fig.94.3 2013-01-10 SuperEzel

Cat.Fig.95.1 2014-11-14 SuperEzel II

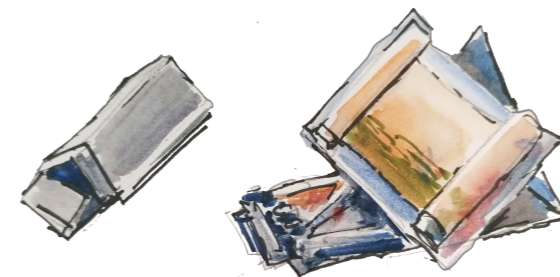
Cat.Fig.95.2 2019-06-03 Hoge Staander

Cat.Fig.95.3 2020-05-29 Mini Olieset

grote werken: 93.

6.11 Kano Rolezel

In 2014 bouwde ik een kano-ezel van triplex, klittenband en heel veel tape. Dat was een oud idee, want naast schilderen heb ik vroeger ook veel in de kano gezeten. Het doel was nu om een redelijk eind te kunnen kanoën naar aangename locaties en dan de ezel uit te klappen en een panorama te schilderen. Ingeklapt is de ezel een driehoekige doos, met een spanbandje voorop de kuip te monteren en compact genoeg om overheen te peddelen. Uitgeklapt kon ik er tot 30cm hoge rollen op vol schilderen. Ik heb het setje ingewerkt op de Amsterdamse grachten, waarna ik in die zomer een serie op de Nieuwkoopse Plassen maakte. Voor schilderen in de kano zijn er wel wat randvoorwaarden. Om te beginnen zal alles wat niet kan drijven ooit de kano verlaten en zinken. Daarnaast moest het schilderen met één hand kunnen, omdat ik de andere hand nodig had om met een handpeddeltje in positie te blijven (al boden waterlelies hier ook wel uitkomst).

Roestboeg

Terra incognita kan het niet zijn, maar te water met de kano-ezel kun je wel onverwacht leuke schilderplekken vinden. Deze was in de Amsterdamse Levanthaven, waar het wemelt van roestige leef-boten waar je je naast kan wurmen als onder een priel van oud ijzer. Je kan inmiddels zwemmen in de grachten, maar onderaan zo'n boot ruikt nog alles naar diesel, roest en rotting; het water is tussen de vele reflecties okergroenig en donker. Een ongerept schilderwalhalla dus.

Cat.Fig.94.5 "Kano Roestboeg Levant" Oil/Acrylic 37x26.5cm (2014-04)

Boete

Peddelend langs Noorden zag ik veenhompden die vanuit het lage kanozicht wel mini-eilanden leken, dus ik voer er heen, positioneerde mijzelf ernaast en ging schilderen. Ik had iets te weinig opgelet, want na enige tijd ronkte een lokale Bromsnor per motorboot aan en kende geen genade, ik had inderdaad de bordjes kunnen zien en kreeg dus negentig Euro boete. Diep in mij sprong een klein boos Kunstenaartje op en neer dat ik toch niet in overtreding kon zijn omdat ik Hogere Doelen had, maar zo werkt het natuurlijk niet, er zijn in Nederland ook op het water gewoon verkeersregels.

Cat.Fig.93.4 "Veeneilanden -of boetedoening" Oil/Acrylic 150x28cm (2014-08)

Deinkijken

Dit lange werk is volledig in de kajak gemaakt, in een langdurige en nogal stram makende sessie. De horizon golft op en neer al naar gelang ik omhoog of omlaag keek, naar het mooie waterleliepatroon of het vergezicht. Je zou dat met een normaal canvas nooit zo doen, maar op de rol schilderend is het volstrekt natuurlijk om daar te kijken waar het uitzicht het meest interessant is. Verder waren die waterlelies natuurlijk ook erg handig om de kano in elke gewenste positie te fixeren.

Cat.Fig.93.5 "De horizon in Noorden" Oil/Acrylic 375x30cm (2014-08)

Cat.Fig.96.1 2014-03-23 Plein Kano

grote werken: 92.8 92.9 93.4 93.5 94. **kleine werken:** 94.

6.12 Verfspuiten

Ik gebruik al jaren verfspuiten voor het grovere voorwerk. Ik koop 60 ml spuiten van de apotheek

en zet een dunne pipetpunt op de spuitmond. Deze zet ik vast met een gelukkig precies passend rubber stoelpootdopje (als je er maar op let, past er heel veel per ongeluk, daar bestaat ook een mooi gedicht over). De spuiten vul ik met basiskleuren acrylverf. Ik gebruik ze voor het efficiënt opbrengen van verf voor de onderschildering en het tekenen van grof lijnwerk. Spuiten zijn vergeleken met kwast of pen enigszins ongetemde paarden, maar voor de opzet is dat juist leuk: het dempen van zelfgemaakte chaos op een doek werkt prima voor de levendigheid van een schilderij.

Cat.Fig.96.2 2013-12-21 Verfspuiten

6.13 Handmapjes

In 2010 maakte ik mijn eerste handmapje en sindsdien heb ik er een aantal gemaakt, voor snelle schetsen op klein formaat. De mapjes kunnen mee op reis, aan de wandel, op de fiets of in de boot; daarmee is het gebruik erg laagdrempelig. De schetsjes zijn soms ook handzame studies voor schilderijen die ik naderhand maak met paletmes, daar sluit de vlekkerige aquareltechniek onverwacht goed op aan.

Het Minimapje

Van een paspoortmapje en wat kaartjes van hout, plastic en papier fabriceerde ik in 2010 een zo klein mogelijk aquarelsetje. Gootjes in een plaatje karton gaven voldoende ruimte voor de kleuren. Tekenen doe ik met een kwastje met waterreservoir en voor de accenten gebruik ik een pennetje. Ik vind het een van mijn meest gelukte bouwseltjes. Het setje is ideaal voor op reis, bij elke tekening schrijf ik tijd en plaats op, een kadertje benadrukt het documentair karakter. Een tekening kost een minuutje of tien en is daarmee zo laagdrempelig als het maar zijn kan. Ze zijn niet voor de verkoop en of ze goed worden of niet is nauwelijks belangrijk: dat is heerlijk tekenen. Ik heb er tot 2021 bijna duizend schetsjes mee gemaakt.

Cat.Fig.97.1 "AquarelMapje" xcm (2010-12)

Cat.Fig.97.1 2010-12-30 AquarelMapje
Cat.Fig.97.2 2020-03-17 Handmapjes

grote werken: 93.6 93.7 94.7 95. **kleine werken:** 90.13 90.14 90.15 91.11 91.12 91.13 91.14 92.1

6.14 Zeefdruk

De zeefdruk begon als verzetje. Ik maak zwart/wit tekeningen op een simpele tablet en exporteer het resultaat via wat zelf gefabriceerde computercode naar kleurgangen, waar ik dan weer zeefdrukfilms van liet maken. Het was een groot plezier het

zeefdrukken te leren, het spelen met belichtingstijden en hogedruksputten. Ik maakte series van 10-20 stuks, waarbij ik speelde met achtergrondtonen in acryl. Ik tekende allegorische beelden, losjes gerelateerd aan wat ik zoal in het lab tegenkom en zo nu en dan een dier.

Avatar

Ooit zag ik een ontroerende afbeelding van een struisvogel, die tekende ik na en drukte ik later als zeefdruk af. Antropo-projectie riskerende, lijkt het beest op allerlei manieren de wereld in te kijken: verbijsterd, angstig, zacht, gereserveerd, gestrest, onschuldig en het soms enigszins niet meer bevattende. Ik mag deze graag als avatar gebruiken, of het ook een alter ego is, is mijn zaak.

Cat.Fig.92.11 "Struis 4van9" Screen Print Series 70x50cm (2015-10)

grote werken: 90.16 92.11 93.

6.15 Kneedbaarheid

Een tijd na het zeefdrukken ging ik om gelijksoortige redenen op kleiles ('boetseren'). Het ging om de beestjes, ook hier met nu en dan een infantiliserend verband met de dagelijkse gang van zaken in het lab of gewoon banale fantasie. Het kneden van handgrote curiosa sluit op natuurlijke wijze aan op het naderhand weer voelen en tekenen ervan, zo blijven we van de straat.

kleine werken: 90.17 90.18 95.

6.16 Tekentempo

Alles is meetbaar en elke meting geeft plezier, zo zie ik dat. Het roltekenen heeft een eigen ritme, niet te snel en niet te langzaam. Wanneer draai je de ezel, wanneer draai je het papier? Het leek me aardig om dat eens uit te zoeken, dus ik monteerde een draag-arm op mijn ezel en maakte time-lapse opnames van mijn tekenen. Deze bewerkte ik vervolgens tot een 'kymograph', een grafische weergave van een gebeurtenis in plaats en tijd. Het aardige is dat je daar een hoop op kan zien: wanner je papier draait, waar je tekent etc. Je zou verwachten dat je het hele zichtbare gedeelte vol tekent, dan pas doordraait enzovoort. Echter, het bleek dat ik vaak maar in een heel klein gedeelte van het zichtbare papier werk (orde 10 cm), en veel doordraai (elke paar minuten). Het roltekenen is dus een continue aanwas van een al bestaand 'eindje tekening' en dus ook een echt andere wijze van kijken en tekenen. Later kwam

hier het idee uit voort om eens met extra smalle ezels te werken.

Cat.Fig.98.1 2018-08-010 Tekentempo

6.17 Schetsboekjes

Vanaf 1998 ben ik min of meer gestructureerd dagen schetsboekjes gaan bijhouden. Natuurlijk zijn ze genummerd; in juli 2022 ben ik aan nr. 125 begonnen. Ik schrijf er privé zaken in, denk er constructies in uit en maak af en toe een schetsje van het een of ander. Vroeger meende ik nog wel eens dat het uitschrijven van geestelijk gedoe helend werkte maar het blijkt vooral vervelend om terug te lezen, ik heb de laatste jaren dus meer een voorkeur voor het anekdotisch detail, die kleine zaken die leuk zijn om later te herontdekken. Een prettige bijkomstigheid van zowel de hoeveelheid als mijn schimmig bestaan is dat ik vrijelijk kan schrijven: het is de vraag of het nou daadwerkelijk allemaal zo interessant is en dan heb ik ook nog eens een nare linkspootkrabbel, dus normaal gesproken zal niemand het ooit nog lezen. In vrijblijvendheid lijkt het wat dat betreft op mijn reisschetsjes.

Cat.Fig.98.2 1998-11-16 Schetsboekjes

Hoofdstuk 7

Afbeeldingen

Mijn Oog 40x60cm Oil/Acryl Jacob (2009)

T02 Old Mary 8x12cm Tekenwerk Scilly (2017)

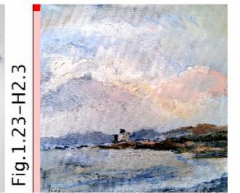
Scilly (2017)

Scilly (2017)

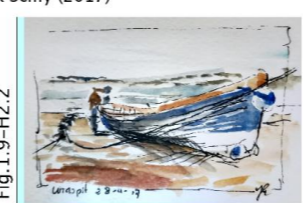
Scilly (2017)

Ireland (2019)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Dutchmans Carn 20x200cm Ink Scilly (2017)

Scilly (2017)

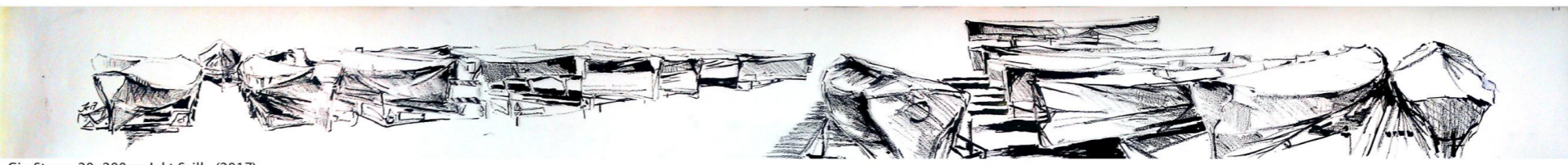
Scilly (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Gig Sterns 20x200cm Ink Scilly (2017)

Halangy Entrance Grave 20x200cm Tekenwerk Scilly (2017)

Old Harry Rebel Spurr 20x200cm Ink Scilly (2017)

T11 Lighthouse Peninnis Head 8x12cm Tekenwerk Scilly (2017)

Fig. 3.1-H2.2

T1541 St Martin 25x80cm Tekenwerk Scilly (2018)

Fig. 3.2-H2.2

T1724 Hugh Town Beach 25x80cm Tekenwerk Scilly (2018)

Fig. 3.21-H2.4

Berlijn (2020)

Fig. 3.3-H2.2

History Museum 30x200cm Inkt Scilly (2018)

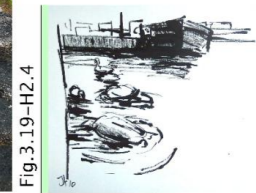

Fig. 3.19-H2.4

Berlijn (2010)

Fig. 3.4-H2.2

Porthcressa Bay Panorama 30x300cm Inkt Scilly (2018)

Fig. 3.13-H2.2

Penzance (2022)

Fig. 3.20-H2.4

Berlijn (2020)

Fig. 3.6-H2.2

T1430 Porthcressa Bay Rain Coming 25x25cm Tekenwerk Scilly (2018)

Fig. 3.7-H2.2

The Chair 30x300cm Inkt Scilly (2018)

Fig. 3.9-H2.2

St Martin 30x200cm Inkt Scilly (2018)

Fig. 3.12-H2.2

Penzance (2022)

Fig. 3.14-H2.2

Scilly (2022)

Fig. 3.15-H2.2

Scilly (2022)

Fig. 3.17-H2.4

Berlijn (2008)

Fig. 3.11-H2.2

Overlooking Porthcressa Bay 24x230cm Inkt Scilly (2019)

Fig. 3.16-H2.2

Penzance (2022)

Fig. 3.10-H2.2

Porth Mellon Beach 24x230cm Inkt Scilly (2019)

Fig. 3.18-H2.4

Berlijn (2008)

Fig. 3.22-H2.4

Berlijn (2020)

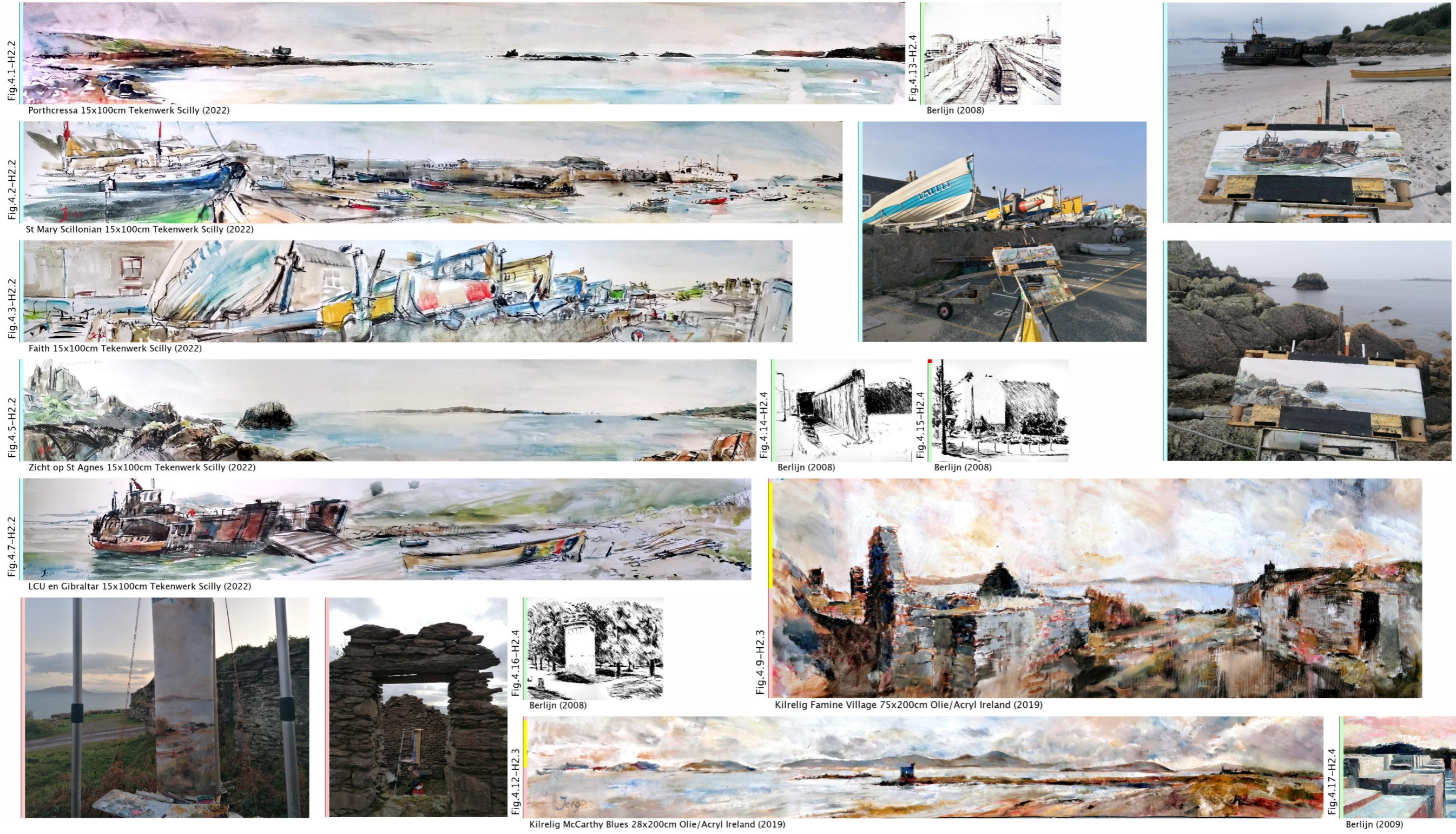

Fig. 4.1-H2.2

Porthcressa 15x100cm Tekenwerk Scilly (2022)

Fig. 4.13-H2.4

Berlijn (2008)

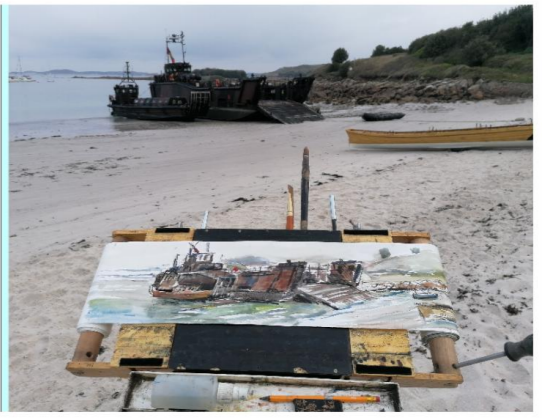

Fig. 4.2-H2.2

St Mary Scillonian 15x100cm Tekenwerk Scilly (2022)

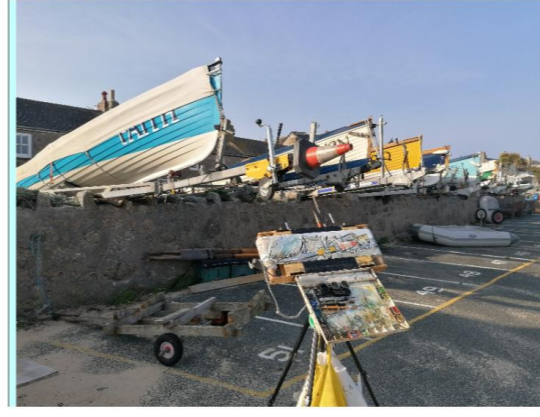

Fig. 4.3-H2.2

Faith 15x100cm Tekenwerk Scilly (2022)

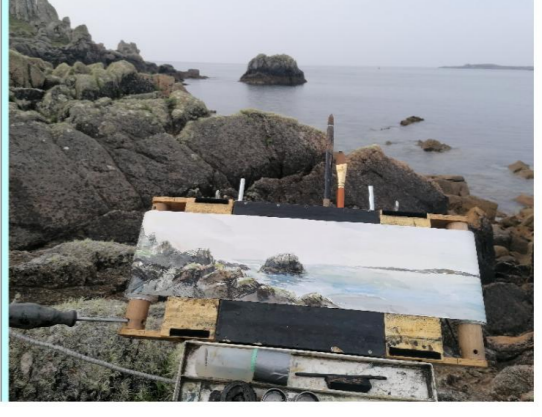

Fig. 4.5-H2.2

Zicht op St Agnes 15x100cm Tekenwerk Scilly (2022)

Fig. 4.14-H2.4

Berlijn (2008)

Fig. 4.15-H2.4

Berlijn (2008)

Fig. 4.7-H2.2

LCU en Gibraltar 15x100cm Tekenwerk Scilly (2022)

Fig. 4.9-H2.3

Kilrelig Famine Village 75x200cm Olie/Acryl Ireland (2019)

Fig. 4.16-H2.4

Berlijn (2008)

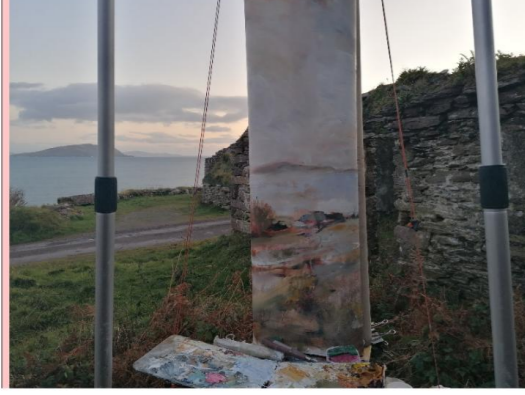

Fig. 4.12-H2.3

Kilrelig McCarthy Blues 28x200cm Olie/Acryl Ireland (2019)

Fig. 4.17-H2.4

Berlijn (2009)

Fig. 5.1-H2.3

Kilreilig Art Residency 75x200cm Olie/Acryl Ireland (2019)

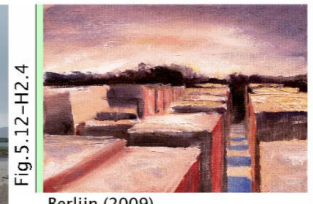
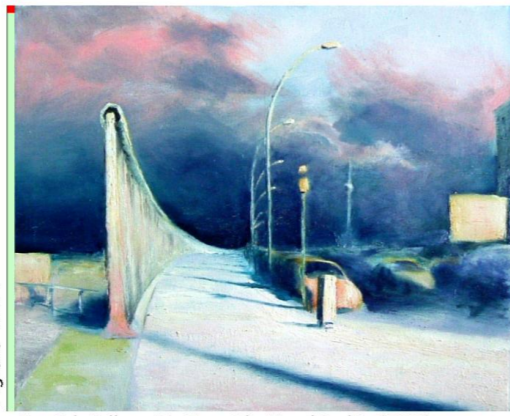

Fig. 5.12-H2.4

Berlijn (2009)

Fig. 5.8-H2.4

EastSideGallery 45x60cm Olie/Acryl Berlijn (2008)

Fig. 5.6-H2.3

Ireland (2019)

Fig. 5.9-H2.4

East Side Gallery 50x60cm Inkt Berlijn (2008)

Fig. 5.11-H2.4

Berlijn (2009)

Fig. 5.15-H2.4

Berlijn (2010)

Fig. 5.17-H2.4

Berlijn (2010)

Fig. 5.18-H2.4

Berlijn (2010)

Fig. 5.4-H2.3

Kilreilig Skellig Blues 28x200cm Olie/Acryl Ireland (2019)

Fig. 5.13-H2.4

Berlijn (2010)

Fig. 5.14-H2.4

Berlijn (2010)

Fig. 5.16-H2.4

Berlijn (2010)

Fig. 5.19-H2.4

Berlijn (2010)

Fig. 5.10-H2.4

Holocaust Denkmal 40x60cm Inkt Berlijn (2008)

Fig.6.1-H2.4

Karl Marx Allee Berlin 40x1100cm Inkt Berlijn (2006)

Fig.6.3-H2.4

Berlin Oberbaum 20x400cm Inkt Berlijn (2010)

Fig.6.4-H2.4

-Herfst-012 40x50cm Inkt Berlijn (2010)

Fig.6.5-H2.4

Berlijn (2010)

Fig.6.6-H2.4

Holocaust Denkmal 40x50cm Inkt Berlijn (2010)

Fig.6.9-H2.4

Oberbaumbruecke U-bahn 30x220cm Olie/Acryl Berlijn (2013)

Fig.6.11-H2.4

Berlijn (2020)

Fig.6.13-H2.5

Iceland (2013)

Fig.6.8-H2.4

Oberbaumbruecke East Side Gallery 30x220cm Olie/Acryl Berlijn (2013)

Fig.6.12-H2.5

Iceland (2013)

Fig.6.14-H2.5

Iceland (2013)

Fig.6.2-H2.4

Berlin Hauptbahnhof 20x200cm Inkt Berlijn (2010)

Fig.6.7-H2.4

Berlin Warschauerstrasse 40x550cm Tekenwerk Berlijn (2012)

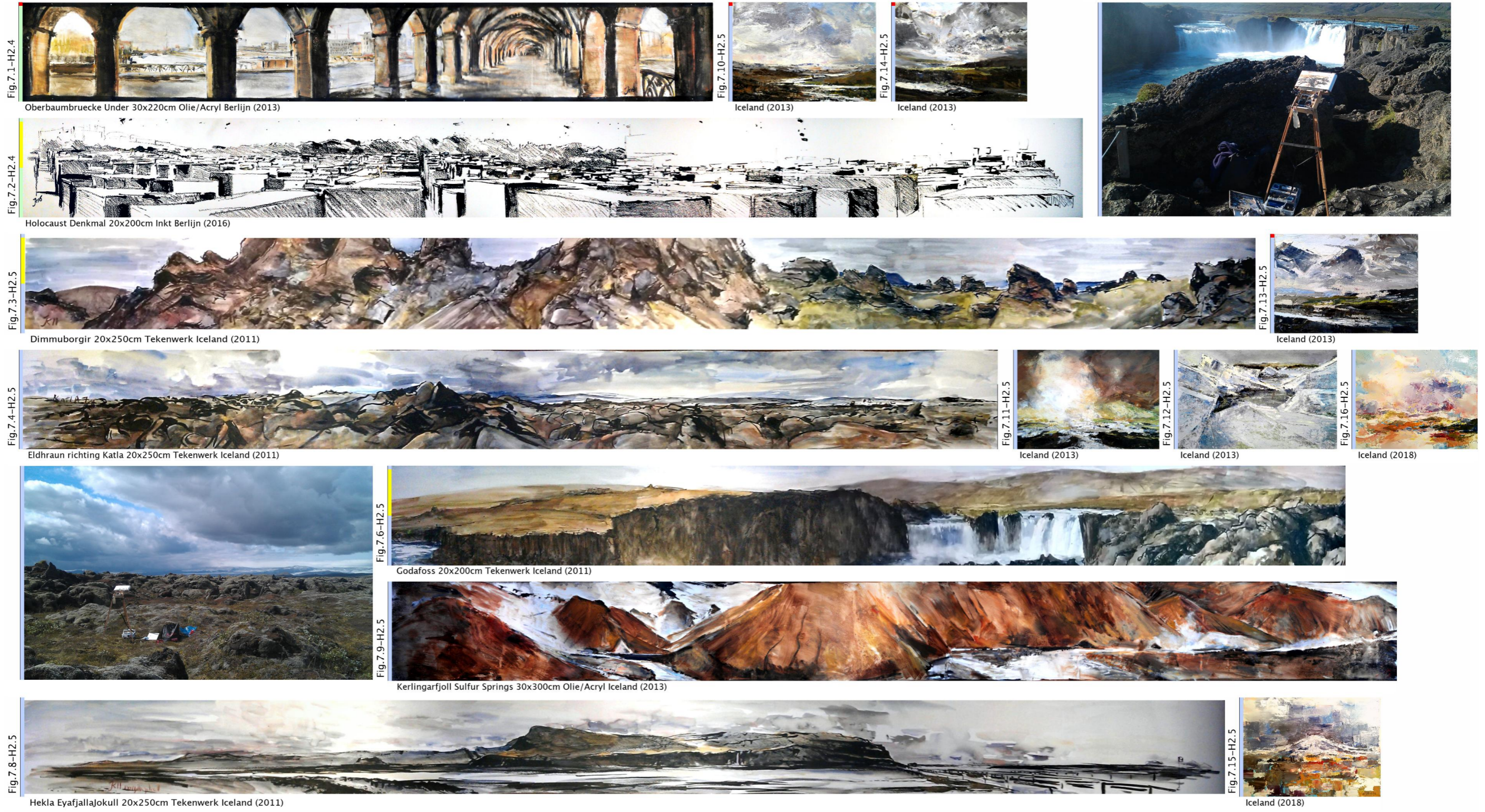

Fig.8.1-H2.5

Jokulsarlon 20x250cm Tekenwerk Iceland (2011)

Fig.8.15-H2.7

Kenia (2014)

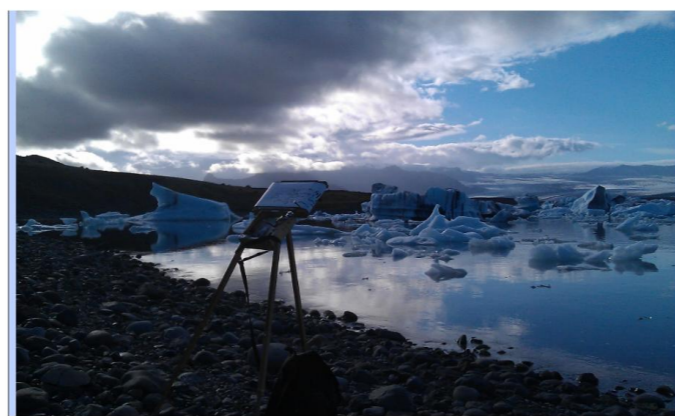

Fig.8.9-H2.5

Jokulsarlon grey 37x55cm Olie/Acryl Iceland (2013)

Fig.8.4-H2.5

Modrudalsfjallgardar 20x250cm Tekenwerk Iceland (2011)

Fig.8.10-H2.6

Kenia (2013)

Fig.8.8-H2.5

Hoffelsjokull Rainy Day 30x180cm Olie/Acryl Iceland (2013)

Fig.8.11-H2.6

Kenia (2013)

Fig.8.12-H2.6

Kenia (2013)

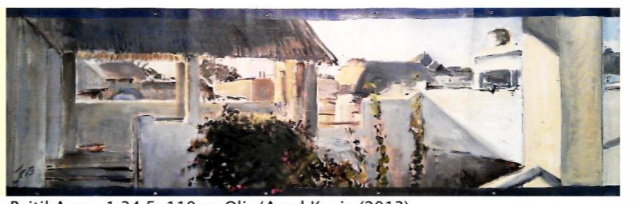

Fig.8.13-H2.6

Baitil Aman 1 34.5x110cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.8.7-H2.5

Kerlingarfjoll Groundworks 30x390cm Olie/Acryl Iceland (2013)

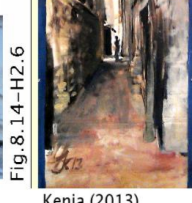

Fig.8.14-H2.6

Kenia (2013)

Fig.8.6-H2.5

near Krossanes 20x250cm Tekenwerk Iceland (2011)

Jokulsarlon 30x387cm Olie/Acryl Iceland (2013)

Baitil Aman 2 34.5x245cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Peponi Dawn 34.5x120cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Shela shoreline bright 34.5x220cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Kenia (2013)

Kenia (2013)

Fig.9.7-H2.6

Satellite dishes 34x120cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.9.9-H2.6

Shela Fence 34x120cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.9.10-H2.6

Lamu Maulidi Procession 36.5x160cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.9.18-H2.6

Kenia (2013)

Fig.9.17-H2.6

Takwa Ruins Baobab 35x240cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.9.11-H2.6

Kenia (2013)

Fig.9.8-H2.6

Kenia (2013)

Fig.9.20-H2.6

Dhow racing 50x45 OAV Kenia (2013)

Fig.9.5-H2.6

Kenia (2013)

Fig.9.13-H2.6

Matondoni Drydock 2 40x50cm Inkt Kenia (2013)

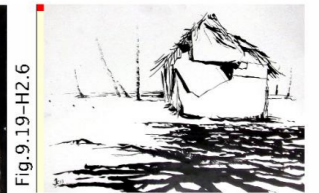

Fig.9.19-H2.6

Kenia (2013)

Fig.9.15-H2.6

Kenia (2013)

Fig.9.16-H2.6

Kenia (2013)

Fig.10.1-H2.6

Shela low tide 34.5x285cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.10.14-H2.9

Frankrijk (2019)

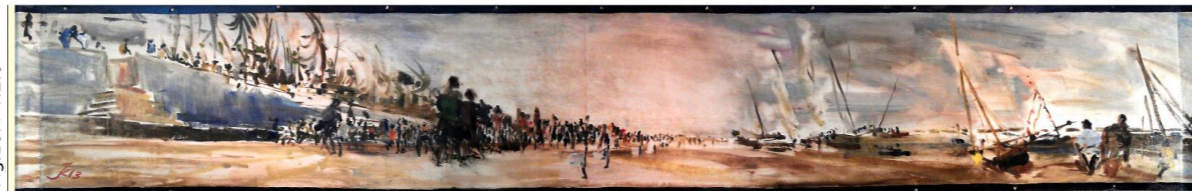

Fig.10.3-H2.6

Maweni Quarry Harbour 2 35x220cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.10.4-H2.6

Shela Dhow race start 35x220cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.10.6-H2.6

Shela Dhow race 35x220cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.10.8-H2.6

Shela shoreline 35x220cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.10.9-H2.7

Habibtie View 35x180cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.10.10-H2.7

Lamu Rooftops Husna House 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.10.7-H2.6

Lamu Town Panorama 35x700cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.10.11-H2.7

Lamu Rooftops Mafreezer House Two 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.10.12-H2.7

Kipongani 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.11.1.1-H2.6

Sheela Fort dunes 50x120cm Olie/Acryl Kenia (2013)

Fig.11.3-H2.7

Manda Going Baobab 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.11.6-H2.7

Maweni Front 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

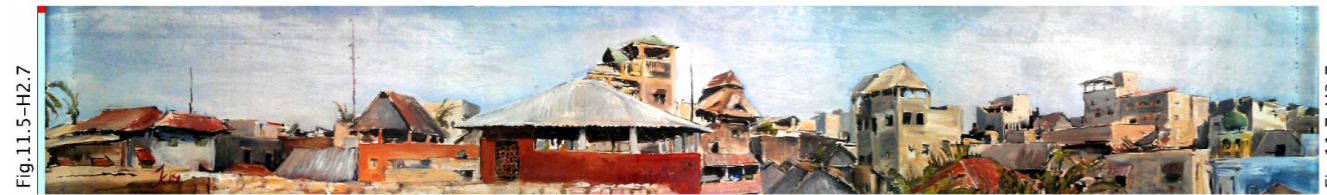

Fig.11.5-H2.7

Lamu Rooftops Mafreezer House One 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.11.7-H2.7

Sheela Friday Mosque 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.11.8-H2.7

Matondoni 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

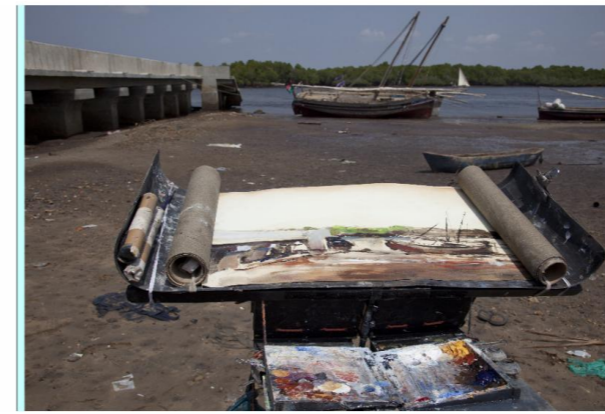

Fig.11.13-H2.7

Manda Baobab Sky 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.11.10-H2.7

Kiwayu Mikes Place 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.11.11-H2.7

Mkokoni 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.12.1-H2.7

Pate Ruins 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.12.12-H2.7

Expecting Rain 50x60cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.12.9-H2.7

Mararani 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.12.3-H2.7

Pate Fence 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.12.14-H2.9

France Fecamp left 20x100cm Tekenwerk Frankrijk (2011)

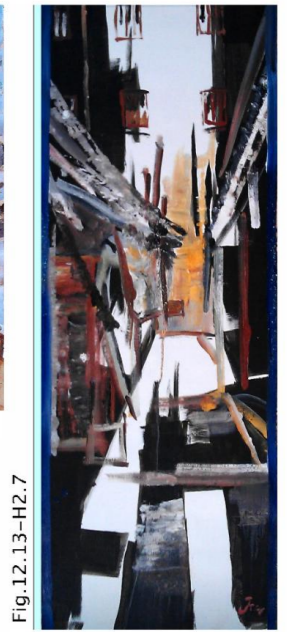

Fig.12.13-H2.7

Kenia (2014)

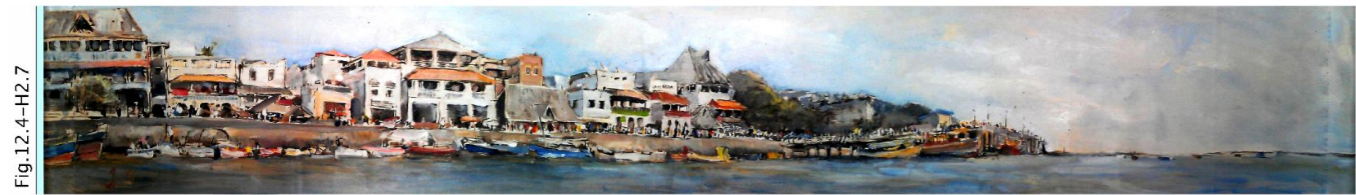

Fig.12.4-H2.7

Lamu Sea Front 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

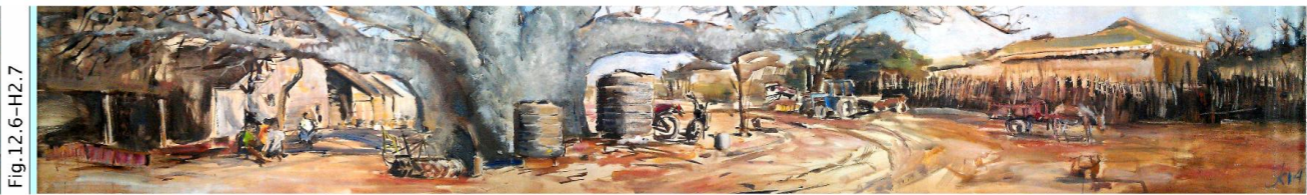

Fig.12.6-H2.7

Manda Baobab Tractor 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.12.10-H2.7

Shella Dunes 60x140cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Fig.12.15-H2.9

Frankrijk (2019)

Fig.12.16-H2.9

Frankrijk (2019)

Fig.12.7-H2.7

Peponi Beach Exhibition 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

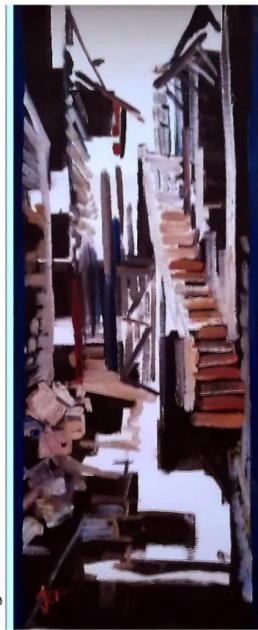

Fig.12.11-H2.7

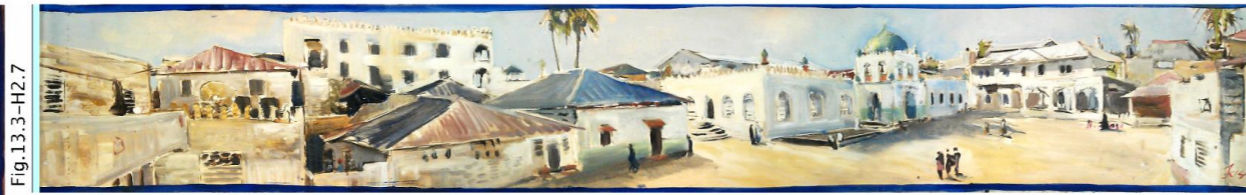
Maweni Dhow Loading 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Kenia (2014)

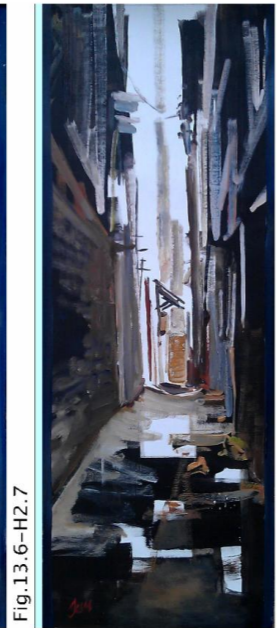
Kenia (2014)

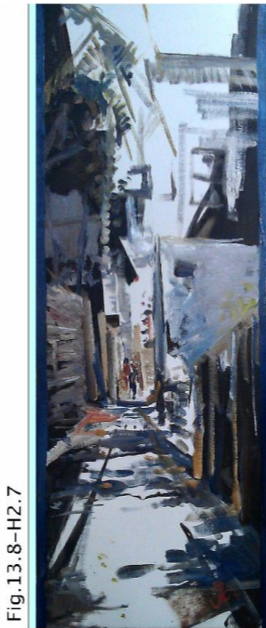
Lamu Mosque Square 35x225cm Olie/Acryl Kenia (2014)

Kenia (2014)

Kenia (2014)

Kenia (2014)

Frankrijk (2019)

Frankrijk (2019)

Kenia (2014)

Frankrijk (2019)

Frankrijk (2019)

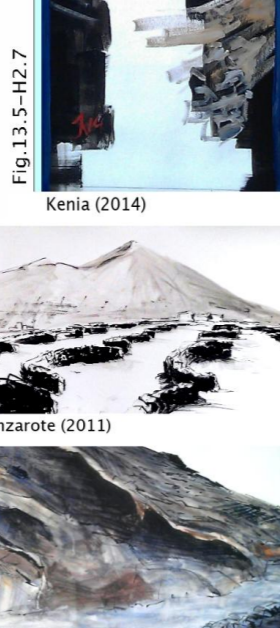
2021

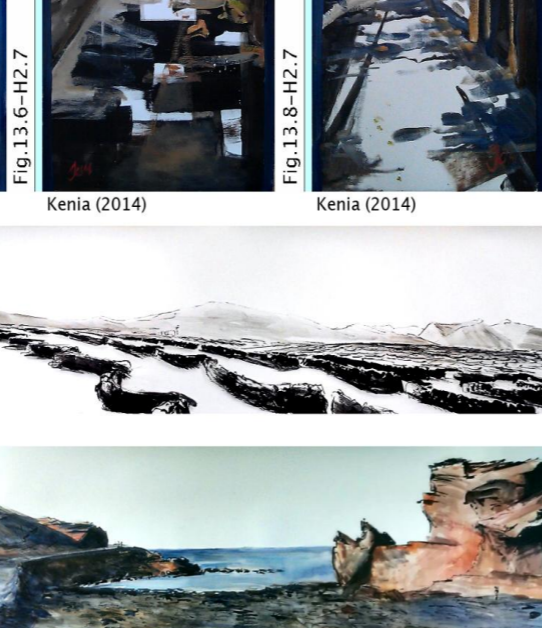
Kenia (2014)

La Geria 40x435cm Inkt Lanzarote (2011)

Lago Clicos 40x430cm Tekenwerk Lanzarote (2011)

France Fecamp right 20x100cm Tekenwerk Frankrijk (2011)

Frankrijk (2019)

Frankrijk (2019)

Frankrijk (2020)

Lava Field El Golfo 40x450cm Inkt Lanzarote (2011)

Frankrijk (2019)

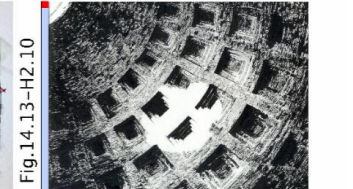
Frankrijk (2020)

Frankrijk (2020)

Frankrijk (2019)

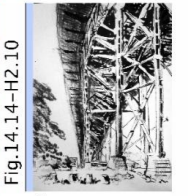

Rome (2001)

Fig.14.2-H2.8

Timanfaya bw 40x300cm Inkt Lanzarote (2011)

6

Fig.14.4-H2.8

Timanfaya cl 40x300cm Tekenwerk Lanzarote (2011)

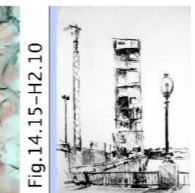

Fig.14.15-H2.10

8

Fig.14.5-H2.9

France Carnac 1 20x250cm Tekenwerk Frankrijk (2011)

Fig.14.6-H2.9

France Carnac 2 20x250cm Tekenwerk Frankrijk (2011)

Fig.14.7-H2.9

France Carnac Petit Menec 20x400cm Inkt Frankrijk (2011)

Fig.15.1-H2.9

France Ploumanach 1 20x280cm Tekenwerk Frankrijk (2011)

Fig.15.2-H2.9

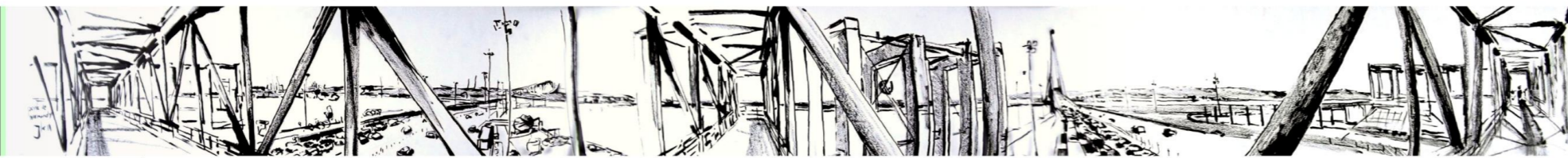
France Ploumanach 2 20x400cm Inkt Frankrijk (2011)

Fig.15.3-H2.9

France Ploumanach 3 20x200cm Tekenwerk Frankrijk (2011)

Fig.15.4-H2.9

France Pont Normandy 20x200cm Inkt Frankrijk (2011)

T1800 Fietsvakantie Arromanches 7x12cm Tekenwerk Frankrijk (2019)

Fig.15.5-H2.9

Zonnebloemen 30x200cm Olie/Acryl Frankrijk (2016)

Fig.15.8-H2.9

T0905 Fietsvakantie Spitsbroek 7x12cm Tekenwerk Frankrijk (2019)

Fig.15.9-H2.9

Frankrijk (2020)

Fig.15.15-H2.9

Frankrijk (2020)

Fig.15.10-H2.9

Frankrijk (2020)

Fig.15.13-H2.9

Frankrijk (2020)

Fig.15.14-H2.9

Frankrijk (2020)

Fig.15.6-H2.9

Champagne 30x200cm Olie/Acryl Frankrijk (2016)

Fig.15.12-H2.9

Frankrijk (2020)

Fig.15.16-H2.10

Belgie (2005)

Fig.15.11-H2.9

T1555 France Rousillon 7x12cm Tekenwerk Frankrijk (2020)

Fig.17.1-H2.10

Oxford Broad Street 20x400cm Inkt UK (2009)

Fig.17.2-H2.10

Sch075-Ro-TasnadMasten 0x0cm Tekenwerk Roemenie (2009)

Fig.17.8-H2.10

Aya Sofia Blauwe Moskee 40x300cm Tekenwerk Istanbul (2012)

Fig.17.9-H2.10

Maanlicht 2 20x40 OAV Montreal (2014)

Fig.17.7-H2.10

Boulevard 20x200cm Tekenwerk Cannes (2011)

Fig.17.3-H2.10

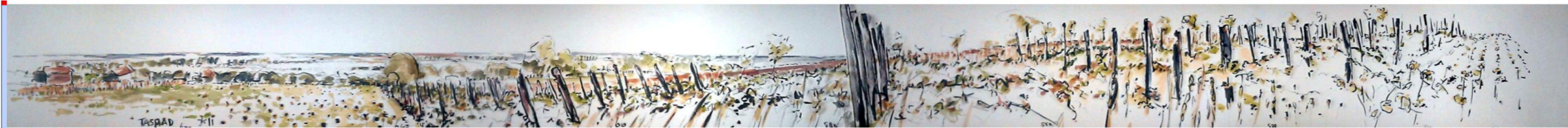
Tasnad 20x400cm Inkt Roemenie (2009)

Fig.17.4-H2.10

Tasnad Tuin 20x220cm Tekenwerk Roemenie (2011)

Fig.17.5-H2.10

Tasnad Vineyard 20x250cm Tekenwerk Roemenie (2011)

Fig.17.10-H2.10

Sicily (2015)

Fig.17.6-H2.10

Zicht op Tasnad 20x250cm Tekenwerk Roemenie (2011)

Fig.18.1-H2.10

Gouden Hoorn 40x530cm Inkt Istanbul (2012)

Fig.18.2-H2.10

Kleintje Godafoss 10x40cm Olie/Acryl Studio (2012)

Fig.18.3-H2.10

Baobab Kroon 40x350cm Inkt Studio (2014)

Fig.18.4-H2.10

Sicily (2015)

Fig.18.5-H2.10

Sicily (2015)

Fig.18.6-H2.10

Engeland (2017)

Fig.18.7-H2.10

Engeland (2017)

Fig.18.8-H2.10

Engeland (2017)

Fig.18.10-H2.10

Ierland (2017)

Fig.18.13-H2.10

Ierland (2017)

Fig.18.16-H2.10

Ierland (2017)

Fig.18.9-H2.10

Ierland (2017)

Fig.18.11-H2.10

Ierland (2017)

Fig.18.12-H2.10

Ierland (2017)

Fig.18.14-H2.10

Ierland (2017)

Fig.18.22-H2.10

Ierland (2017)

Fig.18.22-H2.10

The Gambia (2018)

Fig.18.22-H2.10

The Gambia (2018)

Fig.18.22-H2.10

The Gambia (2018)

Fig.18.20-H2.10

Vestmannaeyar Cliffs 46x52 OAV Iceland (2018)

Fig.18.15-H2.10

Dublin T1802 Jim Larkin 8x13cm Tekenwerk Ireland (2017)

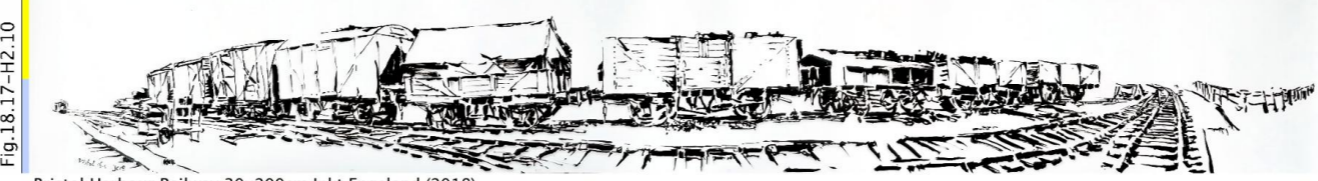

Fig.18.17-H2.10

Bristol Harbour Railway 30x200cm Inkt Engeland (2018)

Fig.18.18-H2.10

Bristol Temple Meads 30x200cm Inkt Engeland (2018)

Fig.18.21-H2.10

Iceland (2018)

Fig.18.23-H2.10

Abca Creek 30x250cm Inkt The Gambia (2019)

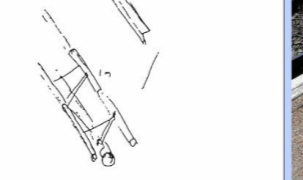

Fig.18.23-H2.10

The Gambia (2019)

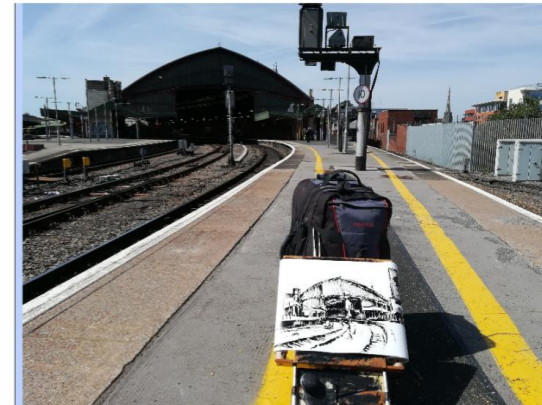

Fig.20.1-H2.10

Sidi Al Vent 1 25x60cm Tekenwerk Marokko (2020)

Fig.20.2-H2.10

Sidi Al Vent 2 25x60cm Tekenwerk Marokko (2020)

Fig.20.3-H2.10

Sidi Kaouki Mausoleum 25x60cm Tekenwerk Marokko (2020)

Fig.20.9-H2.10

Noorwegen (2022)

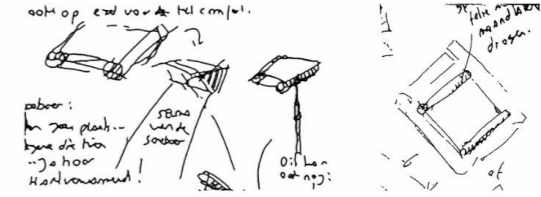

Fig.20.6-H2.10

Noorwegen (2022)

Fig.20.7-H2.10

Noorwegen (2022)

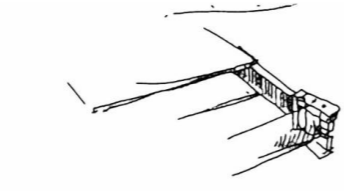

Fig.20.4-H2.10

T1900 France Valsaintes 7x12cm Tekenwerk Frankrijk (2020)

Fig.20.5-H2.10

Frankrijk (2020)

Fig.20.11-H2.10

Tretten T1258 15x36cm Tekenwerk Noorwegen (2022)

Fig.20.13-H2.10

Tretten T1342 15x36cm Tekenwerk Noorwegen (2022)

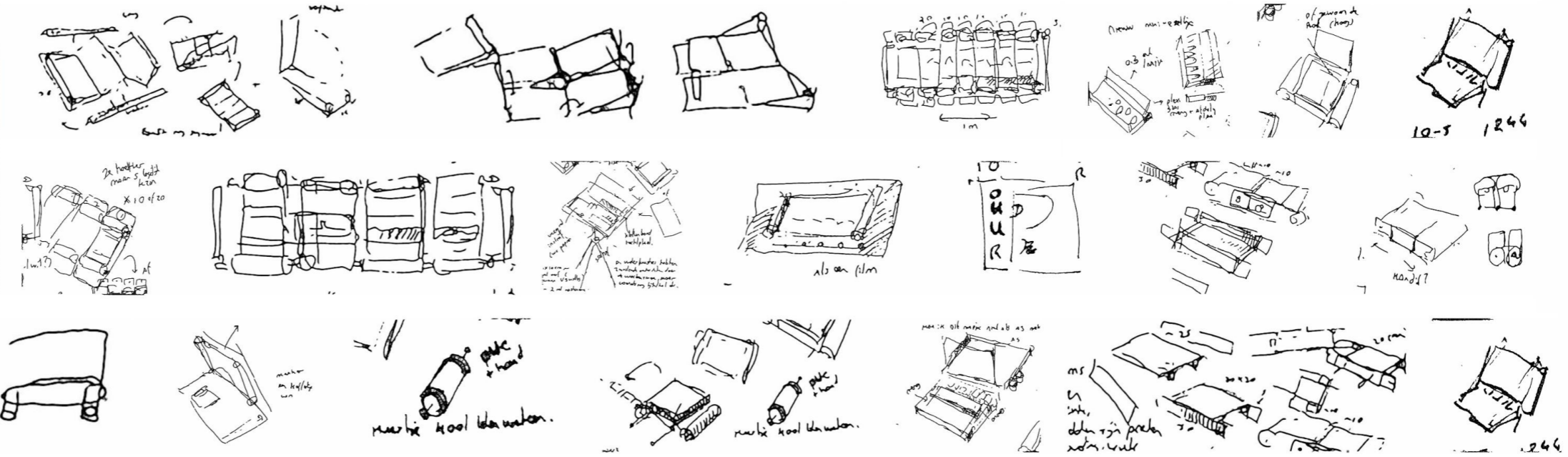
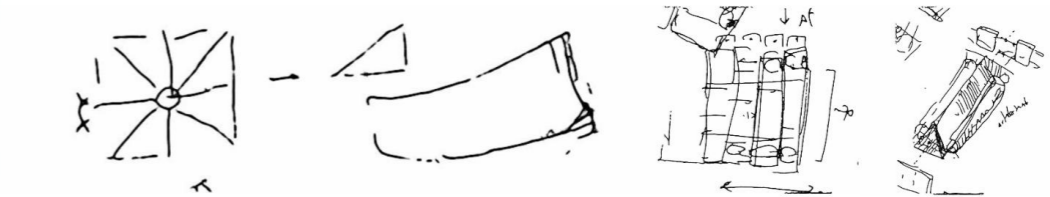
Fig.20.8-H2.10

Noorwegen (2022)

Fig.20.10-H2.10

De Hut T1315 15x36cm Tekenwerk Noorwegen (2022)

De Vier Seizoenen 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2014)

Een Element Van Herhaling Voor 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2014)

Andere Tijden 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2014)

Katwijk (2016)

Katwijk (2017)

Onder het Vlaggeduin 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2014)

Een Element Van Herhaling Achter 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2014)

Katwijk (2016)

Skuytveert 40x200cm Olie/Acryl Katwijk (2015)

je I 7x11 KLT Katwijk (2017)

2014

Vanaf de Vuurbaak 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2014)

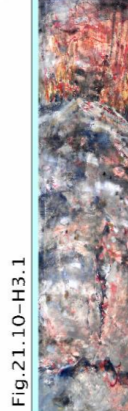
2014

Katwijk (2016)

je II 7x11 KLT Katwijk (2017)

Katwijk (2017)

Katwijk (2017)

Einde van de Rijn Voorzijde 40x200cm Olie/Acryl Katwijk (2015)

Binnenhaven 40x200cm Olie/Acryl Katwijk (2015)

Fig.22.1-H3.1

Vliegende Jeugd 40x200cm Olie/Acryl Katwijk (2015)

Fig.22.4-H3.1

Doorkijkjes Skuytevaart 40x200cm Olie/Acryl Katwijk (2015)

Fig.22.9-H3.1

Briesje III 18x24cm Olie/Acryl Katwijk (2016)

Fig.22.2-H3.1

Bomschuiten 40x200cm Olie/Acryl Katwijk (2015)

Fig.22.10-H3.1

Katwijk (2017)

Fig.22.11-H3.1

Katwijk (2017)

Fig.22.13-H3.1

Katwijk (2017)

Fig.22.18-H3.1

Katwijk (2018)

Fig.22.3-H3.1

Zuidduinen Avond 40x200cm Olie/Acryl Katwijk (2015)

Fig.22.6-H3.1

Kerk 20x200cm Inkt Katwijk (2016)

Fig.22.15-H3.1

Katwijk (2017)

Fig.22.19-H3.1

Katwijk (2018)

Fig.22.8-H3.1

Strandhuisjes 20x200cm Inkt Katwijk (2016)

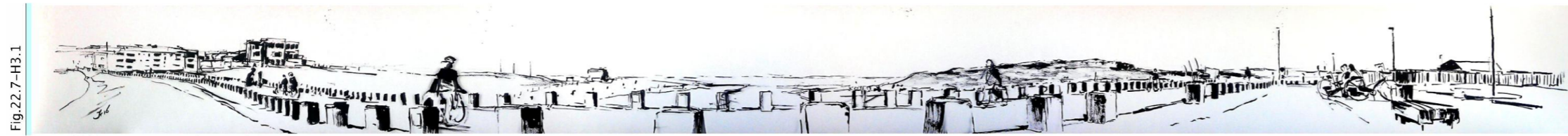

Fig.22.7-H3.1

Betonblokken 20x200cm Inkt Katwijk (2016)

Fig.22.12-H3.1

Strand 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.22.14-H3.1

Katwijk (2017)

Fig.22.17-H3.1

Bootjes 40x132cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.22.20-H3.1

Katwijk (2020)

Fig.23.1-H3.1

De Gemeente 120x120cm Olie/Acryl Katwijk (2016)

Fig.23.2-H3.1

Strandhuis Mania 120x120cm Olie/Acryl Katwijk (2016)

Fig.23.8-H3.1

Oude Luister 40x98 OAV Katwijk (2017)

Fig.23.3-H3.1

Element Van Herhaling III 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.23.5-H3.1

Blanke top Der Duinen 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.23.13-H3.3

Nws--NW07

Fig.23.4-H3.1

Element Van Herhaling IV 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

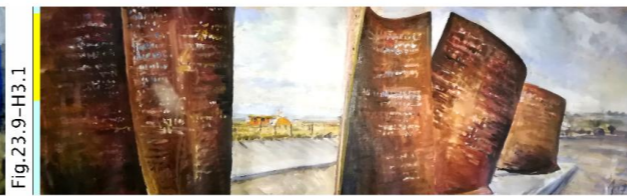

Fig.23.9-H3.1

Alle Tijden 40x130cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.23.10-H3.1

Katwijk (2018)

Fig.23.12-H3.3

Noordwijk (2010)

Fig. 24.1-H3.1

Reflectie 40x200cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.24.11-H3.1

KW12 Fietsen 40x140cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

Fig.24.13-H3.2

Nr38 T2100 Goud 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Fig. 24.9-H3.1

KW01 Paaltjes 24x140cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

Fig.24.12-H3.1

Katwijk (2020)

Fig.24.4-H3.1

Visserijschool 40x400cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig. 24.5-H3.1

Murad Hassil Blokjes 45x85cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

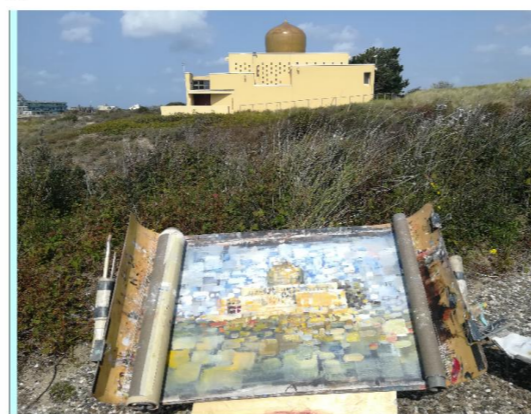

Fig.24.7-H3.1

Murad Hassil N 45x100cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.24.8-H3.1

Duna 30x250cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

Fig.24.10-H3.1

KW02 Lichtstudie Voorstraat 24x140cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

Fig. 25.1-H3.1
KW05 Bomenrij 24x140cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

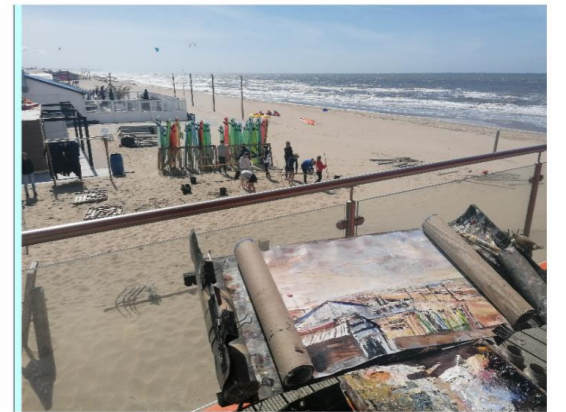

Fig. 25.15-H3.2
Nr4 Boulevard Avond 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Fig. 25.17-H3.3
Noordwijk (2010)

Fig. 25.3-H3.1
KW07 Bosje 24x140cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

Fig. 25.4-H3.1
KW08 Smalspoor Blues 24x140cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

Fig. 25.16-H3.3
Noordwijk (2010)

Fig. 25.21-H3.3
Nws--NW40

Fig. 25.5-H3.1
KW09 Nieuw Duna 24x140cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

Fig. 25.9-H3.1
Reflectie Kleur 60x120cm Olie/Acryl Katwijk (2019)

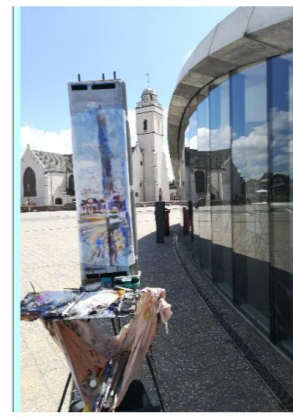

Fig. 25.18-H3.3
Noordwijk (2010)

Fig. 25.19-H3.3
Noordwijk (2010)

Fig. 25.6-H3.1
KW10 Windbrekers 24x140cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

Fig. 25.8-H3.1
Notities Skuytevaart 24x200cm Inkt Katwijk (2019)

Fig. 25.12-H3.1
Kites na Asperges 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2020)

Fig. 25.20-H3.3
Noordwijk (2010)

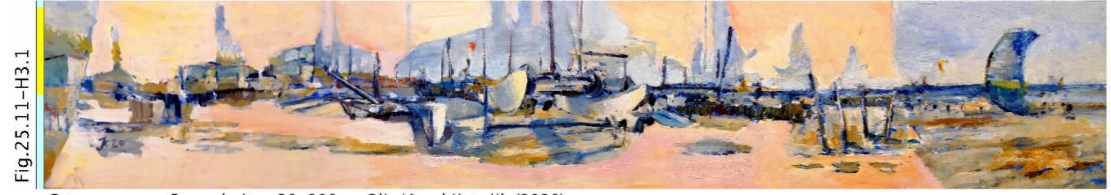

Fig. 25.11-H3.1
Catamarans na Bomschuiten 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2020)

Fig. 25.13-H3.1
Boulevard 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2020)

Zicht op 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2021)

Nr5 T1623 vanaf Noorden 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Nr6 T1700 Boulevard Noord 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Bootjes III

Zicht langs Zuidwaarts 30x200cm Olie/Acryl Katwijk (2022)

Nr12 T1436 Skuytevaart BF5 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Nr13 T1457 Windje Skuytevaart 15x36 KLT Katwijk (2021)

Nr14 T1500 Murad Hassil Regen 15x36 KLT Katwijk (2021)

Nr15 T1616 KW106 Frontzicht 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Nr10 T1204 Barakken Geheimdeur 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Nr16 T1700 KW106 Zeezicht 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Nr17 T1930 De Schuur 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Nr7 T0857 Molen Noordwijkerhout 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

T0809 Nr3 Zicht op Voorhout 15x36cm Tekenwerk Katwijk (2021)

Noordwijk (2012)

Fig.26.3-H3.1

Rad van 150x150cm Olie/Acryl Katwijk (2022)

Noordwijk (2010)

Noordwijk (2010)

Noordwijk (2010)

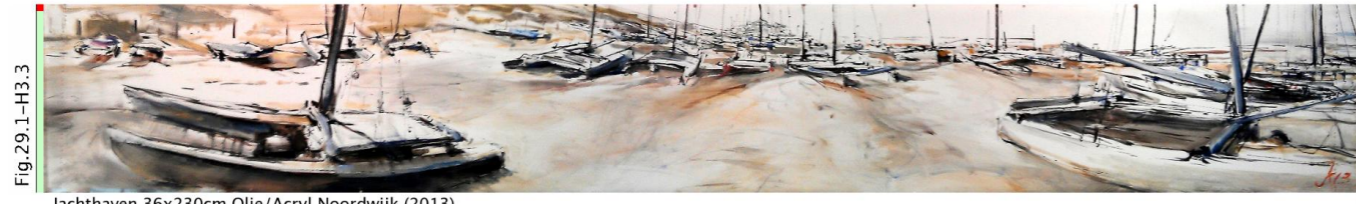
Noordwijk (2010)

Noordwijk (2010)

Jachthaven 36x230cm Olie/Acryl Noordwijk (2013)

Noordwijk (2013) Noordwijk (2014)

Binnen 36x230cm Olie/Acryl Noordwijk (2013)

Noordwijk (2014) Noordwijk (2014) Richtlijn 1

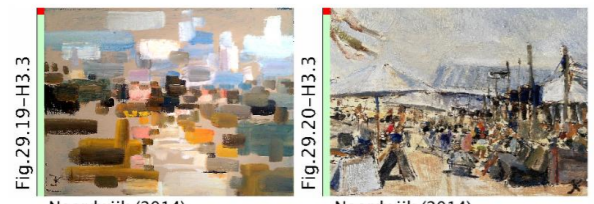
Hobie Cat Loods 36x230cm Olie/Acryl Noordwijk (2013)

Duinpan Groot 30x70 OAV Noordwijk (2014) Noordwijk (2014)

Noordwijk (2014) 2016 Noordwijk (2019)

Noordwijk (2014) Noordwijk (2014)

Noordwijk (2016) Noordwijk (2016) Strand

Strand 2 30x50cm Noordwijk (2014) Jachthaven Zuid 30x64 OAV Noordwijk (2014)

Jachthaven Noord 30x70 OAV Noordwijk (2014) Noordwijk (2016)

Zeester Front 30x56cm Noordwijk (2014)

Koepelduinen 1 20x40cm Olie/Acryl Noordwijk (2016)

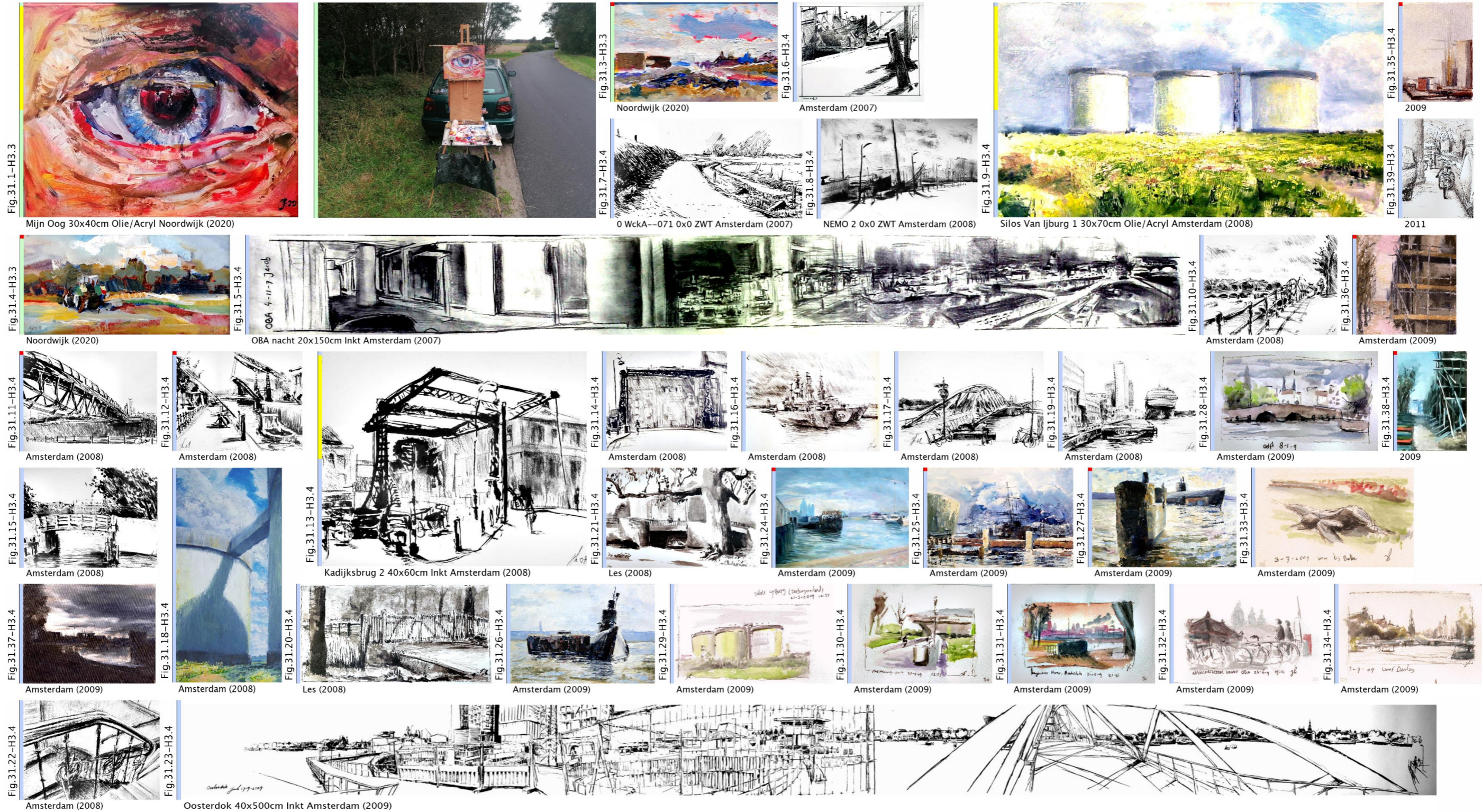

Fig. 32.1-H3.4

Historische schepen 20x300cm Inkt Amsterdam (2009)

Fig. 32.2-H3.4

Kattenburgerstraat Dijkgracht 10x300cm Inkt Amsterdam (2009)

Fig. 32.5-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.28-H3.4

2011

Verdronken Fiets 0x0 OAV Amsterdam (2009)

Fig. 32.6-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.7-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.8-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.10-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.14-H3.4

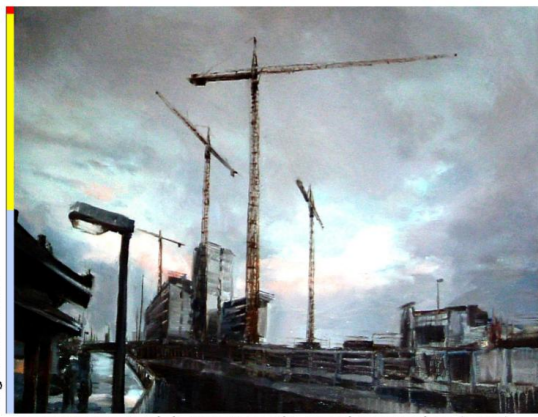
Amsterdam (2009)

Fig. 32.16-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.3-H3.4

Bouwput Oosterdok 40x50cm Olie/Acryl Amsterdam (2009)

Fig. 32.4-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.9-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.12-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.15-H3.4

Amsterdam (2009)

Fig. 32.17-H3.4

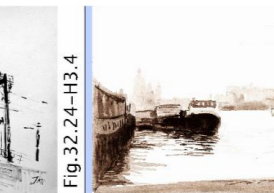
Amsterdam (2009)

Fig. 32.20-H3.4

Amsterdam (2010)

Fig. 32.24-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.11-H3.4

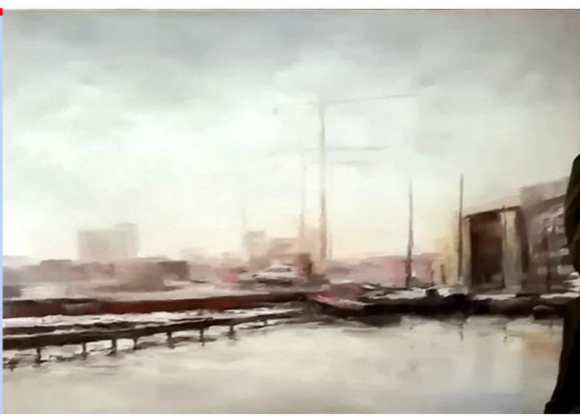
Amsterdam (2009)

Fig. 32.13-H3.4

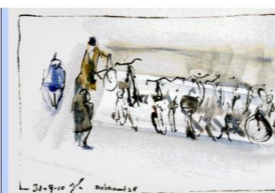
Amsterdam (2009)

Fig. 32.18-H3.4

Oosterdok Aanbouw Groot 50x60cm Olie/Acryl Amsterdam (2010)

Fig. 32.25-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.29-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.33-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.21-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.23-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.26-H3.4

2011

Fig. 32.32-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.19-H3.4

No Sail 30x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2010)

Fig. 32.22-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.27-H3.4

Amsterdam (2011)

Fig. 32.30-H3.4

Amsterdam (2011)

Sail 30x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2010)

Oosterdok 40x130cm Olie/Acryl Amsterdam (2011)

Sonthaven 30x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2010)

Amsterdam (2012)

IJburg 10x330cm Inkt Amsterdam (2011)

Durgerdamergouw 20x600cm Inkt Amsterdam (2011)

NDSM werf Parallax 20x250cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Amsterdam (2012)

Adam CS 20x330cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Tetterode 20x350cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig.34.1-H3.4

Amstelsluizen 20x400cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig.34.2-H3.4

CS Victoria 20x200cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig.34.9-H3.4

Light at the end of the tunnel 1 38x162cm Olie/Acryl Amsterdam (2012)

Fig.34.3-H3.4

de Samenwerking 20x250cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig.34.4-H3.4

Jachthaven De Koenen 20x250cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

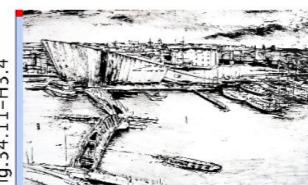

Fig.34.6-H3.4

Naast Mijne Nijntje 40x400cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig.34.11-H3.4

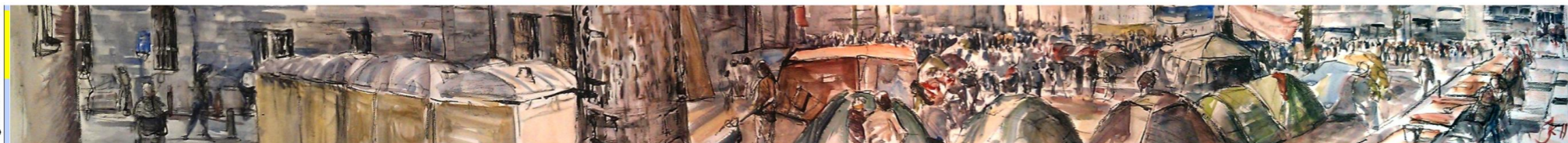
Amsterdam (2014)

Fig.34.5-H3.4

Kadijksplein 2 20x300cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig.34.7-H3.4

Occupy 20x200cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig.34.10-H3.4

Tunnel light tunnel light 36x102 OAV Amsterdam (2012)

Fig. 35.1-H3.4

Oranjewerf Stad 20x400cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig. 35.2-H3.4

Reguliers Prinsen 20x250cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig. 35.5-H3.4

Kanovereniging Frisia 20x200cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig. 35.4-H3.4

Kanovereniging Frisia Mist 20x200cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig. 35.3-H3.4

Adam CS bogen groot 40x550cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig. 35.6-H3.4

Panorama Blue 20x550cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig. 35.7-H3.4

Prins Hendrik kade 38x480cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

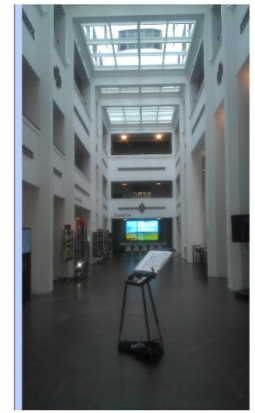
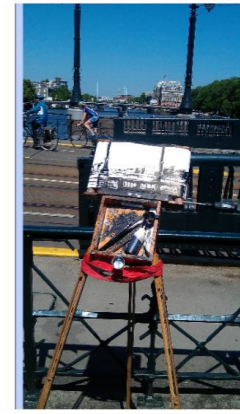

Fig.36.1-H3.4

CS 40x500cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

Fig.36.2-H3.4

Liergouw 30x300cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

Fig.36.11-H3.4

Amstelsluisen 40x200cm Inkt Amsterdam (2013)

Fig.36.3-H3.4

Schellingwoude 40x310cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

Fig.36.4-H3.4

Schellingwoude motregen 40x310cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

Fig.36.12-H3.4

Amsterdam (2014)

Fig.36.13-H3.4

Amsterdam (2014)

Fig.36.6-H3.4

Wittenburgervaart namiddag 40x300cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

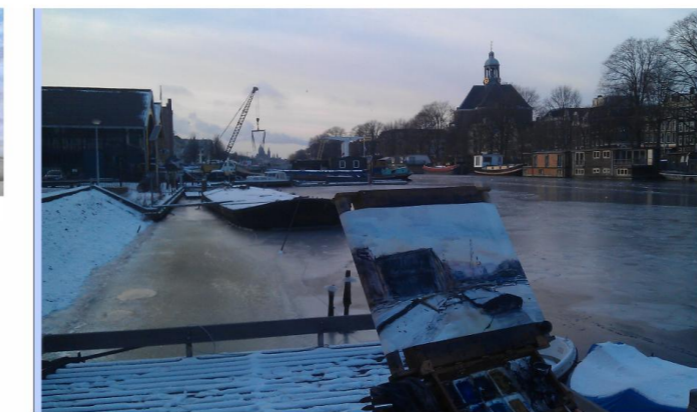

Fig.36.15-H3.4

Middenweg (2017)

Fig.36.10-H3.4

Mozaiek Buiten| 39x180cm Olie/Acryl Amsterdam (2012)

Fig.36.5-H3.4

Wittenburgervaart Kromhout 40x380cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

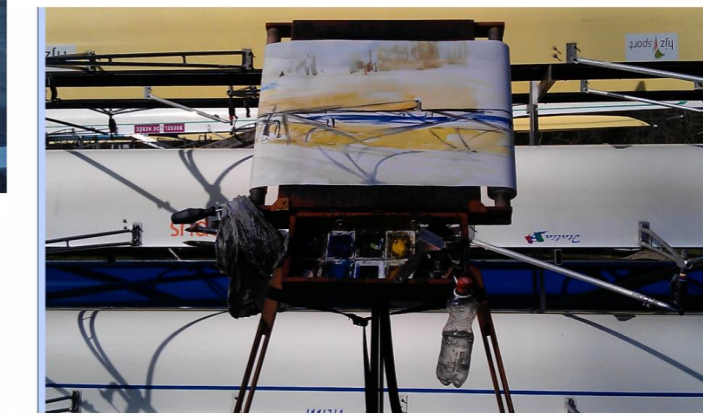

Fig.36.14-H3.4

Waldenlaan

Wittenburgvaart ochtend 40x300cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

Head II 40x300cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

Zeeburgerbrug 30x300cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

Amsterdam (2018)

Amsterdam (2018)

Head I 40x300cm Tekenwerk Amsterdam (2012)

Mozaiek Schellingwouderbrug 40x245cm Olie/Acryl Amsterdam (2012)

Amsteldijk van Ostadestraat 20x400cm Inkt Amsterdam (2012)

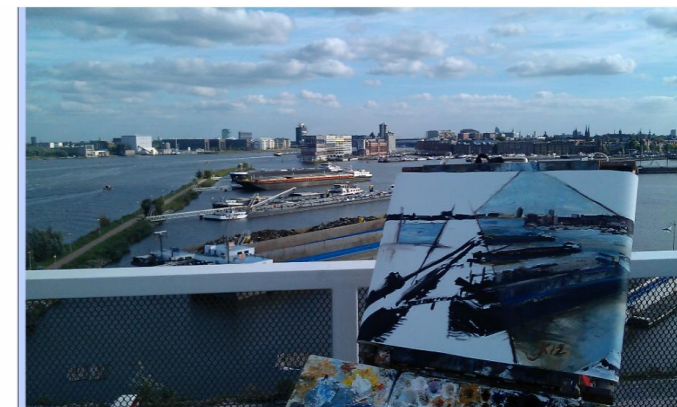
De Nieuwe Amstelbrug 20x400cm Inkt Amsterdam (2012)

Doorkijk REM eiland II 40x250cm Olie/Acryl Amsterdam (2012)

Vluchtheuvel Oost 40x200cm Inkt Amsterdam (2013)

Autumn 1 25x220cm Olie/Acryl Amsterdam (2012)

Autumn 2 25x220cm Olie/Acryl Amsterdam (2012)

Fig.38.13-H3.4

Amsterdam (2018)

Fig.38.14-H3.5

Amsterdam (2014)

Het Nieuwe Diep 80x120cm Olie/Acryl Amsterdam (2013)

Begraafplaats Zeeburg 37x330cm Olie/Acryl Amsterdam (2013)

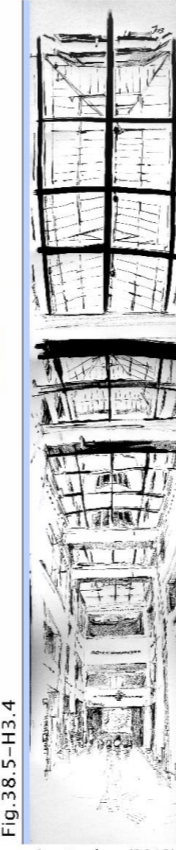

Fig.38.5-H3.4

Begraafplaats Zeeburg II 40x250cm Tekenwerk Amsterdam (2013)

Fig.38.12-H3.4

Amsterdam (2018)

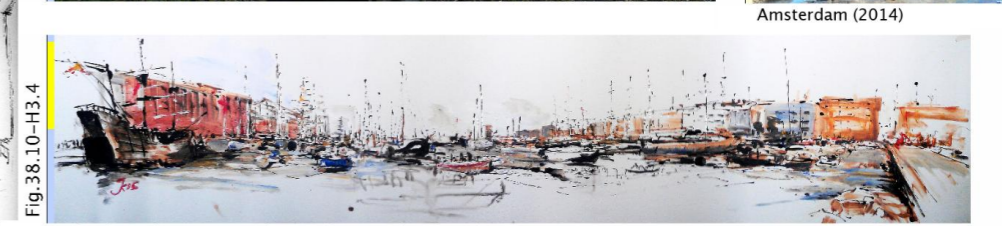

Fig.38.10-H3.4

U-bocht Sail 40x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2015)

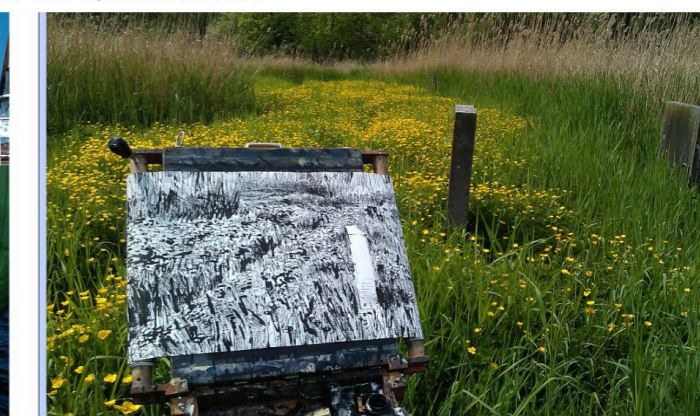
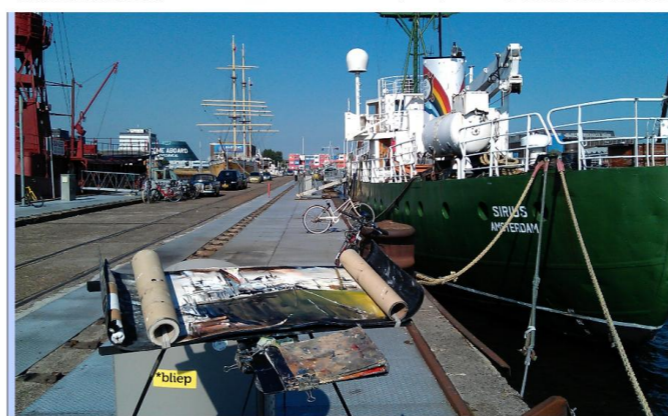

Fig.38.3-H3.4

Fig.38.4-H3.4

Fig.38.11-H3.4

Nesciobrug2 30x130cm Olie/Acryl Amsterdam (2016)

Fig. 39.1-H3.4 Roeicentrum Berlagebrug 20x200cm Tekenwerk Amsterdam (2013)

Fig. 39.8-H3.5 Kano Naast Hermitage 26.5x77cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig. 39.2-H3.4

CS Spoor Twee 100x140cm Tekenwerk Amsterdam (2013)

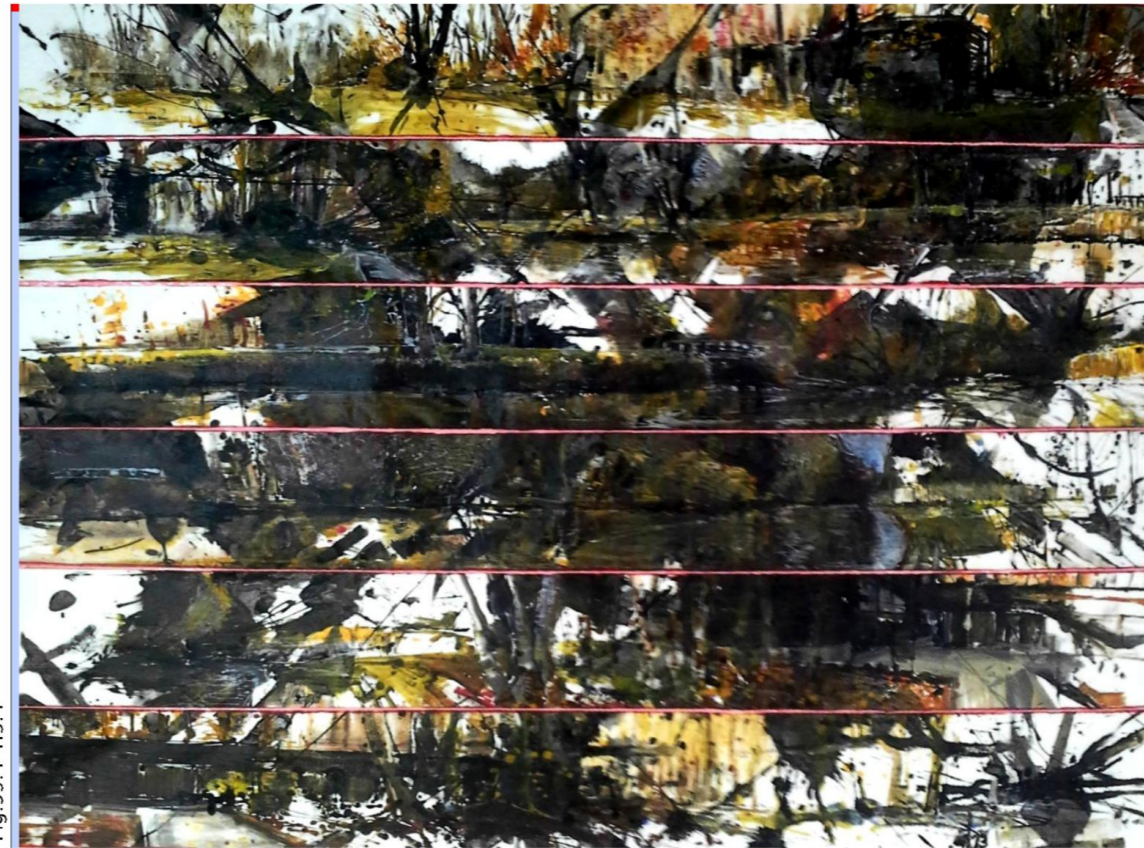

Fig. 39.4-H3.4

Herfstuk Frisia 150x150cm Olie/Acryl Amsterdam (2013)

Fig. 39.9-H3.5 Amsterdam (2014)

Fig. 39.7-H3.4 Studio (2020)

Fig. 39.11-H3.5 Amsterdam (2014)

Fig. 39.10-H3.5 Amsterdam (2014)

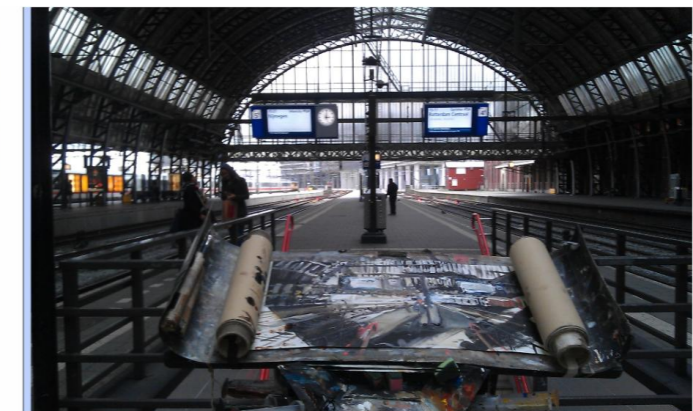
Fig. 39.3-H3.4

Sirius 31x330cm Olie/Acryl Amsterdam (2013)

Fig. 39.5-H3.4

Mensen Massa Koningsdag 40x300cm Inkt Amsterdam (2014)

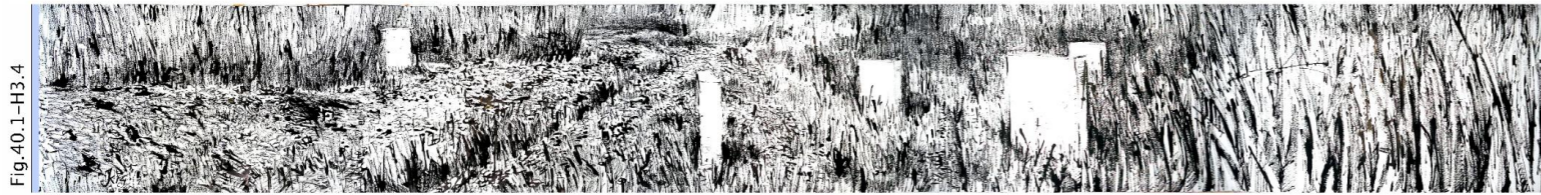

Fig. 40.1-H3.4 Riet en zerken 40x300cm Inkt Amsterdam (2014)

Fig. 40.10-H3.4 BerlageBrug 28x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2016)

Fig. 40.2-H3.4 Valreep 38x250cm Tekenwerk Amsterdam (2014)

Fig. 40.8-H3.4 Kunstwerk 30x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2015)

Fig. 40.3-H3.4 Transvaalkade-Middenweg 13x170cm Inkt Amsterdam (2014)

Fig. 40.5-H3.4 Oranje Vrijstaatplein 20x200cm Inkt Amsterdam (2014)

Fig. 40.6-H3.4 Prinsengracht Berenstraat 20x200cm Inkt Amsterdam (2014)

Fig. 40.4-H3.4 Linnaeusstraat-OranjeVrijstaat 13x170cm Inkt Amsterdam (2014)

Fig. 40.7-H3.4 Arntzeniusweg 20x150cm Inkt Amsterdam (2014)

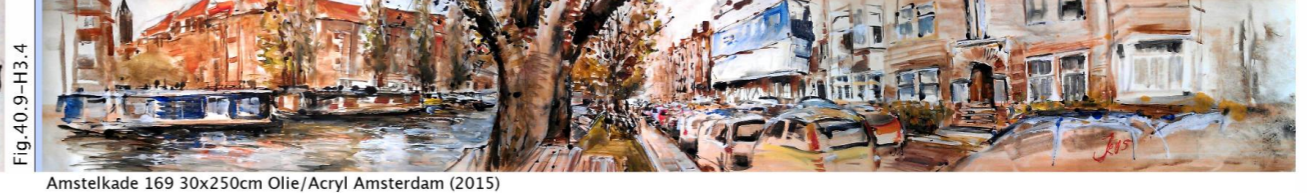

Fig. 40.9-H3.4 Amstelkade 169 30x250cm Olie/Acryl Amsterdam (2015)

Fig.41.1-H3.4

Linnaeuskade 30x180cm Inkt Amsterdam (2014)

Fig.41.2-H3.4

CS Bus2 170x250cm Olie/Acryl Amsterdam (2015)

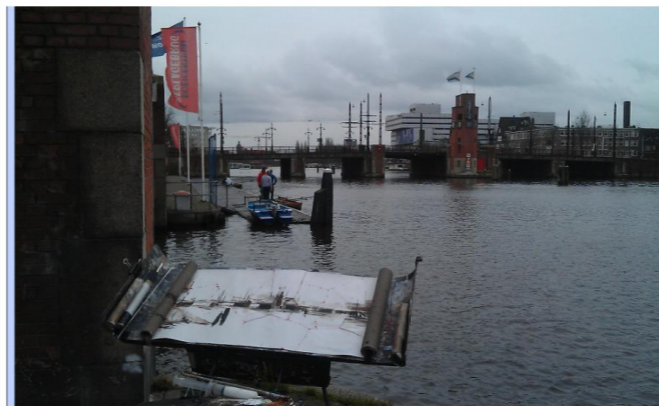

Fig.41.10-H3.5

Kano De Gooyer vanaf Lozingskanaal 17.5x85cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig.41.4-H3.4

Luxaflex Blues 140x140cm Olie/Acryl Amsterdam (2015)

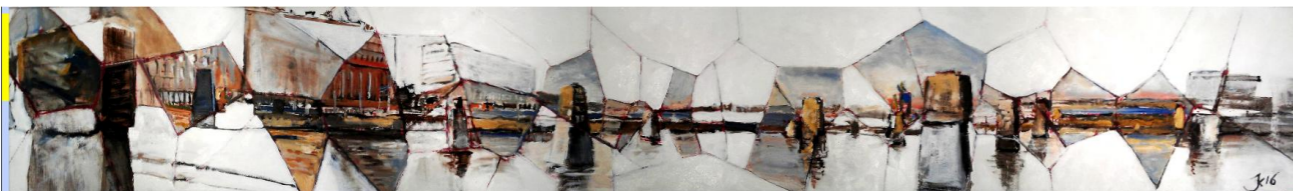

Fig.41.5-H3.4

Het Stenen Hoofd 30x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2016)

Fig.41.8-H3.4

Amstelsluisen 30x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2016)

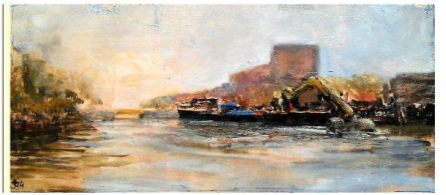

Fig.42.1-H3.4

Onder Hannekes Boom 20x200cm Inkt Amsterdam (2016)

Fig.42.9-H3.5

Dreggen Nieuwe Vaart 26x57cm Amsterdam (2014)

Fig.42.2-H3.4

Deja Vu 30x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2016)

Fig.42.10-H3.5

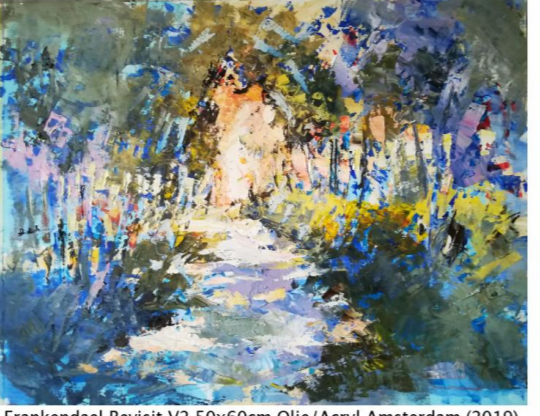
Amsterdam (2014)

Fig.42.4-H3.4

Start Haparandadam 100x100cm Olie/Acryl Amsterdam (2017)

Fig.42.7-H3.4

Frankendael Revisit V2 50x60cm Olie/Acryl Amsterdam (2019)

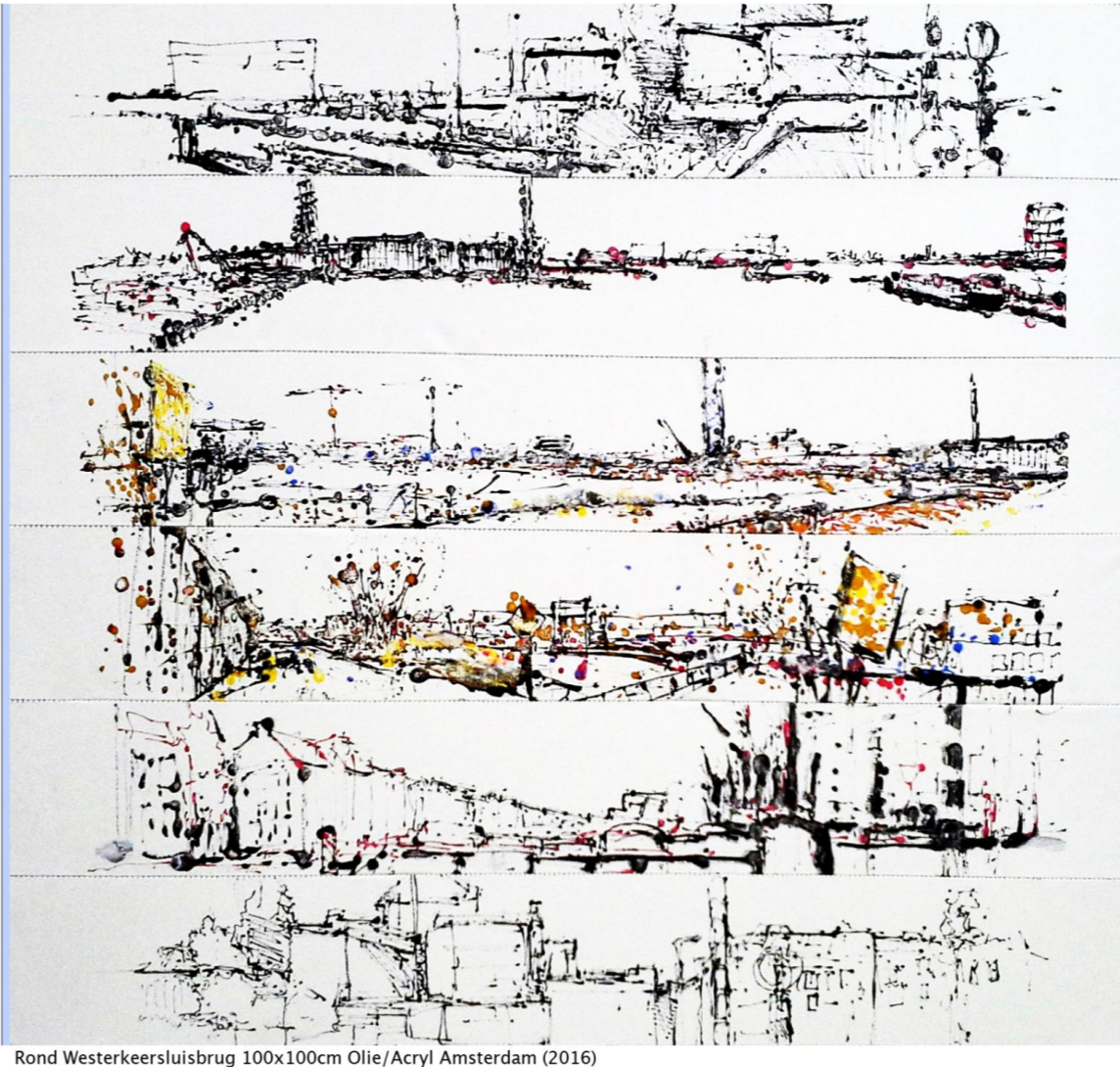

Fig.42.3-H3.4

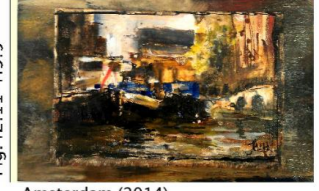
Rond Westerkeersluisbrug 100x100cm Olie/Acryl Amsterdam (2016)

Fig.42.12-H3.5

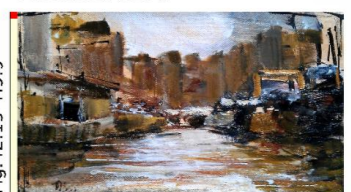
Amsterdam (2014)

Fig.42.11-H3.5

Amsterdam (2014)

Fig.42.13-H3.5

Amsterdam (2014)

Fig.42.14-H3.5

Amsterdam (2014)

Fig.42.4-H3.4

Fig.42.8-H3.5

Het rode roer 26x30cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig.42.6-H3.4

Centraal Perron7 20x200cm Inkt Amsterdam (2018)

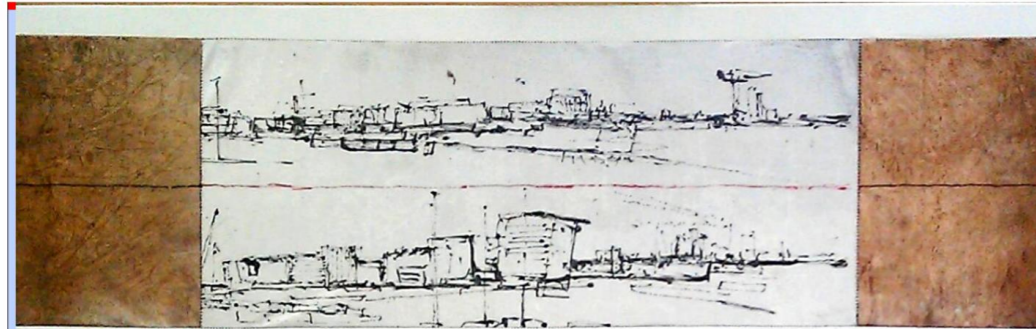

Fig. 43.1 - H3.4

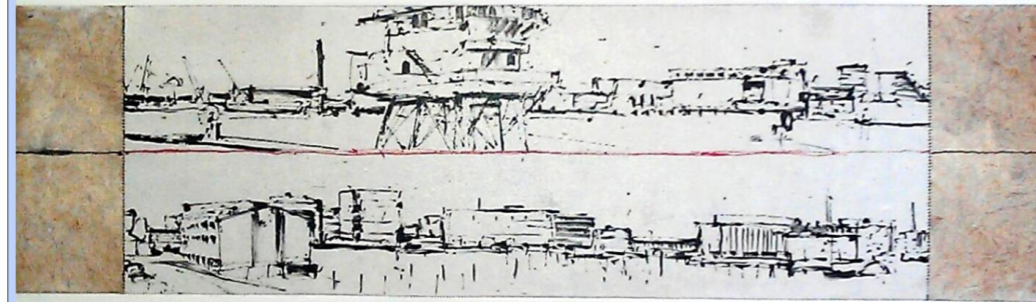
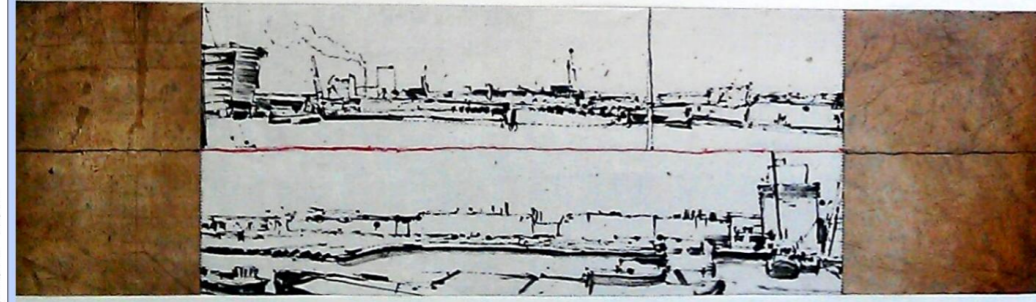

Fig. 43.2 - H3.4

Rem vanaf Pont13 100x100cm Olie/Acryl Amsterdam (2017)

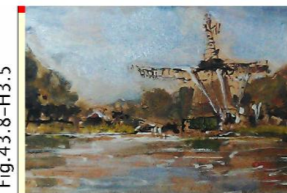
Rond Pont13 100x100cm Olie/Acryl Amsterdam (2017)

Amsterdam (2014)

Zutphen (2020)

Amsterdam (2014)

Zutphen (2020)

Zutphen (2020)

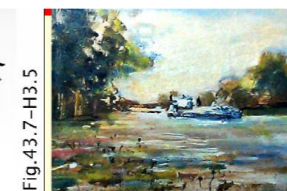

Zutphen (2020)

Fig. 43.3 - H3.4

Waterlooplein 20x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Amsterdam (2014)

Zutphen (2020)

Fig. 43.4 - H3.4

Mauritskade 20x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Zutphen (2020)

Zutphen (2020)

Fig.44.2-H3.4

Middenweg 22 Atelier 20x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Fig.44.13-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.44.15-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.44.1-H3.4

Oosterpark 20x200cm Inkt Amsterdam (2018)

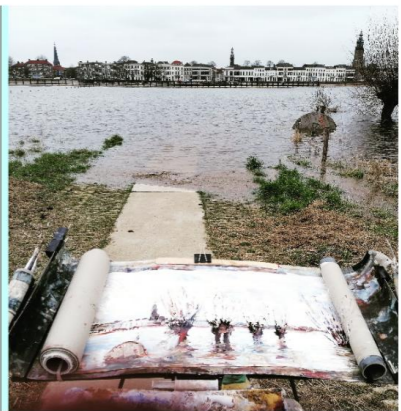

Fig.44.3-H3.4

Centraal Voor 20x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Fig.44.12-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.44.4-H3.4

Frankendael Bankje 30x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Fig.44.10-H3.5

Kano Zeeburgersluis 17.5x87cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig.44.16-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.44.5-H3.4

Frankendael Wilgen 30x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Fig.44.7-H3.4

Merkelbach 30x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Fig.44.6-H3.4

De Gooyer 30x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Fig.44.9-H3.5

Kano Nieuwe Entrepotdoksluis 18x107cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig.44.18-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.44.8-H3.4

Notities Oosterpark 24x200cm Inkt Amsterdam (2019)

Fig.44.11-H3.5

Kano Berlagebrug 26.5x100cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig.44.17-H3.6

Zutphen (2020)

Sonhaven 60x160cm Olie/Acryl Amsterdam (2019)

Centraal Front 60x140cm Olie/Acryl Amsterdam (2019)

Fig.45.13-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.45.12-H3.6

Zutphen (2020)

Kano Nieuwe Vaart 18x195cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

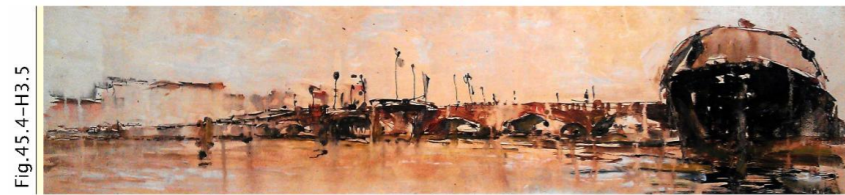
Fig.45.14-H3.6

Loskade 29x43cm Zutphen (2020)

Fig.45.18-H3.7

Wadden (1999)

Kano Nieuwe Amstelbrug 26.5x107cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig.45.5-H3.5

Zomerbui 28x150cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2014)

Lelievelden 28x150cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2014)

Fig.45.7-H3.5

Electro Route 12 28x150cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2014)

Fig.45.10-H3.6

T1430 Rietbergstraat 47 7x12cm Tekenwerk Zutphen (2020)

Fig.45.8-H3.5

Het labyrinth-links of rechts 28x150cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2014)

Fig.45.9-H3.5

Vier boten --of vanitas 28x150cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2014)

Fig.45.16-H3.6

T1517 Berkenlaan 7x12cm Zutphen (2020)

Fig.45.11-H3.6

Hoofse Oprit 26x200cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig.45.15-H3.6

T1000 Brug 15x60cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig.45.17-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.46.2-H3.6

Loskade Spectrum 26x200cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig.46.20-H3.7

2010

Fig.46.3-H3.6

Loskade Theodorus 26x200cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

PI Achterhoek 26x200cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig.46.19-H3.7

Terschelling (1999)

Fig.46.17-H3.6

T1539 De Hoven 13x36cm Tekenwerk Zutphen (2020)

Fig.46.14-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.46.15-H3.6

Zutphen (2020)

Fig.46.8-H3.6

T1100 IJssel 15x60cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig.46.16-H3.6

T1525 Oude IJssel 13x36cm Tekenwerk Zutphen (2020)

Fig.46.10-H3.6

Schoonschrift 30x150cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig.46.21-H3.7

Les (2010)

Fig.46.12-H3.6

Skyline Berghelaan Centrum 26x200cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig. 47.1-H3.6

s Blauw 30x200cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig. 47.6-H3.6

DNA Keuchenius 60x80cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig. 47.13-H3.7

opzee 15x20cm Wadden (1999)

Fig. 47.15-H3.7

Terschelling (1999)

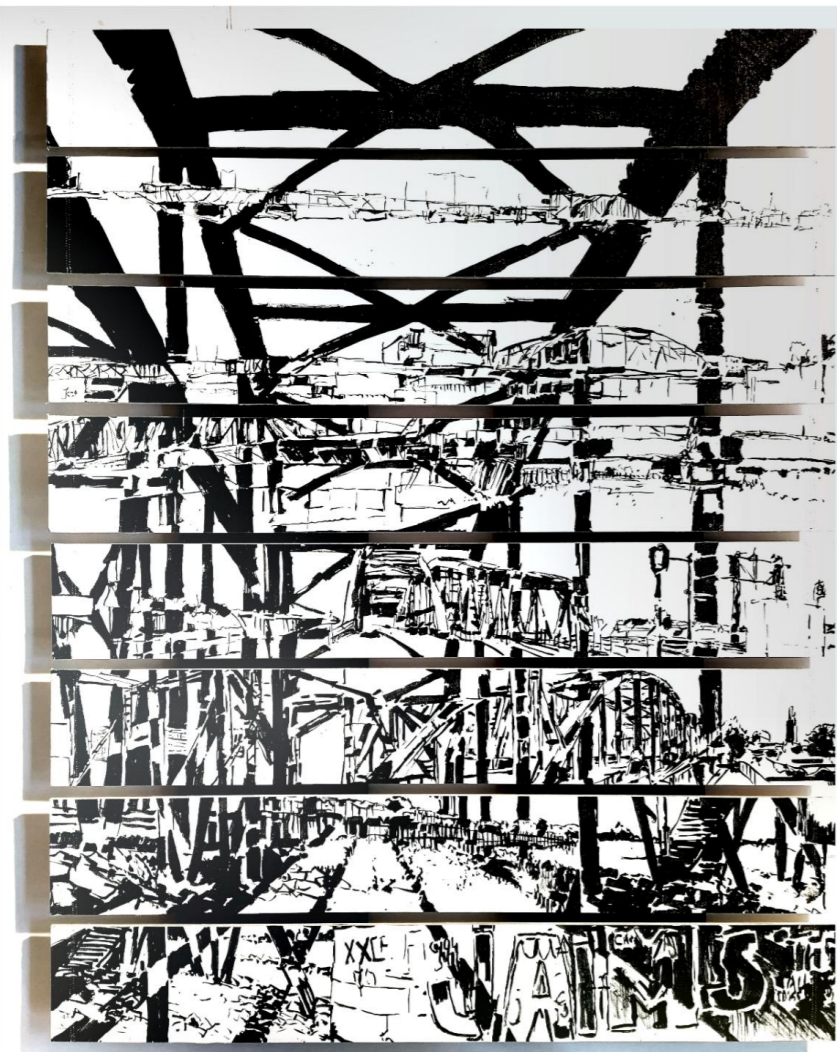

Fig. 47.2-H3.6

IJsselbrug 120x100cm Inkt Zutphen (2020)

Fig. 47.12-H3.7

Wadden (1999)

Fig. 47.5-H3.6

Burkamama 30x200cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig. 47.14-H3.7

wadblauw 15x20cm Wadden (1999)

Fig. 47.10-H3.6

T1540 Steenfabriek 13x36cm Tekenwerk Zutphen (2020)

Fig. 47.11-H3.6

Boven de Hoven 30x200cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig. 47.7-H3.6

DNA Noordveen 80x85 OAV Zutphen (2020)

Fig. 47.8-H3.6

DNA Walburgis 100x85cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

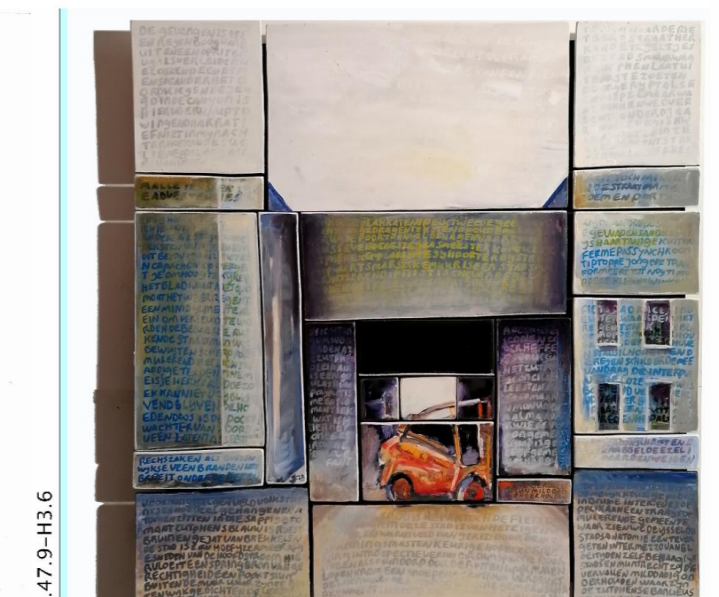

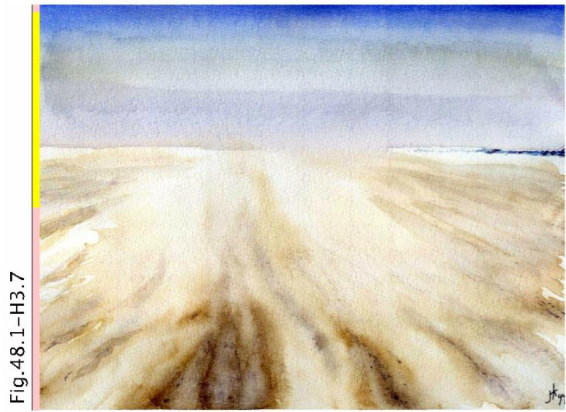
Fig. 47.9-H3.6

Gedachtenopslag 90x90cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

Fig. 47.4-H3.6

Ruys de Beerenbrouck 30x220cm Olie/Acryl Zutphen (2020)

zandslierten3 15x20cm Wadden (1999)

zandsliertenbranding2 15x20cm Wadden (1999)

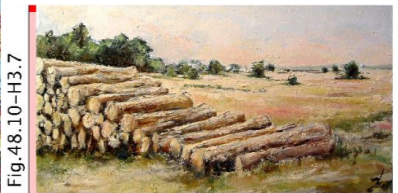
gronfinal2 50x60cm Olie/Acryl Groningen (2000)

blauwbosgroot 50x60cm Olie/Acryl Studio (2005)

Nederland (2009)

1 20x40cm Veluwe (2008)

Judetul Satu Mare 20x400cm Inkt Roemenie (2007)

Burgsluis 2 20x200cm Inkt Zeeland (2007)

ZeepeDuienen2 30x220cm Olie/Acryl Zeeland (2007)

1 0x0 ZWT Eindhoven (2008)

3 0x0cm Eindhoven (2008)

Nederland (2009)

Arnhem (2009)

Roemenie (2009)

Westenschouwenstrand 1 20x300cm Inkt Zeeland (2007)

Meeuweduinen 20x400cm Inkt Zeeland (2007)

Jacob Kerssemakers Catalogus 0.0.6 – Blad 48

Hfst.3.7 Nederlanden Verhaal -- Arnhem; Eindhoven; Groningen; Nederland; Roemenie; Studio; Veluwe; Wadden; Zeeland

MC-4 40x70cm Olie/Acryl Durgerdam (2008)

Vrij-Werk-093 0x0cm Olie/Acryl Zeeland (2009)

1 30x200cm Olie/Acryl Bloemendaal (2010)

3 30x200cm Olie/Acryl Bloemendaal (2010)

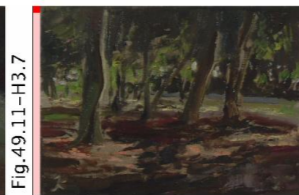
Flauwershaven 20x400cm Inkt Zeeland (2009)

Frankrijk (2009)

Apeldoorn (2010)

Apeldoorn (2010)

Apeldoorn (2010)

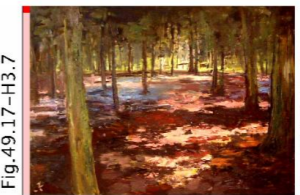
Apeldoorn (2010)

Apeldoorn (2010)

Apeldoorn (2010)

Apeldoorn (2010)

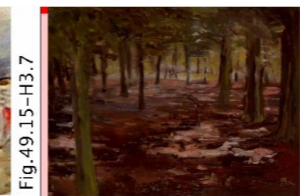
5 39x71cm Tekenwerk Zeeland (2012)

Schelphoek 20x400cm Inkt Zeeland (2009)

2 30x200cm Olie/Acryl Bloemendaal (2010)

Apeldoorn (2010)

De Verzetsstrijders I 20x100cm Tekenwerk Apeldoorn (2011)

Palen 20x400cm Inkt Zeeland (2009)

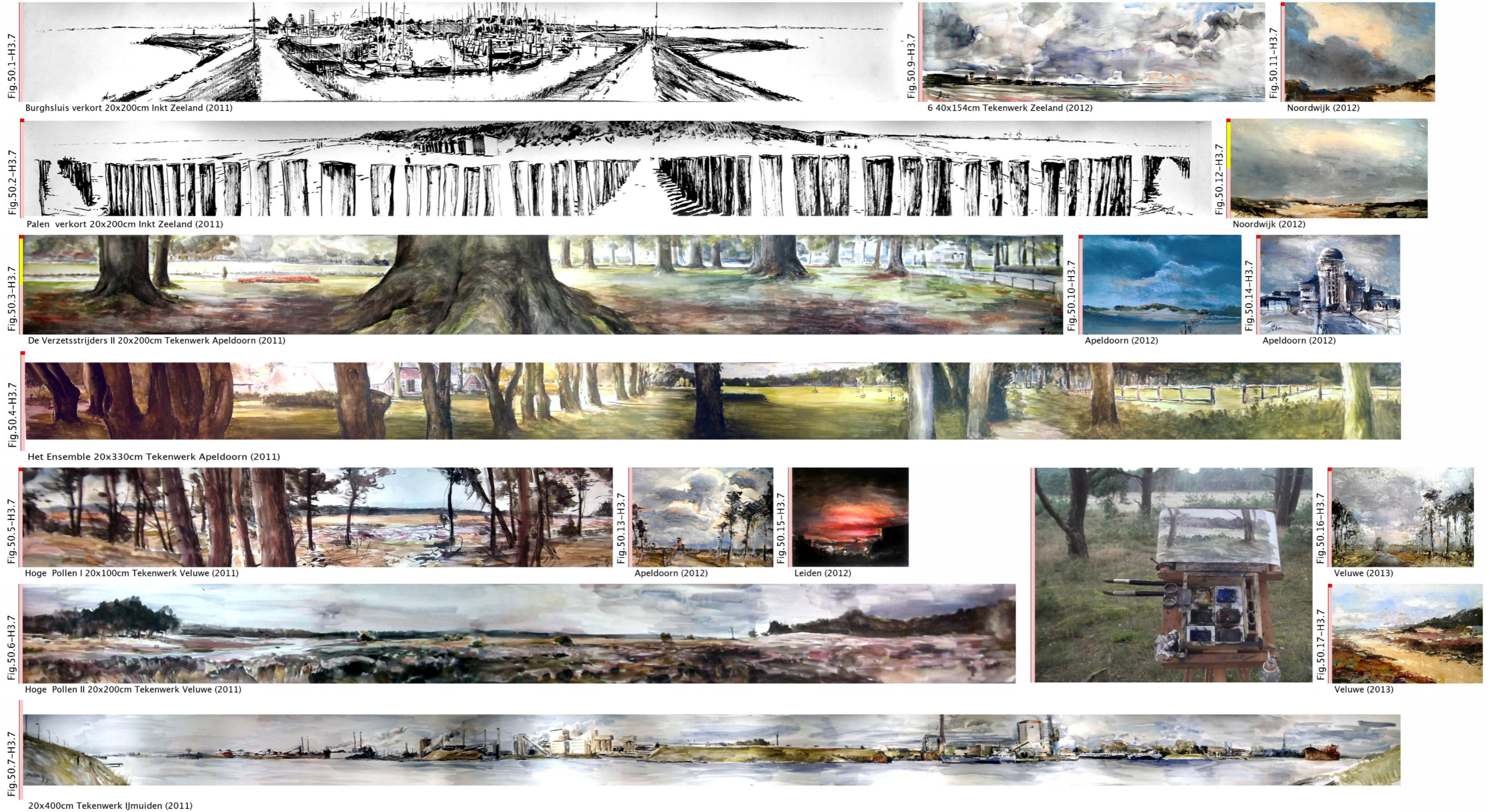

Fig. 51.1-H3.7

III 20x400cm Tekenwerk Veluwe (2011)

Fig. 51.2-H3.7

Binnenstad 20x250cm Tekenwerk Utrecht (2011)

Fig. 51.1.1-H3.7

pad laag 31x51 OAV Veluwe (2013)

Fig. 51.3-H3.7

2 40x360cm Tekenwerk Zeeland (2012)

Fig. 51.5-H3.7

Voor Vlieland 50x70cm Olie/Acryl Noordzee (2012)

Fig. 51.12-H3.7

Veluwe (2013)

Fig. 51.8-H3.7

Kootwijkerzand Heide 30x240cm Olie/Acryl Veluwe (2012)

Fig. 51.14-H3.7

Zeeland (2019)

Fig. 51.6-H3.7

Verzetstrijderspark 2 40x120cm Olie/Acryl Apeldoorn (2012)

Fig. 51.7-H3.7

Kootwijkerzand Noordoost 20x200cm Tekenwerk Veluwe (2012)

Fig. 51.13-H3.7

De Dom

Fig. 51.4-H3.7

Triton voor Vlieland 50x258cm Olie/Acryl Noordzee (2012)

Fig. 51.9-H3.7

Radio Kootwijk silhouet 40x90cm Veluwe (2013)

Fig. 51.10-H3.7

Veluwe (2013)

Fig. 52.1-H3.7

Kootwijkerzand Zuidwest 20x200cm Tekenwerk Veluwe (2012)

Fig. 52.12-H3.7

Wrak bij 8x13cm Muiden (2017)

Nieuwkoop (2017)

Fig. 52.4-H3.7

Driesprong Bospad Asselse Heide 30x350cm Inkt Veluwe (2012)

Fig. 52.6-H3.7

Foggy Dunes 25x200cm Olie/Acryl Noordwijk (2012)

Fig. 52.8-H3.7

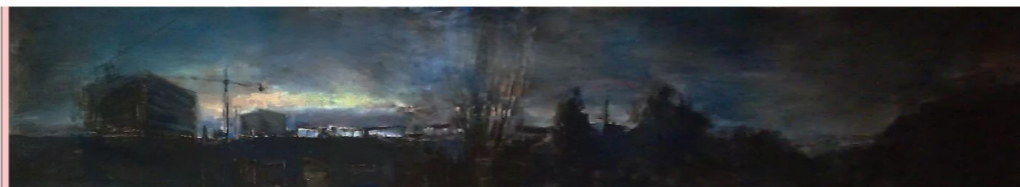
Duinpan 40x300cm Olie/Acryl Noordwijk (2012)

Fig. 52.3-H3.7

Doorkijkje Asselse Heide 30x200cm Olie/Acryl Veluwe (2012)

Fig. 52.10-H3.7

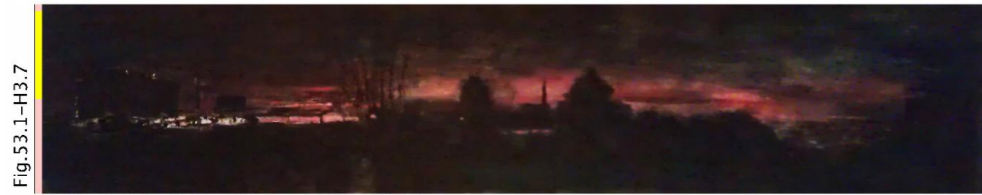

Ochtend 1 40x200cm Olie/Acryl Leiden (2012)

Fig. 52.16-H3.7

T1741 De 8x12 KLT Kaag (2017)

Ochtend 2 40x200cm Olie/Acryl Leiden (2012)

Doorkijkjes De Strengen 40x200cm Olie/Acryl Leiden (2012)

T1908 De 8x12 KLT Kaag (2017)

Kaag (2017)

Fig. 53.4-H3.7

Verbrande 40x350cm Inkt Veluwe (2014)

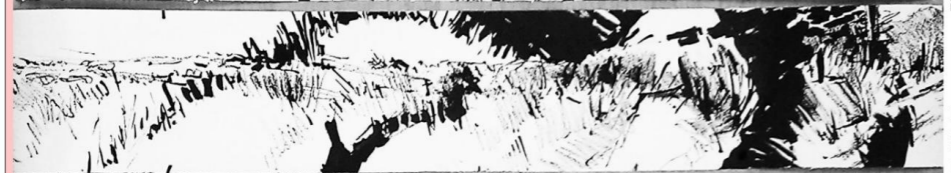

Fig. 53.5-H3.7

Oude Gracht 20x98cm Tekenwerk Utrecht (2014)

Rond drie bomen duinpan 62x72cm Olie/Acryl Noordwijk (2013)

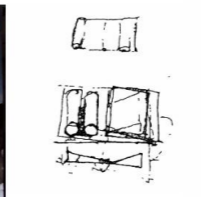
Meelfabriek Staal en Licht 40x200cm Olie/Acryl Leiden (2016)

Meelfabriek Zuilengalerij 40x200cm Olie/Acryl Leiden (2016)

De Dansende Tuinen van Elsgeest 150x130cm Olie/Acryl Voorhout (2015)

Meelfabriek Blue Bridge 40x200cm Olie/Acryl Leiden (2016)

Fig. 54.1-H3.7

Rond Teylers 20x400cm Tekenwerk Haarlem (2016)

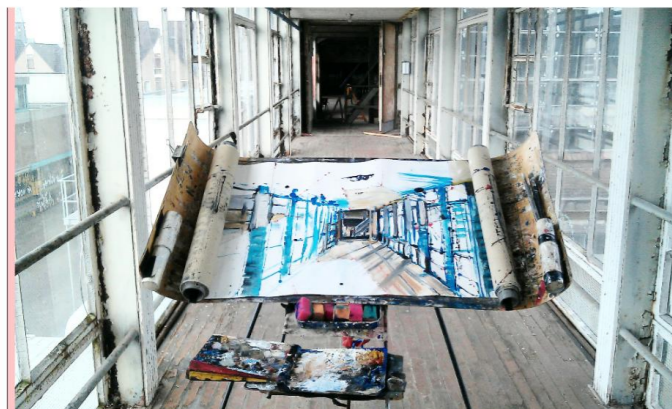

Fig. 54.10-H3.7

T1934 De 8x12 KLT Kaag (2017)

Fig. 54.11-H3.7

Arnhem (2017)

Fig. 54.13-H3.7

Zeeland (2017)

Fig. 54.20-H3.7

Zeeland (2019)

Fig. 54.8-H3.7

Hoogerwerf 30x200cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2016)

Fig. 54.4-H3.7

se Hooibalen 30x200cm Olie/Acryl Arnhem (2016)

Fig. 54.6-H3.7

Overbosch zonnig 30x200cm Olie/Acryl Voorhout (2016)

Fig. 54.19-H3.7

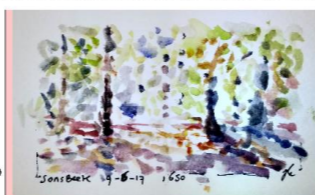
Zeeland (2019)

Fig. 54.7-H3.7

Overbosch Ingang 30x200cm Olie/Acryl Voorhout (2016)

Fig. 54.12-H3.7

Arnhem (2017)

Fig. 54.16-H3.7

Zeeland (2017)

Fig. 54.3-H3.7

Na de race 20x200cm Inkt Kaag (2016)

Fig. 54.14-H3.7

Zeeland (2017)

Fig. 54.15-H3.7

Zeeland (2017)

Fig. 54.17-H3.7

Zeeland (2017)

Fig. 54.18-H3.7

Leven van een appel 30x200cm Tekenwerk Nederland (2018)

Fig. 54.21-H3.7

Zeeland (2019)

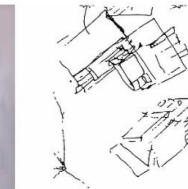

Fig. 55.1-H3.7

T-Rex Naturalis 80x160cm Olie/Acryl Leiden (2017)

Fig. 55.2-H3.7

Oosterscheldekering Bloemen 46x130cm Olie/Acryl Zeeland (2017)

Fig. 55.8-H3.7

Zeeland (2019)

Fig. 55.10-H3.7

Zeeland (2019)

Fig. 55.13-H3.7

Ireland (2021)

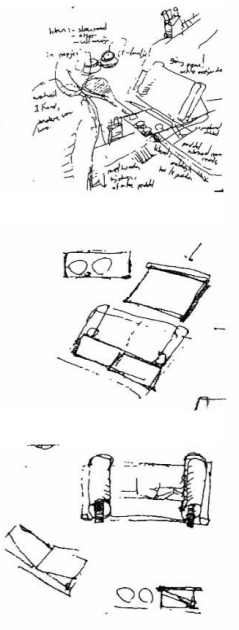

Fig. 55.5-H3.7

Oosterscheldekering 46x150cm Olie/Acryl Zeeland (2017)

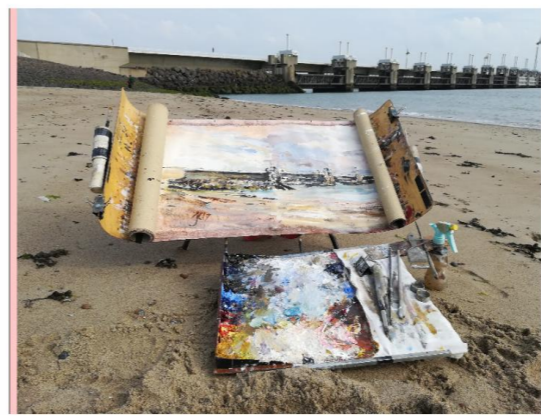

Fig. 55.9-H3.7

Zeeland (2019)

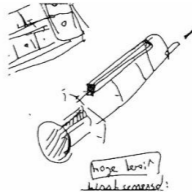

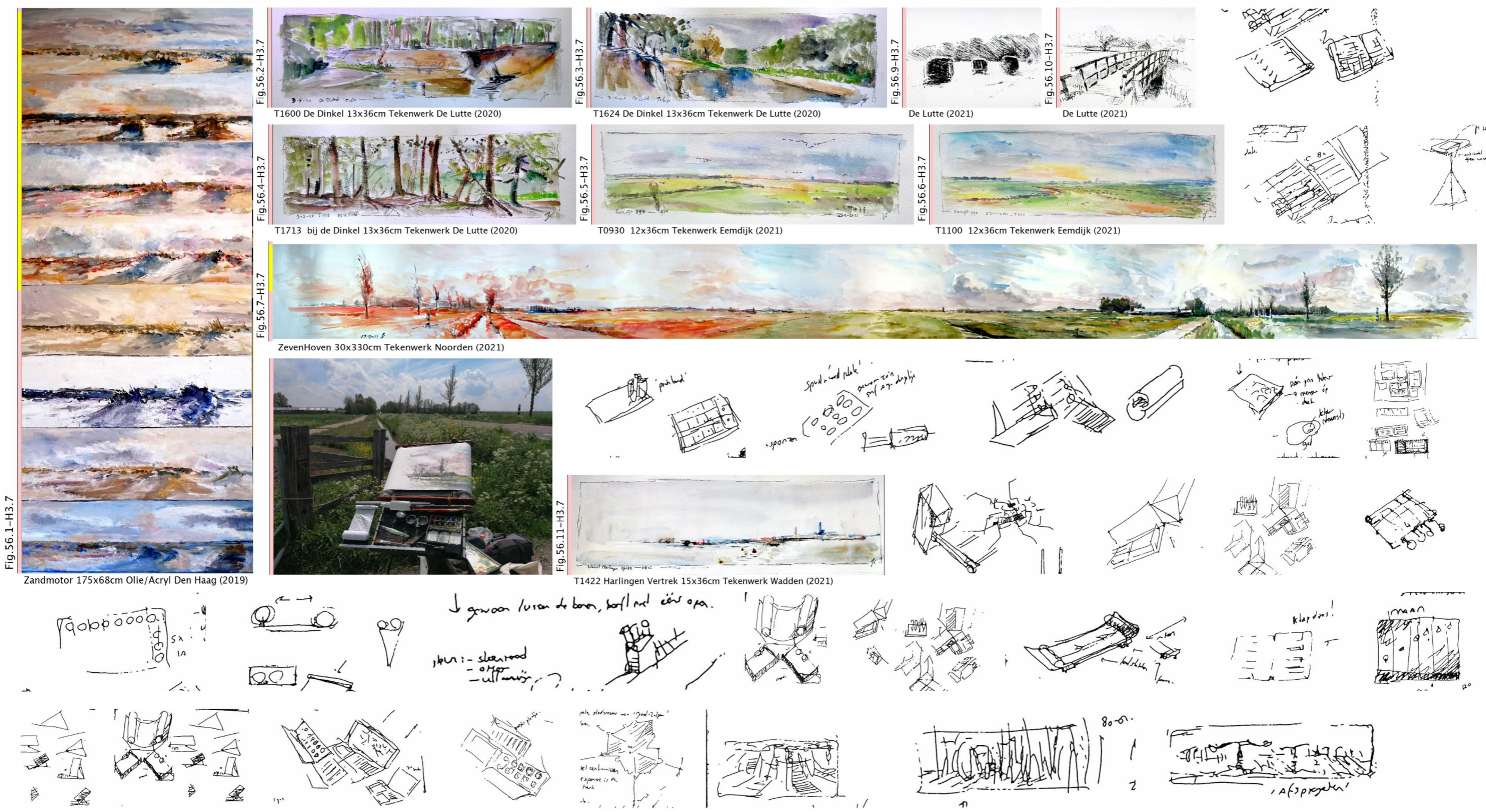
Fig. 55.7-H3.7

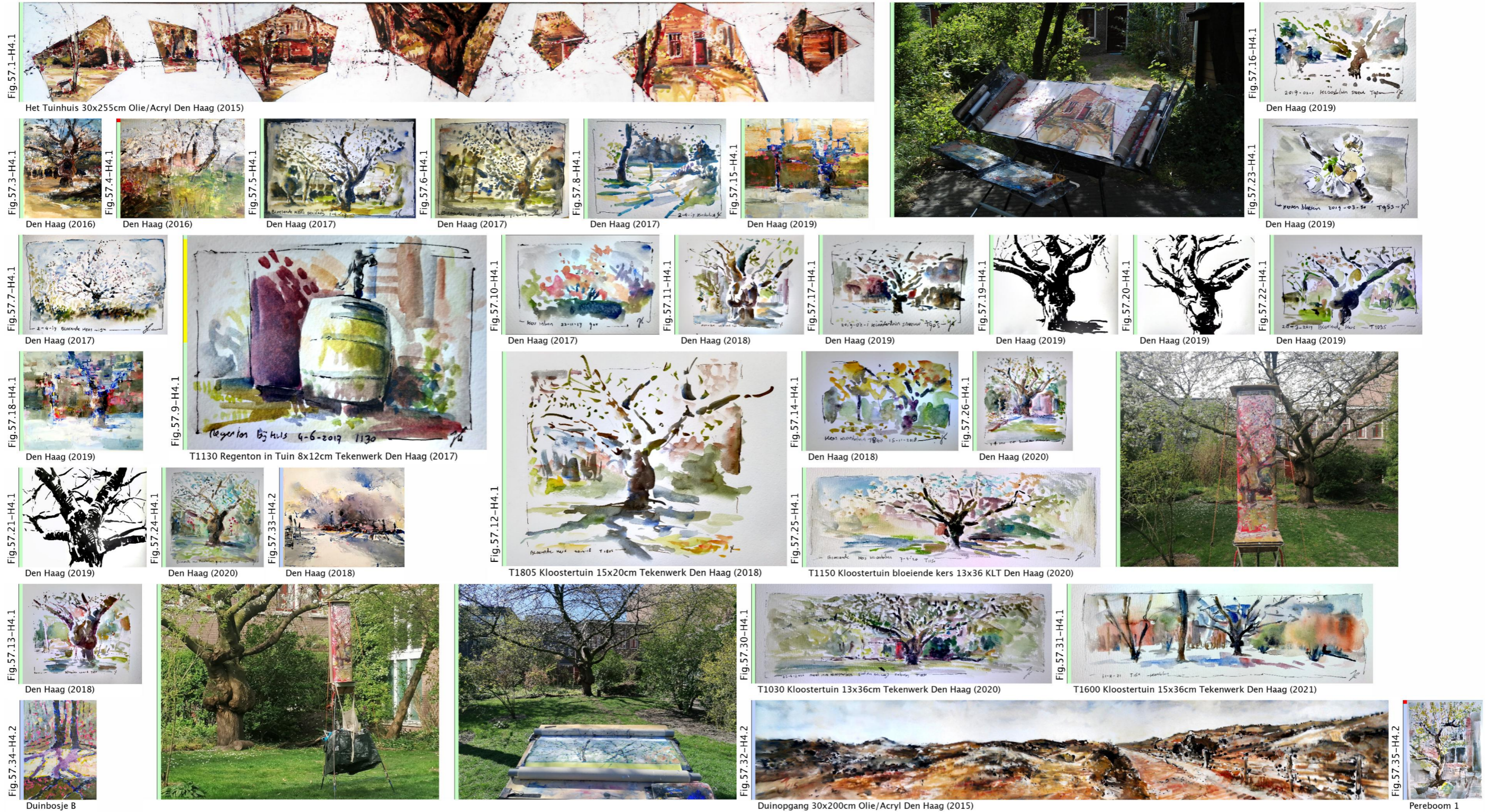
Hal 20x200cm Inkt Schiphol (2018)

Fig. 55.12-H3.7

Rijswijk (2021)

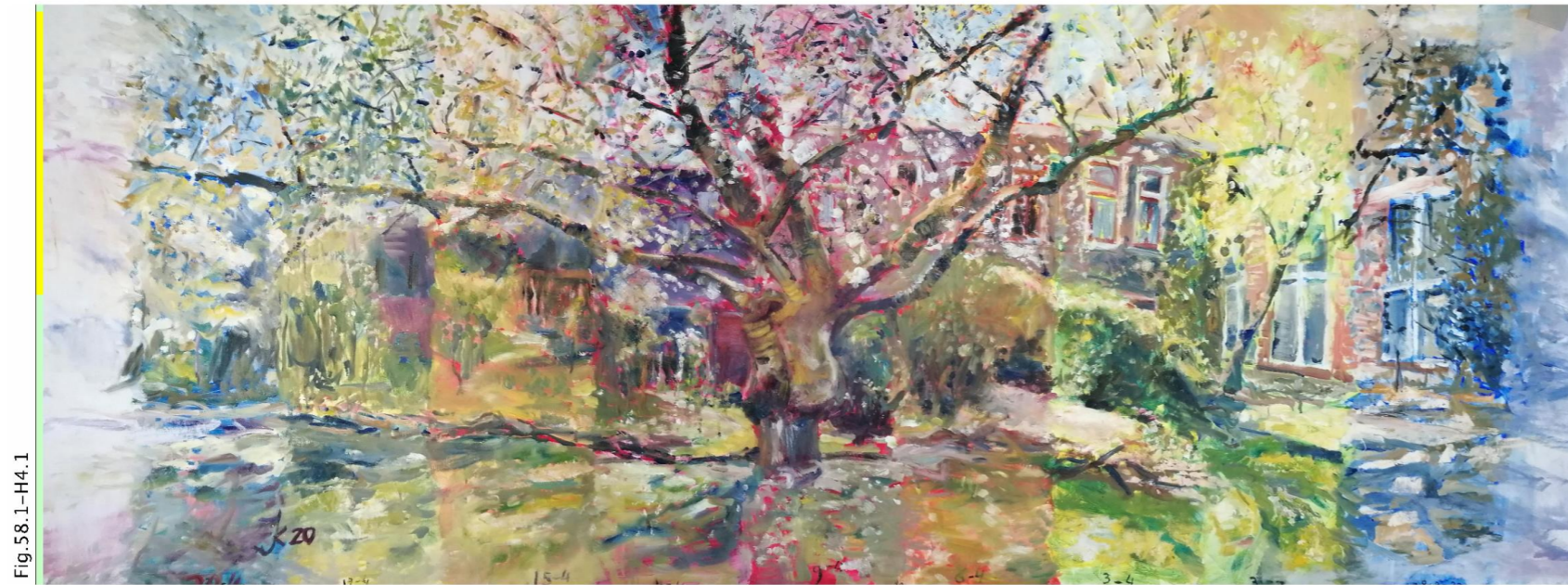

Fig. 58.1-H4.1

Bloesemtrucker 75x200cm Olie/Acryl Den Haag (2020)

Fig. 58.10-H4.2

Den Haag (2019)

Fig. 58.11-H4.2

Den Haag (2019)

Fig. 58.14-H4.3

Scheveningen (2016)

Fig. 58.5-H4.2

Binnenhof 40x200cm Inkt Den Haag (2015)

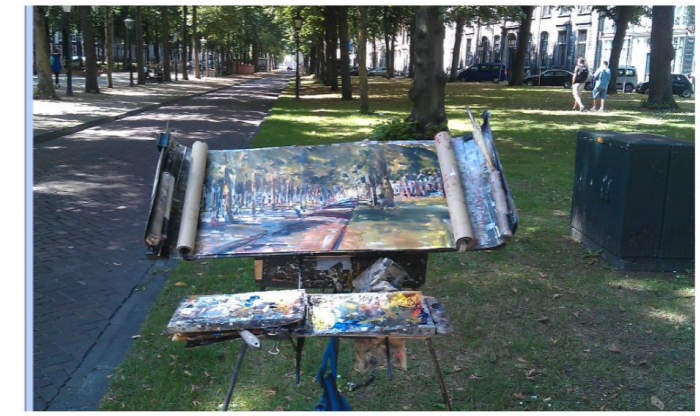

Fig. 58.16-H4.4

Delft (2008)

Fig. 58.13-H4.2

Pereboom 2

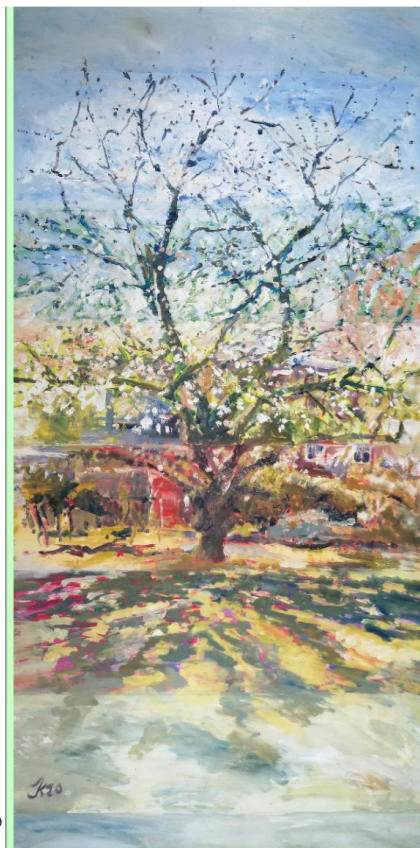

Fig. 58.2-H4.1

Den Haag (2020)

Fig. 58.3-H4.2

Zuidduinen 30x200cm Olie/Acryl Den Haag (2015)

Fig. 58.6-H4.2

DH Paleistuin 20x200cm Tekenwerk Den Haag (2016)

Fig. 58.7-H4.2

Lange Voorhout 30x200cm Olie/Acryl Den Haag (2016)

Fig. 58.9-H4.2

Paleistuinen 30x200cm Olie/Acryl Den Haag (2016)

Fig. 58.4-H4.2

Het Grove Duin 30x200cm Olie/Acryl Den Haag (2015)

Fig. 58.12-H4.2

T1300 Opgang Kwartel Sneeuw 15x36 KLT Den Haag (2021)

Fig. 58.15-H4.4

Delft (2008)

Fig. 59.1-H4.2

Boom bij Clingendael 20x200cm Tekenwerk Den Haag (2011)

Fig. 59.11-H4.4

Delft (2008)

Fig. 59.2-H4.2

Lange Voorhout 20x400cm Tekenwerk Den Haag (2016)

Fig. 59.3-H4.2

Buitenhof 20x400cm Tekenwerk Den Haag (2016)

Fig. 59.4-H4.2

Buitenhof 30x200cm Olie/Acryl Den Haag (2016)

Fig. 59.9-H4.2

Kloostertuin 30x200cm Inkt Den Haag (2018)

Fig. 59.7-H4.2

Paleistuin 20x200cm Inkt Den Haag (2018)

Fig. 59.8-H4.2

Westduinpark 20x200cm Inkt Den Haag (2018)

Fig. 59.6-H4.2

Westduinen 20x200cm Inkt Den Haag (2018)

Fig. 59.10-H4.2

T1700 Haagse Bos Sneeuw 15x36cm Tekenwerk Den Haag (2021)

Bosjes Van Poot 30x200cm Inkt Den Haag (2018)

Lange Voorhout Meelicht 30x200cm Inkt Den Haag (2018)

Lange Voorhout Tegenlicht 30x200cm Inkt Den Haag (2018)

Fig. 60.7-H4.2

Centraal 39x200cm Inkt Den Haag (2019)

Fig. 60.15-H4.4

2011

Fig. 60.16-H4.4

Delft (2011)

Fig. 60.13-H4.4

Delft (2009)

Fig. 60.14-H4.4

Delft (2009)

Fig. 60.9-H4.3

Leuehaven 40x600cm Tekenwerk Rotterdam (2012)

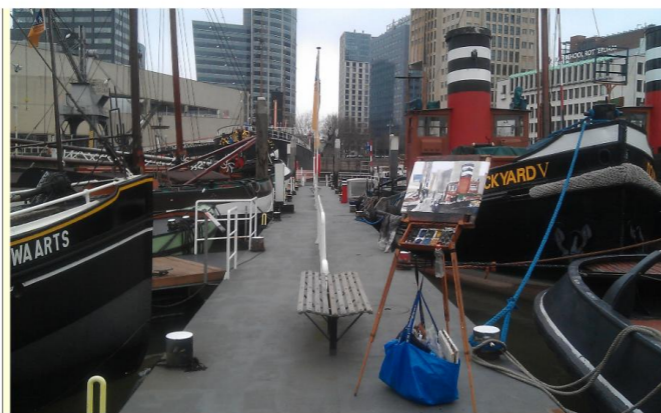

Fig. 60.11-H4.3

Fig. 60.12-H4.3

Doorkijk Leuehaven 40x250cm Olie/Acryl Rotterdam (2012)

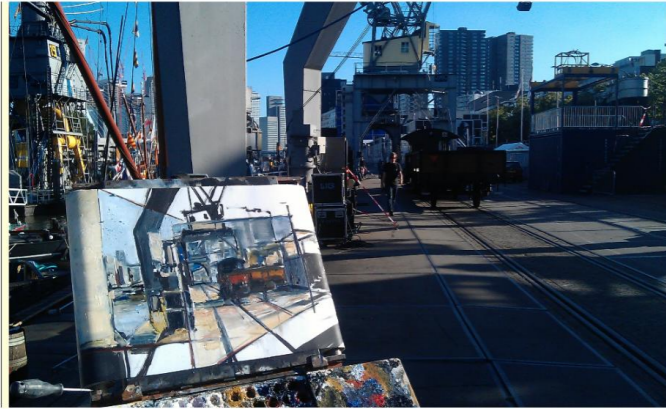

De Pier Van 30x250cm Olie/Acryl Scheveningen (2014)

Fig. 60.5-H4.2

Haagse Bos Rond 30x400cm Inkt Den Haag (2018)

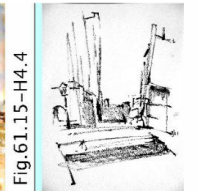
Pier van 40x200cm Olie/Acryl Scheveningen (2016)

Delft (2011)

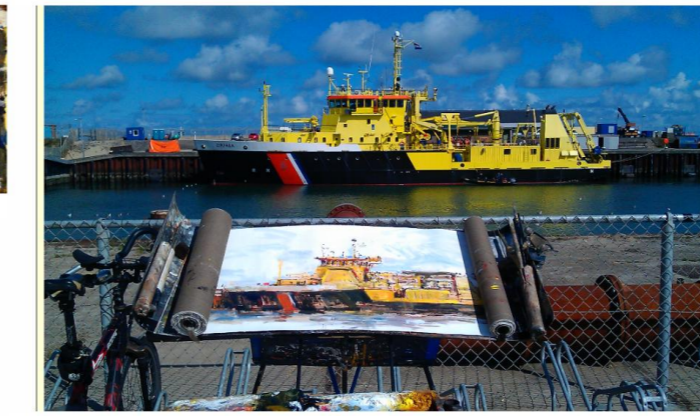
UK65 en Jar 30x200cm Olie/Acryl Scheveningen (2016)

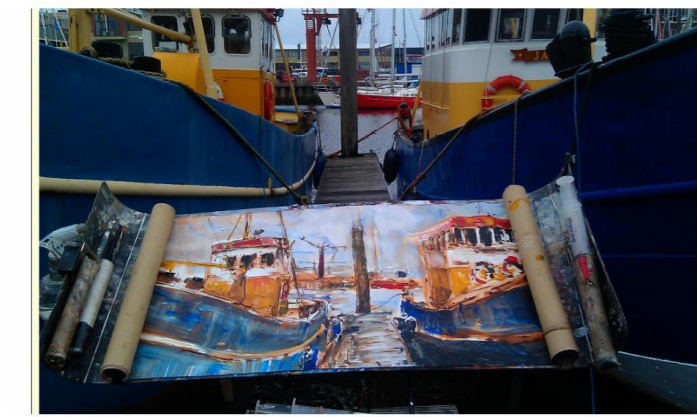
Delft (2011)

Drijfpaleis en Luchtkastelen 30x200cm Olie/Acryl Scheveningen (2016)

Delft (2011)

Delft (2020)

Haven 30x200cm Olie/Acryl Scheveningen (2016)

Oude Havenhoofden 46x150cm Olie/Acryl Scheveningen (2017)

Eerste Haven 30x200cm Inkt Scheveningen (2018)

Willemsbrug 29x180cm Inkt Rotterdam (2019)

Fig.62.1-H4.3

Scheveningse Bosjes 30x200cm Inkt Scheveningen (2018)

Fig.62.10-H4.3

T1030 Blaak I 29x150cm Inkt Rotterdam (2019)

Fig.62.2-H4.3

Roffa Panorama 30x480cm Inkt Rotterdam (2018)

Fig.62.4-H4.3

De Kom 30x200cm Inkt Scheveningen (2019)

Fig.62.13-H4.4

Delft (2017)

Fig.62.5-H4.3

Roffa Quick 20x140cm Inkt Rotterdam (2019)

Fig.62.14-H4.4

Delft (2020)

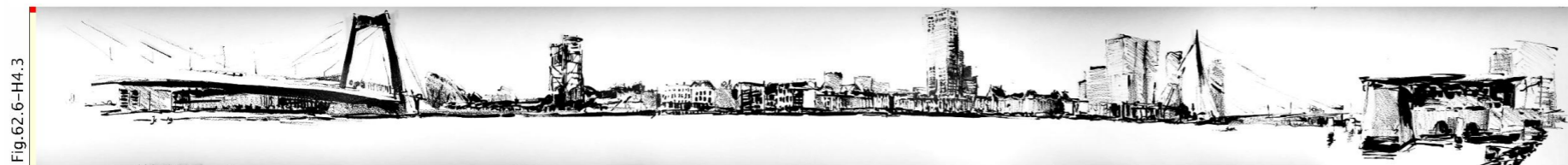

Fig.62.6-H4.3

Triplet 20x180cm Inkt Rotterdam (2019)

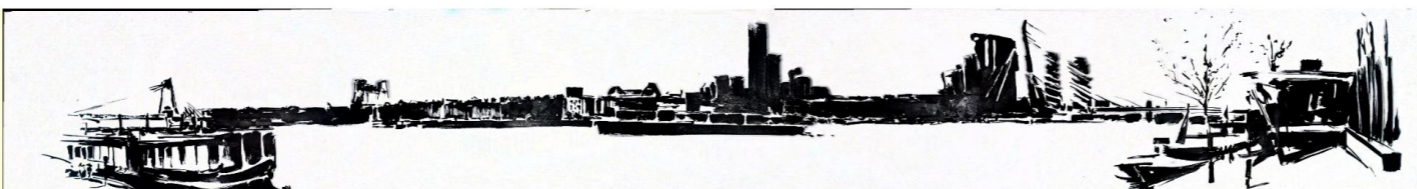

Fig.62.8-H4.3

De Hef 29x240cm Inkt Rotterdam (2019)

Fig.62.11-H4.3

T1230 Blaak II 29x200cm Inkt Rotterdam (2019)

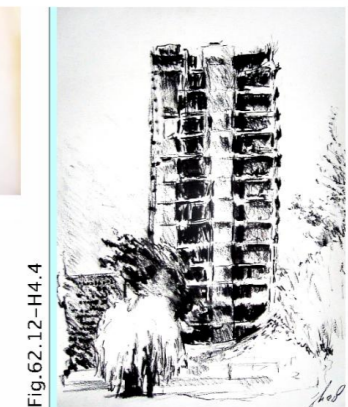
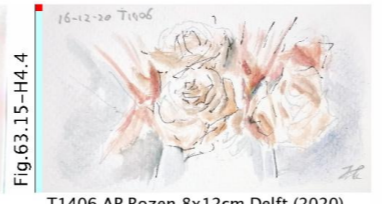

Fig.62.12-H4.4

Delft (2008)

T1400 Blaak III 29x180cm Inkt Rotterdam (2019)

T1406 AP Rozen 8x12cm Delft (2020)

Delft (2008)

Fig.63.3-H4.3

Scheveninger Notities 24x180cm Inkt Scheveningen (2019)

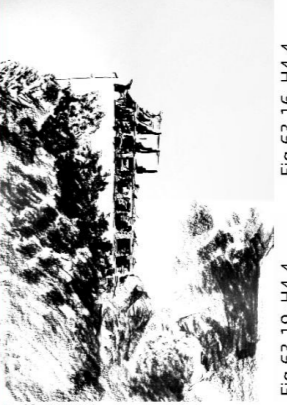
Delft (2021)

Erasmus Banden 60x160cm Olie/Acryl Rotterdam (2019)

Fig.63.9-H4.4

Delft (2008)

Delft (2021)

Delft (2021)

Haven 80x200cm Olie/Acryl Scheveningen (2019)

Scheveningen Pier 28x200cm Olie/Acryl Kaag (2019)

Delft (2021)

Delft (2021)

Delft (2021)

Delft (2008)

Delft (2008)

Fig.63.14-H4.4

T1425 Verwersdijk 18x18 KLT Delft (2020)

Fig. 64.1-H4.4

Brand-BouwKunde--001 50x120cm Delft (20)

Fig. 64.2-H4.4

Brand-BouwKunde--002 80x120cm Olie/Acryl Delft (200)

Fig. 64.5-H4.4

Kruithuis 30x270cm Inkt Delft (2019)

Fig. 64.7-H4.4

BN notes 30x200cm Inkt Delft (2020)

Fig. 64.10-H4.4

Delft (2021)

Fig. 64.9-H4.4

Delft (2021)

Fig. 64.11-H4.4

T1300 St Jansbrug 8x12cm Tekenwerk Delft (2021)

Fig. 64.17-H4.6

2009

Fig. 64.12-H4.4

Delft (2021)

Fig. 64.3-H4.4

CS 20x250cm Tekenwerk Delft (2011)

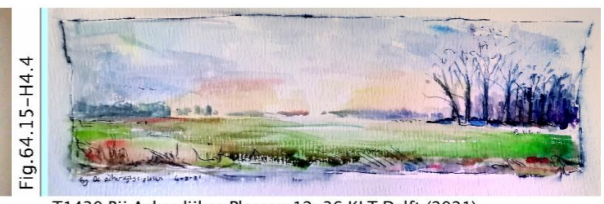

Fig. 64.15-H4.4

T1430 Bij Ackerdijkse Plassen 12x36 KLT Delft (2021)

Fig. 64.4-H4.4

Heras Hekwerk 20x200cm Tekenwerk Delft (2011)

Fig. 64.6-H4.4

Vlietzicht 30x200cm Inkt Delft (2020)

Fig. 64.13-H4.4

Delft (2021)

Fig. 64.14-H4.4

Delft (2021)

Fig.65.1-H4.4 BioNanoScience Notities BW 28x200cm Tekenwerk Delft (2021)

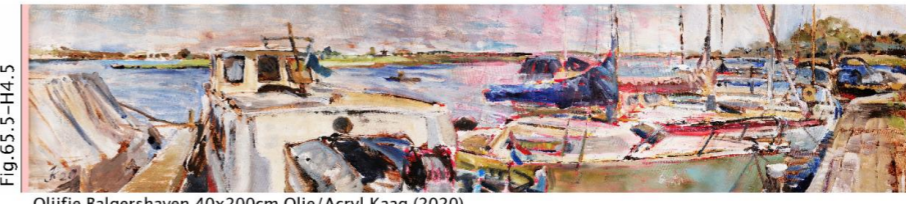

Fig.65.5-H4.5 Olijffe Balgershaven 40x200cm Olie/Acryl Kaag (2020)

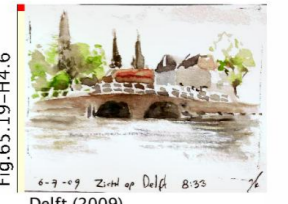

Fig.65.19-H4.6 Delft (2009)

Fig.65.2-H4.4 BioNanoScience Notities CL 28x200cm Tekenwerk Delft (2021)

Fig.65.7-H4.5 T1422 Bijliggen 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

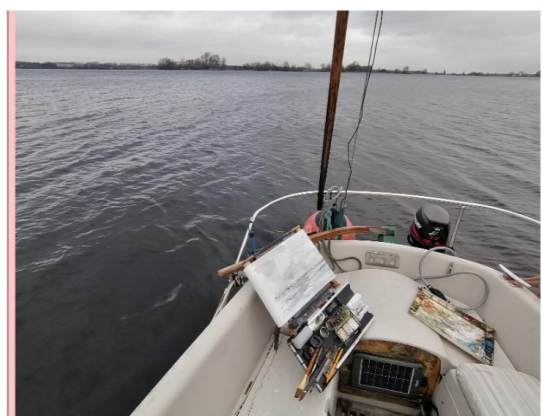

Fig.65.4-H4.5 T1755 vanaf Olijffe 13x36cm Tekenwerk Kaag (2020)

Fig.65.6-H4.5 De 15x60cm Olie/Acryl Kaag (2020)

Fig.65.8-H4.5 T1443 Bijliggen 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.65.9-H4.5 Balgerij 30x200cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.65.20-H4.6 Percolator

Fig.65.15-H4.5 Bijliggen T1304 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.65.10-H4.5 Oude Kooi 28x190cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.65.14-H4.5 Bijliggen T1243 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.65.12-H4.5 Kever 28x150cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.65.16-H4.5 Startoren T1339 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.65.17-H4.5 Zwiiland T1516 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.65.18-H4.5 Kaag (2022)

Fig.65.3-H4.4 BioNanoScience 28x550cm Tekenwerk Delft (2021)

Fig.66.1-H4.5

Kever T1555 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.66.2-H4.5

Kever T1604 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.66.7-H4.5

T1614 Pontje 7x12 KLT Kaag (2022)

Fig.66.8-H4.5

Kaag (2022)

Fig.66.14-H4.6

Stiphout (2009)

Fig.66.15-H4.6

Stiphout (2009)

Fig.66.6-H4.5

Kaag (2022)

Fig.66.12-H4.5

Wijdeblik Leia She 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

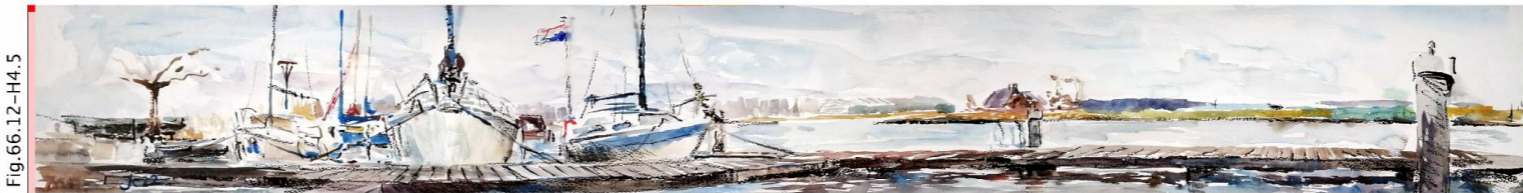

Fig.66.16-H4.6

Tent 9x12 KLT Frankrijk (2016)

Fig.66.4-H4.5

Zweiland T1542 15x36cm Tekenwerk Kaag (2021)

Fig.66.5-H4.5

Laarzenpad 20x200cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.66.9-H4.5

Molen Jan Verhaar 20x200cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.66.10-H4.5

Sassenheim Bomen 20x200cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.66.11-H4.5

De Pompen 20x200cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.67.1-H4.5 Keverhaven Drijhuisje 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.67.2-H4.5 Keverhaven Uitgang 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.67.4-H4.5 Vier Molens 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.67.5-H4.5 West Ade 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.67.6-H4.5 Zicht Oude Kooi 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.67.8-H4.5 Buitenkaag bollen 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.67.7-H4.5 Zicht Rijpwetering 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

Amsterdam (2009)

Roemenie (2011)

Fig.67.11-H4.5 Kever NO 28x195cm Olie/Acryl Kaag (2022)

Fig.67.13-H4.6 Stiphout (2009)

Fig.67.16-H4.6 Roemenie (2011)

Fig.67.17-H4.6 Frankrijk (2016)

Fig.67.9-H4.5 Toerit Buitenkaag 15x100cm Tekenwerk Kaag (2022)

Fig.67.10-H4.5 Kever Vanaf Balgerij 28x200cm Olie/Acryl Kaag (2022)

Fig.67.12-H4.5 Balgerij Laatste Ijs 26x200cm Olie/Acryl Kaag (2022)

Kever Vriespunt OZW 26x200cm Olie/Acryl Kaag (2022)

Kever Vriespunt WNO 26x200cm Olie/Acryl Kaag (2022)

Ijsschotsen 26x200cm Olie/Acryl Kaag (2022)

Balgerij Weersomslag 30x195cm Olie/Acryl Kaag (2022)

Balgerij Opkomende Mist 30x195cm Olie/Acryl Kaag (2022)

Kever Noordwest Lwute 28x200cm Olie/Acryl Kaag (2023)

Kever ZuidWest Lwute 28x200cm Olie/Acryl Kaag (2023)

Frankrijk (2016)

Frankrijk (2016)

Frankrijk (2016)

Sch038-seHeide3 0x0cm Tekenwerk Stiphout (2009)

Frankrijk (2016)

Frankrijk (2016)

Frankrijk (2016)

Frankrijk (2016)

Den Haag (2017)

Scilly (2017)

Reactor Delft 8x13cm Tekenwerk Science (2017)

Science (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Den Haag (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

Scilly (2017)

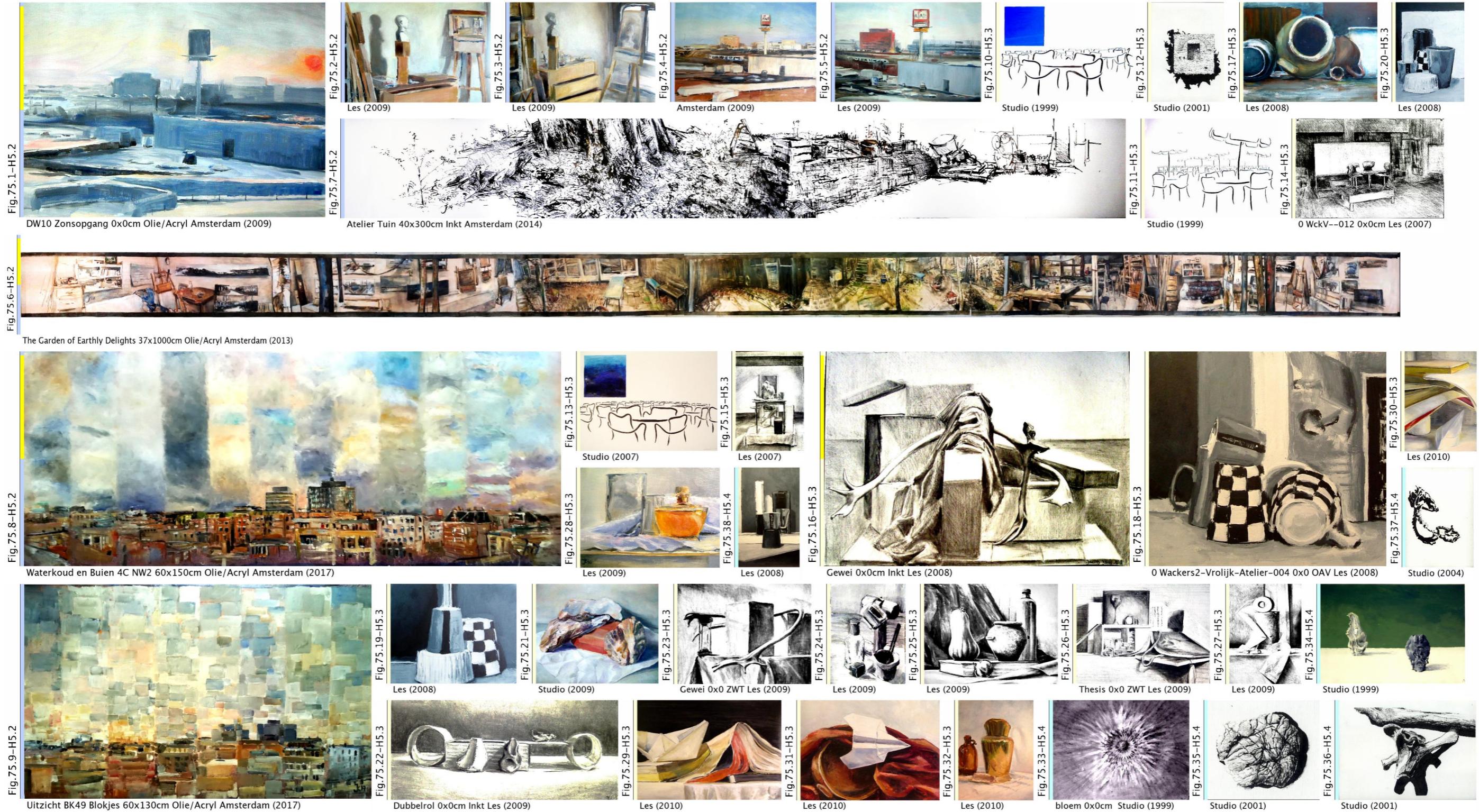

Fig.76.1-H5.2

AtelierBinnenBuiten 150x150cm Olie/Acryl Amsterdam (2015)

Fig.76.2-H5.2

Tuin Huis Kers 150x150cm Olie/Acryl Den Haag (2016)

Fig.76.3-H5.3

Boekenkast 30x600cm Olie/Acryl Studio (2006)

Fig.76.8-H5.4

Studio (2001)

Fig.76.9-H5.4

ets-4schelpen3 0x0cm Studio (2002)

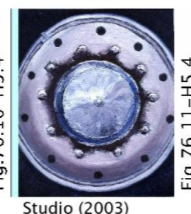

Fig.76.10-H5.4

Studio (2003)

Fig.76.11-H5.4

Studio (2004)

Fig.76.13-H5.4

Schelp1 0x0 Studio (2005)

Fig.76.14-H5.4

Studio (2005)

Fig.76.15-H5.4

Studio (2005)

Fig.76.16-H5.4

Les (2009)

Fig.76.17-H5.4

Vrij-Werk-022 0x0cm Studio (2009)

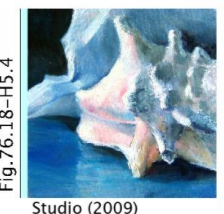

Fig.76.18-H5.4

Studio (2009)

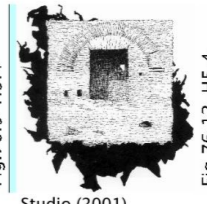

Fig.76.5-H5.4

Studio (2001)

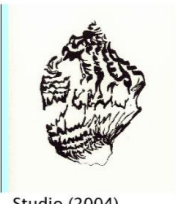

Fig.76.12-H5.4

Studio (2004)

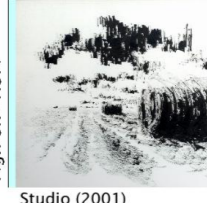

Fig.76.7-H5.4

Studio (2001)

Fig.76.20-H5.4

2017

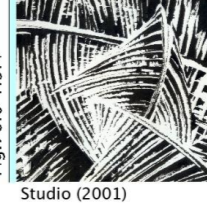

Fig.76.6-H5.4

Studio (2001)

Fig.76.19-H5.4

Studio (2009)

Fig.76.4-H5.4

Studio (1999)

Fig.76.21-H5.4

2017

Fig.76.22-H5.4

2020

Fig.77.4-H5.4 Vrij-Werk-003 0x0 OAV Studio (2009) Fig.77.5-H5.4 Studio (2009) Fig.77.6-H5.4 Les (2009) Fig.77.7-H5.4 Roemenie (2009) Fig.77.8-H5.4 Studio (2010) Fig.77.12-H5.4 Arnhem (2017) Fig.77.14-H5.4 Studio (2017) Fig.77.15-H5.4 Studio (2017) Fig.77.26-H5.4 2020

Fig.77.1-H5.3 Huisinterieur 20x300cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

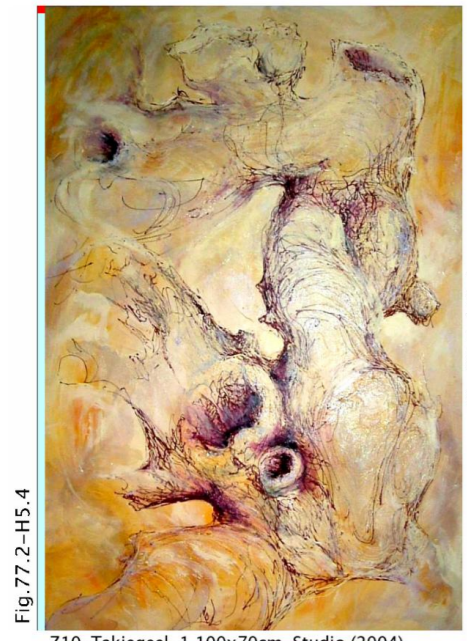

Fig.77.2-H5.4 Z10-Takjegeel-1 100x70cm Studio (2004)

Fig.77.3-H5.4 Mijn Schoenen 0x0cm Les (2008)

Fig.77.10-H5.4 Les (2010)

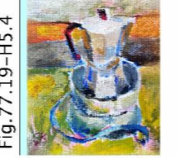

Fig.77.19-H5.4 2019

Fig.77.11-H5.4 Tien Zonnebloemen 100x100cm Olie/Acryl Studio (2016)

Fig.77.17-H5.4 Studio (2018)

Fig.77.27-H5.4 2022

Fig.77.13-H5.4 Studio (2017)

Fig.77.29-H5.5 Studio (2004)

Fig.77.16-H5.4 Studio (2018)

Fig.77.28-H5.4 Schelpje

Fig.77.22-H5.4 Delft (2020)

Fig.77.24-H5.4 Delft (2020)

Fig.77.18-H5.4 Scilly (2019)

Fig.77.9-H5.4 0 Wackers4-Welbergen-Atelier-008 0x0 OAV Les (2010)

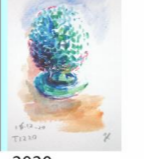

Fig.77.25-H5.4 2020

Fig.77.30-H5.5 Les (2007)

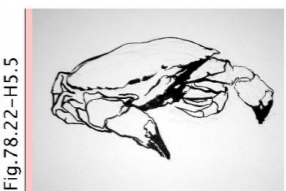
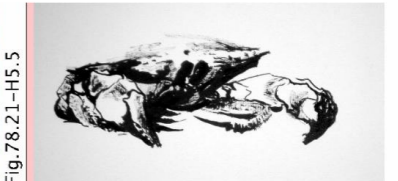
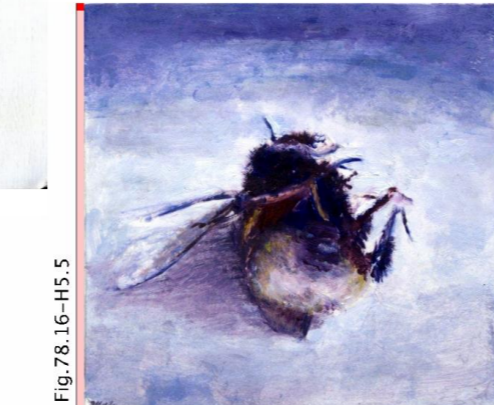
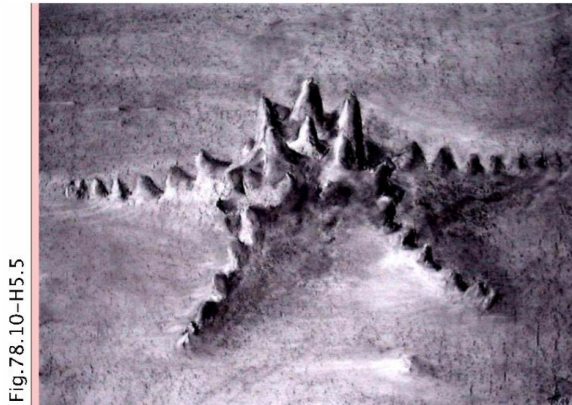
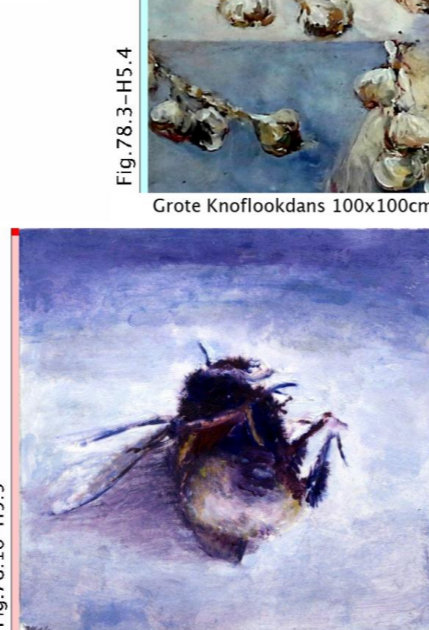
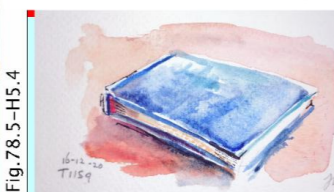
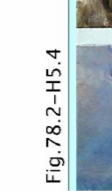
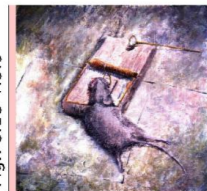
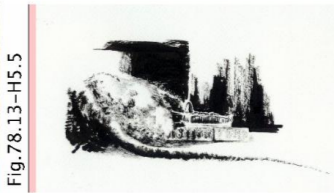
Fig.77.20-H5.4 T1200 AP Ui 8x12cm Delft (2020)

Fig.77.21-H5.4 T1028 AP Pindas 8x12 KLT Delft (2020)

Fig.77.23-H5.4 Delft (2020)

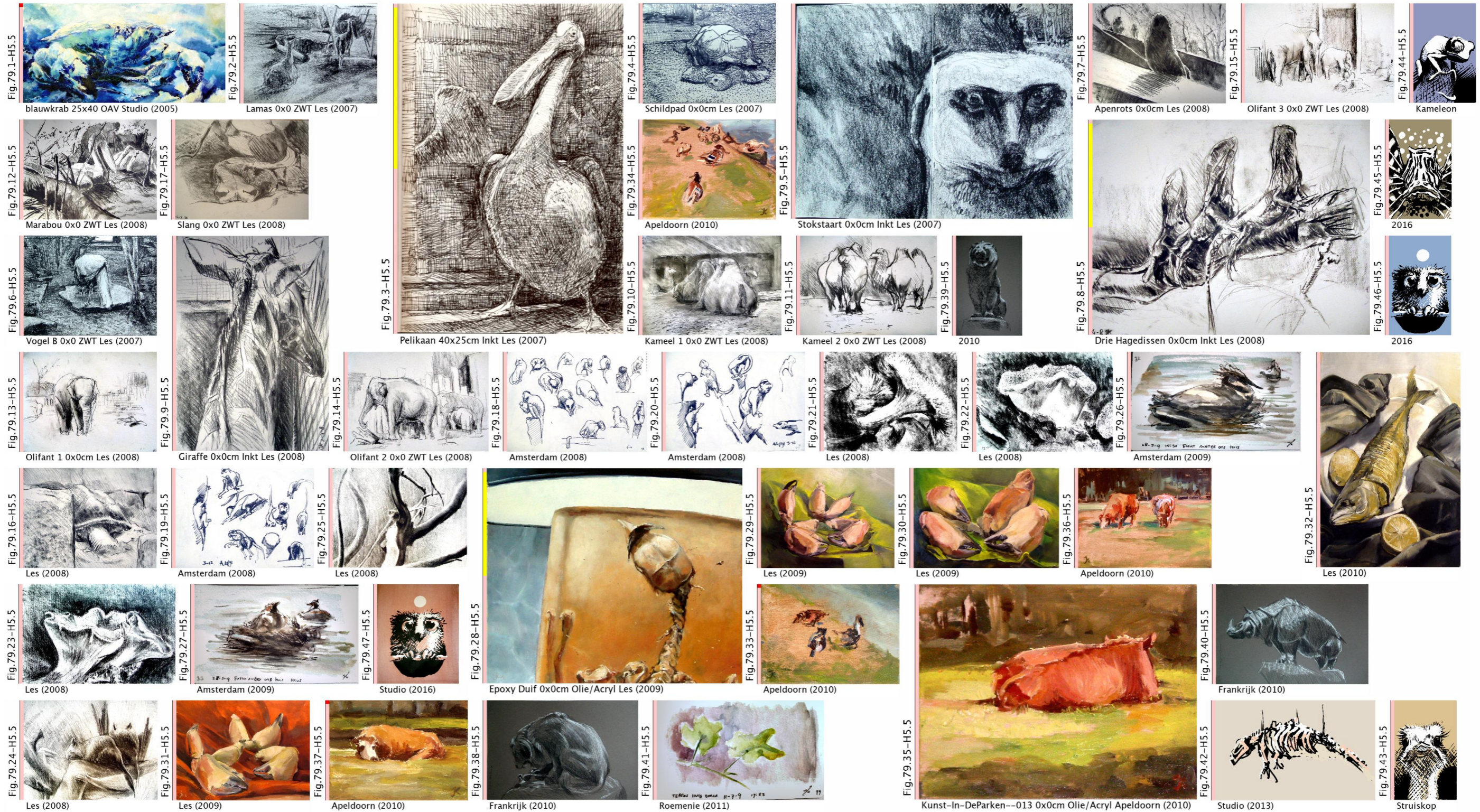

Fig. 80.1-H5.5

0 Wackers4-Welbergen-Atelier-001 40x60cm Olie/Acryl Les (2010)

Fig. 80.2-H5.5

Studio (2013)

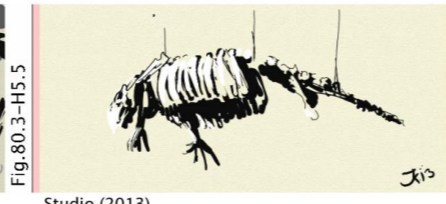

Fig. 80.3-H5.5

Studio (2013)

Fig. 80.4-H5.5

Studio (2013)

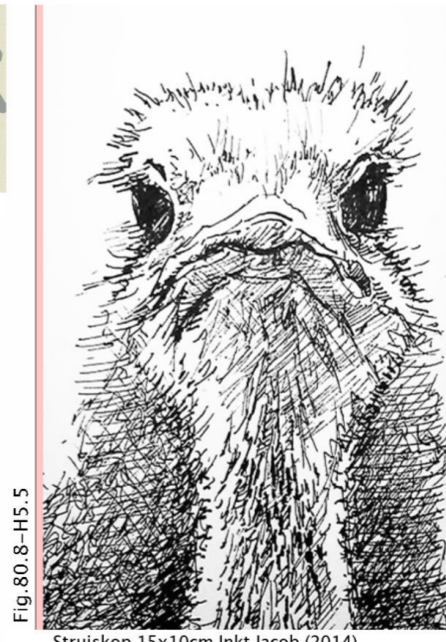

Fig. 80.8-H5.5

Struiskop 15x10cm Inkt Jacob (2014)

Fig. 80.11-H5.5

Octopus 0x0 DIG Studio (2015)

Fig. 80.10-H5.5

Studio (2015)

Fig. 80.26-H5.5

T1545 Artis

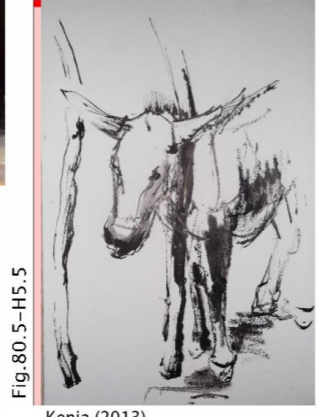

Fig. 80.5-H5.5

Kenia (2013)

Fig. 80.15-H5.5

Studio (2016)

Fig. 80.6-H5.5

Kenia (2013)

Fig. 80.7-H5.5

Kenia (2013)

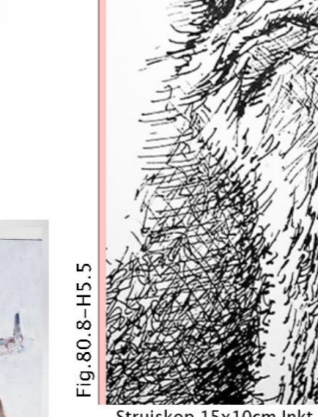

Fig. 80.9-H5.5

Amsterdam (2014)

Fig. 80.14-H5.5

Studio (2016)

Fig. 80.13-H5.5

Spider Crab total06print02 28x49cm Zeefdruk Studio (2016)

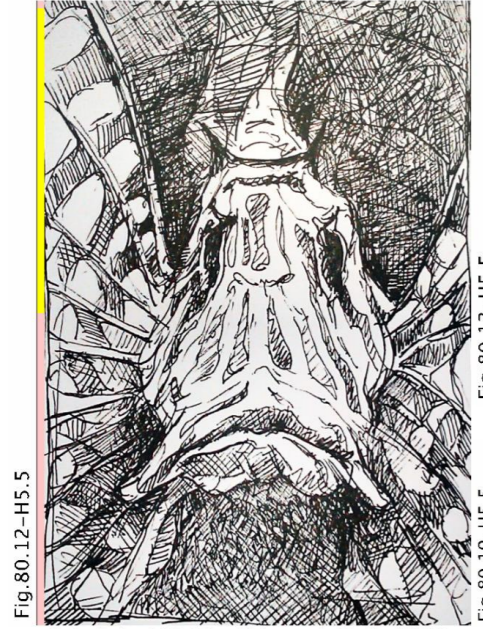

Fig. 80.12-H5.5

Party Animal 20x20cm Tekenwerk Studio (2015)

Fig. 80.16-H5.5

Een Krab 100x100cm Olie/Acryl Studio (2016)

Fig. 80.18-H5.5

Montreal (2017)

Fig. 80.22-H5.5

Middenweg (2017)

Fig. 80.34-H5.5

2018

Fig. 80.35-H5.6

Studio (1997)

Fig. 80.19-H5.5

Montreal (2017)

Fig. 80.21-H5.5

Katwijk (2017)

Fig. 80.25-H5.5

Amsterdam (2017)

Fig. 80.27-H5.5

Amsterdam (2017)

Fig. 80.23-H5.5

T1228 Klaproos 8x12cm Tekenwerk Middenweg (2017)

Fig. 80.33-H5.5

Delft (2017)

Fig. 80.17-H5.5

Vlinder I 7x11cm Montreal (2017)

Fig. 80.20-H5.5

Middenweg (2017)

Fig. 80.24-H5.5

Middenweg (2017)

Fig. 80.28-H5.5

Amsterdam (2017)

Fig. 80.29-H5.5

Kever 8x12 KLT Studio (2017)

Fig. 80.30-H5.5

Studio (2017)

Fig. 80.31-H5.5

Studio (2017)

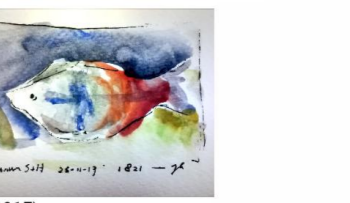
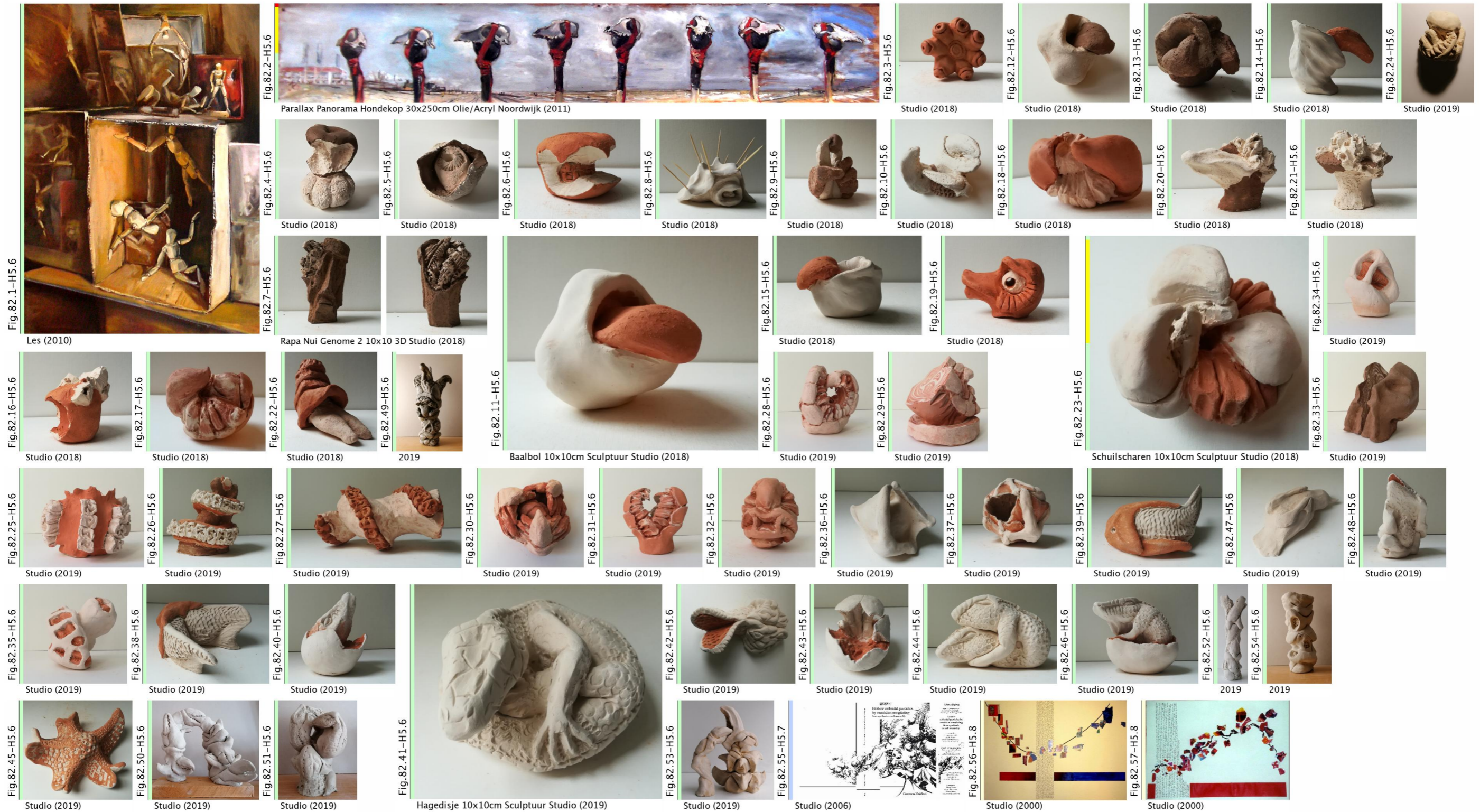

Fig. 80.32-H5.5

Delft (2017)

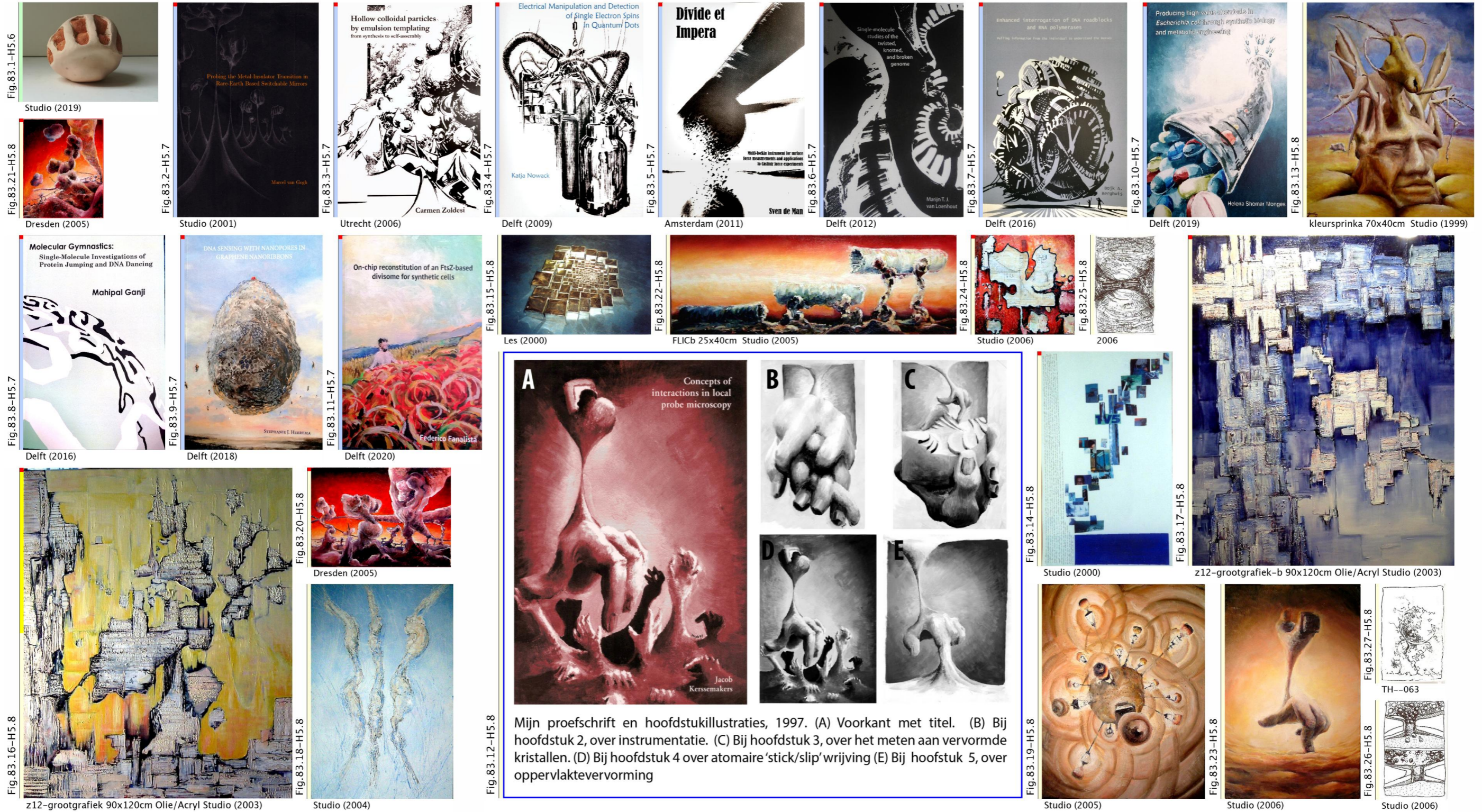

Fig.83.1-H5.6

Fig.83.21-H5.8

Fig.83.8-H5.7

Fig.83.16-H5.8

Fig.83.2-H5.7

Fig.83.9-H5.7

Fig.83.18-H5.8

Fig.83.3-H5.7

Fig.83.11-H5.7

Fig.83.20-H5.8

Fig.83.4-H5.7

Fig.83.15-H5.8

Fig.83.12-H5.8

Fig.83.5-H5.7

Fig.83.22-H5.8

Fig.83.19-H5.8

Fig.83.6-H5.7

Fig.83.24-H5.8

Fig.83.23-H5.8

Fig.83.7-H5.7

Fig.83.25-H5.8

Fig.83.27-H5.8

Fig.83.10-H5.7

Fig.83.26-H5.8

Fig.83.13-H5.8

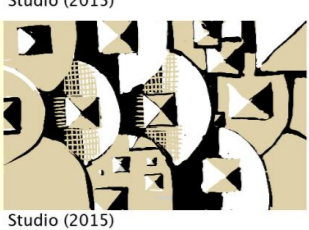
Fig.86.1-H5.8

TNW-D016 Bionanonosience Back to the lab 30x350cm Olie/Acryl Science (2012)

Magnus Hot Spot Lab 130x160cm Olie/Acryl Science (2013)

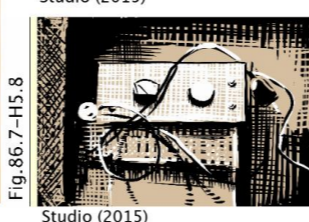
2016

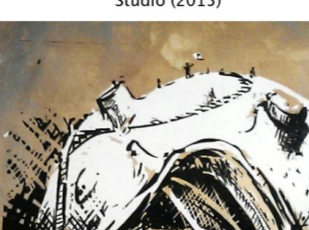
Frivole Fysica 40x200cm Olie/Acryl Science (2016)

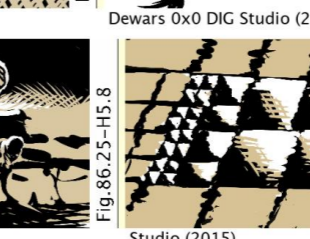
2016

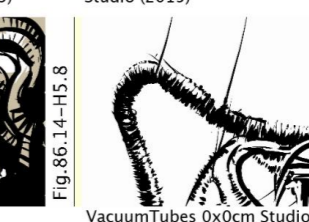
2016

2016

2016

2016

2016

Fig.86.2-H5.8

Fig.86.6-H5.8

Fig.86.19-H5.8

Fig.86.32-H5.8

Fig.86.3-H5.8

Fig.86.5-H5.8

Fig.86.16-H5.8

Fig.86.21-H5.8

Fig.86.33-H5.8

Fig.86.4-H5.8

Fig.86.7-H5.8

Fig.86.10-H5.8

Fig.86.18-H5.8

Fig.86.23-H5.8

Fig.86.28-H5.8

Fig.86.8-H5.8

Fig.86.11-H5.8

Fig.86.13-H5.8

Fig.86.20-H5.8

Fig.86.25-H5.8

Fig.86.30-H5.8

Fig.86.9-H5.8

Fig.86.12-H5.8

Fig.86.17-H5.8

Fig.86.24-H5.8

Fig.86.26-H5.8

Fig.86.31-H5.8

Fig.86.15-H5.8

Fig.86.14-H5.8

Fig.86.22-H5.8

Fig.86.27-H5.8

Fig.86.34-H5.8

Fig. 87.1-H5.8

Peer Review total04print03 28x49cm Zeefdruk Studio (2015)

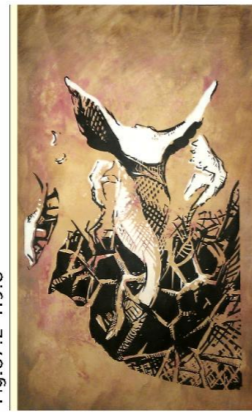

Fig. 87.2-H5.8

Studio (2016)

Fig. 87.3-H5.8

Genomic Scaffolds total06print02 28x49cm Zeefdruk Studio (2016)

Fig. 87.4-H5.8

Reptilian Genome total06print05 31x49cm Zeefdruk Studio (2016)

Fig. 87.7-H5.8

Delft (2018)

Fig. 87.14-H5.9

Aruba (1985)

Fig. 87.18-H5.9

Aruba (1999)

Fig. 87.5-H5.8

Studio (2016)

Fig. 87.6-H5.8

Night of the Dwell Times total05print02 48x36 ZFD Studio (2016)

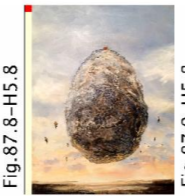

Fig. 87.8-H5.8

Delft (2018)

Fig. 87.9-H5.8

Synthetic Cell Building 30x170cm Inkt Delft (2018)

Fig. 87.11-H5.8

BN color notes 30x200cm Inkt Delft (2020)

Fig. 87.13-H5.8

Fig. 87.15-H5.9

Aruba (1985)

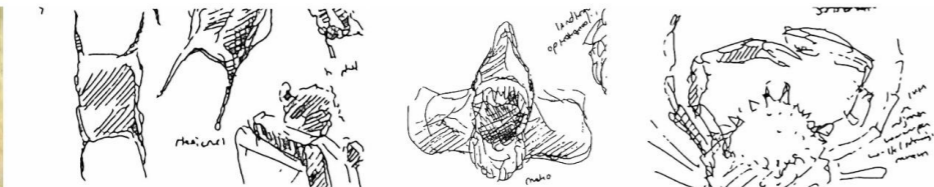
Fig. 87.16-H5.9

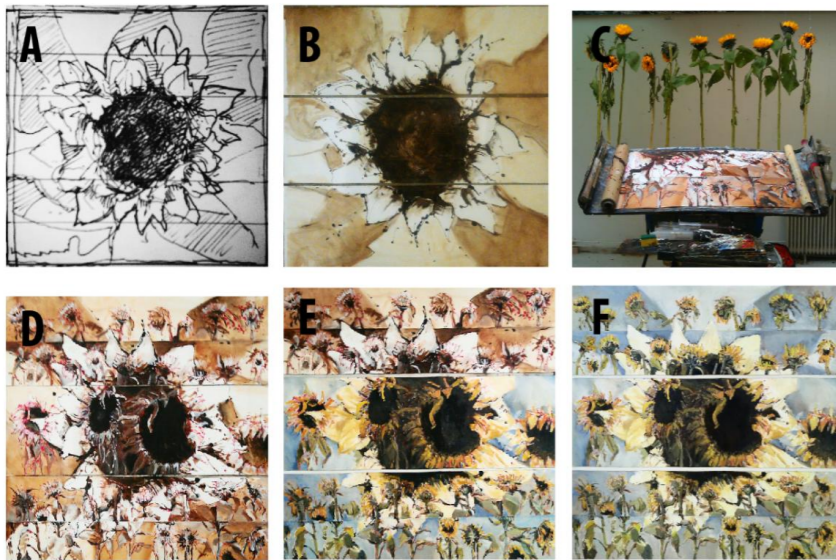
Aruba (1985)

Fig. 87.17-H5.9

Aruba (1999)

Herhaalstudies. (A) Voorschetsje van de hoofdvorm. (B) Ik maak de onderschildering met wat acrylverf en een spons op drie losse stroken canvas op de grond. (C) Op de rol ga ik vervolgens per sectie de wat verlepte zonnebloemen weergeven. (D) De volledige onderschildering, met de zonnebloemen op verschillende groottes nageschilderd. (E) Met olieverf, nog steeds op de rol, werk ik de stroken op. (F) Uiteindelijk stik ik de stroken weer aan elkaar: "Tien Zonnebloemen", olie/acryl, 100x100 cm (2016).

Fig. 88.1-H6.2

Countless Bikes II 150x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2013)

Fig. 88.2-H6.2

Twee Blikjes 100x100cm Olie/Acryl Studio (2016)

Fig. 88.4-H6.2

Studio (2001)

Fig. 88.7-H6.4

Studio (2001)

Fig. 88.10-H6.4

Den Haag (2020)

Fig. 88.16-H6.4

fietsenpaars 0x0cm Studio (2003)

2003

Fig. 88.11-H6.4

Fig. 88.15-H6.4

Koorhandjes Repetitie 100x100cm Olie/Acryl Weesp (2017)

Fig. 88.5-H6.2

Iris 100x100cm Olie/Acryl Studio (2018)

Fig. 88.6-H6.2

Studio (2001)

Fig. 88.8-H6.4

Studio (2003)

Fig. 88.12-H6.4

Studio (2001)

Fig. 88.9-H6.4

z10-fietsenpamoe 20x40 OAV Arnhem (2003)

Fig. 88.14-H6.4

z07-fietsenlang2 0x0cm Studio (2003)

2022

Fig. 88.17-H6.4

Fig. 89.1-H6.3 Notities Duin Fietspad 24x200cm Inkt Amsterdam (2019)

Fig. 89.4-H6.3 Kloostertuin p09-10 28x172cm Tekenwerk Den Haag (2021)

Fig. 89.2-H6.3 Notities Fietsrek HS 24x200cm Inkt Amsterdam (2019)

Fig. 89.5-H6.4 z11-fietsen 0x0cm Studio (2003)

Fig. 89.6-H6.4 Studio (2009)

Fig. 89.7-H6.4 Studio (2009)

Fig. 89.16-H6.4 Studio (2019)

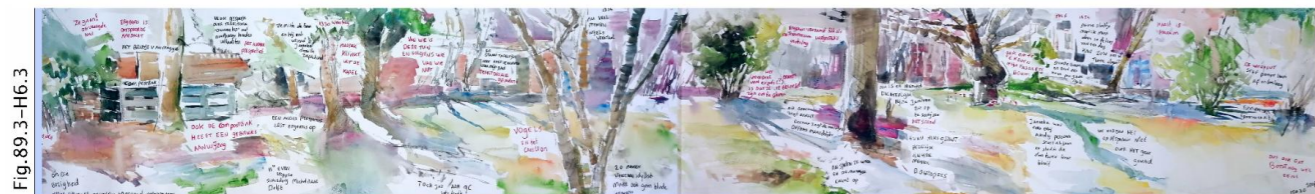

Fig. 89.3-H6.3 Kloostertuin p05-06 28x172cm Tekenwerk Den Haag (2021)

Fig. 89.8-H6.4 Studio (2009)

Fig. 89.17-H6.4 Studio (2019)

Fig. 89.9-H6.4 Fietsen Flat 20x200cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

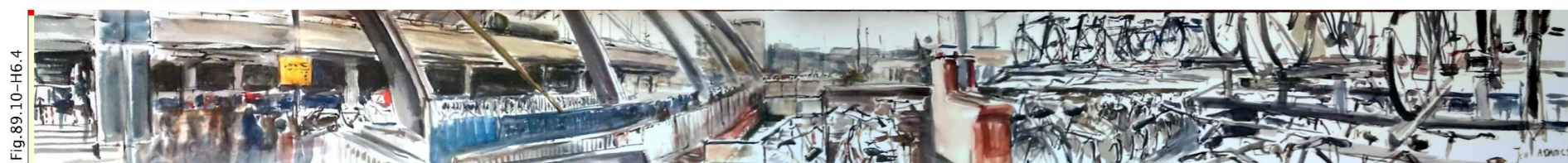

Fig. 89.10-H6.4 Adam CS Fietsenponton 20x200cm Tekenwerk Amsterdam (2011)

Fig. 89.19-H6.4 Studio (2022)

Fig. 89.11-H6.4 Fietsenrek Close Up 40x300cm Inkt Amsterdam (2014)

Fig. 89.20-H6.4 Den Haag (2022)

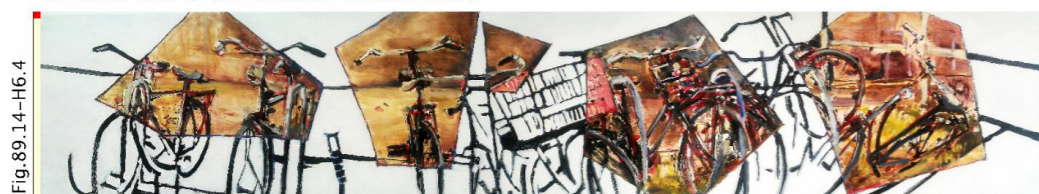

Fig. 89.14-H6.4 Fietsen Vak 40x185cm Olie/Acryl Amsterdam (2015)

Fig. 89.15-H6.4 Vitamine Fiets 30x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2016)

Fig. 89.18-H6.4 Den Haag (2020)

Fig. 90.1-H6.4

Countless bikes 100x140cm Tekenwerk Amsterdam (2013)

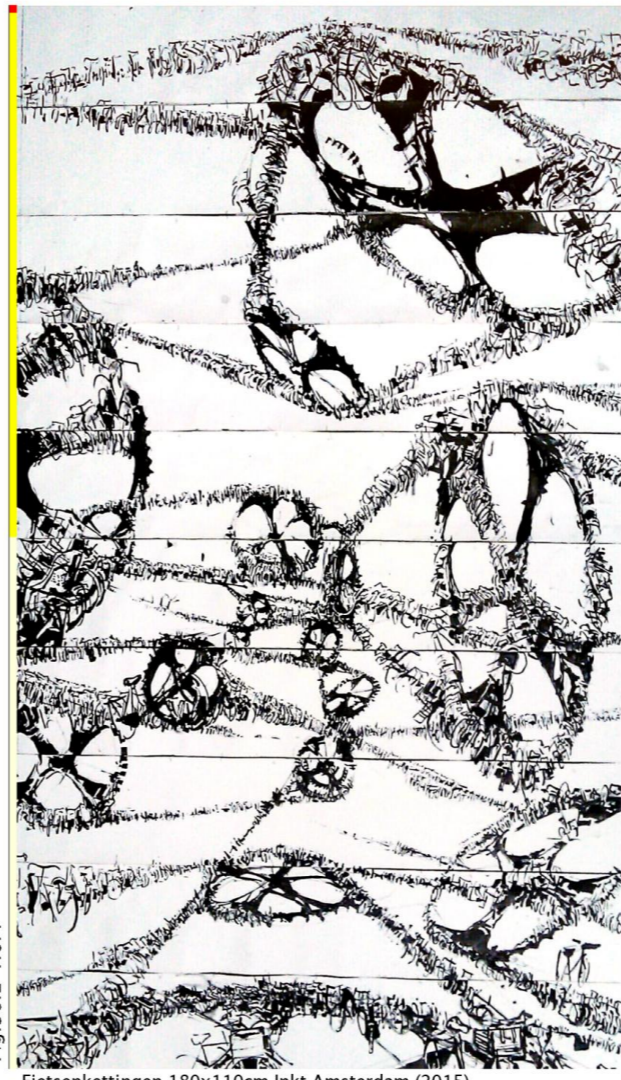

Fig. 90.2-H6.4

Fietsenkettingen 180x110cm Inkt Amsterdam (2015)

Fig. 90.16-H6.14
Fig. 90.17-H6.15

2015

Studio (2018)

Fig. 90.6-H6.4

Studio (2022)

Fig. 90.8-H6.4

Studio (2022)

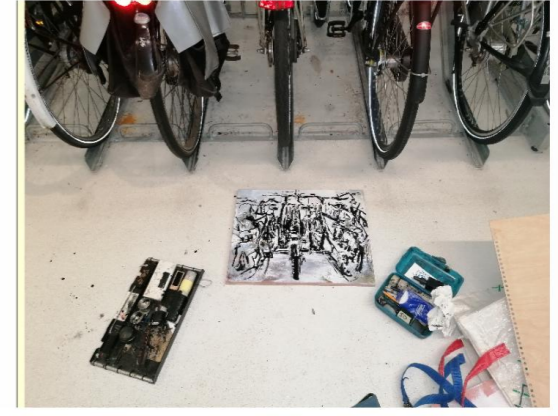
Fig. 90.9-H6.4

Den Haag (2022)

Fig. 90.7-H6.4

Studio (2022)

Studio (2018)

Fig. 90.13-H6.13

Studio (2017)

Fig. 90.11-H6.4

Fietsen CS 2 20x50cm Olie/Acryl Den Haag (2022)

Fig. 90.12-H6.5

Doorkijk Nemo 40x250cm Olie/Acryl Amsterdam (2012)

Fig. 90.5-H6.4

Fietsenstalling WTC 20x200cm Inkt Amsterdam (2018)

Fig. 90.14-H6.13

T1330 8x13cm Zeeland (2017)

Fig. 90.15-H6.13

Frankrijk (2019)

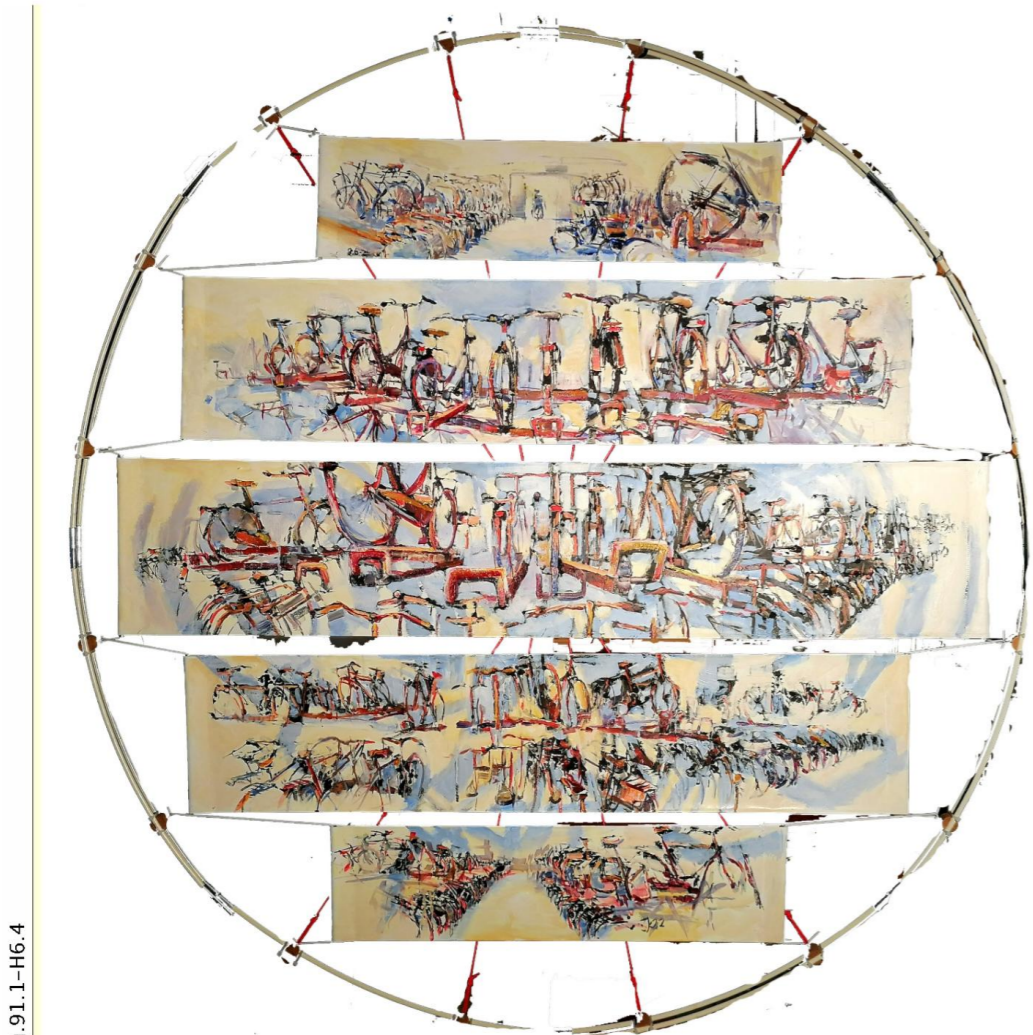

Fig.91.1-H6.4

Cyclomania 2 150x150cm Olie/Acryl Nederland (2022)

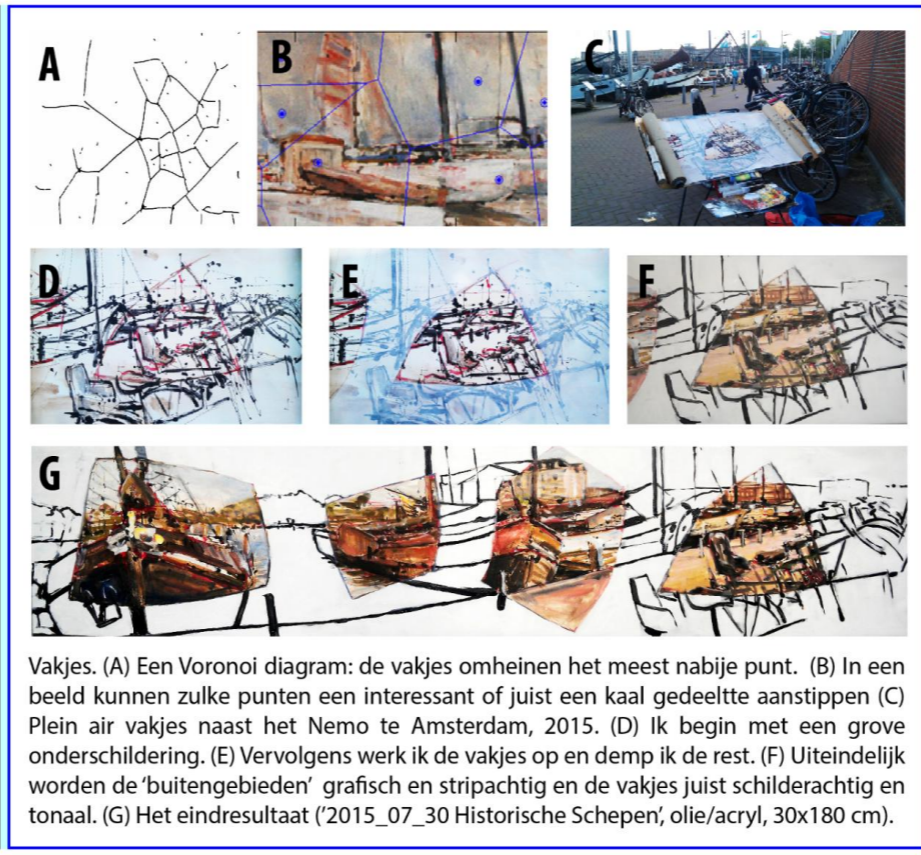

Fig.91.2-H6.5

Vakjes. (A) Een Voronoi diagram: de vakjes omheinen het meest nabije punt. (B) In een beeld kunnen zulke punten een interessant of juist een kaal gedeelte aanstippen (C) Plein air vakjes naast het Nemo te Amsterdam, 2015. (D) Ik begin met een grove onderschildering. (E) Vervolgens werk ik de vakjes op en demp ik de rest. (F) Uiteindelijk worden de 'buitengebieden' grafisch en stripachtig en de vakjes juist schilderachtig en tonaal. (G) Het eindresultaat ('2015_07_30 Historische Schepen', olie/acryl, 30x180 cm).

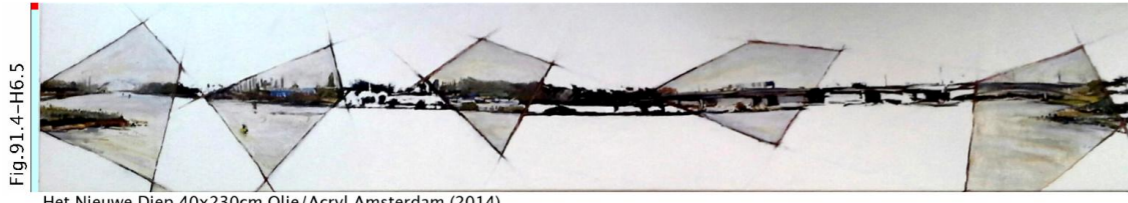
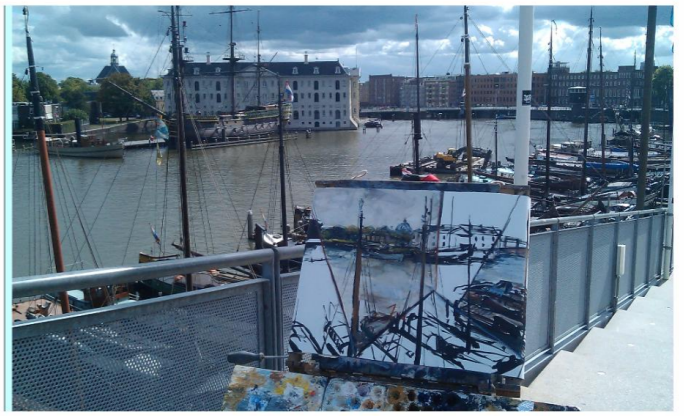

Fig.91.4-H6.5

Het Nieuwe Diep 40x230cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig.91.5-H6.5

Borneokade 40x200cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

Fig.91.9-H6.6

Brittenburg Weer 40x132cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.91.6-H6.5

Historische Schepen 30x180cm Olie/Acryl Amsterdam (2015)

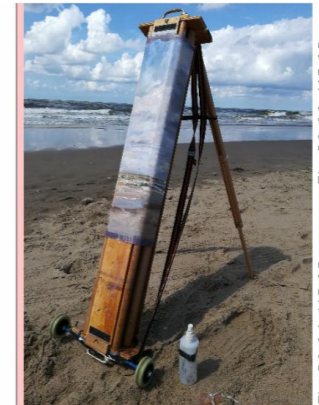

Fig.91.11-H6.13

Zeeland (2017)

Fig.91.7-H6.5

Kunstwerk Klaar 30x200cm Olie/Acryl Diemen (2016)

Fig.91.12-H6.13

The Gambia (2019)

Fig.91.13-H6.13

Frankrijk (2019)

Fig.91.14-H6.13

Frankrijk (2019)

Fig.92.1-H6.6

Vloedlijn 60x132cm Olie/Acryl Katwijk (2017)

Fig.92.2-H6.6

Koudekerke 46x130cm Olie/Acryl Zeeland (2017)

Fig.92.8-H6.11

Zwaarden Nemo 26x100cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

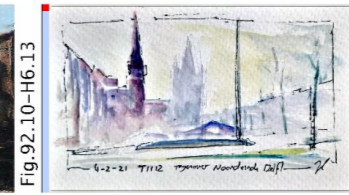

Fig.92.10-H6.13

Delft (2021)

Fig.92.4-H6.6

KW11 Lichtfilm 60x90cm Olie/Acryl Katwijk (2018)

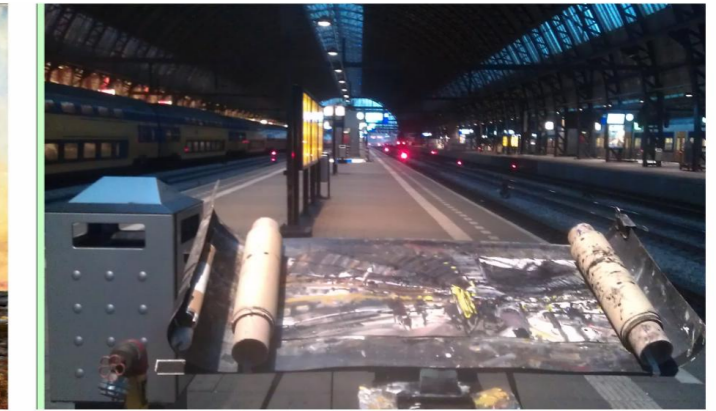

Fig.92.11-H6.14

Studio (2015)

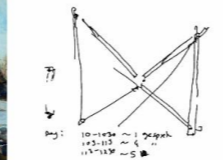
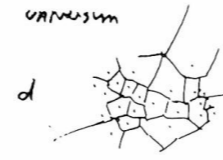

Fig.92.9-H6.11

Paal en toren 28x150cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2014)

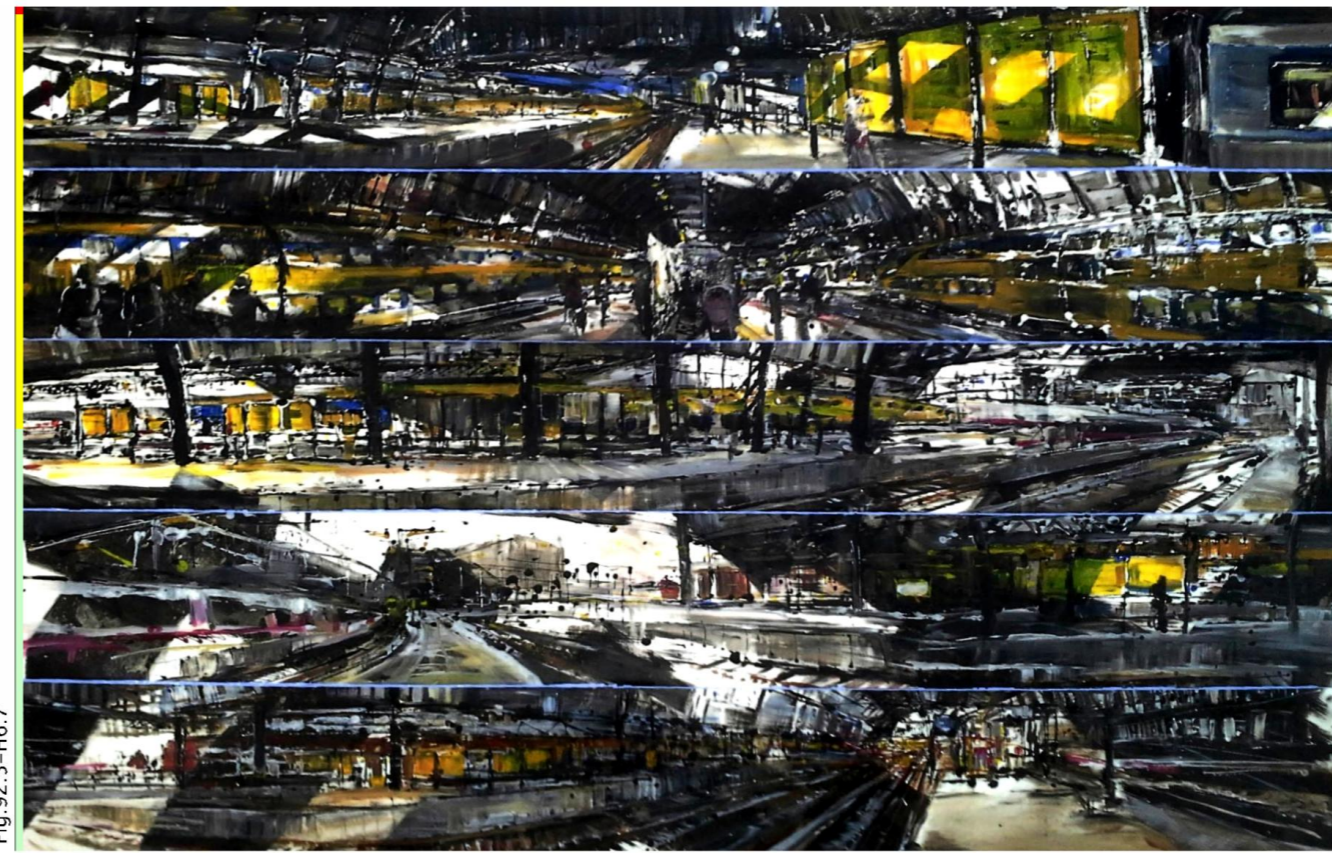

Fig.92.5-H6.7

Gele Vertrekstaten 120x160cm Olie/Acryl Amsterdam (2013)

Fig. 93.1 - H6.7

Linde Klein Offem 150x150cm Olie/Acryl Noordwijk (2013)

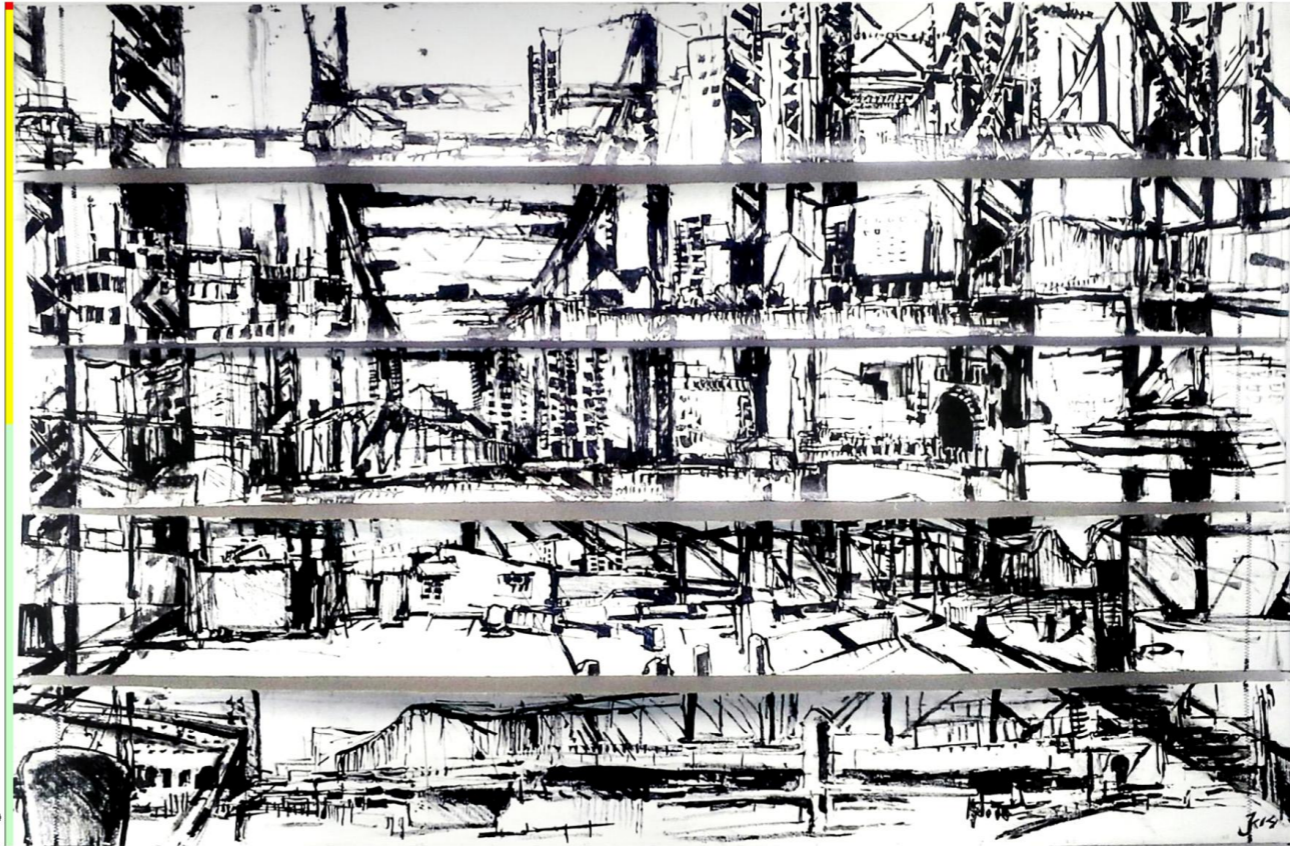

Fig. 93.2 - H6.7

Northern Avenue Foot Bridge 150x100cm Inkt Boston (2014)

Fig. 93.8 - H6.14

DNA Lizard 29x43cm Studio (2016)

Fig. 93.4 - H6.11

Veeneilanden - of boetedoening 28x150cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2014)

Fig. 93.6 - H6.13

T1050 Kwartelloopje 13x36cm Tekenwerk Den Haag (2020)

Fig. 93.3 - H6.10

CS Sneeuw 36x510cm Olie/Acryl Amsterdam (2013)

Fig. 93.5 - H6.11

De horizon in Noorden 30x375cm Olie/Acryl Nieuwkoop (2014)

Fig. 93.7 - H6.13

T1133 Kwartelloopje 13x36cm Tekenwerk Den Haag (2020)

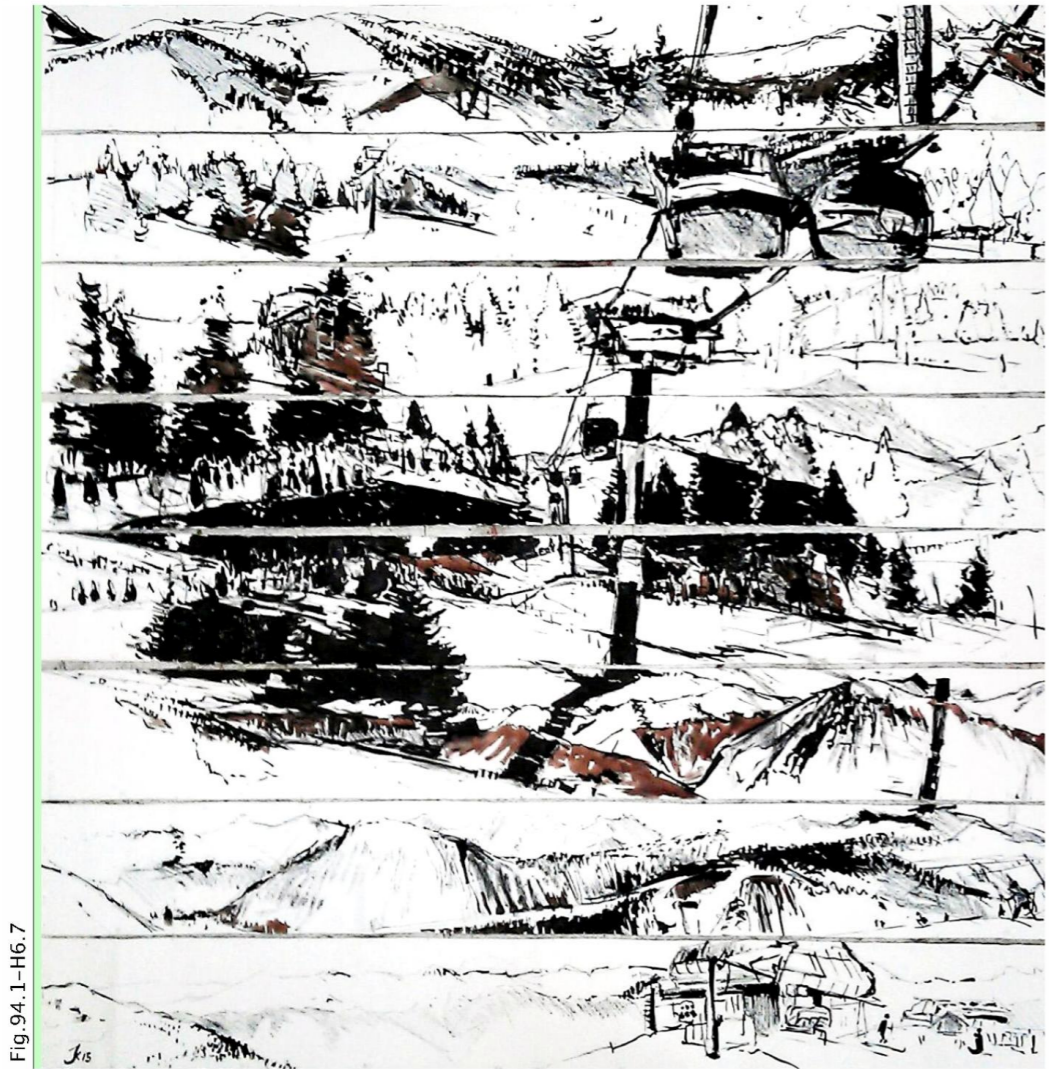

Fig.94.1-H6.7

Courchevel 110x110cm Inkt Frankrijk (2015)

Fig.94.5-H6.11

Kano Roestboeg Levant 26.5x37cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

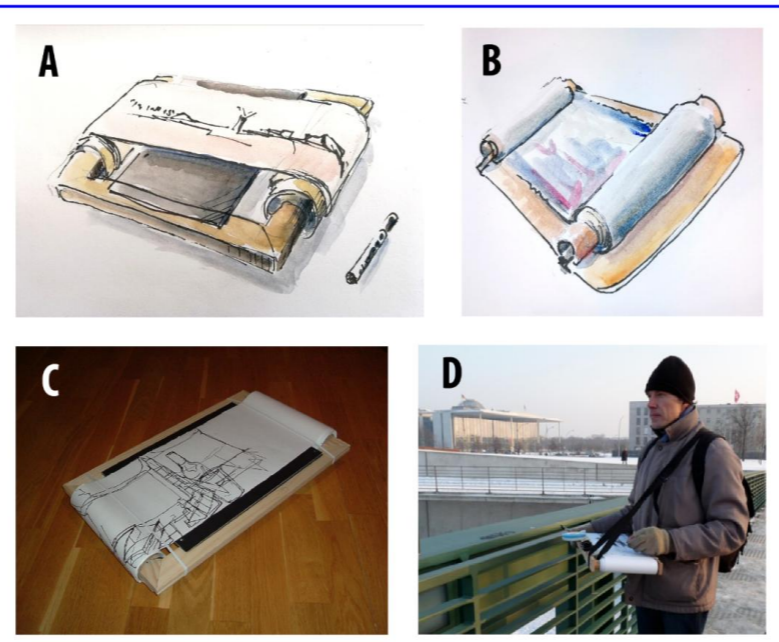

Fig.94.2-H6.9

Fig.94.6-H6.11

Meyo Uilenburgergracht 13x23cm Olie/Acryl Amsterdam (2014)

De eerste rolplankjes, vanaf 2006 (A) Gemaakt van vier speelkies, een plaat karton en kartonnen kokers, met daarin een plastic prop voor voldoende papierspanning, (B) Een latere bovenligger, eenvoudiger van constructie maar wat beperkter in handvrijheid (C) In mijn woning in Berlijn, 2006 (D) Berlijn 2009, bij 5C vorst. Bevriest van de inkt is dan een bijkomend probleem.

Fig.94.7-H6.13

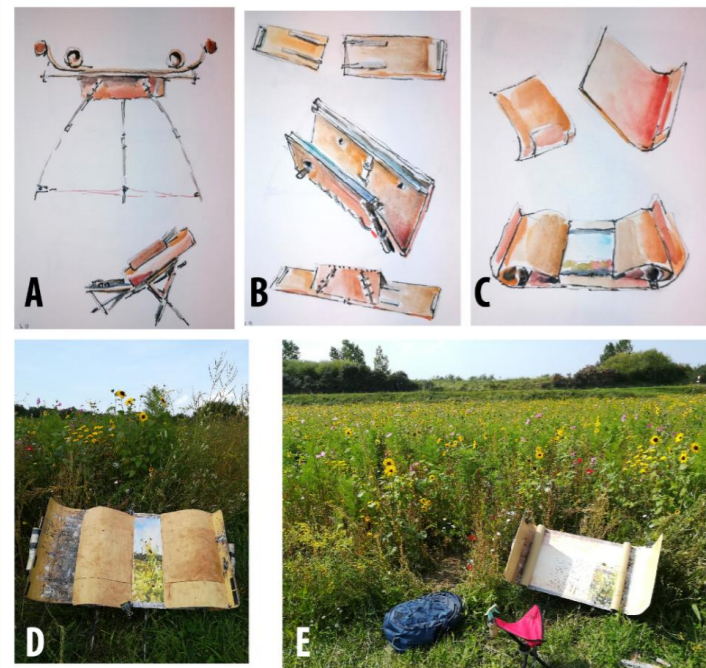

T1240 Opgang Kwartel Sneeuw 15x36cm Tekenwerk Den Haag (2021)

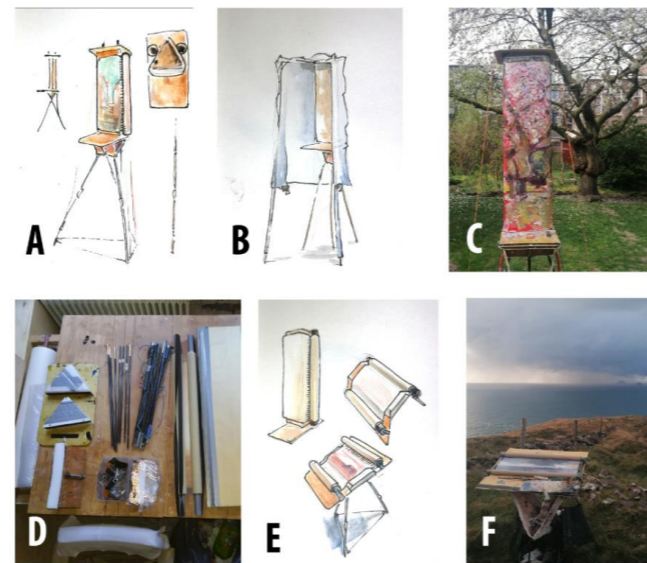
Fig.94.3-H6.10

De Superezel (2013) (A) Onderdelen, gemaakt van tentstokken, steunhout, rolbaar hout en klittenband (B) Het kleine mengbakje voor de opzet in acryl (C) Kwastenkoker, en kwast gecombineerd met paletmes (D) Ingepakt in een IKEA tas weegt het geheel 13.7 kg (E). De ezel in gebruik voor Amsterdam Centraal, 2013.

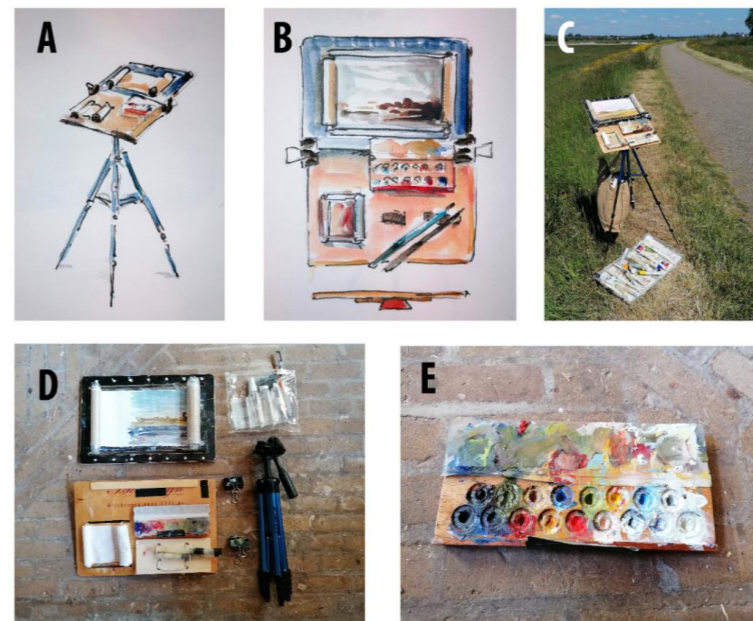
De Superezel II (2014), gemaakt van tentstokken, steunhout, rolbaar hout en klittenband. (A) Voor- en zijaanzicht. (B) De centrale steun is demontabel voor een compactere reis-set. (C) Met twee losse zijflappen kan het te schilderen zichtbare gedeelte beperkt worden, voor een betere focus (D) In het veld, voor schilderijen tot 50 cm hoog, met zijflappen dicht (E) Met zijflappen open.

Fig. 95.1-H6.10

De Hoge staander. (A) De rolezel staat ongeveer 2.2 m hoog op tentstokken en is getuid met tentkoord. Een centrale driehoekige koker ondersteunt de hoge en smalle rol. (B) Bij regen gebruik ik een nis van plastic. (C) In gebruik bij het maken van de 'Bloesetracker' in de Kloostertuin, 2020. (D) De onderdelen. De ezel is demontabel for transport. (E) Als ik de koker openklap, kan ik ook horizontaal werken. (F) In horizontaal gebruik met uitzicht op Skellig Michael, Ierland (2019).

Fig. 95.2-H6.10

Het Mini Oliesetje, 2020 (A) Een klein werkblad, ordegrrootte A3 op een lichtgewicht aluminium fotostatiefje (B) Het dubbele werkblad, met boven het rolcanvas en onder palet, kwasten met klittenband en een deprolletje. Onder aan een zijaanzicht met de statiefknop (D) In actie langs de IJssel te Zutphen (D) Overzicht van alle onderdelen. (E) Een zoom-in van het palet, een houtblokje met minimale hoeveelheden voorgemengde olieverf.

Fig. 95.3-H6.10

Fig. 95.4-H6.13

T1300 Zandhuizerweg 13x36cm Tekenwerk De Lutte (2020)

Fig. 95.5-H6.15

Stick-slip | 10x10cm Sculptuur Studio (2018)

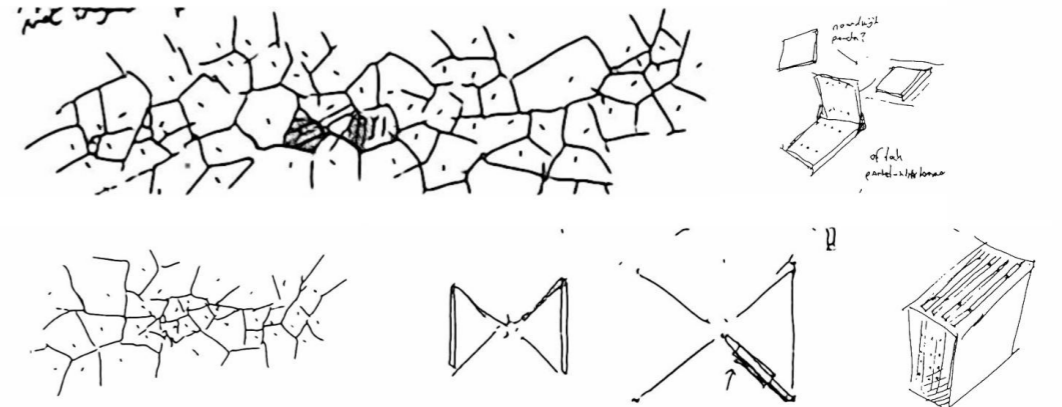

Fig.96.1-H6.11 Een kano-rolezel (A) Bouw met triplex, zwarte tape en klittenband (B) Gemonteerd op mijn zee-kano, ingeklapt en vastgezet met een spanband. Omhooggevouwen dient het plastic als spatzeil voor bij het peddelen (C) Uitgeklapt en schilderklaar, met de peddel als dwars-stabilisator. (D) Schilderklaar, met alle middelen bij de hand inclusief het handpeddeltje voor positioneren (E) Zicht tijdens het schilderen. De onderschildering doe ik met een acrylspruit.

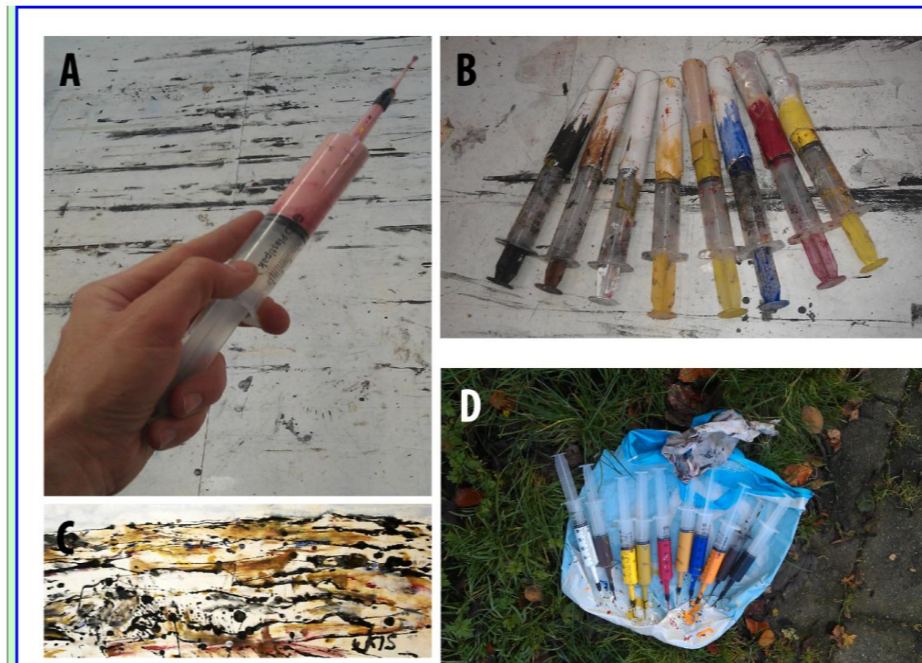
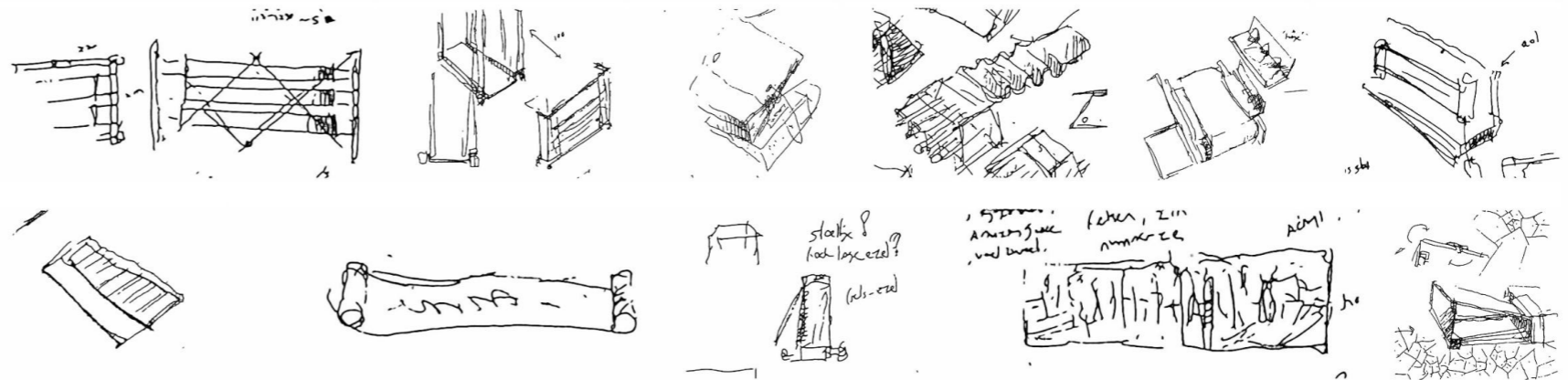

Fig.96.2-H6.12 Verfspuiten (A) Handvoering van een 60 ml spuit met acrylverf. Tijdens het tekenen knijp ik gelijkmatig met mijn handpalm. De tip is een pipetpunt met een rubberdopje eromheen. (B) Puntbescherming met kartonnen kokers (C) Een voorbeeld van de lijnen en vlekken die bij deze techniek horen (D) Kleurensetje in het veld

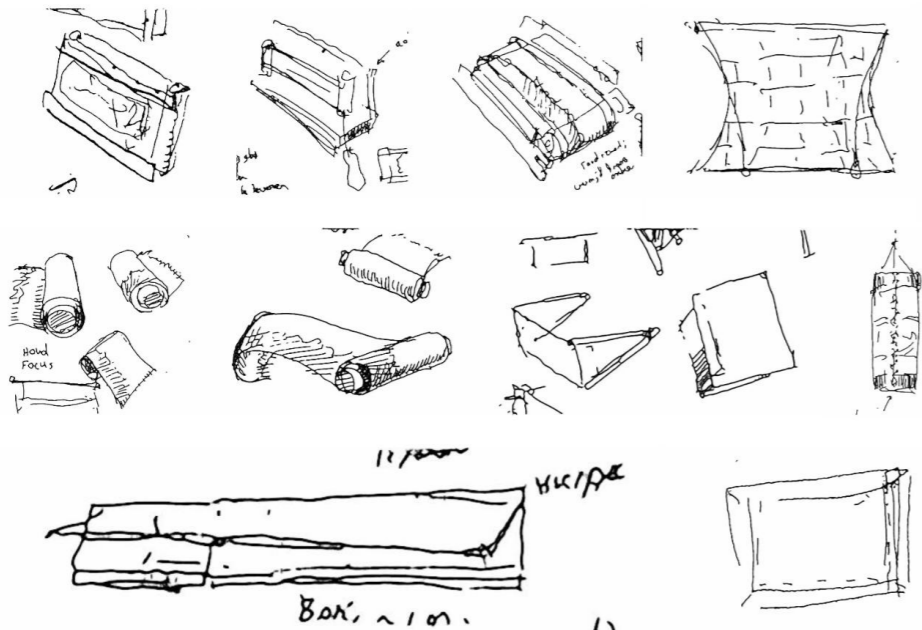
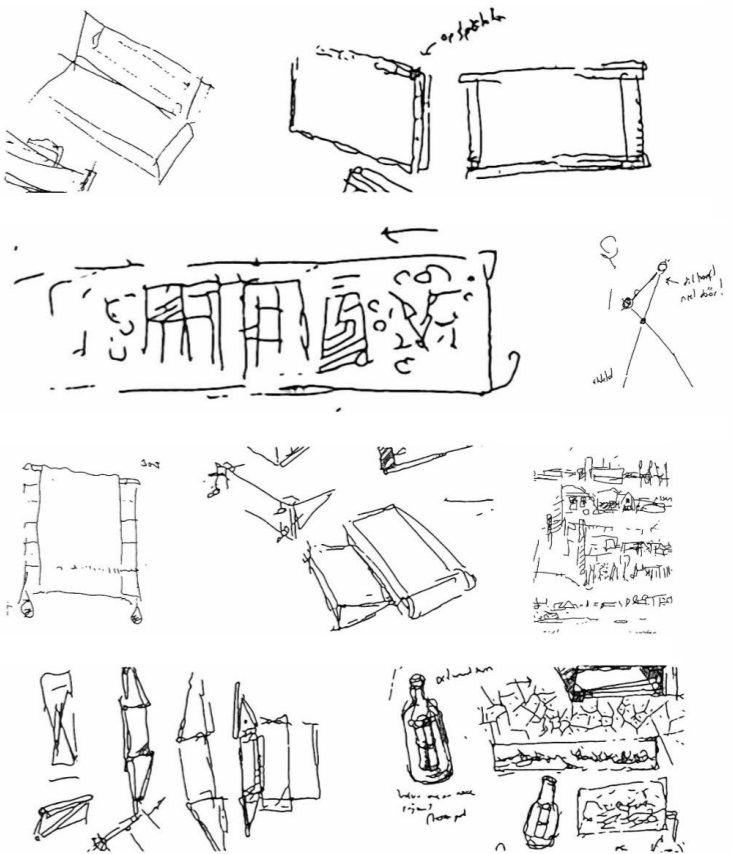
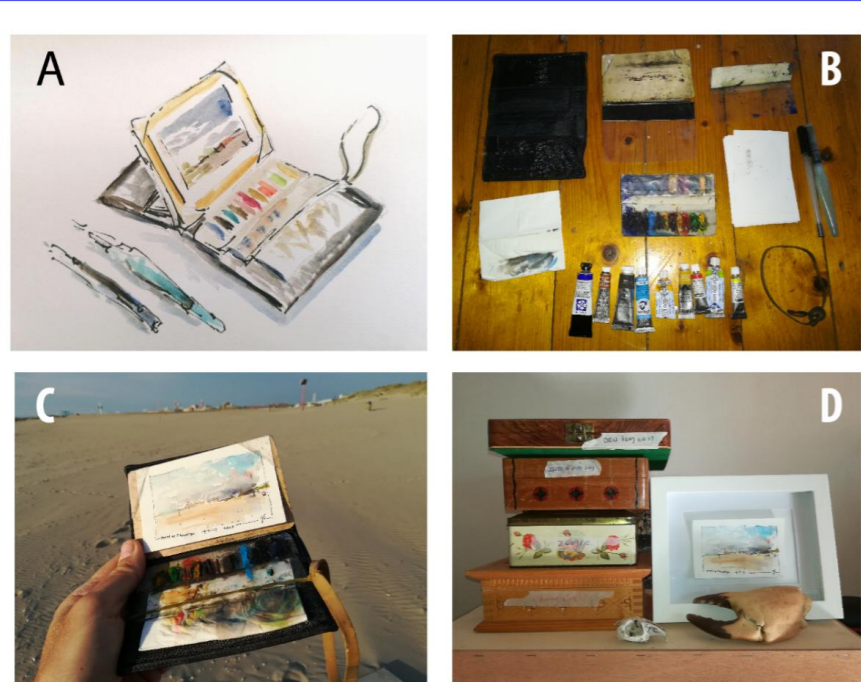
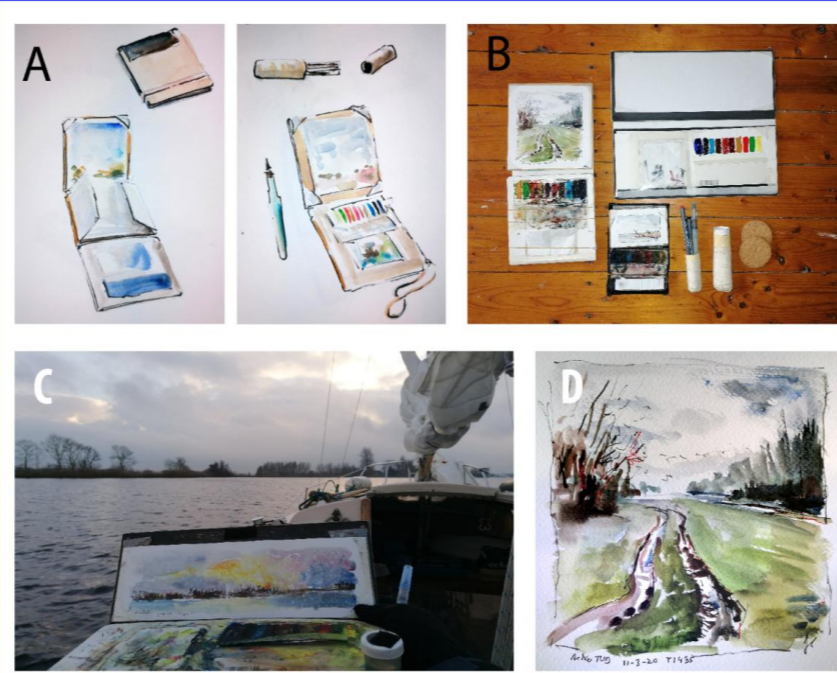

Fig.97.1-H6.13

(A) aquarelmapje, 2010 met ca. tien 12x7 cm velletjes, pen en waterkwastje. (B) Alle onderdelen (C) Handvoering op het strand bij Duindorp. Een schetsje maken duurt 10-15 minuten (D) Opslag van de schetsjes in kleine houten en metalen doosjes, gerangschikt per serie.

Fig.97.2-H6.13

(A) Handmapjes, 2020 gemaakt van hout, karton en tape. (B) Het vierkante model is voor 17x7 cm tekeningen, de langwerpige voor 36x12. Ter vergelijk mijn 2010 minimapje, voor 12x7cm (C) Teken op zeilboot 'Olijffe' op de Kaag (D) Voorbeeld gemaakt tijdens lunchwandeltje, ten zuiden van de Bionanoscience te Delft.

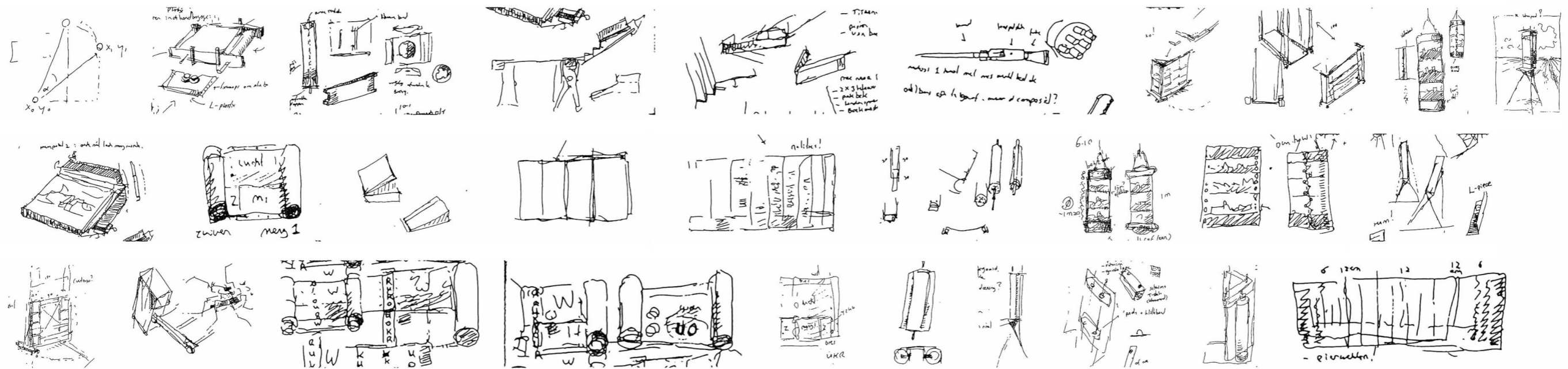
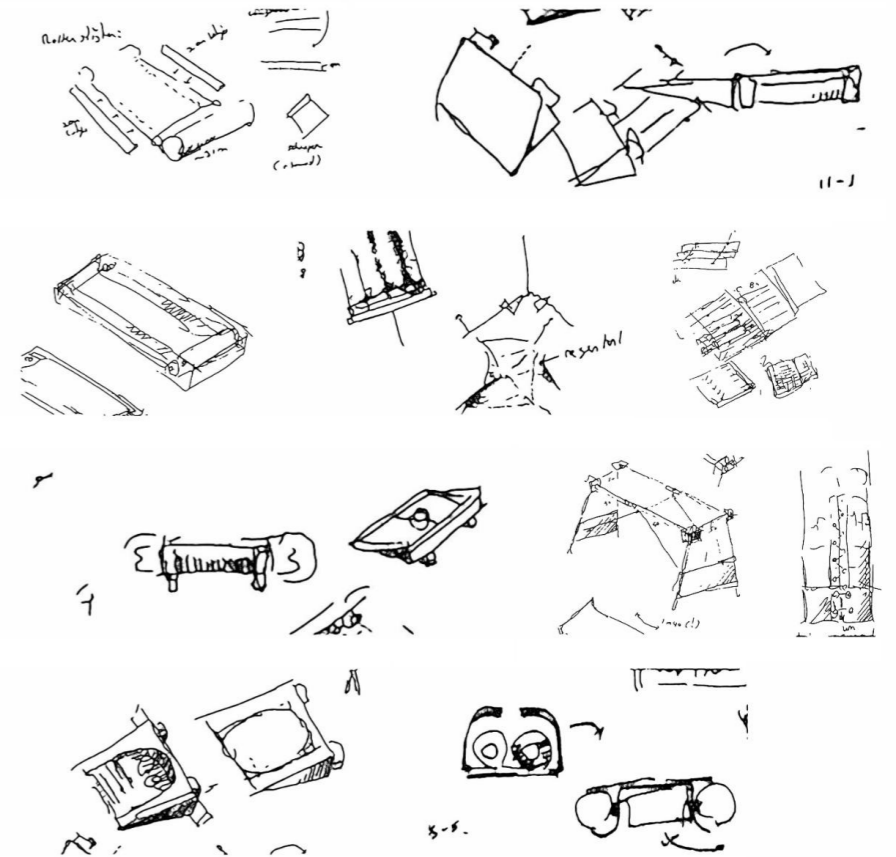
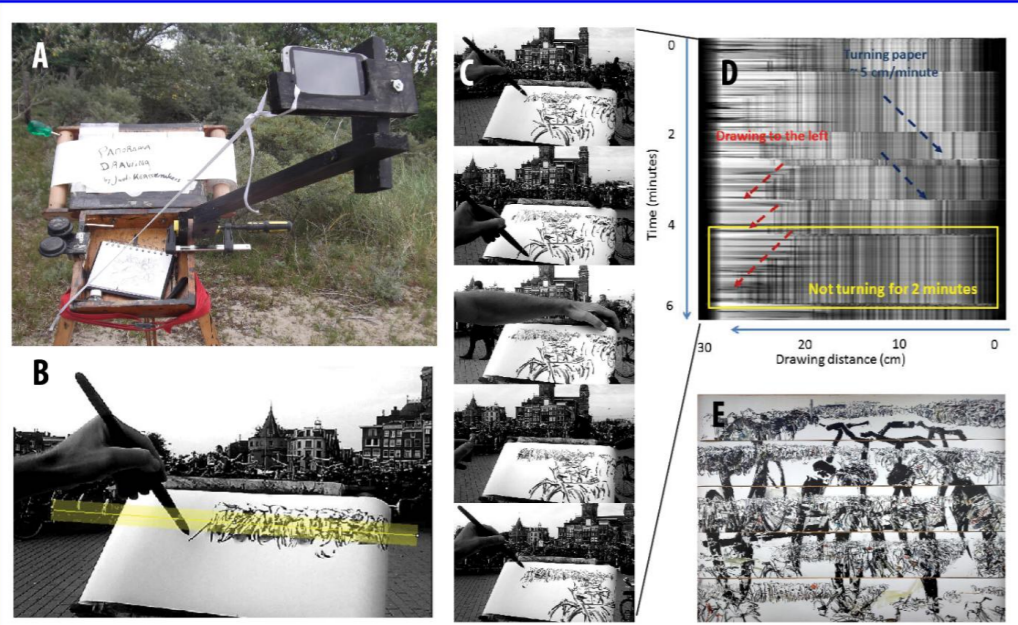
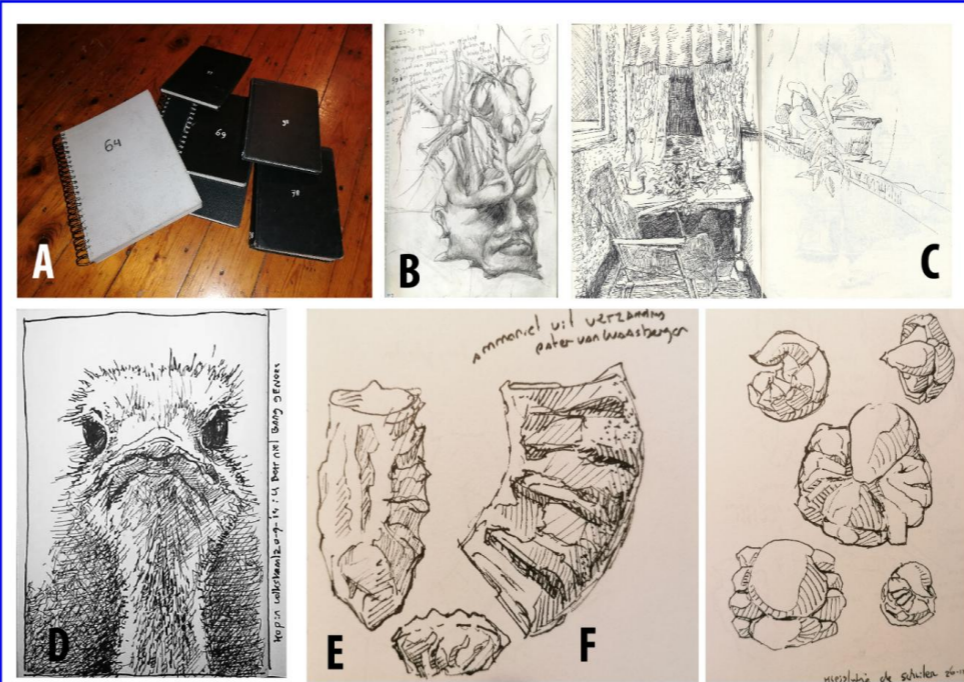

Fig.98.1-H6.16

Rolteken-ritmiek. (A) Opstelling om time-lapse opnames te maken tijdens het tekenen. (B) Het camerabeeld tijdens een fietsentekening te Amsterdam Centraal. Het gedeelte in de gele band wordt gebruikt voor de grafiek. (C) Filmbeldden van het tekenproces. Afwisselend teken ik, rol ik het papier door en draai de ezel mee in de nieuwe richting. (D) Een tijd-plaats plot ofwel een 'kymograph' gemaakt van het intensiteitsprofiel per beeld zoals in (B). Aan de grijzige diagonalen is te zien wanneer ik draai en wanneer ik teken. De gemiddelde snelheid is hier vanwege het eenvoudige patroon vrij hoog, ca. 5 cm/minuut. Ook te zien is dat ik in een vrij smalle band rond het '20cm' punt teken en het papier vrij vaak doordraai, elke paar minuten. Dat gaat intuïtief. (E) De volledige strokenteekening, "Countless Bikes", is samengesteld uit vijf stroken van elk 120cm. Deze heeft uiteindelijk een uurtje of vijf gekost, zo'n 2cm/minuut.

Fig.98.2-H6.17

Schets- en notitieboekjes. (A) tussen 1998 en 2022 heb ik 122 boekjes volgeschreven en getekend. (B) Fantasietje, boekje 1, p119, (1999). (C) Een balkon in Timisoara, boekje 29, p14 (2002) (D) Een struisvogel, boekje 86, p46 (2014) (E en F) Uit het rariteitenkabinet: ammonieten, gekregen als klein kind; een fantasieinsect van klei, boekje 122, p84 & 85 (2021).

